Michel Zevaco

Michel Zevaco

Puntea Suspinelor

Volumul 3

CUPRINS:

Capitolul I Transformarea Juanei – 1 -
Capitolul II O nouă Aretină – 6 -
Capitolul III Subteranele San-Marc-ului – 21 -
Capitolul IV Juana la drum – 40 -
Capitolul V Mamă sau curtezană – 48 -
Capitolul VI Omul Negru din păduri – 58 -
Capitolul VII Urmarea povestirii Omului Negru al pădurilor – 64 -
Capitolul VIII Gondola dragostei şi a morţii – 70 -
Capitolul IX Întâia sărutare de dragoste a Juanei – 82 -
Capitolul X Imperia – 85 -
Capitolul XI Bianca – 89 -
Capitolul XII Fecioara – 95 -
Capitolul XIII Cardinalul-episcop al Veneţiei – 101 -
Capitolul XIV Fiica curtezanei – 109 -
Capitolul XV Marş forţat – 115 -
Capitolul XVI Gennaro îşi plăteşte datoria – 120 -
Capitolul XVII Sub Puntea Suspinelor – 129 -

Capitolul I Transformarea Juanei.

După cum s-a putut vedea, Roland organizase demult în Veneţia, un fel de serviciu tainic, menit a asigura venirile şi plecările sale.

În afară de corabia cea mare, pe al cărei bord l-am văzut că s-a urcat, mai erau în Lido alte trei corăbii de construcţie mare, ce puteau debarca – la un moment dat – trei sute de luptători.

Aceste vase pe care nimic nu le-ar fi putut face să fie bănuite, se îndeletniceau cu cabotajul regulat, dar nu se duceau niciodată prea departe.

Absenţele lor erau scurte, dar când se înapoiau încărcate cu mărfuri, descărcarea se făcea cu o încetineală calculată. Niciodată nu lipsea mai mult decât o corabie din patru, aşa fel că Roland avea neîncetat la dispoziţia sa trei.

În diferite puncte ale oraşului, gondole foarte repezi îl aşteptau în permanenţă pentru ca, la nevoie, să-l treacă laguna mare ce despărţea Veneţia de uscat.

Pe uscat, trei staţii de poştă cu cai la îndemână, erau aşezate de la lagună până la strâmtorile Piavei.

Mulţumită acestor orânduieli, Roland, sau unul din trimişii săi, putea ajunge în câteva ore la Peştera Neagră şi să se înapoieze.

Către una din aceste gondole se îndreptară Roland şi Scalabrino.

Aceasta era ancorată la Canalul Mare, nu departe de palatul Altieri.

Cei doi oameni, după ce schimbară un semn de recunoaştere cu stăpânul gondolei, se îmbarcară, şi vâslaşii începură a vâsli cu dibăcia şi îndemânarea ce distingeau pe marinarii acestei epoci în care omul nu se putea bizui pe puterea maşinilor.

Roland se vârâse sub cort.

Ca de obicei, Scalabrino sta la pupă.

Gondola trecu prin faţa palatului Altieri. Roland nu ridică perdelele cortului. Închise ochii, ca şi cum i-ar fi fost teamă să zărească palatul.

Dacă ochii lui s-ar fi fixat în acest moment asupra acestui posomorât palat, ar fi putut vedea o fereastră luminată, aceea a odăii de culcare a Leonorei.

În acea cameră, Leonora culcată, palidă, slabă, cu ochii deschişi mari, visa, în timp ce tatăl ei, la câţiva paşi, stând într-un jilţ, îşi făcea veghea.

Leonora visa. La ce?

Vai! La fericirea ei pierdută, la viaţa sa zdrobită, acestea fiind acum unicul subiect al cugetărilor sale şi gândurile ei ce se roteau în jurul lui Roland.

Totuşi tresări.

În marea tăcere a nopţii, zgomotul cadenţat al vâslelor îi izbise auzul. Îşi înălţă capul şi ascultă.

Dandolo n-o pierdea din vedere. Văzu mişcarea, sforţarea ce-o făcea, se duse la fereastră şi ridică perdeaua.

— Nu-i nimic, fata mea, zise el. Linişteşte-te.

— Am auzit, şopti Leonora.

— Văd o gondolă mare ce apare din beznă. Îi văd steagul roşu.

— Ah!

— Merge repede. Dispare.

Capul Leonorei recăzu pe perne şi Dandolo se întoarse să-şi reia locul în jilţ.

— Vezi, spuse el, greşeşti că te nelinişteşti astfel la cel mai mic zgomot. De altfel sunt aici, nu te teme de nimic.

Ea făcu un uşor semn, ca pentru a spune că avea încredere şi închise ochii.

Gondola trecuse uşoară şi grăbită, ca o pasăre de mare pe sub ferestrele palatului Altieri; în curând fu în lagună.

Era încă noapte, când ajunse la uscat.

Roland şi Scalabrino încălecară numaidecât pe cai şi în zorii zilei descălecau în faţa căsuţei din Mestre.

— Tata ce face? Întrebă Roland în clipa când Juana veni de-i deschise.

— Sănătos şi voinic, stăpâne, dar Bianca.

Roland intră.

Cu un semn Scalabrino arătă tinerei că Roland era la curent cu dispariţia Biancăi.

Roland intrând îl văzu pe tatăl său stând într-un jilţ mare din sala de la parter, lângă un foc bun.

Se duse la bătrân şi îl strânse cu duioşie în braţe.

— Cine mă îmbrăţişează astfel? Întrebă orbul.

— Eu, exclamă Roland cu o voce înăbuşită, eu. Fiul dumitale.

— Fiul meu?

— Vai! Încă nu-mi recunoşti vocea?

Nebunul tăcu.

Scalabrino şi Juana contemplau cu o nespusă emoţie această cutremurătoare scenă în simplitatea ei.

În acest timp bătrânul Candiano, cu mâinile lui pe care bătrâneţea le făcea să tremure, căuta să-l atragă la sine pe Roland.

Fiul său îngenunche. Fu în această mişcare, un fel de chin îngrozitor.

— Tată! Tată! Striga fiul lui Candiano.

Bătrânul apucase capul lui Roland, îl pipăia cum fac orbii care, după o admirabilă expresie a poporului, caută să vadă limpede cu degetele lor.

— Da, şopti el, iată desigur un cap de om inteligent şi bun. Dacă aş avea un fiu, aş vrea să fie aşa.

— Fiul tău este înainte-ţi! Fiul tău este la picioarele tale!

— Îmi aduc aminte. Da, cred că-mi reamintesc. Trebuie să fi avut şi eu un fiu odinioară. Dar poate că este un vis nebun. Când privesc în mine însumi, când mă cobor în noaptea veşnicei mele orbiri, când evoc în inima mea icoane îndepărtate, dispărute acum, mi se pare într-adevăr că trebuie să fi trăit odinioară, e mult de atunci, ca ceilalţi oameni şi că ochii mei se odihneau cu plăcere pe făpturi ce-mi erau scumpe. Cine eşti? De ce spui că eşti fiul meu? Dacă am avut unul, fără îndoială că a murit, după cum moarte sunt lucrurile la care mi se întâmplă să mă gândesc. Eu nu mai am fiu.

Încetişor, nebunul respinse capul lui Roland, pe care îl ţinea în mâinile sale. Fiul lui se sculă.

Un lung oftat îi umflă pieptul.

Bătrânul Candiano nici nu se mai ocupa cu altceva decât să-şi încălzească mâinile la flacăra sobei. Totuşi adăugă:

— Juana, fata mea, încearcă de primeşte cum trebuie pe acest nobil străin, cu toată nebunia ce-l împinge să spună că este fiul meu. Trebuie să fie bine tratat. Mi se pare că odinioară nu aveam decât să fac un semn şi stoluri de servitori se îmbulzeau în jurul străinilor ce veneau să mă viziteze. Unde-i timpul acela? Şi existat-a oare vreodată acest timp?

Roland scutură capul.

I se păru vădit că tatăl său n-o să-şi recapete niciodată judecata.

Se întoarse spre Juana, ca pentru a-i cere părerea.

— Şi totuşi, şopti aceasta, de două ori şi-a chemat fiul şi l-a blestemat pe Foscari.

— Aşa crezi tu?

— Că licăriri de judecată, că raze de inteligenţă, îi luminează uneori nebunia.

— Şi asta-i tot?

— Este tot ce am putut înţelege eu, Înălţime.

Roland făcu în tăcere câţiva paşi.

Apoi întorcându-se la Juana, zise:

— Nu poate să mai rămână aici.

— Cred şi eu, zise Juana înălbind.

— Spune ce gândeşti, copila mea, reîncepu Roland cu o voce foarte dulce şi aţintindu-şi privirea în ochii Juanei.

— Acela care a venit, se poate întoarce iarăşi, zise ea plecându-şi capul.

— Şi atunci?

— Poate că atunci l-ar răpi pe doge, cum a mai făcut odată cu fata.

— Dar tu ai fi aici să-l aperi.

— Înălţime!

— Sunt sigur că ai lovi de moarte pe acel om, dacă ar mai avea îndrăzneală să se înapoieze aici.

— Înălţimea-voastră!

— Ei bine?

— L-aş lovi, căci am jurat să vi-l înapoiez pe tatăl dumneavoastră sănătos şi neatins, dar m-aş lovi şi pe mine după aceea: întrebaţi-l pe Scalabrino pentru ce am vorbit aşa.

Juana rosti aceste din urmă cuvinte cu o voce slăbită şi-şi acoperi faţa.

Nu plângea – dar fiori repezi îi străbăteau corpul.

— Sărmană Juana! Biată mică Juana! Se gândi Roland aţintind asupra tinerei femei o privire de nesfârşită compătimire.

Îi apucă mâinile şi şopti:

— Aşadar îl iubeşti pe omul acesta! Ştii că a vrut să-l omoare pe Scalabrino?

Ea nu răspunse.

Numai o tresărire mai puternică arăta sfârşirea inimii sale.

— Este o mare nenorocire, se gândi Roland şi reîncepu: o să-l duc pe tatăl meu într-un loc sigur. Acolo vei fi şi tu la adăpost, copila mea. Sora mea prea iubită, îţi respect durerea şi dragostea ta. Dar lasă-mă să te călăuzesc. Pleacă cu tatăl meu.

Juana îl privi în faţă.

O dureroasă hotărâre se citea pe faţa ei.

Roland fu izbit de paloarea şi slăbiciunea acestui chip.

— Înălţime, zise Juana cu o voce potolită – şi ca şi cum ceea ce avea să spună, se hotărâse de mult să o facă – Înălţime, iertaţi-mă. Aşteptam înapoierea dumneavoastră. ca să vă spun.

— Vorbeşte, sora mea prea iubită, vorbeşte fără teamă, spune-mi totul, căci – orice mi-ai spune – îţi păstrez o recunoştinţă care nu se va sfârşi decât cu viaţa mea.

— Stăpâne, nu mai pot sta lângă tatăl dumneavoastră. Iertaţi-mă stăpâne, trebuie să mă duc la Veneţia.

— Iată de ce mă temeam, şopti Roland şi cu glas tare, continuă: La Veneţia! Ei bine, fie, vei veni cu mine, cu Scalabrino. Cu cei doi fraţi ai tăi care te iubesc, care te vor apăra, te vor ocroti.

Juana scutură din cap.

— Trebuie să mă duc singură la Veneţia, zise ea.

— Ca să-l revezi, nu-i aşa? Întrebă Roland foarte încet.

— Ca să-l apăr, înălţime.

— Împotriva mea? Împotriva lui Scalabrino?

Ea îşi răsuci mâinile într-un gest de chin învecinat cu nebunia.

Apoi plângând cu hohote, pierdută, bâlbâi:

— Mai bine să mor de o mie de ori, decât să ridic mâna asupra dumneavoastră amândurora. Asupra domniei tale, care sunteţi tot ce iubesc şi respect mai mult pe lume. Trăznească-mă cel de sus, dacă un gând criminal mă însufleţeşte vreodată împotriva dumneavoastră! Dar este el, inima inimii mele, gândirea dragostei mele, care m-a făcut să palpit de când inima asta este în stare a iubi. Presimt, văd evenimente fioroase. Ah! Sunteţi mare şi puternic, stăpâne! În sufletul vostru l-aţi şi iertat pe Sandrigo, v-aţi hotărât să-l cruţaţi. Pentru a mă cruţa pe mine. O văd în ochii voştri. Sandrigo n-ar avea nimic de temut din partea domniei-voastre. Dar.

— Sfârşeşte, Juana. Vorbeşte. Căci inima mea este în armonie cu toate vorbele tale.

Juana făcu o sforţare să se stăpânească. Îşi uscă lacrimile ce-i ardeau ochii.

— Da, continuă ea în timp ce un fior convulsiv o agita, trebuie să-mi împrăştii întreaga mea gândire la picioarele domniei-voastre. O! M-am gândit multă vreme în timpul acestor chinuitoare optsprezece zile ce s-au scurs. Văd ce-o să se întâmple, ca şi cum s-ar fi îndeplinit drama de care mă temeam. Veţi cruţa pe Sandrigo, înălţime, veţi face asta pentru dragostea ce mi-o păstraţi, ştiu. Dar el, el nu o să vă cruţe. În chip fatal va veni ora când veţi fi silit să-l doborâţi. Asta vreau s-o împiedic. O! Cu orice preţ. Numai când mă gândesc că Sandrigo şi dumneavoastră v-aţi afla faţă în faţă, îngheţ de groază.

— Aşadar, vrei să te duci la Veneţia? Nimic nu te-ar putea face să-ţi schimbi gândul?

— Nimic, înălţime. Mă voi duce.

Dulcii săi ochi căprui se luminară de o flacără stranie.

Desigur că în această stare de suflet, era ca primii mucenici, care departe de a se teme de chin, se duceau la moarte cu un fel de entuziasm înflăcărat.

— Sărmană victimă! Şopti Roland. Fie, adăugă el, eşti liberă, Juano, dar îţi vei aminti pururea că cei doi fraţi ai tăi se gândesc la tine. Dacă ai nevoie de o jertfă, dacă vine ora când, rănită în inima ta, neştiind unde să-ţi mai odihneşti capul trudit, simţi că te năpădeşte deznădejdea, să-ţi aduci aminte că la sânul meu frăţesc vei găsi un refugiu.

Cu dinţii strânşi, ca să nu izbucnească în hohote de plâns, Juana făcu semn cu capul.

— Cunoşti casa Dandolo din insula Olivolo? Reluă Roland.

— Da.

— Acolo la orice oră din zi şi din noapte, ne vei putea regăsi, sau cel puţin vei găsi un mijloc oarecare ca să ne dai de veste despre tine. M-ai înţeles bine, surioaro?

— Da, Înălţime.

— Bine. Acum când vrei să pleci?

— Numaidecât.

— Numaidecât? Cum! Lasă-mi cel puţin mijlocul de a te pregăti.

— Am prevăzut eu totul, înălţime. După trei zile de îndelungate discuţii cu mine însămi, m-am oprit la planul meu. Sunt trei zile de când o trăsură mă aşteaptă la hanul din apropiere, ca să mă ducă până la ţărmul lagunei. Acolo mă voi îmbarca într-o gondolă publică care face serviciul între lagună şi Veneţia. O! Adăugă ea cu înfrigurare, nu-i nici o clipă de pierdut. Poate că s-a şi pierdut prea mult timp. Adio, Înălţime; adio Scalabrino.

Uriaşul o îmbrăţişă pe Juana, bolborosind blesteme înăbuşite.

Roland o strânse şi el în braţe.

Atunci Juana se îndreptă încetişor spre bătrânul Candiano.

Ea îngenunche şi şopti:

— Dumneata pe care te iubeam, dumneata pe care te-a iubit odinioară moarta, de care inima mea este plină, iartă-mă că mă îndepărtez de dumneata. Sufletul aceleia care mă numea fiica ei, binecuvântându-mă, dacă zboară în jurul nostru, înţelege sufletul meu şi ştie ce chinuri am suferit ca să mă hotărăsc.

Să fi fost un gest voit?

Să fi fost cumva nelămurita expresie a unui gând de nebun?

Braţele bătrânului se întinseră şi mâinile lui slabe se puseră pe capul Juanei ca pentru o binecuvântare.

Atunci ea se sculă şi se îndepărtă, făcând un ultim semn lui Roland şi lui Scalabrino.

Peste o clipă străbătuse grădina şi se făcea nevăzută pe şosea.

Timp de minute îndelungate, cei doi oameni rămaseră tăcuţi.

O mişcare ce-o făcu orbul, atrase atenţia fiului. Roland se întoarse spre dânsul.

În acelaşi moment Scalabrino îi arăta cu un gest pe bătrân, ca pentru a-l întreba la ce hotărâre se oprea.

— Stăpâne, zise Scalabrino, înşelându-se asupra însemnătăţii acestui gest, afirm că tatăl dumneavoastră va fi în desăvârşită siguranţă la Peştera-Neagră. Ceea ce s-a întâmplat cu răpirea lui Bembo, i-a pus pe şefi pe gânduri şi au luat straşnice măsuri de pază. Avem permanent acum o rezervă de oameni la peşteră şi ştiţi cât este de uşor de apărat.

— Tatăl meu va merge la Veneţia, zise Roland.

— La Veneţia!

— Pregăteşte-te. Închiriază din Mestre o trăsură oarecare spre a ne duce pe toţi trei.

— Şi caii noştri?

— Ai să-i laşi la un popas. Vom pleca în aşa fel ca să ajungem în Veneţia pe noapte.

Scalabrino se îndepărtă în grabă.

O oră după aceea se înapoia cu un fel de trăsurică pe care o mâna un ţăran.

Roland socoti ora plecării pentru momentul indicat să sosească la Veneţia.

Când această oră veni, îl urcă pe tatăl său în trăsură.

Bătrânul nu opuse nici o împotrivire.

Se mulţumi să întrebe:

— Unde mă duceţi?

Roland avu o lucire de nădejde şi răspunse:

— La Veneţia, tată! La Veneţia, auzi dumneata? La Veneţia, unde ai domnit, unde ai locuit în palatul ducal cu nevasta dumitale, Silvia, şi fiul dumitale Roland.

Dar bătrânul făcu un gest de nepăsare.

— Veneţia! Zise el. Am auzit spunându-se că este o cetate frumoasă.

— Vai! Vai! Murmură Roland.

Se aşeză alături de tatăl său, împreună cu Scalabrino, îşi regăsi gondola unde o lăsase şi se reîntoarse în Veneţia la două ore după asfinţitul soarelui, adică pe înnoptate.

În casa din insula Olivolo instală pe tatăl său.

Cine ştie ce tainice speranţe îl împinseră la această hotărâre!

Capitolul II O nouă Aretină.

L-am lăsat pe Bembo pe cheiul portului, aşteptând rezultatul cercetării făcute de stolul de zbiri ce se abătuse asupra casei.

Acest rezultat îl cunoscu în curând, când atacatorii coborâră în neorânduială.

— Încă trei oameni ucişi, îi spuse şeful trupei. Cu cei patru aruncaţi pe fereastră, fac şapte. N-ar trebui multe nopţi ca aceasta, preasfinte, pentru ca poliţia Veneţiei să fie prăpădită.

— Şi el! El! Mugi Bembo.

— Acela pe care am venit să-l arestăm? Zburat, dispărut, pierdut în fum, este cazul s-o spunem aşa!

— Ce înseamnă asta?

— Asta înseamnă că omul şi însoţitorul lui – căci erau doi, au luat calea ce îndeobşte o ia fumul spre a zbura la cer.

— Au fugit prin coş?

— Întocmai aşa.

Bembo îşi înăbuşi o înjurătură, dădu poruncă să se scotocească toată mahalaua şi să se lase în casă oameni de pază. Apoi se retrase, mai palid poate de groază, decât de mânie.

— Este un diavol, un adevărat diavol, bombăni el, înapoindu-se cu paşi mari la palatul său, escortat de şase sau opt zbiri, ce-i ceruse gărzii. Ia seama! Bătălia este în perioada ei cea mai aprigă. Dacă nu-l ucid pe Roland Candiano, mă va omorî el pe mine!

Vorbind astfel se înfiora, privea în jurul lui, abia liniştit de prezenţa zbirilor înarmaţi, ce-l însoţeau.

Înapoiat în palatul său, Bembo porunci să se închidă cu grijă toate uşile, porunci să nu se deschidă oricui ar fi fost la uşă, sub nici un motiv, înainte de a se lumina de ziuă şi se duse să se închidă în camera lui de lucru, după ce puse să i se pregătească o masă bună.

Această gustare se compunea dintr-un pui fript rece, o piftie de ţipari şi o sticlă cu vin vechi de Burgonia, din care cardinalul avea o provizie bună şi-i plăcea îndeosebi.

Puiul înghiţit, răcitura mâncată cu lăcomie, cardinalul îşi turnă o ultimă şi puternică duşcă de vin, se răsturnă pe spătarul jilţului său, întinse picioarele la foc şi ridicând paharul la înălţimea ochilor, făcu să se oglindească rubinele topite în vâlvătaia roşie a focului.

Atunci îşi bău încetişor şi evlavios duşca de vin, apoi oftă puternic.

Bembo se simţi mai viteaz acum.

Putu privi în faţă ipoteza că s-ar prea putea să se afle în faţa lui Roland şi nu tremură.

Bembo se sculă, făcu ocolul camerei sale de lucru fredonând o arie de dans.

Hotărât, vinul vechi de Burgonia este leac suveran împotriva fricii, a prostiei, a răutăţii şi îndeobşte a tuturor bolilor creierului.

Îi plăcea planul său, îl completa, îl îmbogăţea; chiar şi ambiţia lui îşi găsea sprijin şi mergea poate până acolo că întrezărea tiara papală în fundul unui pahar, de pe care câteva rubine aruncau focuri.

Deodată tresări, recăzu îngălbenind în jilţul său şi şopti:

— Bianca!

Da, Bianca!

Îşi uitase dragostea.

Pusese la cale, gândise, vorbise ca şi cum nu un lanţ mai puternic decât lanţurile fricii l-ar fi legat de acea stâncă a lui Prometheu unde vulturul – iubirea – îi rodea pieptul.

Bianca! Să plece, să fugă la Roma fără Bianca, să trăiască fără dânsa, să trăiască cu această urâcioasă gândire că un altul ar avea-o, că un altul ar înlănţui-o în braţele sale şi ar sfâşia-o în sărutări!

De aici înainte icoana lui Sandrigo înlocui pe acea a lui Roland în evoluţiile gândurilor sale.

Altă faţă a problemei vieţii sale îl absorbi în întregime şi începu a-şi preciza planul ce şi-l schiţase de câteva zile, pentru ca Bianca să fie a lui.

Planul acesta îl vom vedea desfăşurându-se.

Bembo sfârşi prin a se culca mai potolit, mai sigur de dânsul.

A doua zi dimineaţa, pe la zece, alergă la palatul Aretinului.

În dimineaţa aceea maestrul Petre Aretin se sculase devreme şi se dusese la palatul ducal, unde se prezentase ca să primească cei o mie de taleri, pe care cardinalul îi făgăduise.

Spre marea-i mirare, abia îşi spuse numele la vistierie şi casierul îi numără zâmbind cei o mie de taleri.

Aretinul se înapoie foarte voios.

— E totuşi prea adevărat, mormăi el numărând pe o masă monezile albe. Iată o mie de taleri, niciunul mai puţin. Niciunul mai mult, trebuie să adaug ca să fiu drept. Acest Bembo e un om mare. Să aibă cu adevărat cheia tezaurului? În acest caz cele nouă mii ce trebuie să le primesc încă, vor fi în curând în cuferele mele.

Şi întorcându-se spre Aretinele, care ca un stol de fluturi alergaseră în jurul grămăjoarelor de taleri ca în jurul unei lumini, le spuse:

— Ei, voi de colo, auziţi-mă bine. Când preasfântul Bembo îmi va face cinstea să-mi facă o vizită, înţeleg să i se facă o primire bună, ca unui vrednic şi mărinimos senior ce este. Mulţumită lui sunt mai mult de jumătate mângâiat de moartea ilustrului meu prieten Ioan de Medicis, Dumnezeu să aibă milă de frumosu-i suflet! Şi nu mă îndoiesc că peste puţin timp rămăşiţa de mângâiere va veni să mă găsească. Deci când acest scump cardinal va apare în aceste locuri, să i se zâmbească, să se ia chitarele, să se îmbrace cele mai frumoase eşarfe, să se dea goana la bucătărie, căci scumpul bărbat nu urăşte – ca şi mine – bucăţile fine, ceva raci de mare, niscai felii de vânat. Cred că m-aţi înţeles cu toatele! Dacă mai prind pe una care-şi întoarce capul cu dezgust, o gâtui cu propriul ei păr. Pe toţi dracii, la urma urmelor ce are Bembo, de excită aceste mutre de coţofene fără de pene, ce vă place vouă să le luaţi în prezenţa lui? Abia este anunţat şi voi o luaţi la fugă, ca un stol de găinuşe. Mie unuia mi se pare frumos şi vreau să-l găsiţi că e frumos, să fie răsfăţat şi să intre aici printre zâmbetele voastre, ca Febus însuşi printre razele strălucitoare.

Aretinul repetă cu multă plăcere:

— Da, Febus printre raze de aur. Comparaţia îmi pare binevenită. Ei bine, ştrengăriţelor, ce aveţi de vă schimonosiţi?

Ele într-adevăr se schimonoseau, scumpele făpturi nebune şi numai vestirea că ar trebui de aici înainte să sară şi să

zâmbească în faţa lui Bembo, le da nişte figuri plictisite.
— Scumpe stăpâne, începu Margareta, mai mult îmi place să zâmbesc purceilor în piaţă.
— Da, Pocofila, detună Petre, fiecare ştie că gusturile tale merg spre râturi care râmă mai degrabă, decât spre gurile ce vorbesc numai aur.
— Bembo numai aur nu revarsă din gură, observă Clara, vocea lui îmi pricinuieşte colici.
— Să dea Dumnezeu să ai o astfel de colică, încât să ţi se deschidă pântecul pentru a ţi-o stârpi cu fierul roşu!
— E urât ca o maimuţă! Zise Paula.
— Taci, urgie, nu-ţi face portretul de ocară!
— Mă înfricoşează, şopti Perrina cu vocea ei dulce.
— Tu sperii oglinzile cu ochii tăi de pisică turbată!
De prisos să mai spunem că fiecare din răspunsurile Aretinului la un drăguţ strigăt de groază era urmat de un potop de lacrimi.
Între acestea se auzi o voce care rosti rânjind:
— Bravo Aretin! Bravo! Astfel trebuie să vorbească un stăpân, un înţelept administrator al dinarilor săi.
Aretinul şi Aretinele se întoarseră cu vioiciune şi-l zăriră pe Bembo, care, fiind condus de un fecior de casă, se ivise fără zgomot.
— Tu! Exclamă Petru a cărui faţă se descreţi.
— Eu! Şi vin să mă poftesc la prânz la tine, dacă ai plăcere de mine!
Aretinele făcură lui Bembo cea mai frumoasă plecăciune şi se năpustiră spre bucătării.
— Ce au ele astăzi? Zise Bembo. Binevoiesc să mă salute!
— Să lăsăm astea şi vino în odaia mea de lucru, vom vorbi în tihnă acolo. În ce priveşte Aretinele, te asigur că au pentru tine mai multă dragoste decât crezi, dar vino.
— Ştii, stărui în mod ironic Bembo, că ţi-s pline anticamerele.
— De solicitatori? Să se ducă dracului!
— Nu. Am văzut doi trimişi ai Marelui Turc.

— Să aştepte!

— Vreo doisprezece tineri boieri care, negreşit, vor să-ţi arate nişte sonete.

— Nu sunt aici, atâta timp cât eşti tu aici!

— Mai mult, mi s-a părut că recunosc armele împăratului pe tunica unui fel de lacheu.

— Diavolo! Răspunsul lui Carol Quintul!

— Du-te şi vezi.

— Te îndoieşti?

Aretinul alergă.

Peste zece minute mai apoi Bembo auzi urlete de furie. Aretinul reintră făcând să trosnească cu furie uşile.

— Ce este? Zise cardinalul.

— Mizerabilul! Să-şi bată joc de mine până la acest punct! O să vadă el ce lemn mă încălzeşte pe mine şi că regele poeziei valorează mai mult decât un împărat al germanilor! Ce insultă! Nu o să dorm atâta timp cât nu mă voi fi răzbunat!

— Dar, în sfârşit, explică-mi.

— Linge o mână şi această mână te va pălmui. Muşcă mâna şi acea mână te va dezmierda!

— Dacă vorbeşti în cimilituri.

— Ei bine! Îmi vârâsem în minte să devin un foarte cumsecade poet, care nu vrea să mai privească omenirea pieziş. Până aici, ori de câte ori priveam un biped din seminţia noastră, mai ales unul dintre aceia ce se numesc „mari”, pentru că ne târâm la picioarele lor, nu-mi spuneam niciodată: „Uite un om”. Numaidecât zăream animalul adevărat sub masca sa omenească. Ăsta era un tigru, celălalt un porc; acesta de aici un şacal, celălalt o maimuţă; un altul un şobolan din aceia ce foiesc prin murdăriile uliţelor, celălalt un câine. Vedeam lupi într-un număr mic şi oi proaste în mare cantitate. Nu auzeam plângând, cântând, vorbind în jurul meu. Auzeam urlând, mugind, şi mieunând. Pricepi?

Bembo se aşezase şi gânditor îl asculta pe Aretin.

— Şi eu? Întrebă el.

— Tu! Exclamă Petre. Să trecem. Tu eşti un prieten. Adică nu văd în tine decât oglindirea mea însăşi. Să trecem peste asta, îţi spun. Aveam deci această ciudăţenie de a vedea pieziş omenirea ca pe o faimoasă colecţie de monştri. Pătrundeam sufletele dintr-o dată. Sub cavalerismul acestui nobil baron, zăream laşitatea inimii; sub mila acestui burghez vedeam cruzimea hiperegoismului; sub măreţia acestui rege, lămuream limpede josnicia sentimentelor. Şi atunci. Nu pricepi?

— Dă-i înainte, zise Bembo.

— Atunci nu aveam decât să dovedesc că eu înţelesesem! Că puteam smulge o mască! Că puteam denunţa tigrul, şacalul, porcul! Ori, tigrul, şacalul şi porcul ţin cu orice preţ să treacă drept oameni. Şi plăteau fără a se târgui la întâia vorbă ce spuneam despre tainica lor neputinţă.

— Ah, aşa! Crezi că fiecare om are o nevolnicie?

— Nu că o cred, sunt sigur de asta. Slăbiciunea, prostia, este să nu-şi proclame infirmitatea ei. Eu proclam sus şi tare că sunt un laş şi un găman. Alţi inşi vor neapărat să fie admiraţi.

— Şi tu?

— Eu, eu nu ţin decât la admiraţia plătită. Neavând nici o stimă pentru semenii mei, nu ţin la stima lor. Numai că, de îndată ce văd un bogătaş, îmi spun: desigur omul ăsta a furat, a jefuit, a ucis pentru ca să fie bogat. Avuţia nu este un lucru firesc în el. Priveşte în jurul tău bogăţiile, au toate capete de hoţi şi ucigaşi, cu toată grija ce au de a se vopsi, este cu neputinţă să fii bogat, dacă nu furi.

— Totuşi.

— O! Mă înţelegi bine. Nu vorbesc de furatul cu mâna înarmată, de ucigaşul care ia un pumnal ordinar. Aceştia sunt nebuni şi dreptele legiuiri îi oferă ca jertfe veşnicei dreptăţi, adică eternei trebuinţi, nesăturatei necesităţi de a dovedi sărăcimii că trebuie să rămână săracă şi că-i este îngăduit ei numai, să muncească şi să-şi secătuiască trupul,

muşchii, creierul, inteligenţa, plătind o bucăţică de pâine. Nu, Bembo, nu vorbesc de aceşti mizerabili hoţi. Adevăratul tâlhar, adevăratul ucigaş este stimat, admirat, măgulit. Este Foscari, aruncând sutele de sărăcii în temniţă; eşti tu, asigurându-ţi averea şi norocul cu lovituri îndrăzneţe; sunt eu însumi, ochind pe trecătorul bogat cu lovituri de nevătămătoare sonete, şi nu cu lovituri de spadă sau pumnal ceea ce m-ar duce la eşafod. Este.

— Destul, te-am înţeles.

— Bun. Deci continui. Ori de câte ori zăream un bogătaş, un hoţ, dacă-ţi place mai bine aşa, îmi spuneam deci: pentru ce nu l-aş sili să împartă cu mine? Când vedeam un Francisc, un Carol-Quintul, un ucigaş, dacă-ţi place mai bine aşa, îmi spuneam: Pentru ce nu i-aş cere o slabă răscumpărare a fărădelegilor sale? Atunci scriam. Pana mea lăsa să curgă groaznice adevăruri şi lumea se prefăcea înfricoşată. Şi regele plătea! Împăratul plătea! Toţi plăteau! Bogaţii, puternicii, cardinalii, prinţii, regii, tributarii acestei pene tăioase care picura adevărul, adică otrava. Adevărul! Adevărul! Bembo! Adică lucrul cel mai înfricoşător, cel mai monstruos, cel ce îngrozeşte oamenii şi dezorganizează încet universul.

— Diavolo! Este o fericire că sunt prietenul tău, altfel te-aş trimite în temniţele de plumb cu a suta parte din cele ce mi-ai spus.

— Minţi, Bembo. Spune curat că ai nevoie de mine.

— Ah, aşa e! Dar nu eşti astăzi tocmai. Tocmai drăgălaş. Să fie de vină scrisoarea împăratului, ea te face să fii în asemenea hal?

— Ei, la toţi dracii, da! Ce-ţi spuneam? Că am voit să renunţ într-o zi a mai spune adevărul, că eram sătul de el, să se tot teamă oamenii de mine şi că aş fi vrut să fiu iubit! Că voisem să încetez de a amenința şi că mă făcusem om cumsecade, poet care alintă. Iată-mi răsplata. Am scris eu, Petru Aretin, lui Carol-Quintul ca să-i spun că-l admiram. Ştii ce mi-a răspuns? Ţine, na, citeşte!

Cu o mână ce tremura foarte tare de mânie, Aretinul întinse lui Bembo o scrisoare, pe care o tot boţea de câteva minute în mâinile sale.

Cu răceală Bembo desfăcu pergamentul şi citi: „Domnului Petru din Arezzo.

Împăratul, stăpânul meu, îmi porunceşte să vă scriu că a primit şi a binevoit a citi poezia ce i-aţi adresat-o. Împăratul, stăpânul meu, în înalta-i mărinimie a binevoit să-mi ordone a vă mulţumi eu; ceea ce fac prin prezenta. Trimiţându-vă această mărturie a mulţumirii stăpânului meu, cutez, să adaug, domnule poet, asigurarea stimei ce v-o păstrez şi eu însumi.

Schwetzer, Fecior de casă al M. S. Împăratului Rege”

Bembo izbucni în hohote de râs.

— Ei bine, exclamă el, nu văd în asta decât un răspuns foarte onorabil.

— Să-mi scrie prin feciorul de casă!

— Personalitate mai cu influenţă decât un prim ministru.

— Nici o leţcaie! Nici o baiocăl.

— Cinstea întoarce bogăţia. Împărătească mulţumire!

— Mai bine mi-ar plăcea un taler cu cârnaţi! Zău! Mulţumire împărătească! Oare mulţumirea, oricât de împărătească ar fi ea, este aceea care mă va hrăni şi va hrăni şi pe aceste ştrengăriţe?! Nu ai idee cât mănâncă ele cu mofturile lor de a-şi face gura cât un cioc de păsărică. Îmi trebuiesc bani! Ah, da! Dar Carol o să vadă ce-o să-l coste că şi-a bătut joc de mine. Pe Scaraoschi, o să-l fac să-i curgă sudori de aur sau de lacrimi. Cunosc un secret de aşa fel, încât dacă-l dau în vileag, va fi nimicit, ucis, distrus şi va fi silit să se ascundă, să fugă sub pământ, să se îngroape de viu.

— Spui aşadar, reluă Bembo, că-ţi trebuiesc bani?

— Fără cei o mie de taleri primiţi, mulţumită ţie, mă întreb ce m-aş fi făcut?

Bembo aruncă o privire piezişă spre un cufăr, în faţa căruia Petru se aşează numaidecât.

— Te uiţi la acest cufăr? Întrebă el cu nelinişte, ţi-o jur că este gol.

Minţea cu neruşinare.

Roland dăduse poruncă să-i ducă acasă cei zece mii de taleri conveniţi în clipa plecării spre lagărul Marelui-Diavol.

— Este gol, trebuie umplut, zise Bembo.

— Ştiu bine că-mi mai rămân nouă mii de taleri de primit de la vistieria ducală, stărui Aretinul.

— Da, zise cardinalul. Dar ştii în ce condiţii?

— Nu uit acest lucru, zise Aretinul făcând o schimonoseală de dezamăgire. Pentru asta trebuie să-l predau pe Roland Candiano.

— Această condiţie pare-se că-ţi displace?

— Nu, ce dracu! Exclamă Aretinul cu grabă. Dar dacă acest Roland nu mai vine niciodată aici? Ce se fac bieţii mei nouă mii de taleri?

— Fii pe pace, zise Bembo cu o voce posomorâtă, va veni.

— Crezi?

— Sunt sigur de asta. Totuşi este un alt mijloc ca să-ţi asiguri la vistieria ducală primirea ce-o visezi.

— Ah! Ah! Ştiam eu că o să ne spunem azi lucruri de seamă! Haide, Bembo al inimii mele!

— Vrei să zici. „al cufărului tău”!

— Este acelaşi lucru. Vorbeşte deci. Urechile mele se deschid ca nişte chimiruri lacome să se umple.

În acel moment un fecior de casă în mare livrea, deschise canaturile uşii ce da în sufrageria palatului şi spuse cu gravitate:

— Cărnurile boierului d'Arezzo sunt pe masă.

— Preasfinte, zise Aretinul reluându-şi acest ton de respect ce-l lua în public pentru Bembo, oricât de nevrednică ar fi pentru un prinţ al bisericii, masa mea va fi nespus de onorată dacă veţi binevoi a lua loc în faţa ei.

— Primesc invitaţia dumitale, scumpe poete, zise Bembo. Deşi mesele îmbelşugate nu-s păcatul meu obişnuit – şi mulţumesc cerului pentru asta – plăcerea ce-o simt în

tovărăşia dumitale, îmi incumbă datoria să stau la masa dumitale.

După aceste vorbe lustruite cei doi şmecheri intrară în sufragerie.

Aici era pusă o masă minunată, pe care se aflau în două talere de argint doi raci de mare, o friptură de căprioară înconjurată de ciocârlii fripte, o prăjitură de pâine rumenită şi o adevărată colecţie de plăcinte de tot felul în pregătitul cărora Margareta şi Clara erau neîntrecute.

Mai multe sticle cu pântecul rotunjit şi gâtlejul subţire ce se sfărâma cu o lovitură, oferiră ochiului priceput al Aretinului rubinele din Bordeaux sau Burgonia, topazele vinului de Rhin şi aurul topit al Xeresului.

Petru Aretin dintr-o ochire îmbrăţişa acest admirabil total rânduit în bună ordine pe o faţă de masă strălucitor de albă, pe care licăreau argintăriile, plesni din limbă, un zâmbet larg îi înflori pe obraji şi arătând lui Bembo un jilţ, se aşeză şi el cu un oftat de mulţumire.

Un foc mare strălucea cu voioşie în căminul mare.

Pe pereţi, vase de preţ încadrau panopliile cu arme preţioase, daruri de-ale prinţilor, toţi tributarii Aretinului, aşa cum spusese şi el.

Înalte etajere sculptate îşi înălţau elegantele lor arhitecturi, iar tablourile ocupau pe pereţi locurile goale.

Schiţe, desene în creion, studii smulse de Aretin artiştilor ce veneau să-l vadă, erau agăţate într-o harababură savantă şi sfârşeau prin a da acestei mari încăperi o aparenţă de strălucire artistică.

Aşa era sufrageria lui Petru Aretin, celebră în Veneţia şi, mai mult prin împrejurimi, încât îl făcu pe ducele de Ferrara să facă anume călătorii, spre a o vedea şi să mănânce aici.

La vederea bogăţiei mobilelor, a etajerelor şi bufeturilor, a strălucirii argintăriilor, a bogăţiei acvariilor şi a ulcioarelor sculptate în staniu, a zăpăcelii măreţe a operelor de artă, a

oglindirii sticlăriilor, a scânteierii armelor preţioase, rămâneai orbit, uimit.

Aretinul care lucra pe-o masă de lemn alb într-o odăiţă îngustă, fără nici o podoabă, adunase comori în sufragerie. Pretindea că într-o casă, cu înţelepciune aranjată, sufrageria este încăperea de căpetenie, după cum Roma e capitala lumii.

Aretinul făcea ca musafirii săi să fie serviţi de Aretinele lui, admirabile slujnice, amante dresate în arta de a plăcea şi îmbăta, vrednice toate de penelul unui artist genial, deoarece Tizian le lua de model, toate pricepute în zâmbete ce fermecau, în priviri ce ardeau, în ţinute nevinovat perverse care ameţeau, în aşa fel că îndeobşte, musafirii princiari ce-i admitea maestrul poet la masa lui, se duceau încântaţi, în extaz, preocupaţi de darul vrednic a răsplăti aceste încântări.

Fiecare dintre Aretine îşi avea funcţia sa bine lămurită.

Margareta tăia cărnurile.

Franceschina turna vinurile roşii.

Marietta, pe cele albe.

Perrina oferea bucăţile de pâine într-un coşuleţ de mlajă poleită.

Paulina şi Angela serveau în farfurii mâncărurile ce le tăia Margareta.

Clara îşi luase în seamă sosurile, conservele, fructele şi prăjiturile.

Toate laolaltă, de îndată ce Xeres-ul care încununa cina era turnat, îşi luau chitarele şi cântau poezii în felul stăpânului lor.

De la sine înţeles că pentru aceste solemnităţi gastronomice, Aretinele îşi îmbrăcau costume a căror bogăţie abia le învăluia goliciunea.

— Ei drace! Exclamă Bembo aşezându-se şi aruncând o ochire pe masă, văd scumpul meu poet, că ai făcut adevărate nebunii cu de-ale gurii.

— Vă cer iertare, preasfinte, zise Aretin; dimpotrivă această masă e sărăcăcios servită căci n-aţi fost aşteptat.

— Îţi adresez laudele pentru o atare sărăcie.

— Pentru că în toate zilele Aretinul cinează la Aretin. Dar să dăm zor acestor raci de Corsica, care sunt, după cum ştii, cei mai gustoşi din Mediterana.

În jurul sufrageriei stăteau feciorii de casă în mare livrea, nemişcaţi, solemni.

— Duceţi-vă în anticamere şi spuneţi că nu primesc astăzi, zise Aretinul.

Unul din feciori se desprinse din ceată şi în curând i se auzi vocea:

— Audienţele nobilului Aretin sunt sfârşite pe ziua de azi.

— Nu se face mai bine nici la palatul ducal, zise Bembo.

— Ei! Preasfinte, Aretinalul preţuieşte în ochii mei cât palatul ducal, când îl onoraţi cu prezenţa domniei-voastre.

— Bravo, bine ai întors-o cu Aretinule!

Petru se plecă cu modestie.

Restul mesei fu astfel un schimb de laude poleite.

Aretinul recită apoi versuri. Bembo care încă se mai ocupa cu poezia, îi dădu să citească un sonet, pe care şmecherul îl declară sublim, glorios ca soarele şi gingaş ca luna.

În sfârşit, la un semn nezărit de Bembo, Aretinul porunci valeţilor şi Aretinelor să se retragă.

Atunci cardinalul îşi apropie scaunul de cămin şi Aretin se aşează lângă foc.

Înfăţişarea lui Bembo devenise iar posomorâtă.

— Pe toţi dracii, exclamă poetul, posteşti cele patru posturi? Ai prânzit cu o sardea şi o căpăţână de usturoi ca odinioară? Să fie oare în sticlele astea apă de puţ? Fost-ai servit de pocitaniile de la hanuri, duhnind a bucătărie proastă? În sfârşit, de ce te plângi tu cu mutra ta de sfânt?

— Petru, zise Bembo, Aretinalul tău este cel mai măreţ han ce se poate zămisli de mintea omenească, pentru a sălăşlui un rege. Dă-mi o pană, cerneală, hârtie. Trebuie să-mi plătesc nota în chip regesc.

— Iată! Zise Aretinul aducând cu grăbire lucrurile cerute, pe care le luă de pe o policioară. Căci în toate încăperile palatului său, Aretinul voia să aibă pururi la îndemână, ceea ce numea el arma de luptă.

Bembo scrise: „Din partea excelenţei sale dogelui, binevoiască casierul ducal, să plătească lui Petru de Arezzo, poet şi scriitor, patru mii de taleri, trecându-i în socoteala creditului ce-mi este deschis mie, Bembo, cardinal-episcop al Veneţiei”.

Iscăli şi întinse hârtia Aretinului, care deschise ochii aiuriţi.

— Ori, aşa stau lucrurile, deci ai cu adevărat un credit la casa ducală?

— Aşa se pare.

— Trăiască luna, cumătra mea! Să dea Dumnezeu ca acest astru binevoitor să-ţi înde-plinească toată viaţa ta visurile ce ţi le urez eu.

— Amin!

Aretinul strânse în buzunarul tunicii lui preţioasa hârtie şi şopti:

— Rămân încă cinci mii.

— Pe care ai să-i capeţi, când îi vei câştiga pe aceştia patru. Eu plătesc înainte, eu unul.

— Per bacco, nu ca mine! Dar, ia să vedem, ce trebuie să fac, pentru a fi câştigat pe bună dreptate darnica iscălitură.

— Am să-ţi spun.

— Nu-i vorba despre Roland Candiano al tău, nu-i aşa?

— Nu, este vorba de Aretinele tale.

— Ah! Ah! Vrei să mi le cumperi oare? Exclamă Petru nu fără îngrijorare.

— Dimpotrivă. Vreau să le păstrezi.

— Mă linişteşti. Căci, vezi tu, nu le-aş ceda nici pentru aur, nici pentru argint. Sunt dresate. Mă pricep numai cât mişc degetul cel mic, când ochii mei se deschid şi se închid; felul meu de a merge le arată ceea ce vreau şi o singură

înjurătură de a mea este pentru ele un întreg discurs după moda lui Cicerone.

— Şi spune-mi, sunt sălbatice Aretinele tale?

Aretinul făcu ochii mari.

— Ce vrei să zici?

— Uite anume ce: deoarece le-ai dresat atât de bine trebuie să le fi învăţat a auzi şi înţelege totul?

— Ele aud totul fără a se preface că roşesc, este adevărat. Nu-s nişte mototoale care, la cel mai mic cuvânt, îşi acoperă faţă.

— Prea bine! Să presupunem acum. Câte sunt cu toatele?

— Şapte. Vreau să merg până la nouă şi atunci voi da fiecăreia dintre ele numele unei muze: Cleo, Perpsihora.

— Scuteşte-mă de rest, rogu-te. Spuneam deci: presupune că le aduci o nouă prietenă.

— Asta m-ar face să am opt şi nu mi-ar mai rămâne de găsit decât o a noua muză.

— Ascultă-mă bine, Petru. Este vorba de o tânără delicată, curată cum sunt crinii, neprihănită ca norul alb ce străbate azurul, sperioasă ca o gazelă care n-a văzut niciodată vânătorul.

— Şi frumoasă?

— Frumoasă de să-l înnebunească şi pe necuratul.

— Ce foc! Ce entuziasm! Ce metafore! Exclamă Aretin aievea mirat de aprinderea lui Bembo.

Într-adevăr cardinalul se da învins.

Simţea, ca toţi acei ce iubesc, nevoia irezistibilă, deplină, de a-şi spune patima, de a auzi el însuşi vorbindu-se despre femeia iubită.

Un farmec puternic îi răpea.

Aretinul tăcu examinând cu curiozitate chipul bântuit a lui Bembo.

Înţelegea că dintr-o vorbă putea rupe farmecul, opri avântul şi voia să ştie, adulmecând nelămurit în această iubire ce-o descoperea la cardinal, un mijloc sigur de a-şi spori veniturile.

— Mă întrebi dacă-i frumoasă, continuă Bembo. Toţi acei care au putut-o zări numai o clipă, o aseamănă cu madonele cele mai desăvârşite ale lui Urbin şi cu veneţienele cele mai tânjitoare ale lui Tizian.

În ce mă priveşte, nu ştiu dacă este frumoasă.

Ce-i la urma urmelor frumuseţea?

Oare o iubesc pentru ovalul feţei?

Pentru seninătatea frunţii, sau pentru frumuseţea părului ei?

Pentru răsfrângerile magnetice ale ochilor ei care mă atrag şi a căror privire, numai una, mă înnebuneşte?

Pentru delicata mireasmă ce se revarsă din ea, pentru farmecul nesfârşit al mişcărilor sale?

Nu ştiu şi nici nu vreau s-o ştiu!

Ştiu numai că o iubesc, eu care niciodată n-am iubit, că simţirile mele, că închipuirea mea, că trupul meu tresare şi răsună dureros numai la evocarea acestei fete şi că o port în inima mea cu mai mare înflăcărare decât atunci când ridic în braţele mele sfântul potir de aur, înaintea căruia îngenunchează mulţimile.

Bembo se opri gâfâind.

Îşi umplu un pahar cu Xeres şi-l înghiţi dintr-o dată. Paliditatea îndoielnică a obrajilor săi alterna cu pete roşii.

— Pricepi ce înseamnă asta? Reîncepu el rânjind. Eu care mă credeam puternic printre cei puternici, eu care nu voiam decât nobila ambiţie de a stăpâni şi a zdrobi popoarele, am fost oprit de această fetiţă. Ah! Petru nu ştii, tu fericitule, nu ştii ce este iubirea.

— Eu! Pe Venus, rosteşti un blestem îngrozitor!

— Nu ştii, continuă Bembo fără a observa întreruperea, poate fără să o fi auzit, lasă-mă să-ţi spun, lasă-mă să râd şi să plâng. Lasă-mă să-mi sfâşii pieptul în faţa ta. Nu ştii, îţi spun. E un foc, o lavă sfâşietoare şi ţi-o jur că asta mă arde aievea. O înfrigurare continuă, o deznădăjduire de tot ce există în mine ca simţire şi simţuri. Am suferit de foame şi de sete, am suferit de căldură şi de frig, am răbdat umiliri

ce-mi sfâşiau sufletul ca nişte lovituri de bici ce sfâşie spinarea unui osândit. Toate astea sunt nimic, toate astea erau o bucurie în comparaţie cu ceea ce sufăr acum.

Vorbind astfel, Bembo plângea aievea, vărsa lacrimi amare, pe care nici nu se gândea să şi le şteargă.

— Îţi par oare ridicol? Întrebă el fără veste.

— Niciodată nu mi-ai părut mai vrednic de prietenia mea, spuse cu sinceritate Petru Aretin, sau dacă îţi place mai bine aşa, de mila mea.

— Da, Petru, sunt de plâns. O ştiu. Niciodată n-o să mă plângi atât cât mă tângui eu.

— Ah! Aşa e, totuşi nu văd în toate acestea ceea ce-i mai grav! Iubeşti pe fata asta, este frumoasă, cred eu, cât toate Aretinele mele laolaltă. Dar pentru ce dracu să te plângi?

Bembo aruncă o privire de nespusă jale spre Aretin.

— Presupune că toate Aretinele se adună laolaltă, pentru ca să te scuipe în obraz.

— Le-aş biciui!

— Presupune că femeia pe care ai iubit-o mai mult în viaţa ta, ţi-ar fi spus că ar fi preferat să întâlnească în cale o broască râioasă, decât să te vadă pe tine.

— I-aş fi trimis o sută de broaşte râioase într-un sac şi aş fi căutat o alta.

— Vezi bine că n-ai iubit niciodată! Eu aş fi fericit să mă scuipe în obraz. Dar ea nu mi-a spus măcar că mă găseşte mai urât decât o broască râioasă. Nu groază simte ea când mă vede. Nu-i decât dispreţ. E ceva şi mai josnic încă şi mai trist. Este dezgustul!

— Ei drace, ia-o cu sila! Te asigur că după asta, când îi vei fi dovedit că eşti de temut, te va găsi drăguţ.

— Am încercat.

— Ei bine?

— Am fost învins.

— Diavole, ştii că se încurcă lucrurile.

— Asta nu-i totul, Petru. Am un potrivnic.

— Iubit?

— Nu ştiu, nu cred. Nu. Nu pot crede că Bianca îl iubeşte pe Sandrigo.
— Bianca? Zici tu.
— Aşa o cheamă.
— Fiica Imperiei?
— Ea însăşi! O cunoşti cumva?
— Nu, dar ştiu că Imperia are o fată şi că această fată se numeşte Bianca. Dar spuneai că ai un potrivnic?
— Am un potrivnic de care, pentru moment, nu mă pot descotorosi, un potrivnic care ne este de folos. Înţelegi? Ei bine! Sunt nevoit să le binecuvântez unirea!
— Pentru ce-i de folos acest potrivnic?
— Pentru că mă bizui pe dânsul ca să-l prind pe Roland, dacă nu vine aici?
— Pe coarnele diavolului! Alege între dragoste şi ură.
— Nu vreau să aleg. Vreau ca ura şi dragostea mea să capete aceeaşi îndestulare, ca Roland Candiano să moară şi Bianca să fie a mea. Vreau aceste două lucruri. Toată viaţa mea de asta atârnă. Întrucât e vorba de Candiano, mă bizui pe Sandrigo.
— Potrivnicul tău?
— Şi în ce o priveşte pe Bianca mă bizui pe tine.
— Ştii cât îţi sunt de devotat.
— Da, dragul meu Petru. O să-ţi spun deci acum ce aştept de la tine. Căsătoria Biancăi şi-a lui Sandrigo trebuie să se facă. Trebuie să se facă!
— Când?
— Nu ştiu. Asta depinde de Sandrigo. Dar, îndată după ceremonie Bianca va dispare.
— Cum?
— Asta-i treaba mea. Deci, voi fi dat deplină satisfacţie lui Sandrigo, dar căsătoria nu se va îndeplini decât numai ca ceremonial.
— Ce vei face cu Bianca?
— Tu îi vei da ospitalitate.
— Ah! Ah!

— Începi a înţelege?
— Te admir, Bembo. Totdeauna m-am gândit că dacă ursita te-ar fi făcut să te naşti lângă un tron, ai fi furat tronul în folosul tău.
— Eşti hotărât să mă ajuţi?
— Da, în asta, pe deplin.
Bembo tresări. O licărire de neîncredere se aprinse în ochii săi de un cenuşiu palid.
— Pentru ce zici „în asta”. E deci ceva în care nu poţi să mă ajuţi pe deplin? Ai învoieli aiurea? Vorbeşte!
— Cumetre, exclamă Aretinul înspăimântat de nesocotinţa ce-o săvârşise, eşti prea dibaci pentru ca să te tulburi pentru nimica toată.
Bembo îşi duse mâna la frunte.
— Este adevărat, bâlbâi el.
— Mai mult, dacă nu te încrezi în mine, rămâi sănătos.
Şi Aretinul se sculă, se plimbă cu paşi mari, izbind de două-trei ori cu pumnul în masă.
— Ce înseamnă să fii devotat deci, bombăni el. Să nu ai decât un prieten pe lume şi într-o bună zi acest prieten să te insulte!
— Hai să facem pace!
— Ah! Bembo, e rău, foarte rău.
— Vino de te aşează la loc şi nici să nu mai fie vorba de aşa ceva.
— Spuneai deci, spuse Aretin înapoindu-se la locul lui lângă Bembo, că cele cinci mii de taleri îmi vor fi plătiţi în ziua când Bianca va intra aici?
Fu rândul cardinalului să arunce asupra „cumătrului” său o privire de admiraţie.
— Fie! Spuse el, dar în această împrejurare prietenia ta mă va costa scump.
— De ce te plângi? Că doar vistieria republicii plăteşte! Hai, să facem pace, cum ziceai tu şi sfârşeşte destăinuirea planului tău.

— Deci vei da ospitalitate Biancăi. Vei prezenta-o Aretinelor tale, ca pe o nouă prietenă ce le-o aduci.

— Vor fi plânsete şi urlete de mânie.

— Ştii arta de a usca pe unele şi de a amuţi pe celelalte. Odată instalată Bianca în casa ta, îmi garantezi că, în afară de Aretinele tale, n-o va vedea nimeni, nici n-o să se apropie cineva de dânsa?

— Răspund de asta.

— Bine. Dar asta e partea cea mai uşoară a lucrului. Rămâne o a doua parte mai delicată.

— Explică-te limpede şi întrucât e vorba de delicateţe, nu te îngrijora.

— Deci iată ce vreau. Ai printre Aretinele tale una sau două, inteligente, devotate, în stare să înţeleagă tot şi să încerce orice pentru a-ţi fi pe plac?

— Sunt toate aşa! Zise Aretin nu fără o copilărească mândrie.

— Sunt în stare să încerce nimicirea înceată a unei virtuţi până acum cu neputinţă de atins?

— Răspund de asta.

— Crezi că după o lună?

— După trecerea a cincisprezece zile, sălbatica Bianca nu va mai fi de recunoscut.

— Crezi că cincisprezece zile petrecute printre Aretinele tale?

— Socot că virtutea este un cuvânt, hotărârea femeilor, o pană ce se învârteşte în vânt. Totul este ca vântul să bată din partea aceea. Cred că o fată care trebuie să aibă înflăcărări necunoscute de dânsa chiar, ia neştiinţa ei drept tărie. Chiar şi tu te-ai înşelat. Ce-i Bianca? O fată a dragostei. Crede-mă, sub această nea neprihănită cloceşte focul ce i l-a transmis maică-sa. Nu trebuie să faci altceva decât să se topească gheaţa şi asta va fi opera Aretinelor, fete pricepute, nu numai învăţate, dar şi în stare să predea şi altora ştiinţa lor. Adu-ne eleva ta; profesoarele dragostei o aşteaptă.

— Asta nu-i totul, spuse atunci Bembo.
— Drace! Ai o prietenie tiranică.
— Vom face socoteala prieteniei tale şi a tiraniei mele şi dacă un taler al cumpenei trage mai greu, ei bine, vom restabili echilibrul între ele cu greutate în aur.
— Iată, exclamă Aretinul, comparaţia cea mai poetică, cea mai măreaţă ce s-a brodat cândva. Nici Ariosto, nici Tasso, şi, voi merge mai departe cu spusa, nici eu însumi.
Bembo potoli cu un gest nerăbdătorul entuziasm al lui Petru Aretin.
— Ascultă-mă, cumetre, nu te plictiseşti la Veneţia?
— Eu! Să mă plictisesc în acest oraş bogat al râsului, al dragostei şi al artelor?
— Ei bine, dragă prietene, eu mă plictisesc aici!
— Călătoreşte!
— Tocmai asta am de gând s-o fac. Numai că, dacă aş călători singur, m-aş plictisi şi mai mult.
— Ah! Ah! Vrei aşadar să fii întovărăşit?
— Ai ghicit.
— E lesne. Nu este ceva pe lume, pe care să nu-l fac pentru tine.
— Da, dar tu însuţi, sunt sigur că n-o să vrei să laşi aici pe Aretinele tale, în timp ce tu ai fi departe?
— Am făcut-o ca să îndeplinesc o sarcină pe lângă Marele Diavol. Pot s-o fac încă.
— Crede-mă; de astă dată va trebui să călătoreşti cu Aretinele tale.
— Bun, am înţeles. Vrei să fac aşa ca Bianca să iasă din Veneţia şi pentru ca să n-o bănuiască nimeni, ea ar trece drept servitoare a mea?
— Întocmai aşa.
— Unde va trebui s-o duc?
— Îţi voi spune, când va sosi momentul. Rezum: ai căpătat o mie de taleri; ţi-am dat un bon de patru mii. În total cinci mii.
— Socoteşti admirabil.

— Pentru aceşti cinci mii de taleri, o găzduieşti pe Bianca zece zile, ceea ce înseamnă cinci sute de taleri pe zi hrana acestei copile.

— Şi învăţătura ei!

— Îţi rămân încă cinci mii de primit. Îţi voi da un bon în afara Veneţiei.

— Dai, iei. Desăvârşit de bine aşa.

— Aşadar, primeşti toate propunerile mele?

— Toate. Nu sunt adevăratul tău prieten?

Cei doi cumetri îşi strânseră mâinile. Apoi Bembo se retrase escortat de Aretin, care-l copleşi cu semne de respect în faţa slujitorilor ce se ploconeau adânc.

Bembo se retrase la palatul său, mulţumit de ziua lui.

Acolo îl găsi pe Sandrigo, care îl aştepta.

Cardinalul îşi luă înfăţişarea cea mai surâzătoare, târî pe fostul bandit în biroul său şi-l întrebă:

— Ei bine, dragul meu locotenent, pe când căsătoria?

Sandrigo îl privi ţintă în ochi pe cardinal şi răspunse:

— Asta depinde de domnia-voastră, preasfinţite. Sandrigo îi spunea lui Bembo „preasfinţite” după cum acesta îi spusese „locotenente”. Mai mult, se gândea – şi nu fără pricină întemeiată dealtfel – că revărsând în juru-i titluri pompoase, ar face să ţâşnească asupra-i ceva-ceva din simţământul acela ce se numea consideraţie şi care acum se cheamă onorabilitate.

— Cum depinde de mine căsătoria dumitale? Zise Bembo înălbind. N-o fi bănuit ticălosul ceva? Sfârşi el în mintea lui.

— Iată, preasfinte, zise Sandrigo. Acum am venit de la signora Imperia şi cum îi tot dam zor să-mi fixeze ea însăşi data fericirii mele, dânsa a sfârşit prin a-mi spune textual: „Du-te de cere cardinalului Bembo povaţă, înainte de a ne opri la ceva definitiv”. Aşadar am venit, v-am aşteptat, şi. Fără să vreau, a vă reaminti înţelegerile noastre.

— Pe care nu le-am uitat, crede-mă, zău aşa, dragă prietene.

— Sunt sigur de asta, exclamă Sandrigo cu un zâmbet batjocoritor. Deci fără să vreau a vă reaminti, ceea ce mi-aţi făgăduit şi că-mi datoraţi viaţa în definitiv.

— Nu vrei să mi-o reaminteşti, îl întrerupse iar Bembo zâmbind cu silă, dar nu te lipseşti a-mi repeta ceea ce-ţi datorez.

— Ce vreţi, preasfinte! Eu unul nu cred nicidecum în recunoştinţă şi socot că acela care a făcut un serviciu, trebuie – ca bun contabil – să ţină socoteală de ceea ce încă i se mai datorează. Continui rugându-vă să-mi fixaţi chiar domnia-voastră data ceremoniei.

— Ei bine, răspunse Bembo fără şovăire, dar cât mai curând cu putinţă!

Chipul lui Sandrigo se lumină.

— Mare pehlivan, se gândi cardinalul, cu totul într-alt chip de temut decât acel cumsecade Aretin.

Oricât de psiholog ar fi fost, cardinalul se înşela. Sandrigo vorbea ca un dobitoc.

Aretinul se încovoia ca o trestie, pentru a se ridica după viforniţi.

— Cât mai curând cu putinţă! Exclamă fostul tâlhar de codru. Ah! Iată în sfârşit un cuvânt cu judecată. Dar ce înseamnă acest „cât mai curând”?

— La rândul meu, dragă amice, caut să-ţi reamintesc învoiala noastră.

— Faceţi acest lucru.

— Ai jurat să ni-l dai în palmă pe Roland Candiano, viu sau mort.

— Şi aşa voi face-o. Dar „dă ca să dau”. Să mi se dea Bianca şi eu îl dau pe Candiano. La cincisprezece zile după nuntă, după ceremonia publică a căsătoriei mele, Roland va fi cu picioarele şi mâinile legate, afară doar de n-oi fi silit să-l ucid, în care caz vă voi aduce capul lui.

Aceste groaznice cuvinte fură rostite cu o fioroasă simplitate.

Bembo le ascultă fără uimire.

Cei doi tigri ce se aflau faţă în faţă mugeau şi fiecare din ei se gândea că ar trebui să urle mai tare decât celălalt.

— Peste cincisprezece zile după nuntă, ne vei aduce capul lui Candiano? Reîncepu încetişor cardinalul.

— Am spus şi ceea ce am spus, o repet mereu.

— Şi nici o piedică nu te va opri?

Sandrigo zâmbi dispreţuitor.

— Nici un eveniment nu te va putea împiedica să-ţi ţii vorba? Stărui Bembo.

— Niciunul, nimic în lumea lui Dumnezeu.

— Trebuie să prevezi totul, locotenente.

— Am prevăzut, preasfinte.

— Chiar. Trebuie să prevezi până şi moartea logodnicei dumitale.

— Nici chiar moartea Biancăi nu m-ar opri, zise Sandrigo, care totuşi nu-şi putu stăpâni o tresărire.

— Văd că eşti realmente hotărât dragul meu. Reţin deci cuvântul dumitale. În cele cincisprezece zile ce urmează căsătoriei, Candiano va fi al nostru. În aceste condiţii interesul nostru e să zorim căsătoria. Să stabilim ziua dacă vrei. Azi suntem într-o zi de marţi. Vrei sâmbătă?

— Sâmbătă îmi convine. Deci mă bizui că veţi înlătura ultimele şovăieli ale signorei Imperia.

— Asta mă priveşte pe mine, fii pe pace!

— Şi de asemenea s-o hotărâţi şi pe Bianca.

— Ei, pe dracu, dragul meu, dar nici n-o cunosc.

— Adevărat să fie? Spuse Sandrigo aţintind o privire sfredelitoare asupra cardinalului.

— Nu-mi pot lua sarcina acestei din urmă părţi a combinaţiei, afirmă Bembo.

— Fie, zise Sandrigo care păru uşurat de o nu ştiu ce grea bănuială. Nu vă mai ocupaţi decât de mamă, şi, pe sâmbătă!

— Pe sâmbătă, fericit triumfător!

Sandrigo zâmbi, strânse mâna ce i-o întindea cardinalul şi se îndepărtă pe deplin liniştit.

De îndată ce fu plecat, chipul lui Bembo se descompuse.

— Am suferit mai mult în aceste clipe, mugi el, decât în timpul zilelor şi nopţilor fioroase, când îmi aşteptam moartea în temniţa mea din Peştera Neagră. Dă-mi-l pe Roland Candiano, mizerabile tâlhar de codru, şi lasă pe mine, că-ţi vin eu de hac! Nişte lanţuri zdravene în fundul puţurilor şi mai mult, scaunul de piatră de pe Puntea Suspinelor! Tu, soţul Biancăi!

Bembo izbucni într-un râs groaznic în timp ce-l scutura un fior.

Încetul cu încetul se potoli.

Se duse la Imperia şi primul lui cuvânt fu acesta:

— Sâmbătă căsătorim pe prietenul nostru Sandrigo cu fiica dumitale Bianca.

— Sâmbătă! Exclamă curtezana înălbind la faţă.

— Acesta ne va fi rolul, de-a o hotărî pe fiica dumitale să-l ia în căsătorie pe Sandrigo.

— Şi îi vei vorbi dumneata? Exclamă ea cu încremenire.

Bembo se plecă spre curtezană şi spuse în şoaptă:

— Bianca este a mea, Sandrigo al dumitale. Nu-i aşa că astfel ne-am înţeles?

Ea făcu un semn afirmativ.

— Deci nu te nelinişti de nimic. Ceremonia se va face sâmbătă, dacă o hotărăşti pe fiica dumitale. Şi trebuie s-o hotărăşti. Numai că după ceremonie Bianca se va duce într-o parte, Sandrigo într-alta. Spre care loc se va duce Bianca? E treaba mea. Spre care va merge Sandrigo? Fă cum ţi-e voia!

Mută de mirare, Imperia lovită de acea groază ce punea stăpânire pe dânsa de îndată ce se afla în faţa lui Bembo, nu avu puterea decât să facă un gest de supunere.

Bembo se şi făcuse nevăzut.

Capitolul III Subteranele San-Marc-ului.

Pe vremea aceea şeful poliţiei veneţiene era un anume Gennaro, cu prenumele Guido, om de vreo patruzeci de ani, oacheş la piele, energic ca temperament şi ca toţi slujbaşii

acestei republici tulburate de revoluţii de anticameră şi de lupte în preajma puterii, înzestrat cu o zdravănă ambiţie.

Guido Gennaro dorea locul lui Dandolo, după cum Altieri îl poftea pe acela a lui Foscari, după cum şi acesta râvnea să prefacă coroana ducală în coroană regală.

Era, zicem noi, şeful politicii văzute şi nevăzute a Veneţiei şi nu avea alt superior direct decât pe marele inchizitor.

Este de ajuns să spunem că insul era de temut.

De altfel exercita meseria sa cu un fel de conştiinţă şi nu avea altă slăbiciune decât să adulmece o bună conspiraţie, s-o născocească la nevoie, pentru ca să aibă bucuria şi cinstea de a trage pe sfoară.

Nu juca, cum se întâmplă multor nobili care se ruinau la zaruri.

Nu făcea lux mare şi totuşi primea cu măreţie de două ori pe an, la Paşti şi la Crăciun.

Nu i se ştia nici nevasta, nici amanta.

Marea lui plăcere era să se plimbe singur seara prin Veneţia, deghizat când în burghez, când în marinar; atingea atunci cetele de plimbăreţi, intra prin cârciumile ale căror patroni erau cu toţii creaturile sale.

Jupân Bartolo Chiorul, stăpânul Ancorei de Aur era unul dintre amicii săi.

Rezultatul acestor plimbări era îndeobşte că doi sau trei nenorociţi erau prinşi în paturile lor în clipa când se aşteptau mai puţin şi se vedeau osândiţi, unii la câte doi ani în temniţele de plumb, alţii la galere, alţii la cinci sau şase ani în puţuri.

Fiorosul tribunal era nesecat.

Atunci domnul Gennaro îşi freca mâinile. Avea obiceiul să spună că într-un oraş înzestrat cu poliţie, principalul monument, singurul cu adevărat folositor, era temniţa.

El era vădit sufletul temniţei.

Visa o uriaşă temniţă, unde ar fi închis tot oraşul şi o organizare socială care n-ar fi admis decât două categorii de cetăţeni, arestaţii şi temnicerii.

A doua zi după ce l-am văzut pe Bembo evoluând de la Aretin la Sandrigo şi de la Sandrigo la Imperia, pe înnoptate, şeful poliţiei Guido Gennaro îşi sfârşea grimarea în faţa unei oglinzi mari.

Sfârşind de lucrat la cap, trecu într-o cameră unde erau agăţate nenumărate costume şi alese un veşmânt complet de luntraş înstărit, cu care se îmbrăcă, îngrijit în amănunte şi cu luare aminte la cel mai mic lucruşor.

— Hm! Bombăni el îmbrăcându-se, iată acum ocazia sau niciodată. Dandolo era făcut să fie mare inchizitor, după cum eu sunt făcut să fiu regele Spaniei.

El făcu o pauză, după care continuă:

— Şi mai mult încă! Iată-l acum gata pus la cale. Îmi lasă cât mai departe supravegherea şi nici nu vrea să-mi audă rapoartele. Mai mult, dispare sub motivul de a îngriji pe fiică-sa, rănită – zice-se – rănită de cine? Cum? Aş da leafa mea pe o lună ca s-o ştiu. Dar palatul Altieri a devenit un mormânt unde nu pătrunde nimeni. Nici dracul n-ar vedea aici o picătură. E aşa şi nu altfel. Dandolo nu mai este mare inchizitor decât cu numele şi încă – după câte am înţeles eu – n-o să întârzie a se resemna. Cine va fi mare inchizitor? Da, Gennaro, fiul meu, cine va pune mâna pe minunatele şi înfricoşătoarele-i funcţiuni?

Punând această întrebare, se privea în oglindă şi-şi aranja o încreţitură a bonetei sale de marinar.

— Pentru ce n-aş fi eu? Spuse el deodată. Nu sunt nobil? Frumoasă afacere! Sunt în definitiv de neam cumsecade. Fac o figură bună. Şi apoi, toţi marii inchizitori au fost patricieni de viţă? Şi dogii? Şi episcopii? Bembo este un nimic, nu alta. Da. Da, Gennaro, iată prilejul. Acum sau niciodată!

Se aşează într-un jilţ mare îşi turnă un pahar de vin de Spania şi înmuie în el unul sau doi pişcoţi.

— Să prindem puteri, se gândi el. Ceea ce voi încerca îmi poate da de ajuns ca să visez.

Înainte de a-şi fi sfârşit vinul şi pişcoţii, se sculă, se aşează iar la loc în faţa oglinzii şi zise:

— Dacă omul pe care îl văd în această oglindă ar fi dogele, iată ce i-aş fi spus: „Preaînălţate doge, sunteţi într-o situaţie tristă şi statul este expus unei mari primejdii. Ce sunt eu? Pur şi simplu primul zbir al republicii. E ceva, desigur. Un zbir, înălţime, este o ureche deschisă înspre tăcere, un ochi deschis în noapte, o mână care dibuie neantul, o umbră ce alunecă în beznă. Tăcere, noapte, neant şi umbră îi destăinuiesc tainele lor. Pentru mine nu sunt taine preaînălţate. Binevoiţi a mă asculta. Aţi răsturnat familia Candiano. Pe bătrânul doge l-aţi orbit, este adevărat, dracul ştie ce s-a făcut. Din nenorocire pentru domnia-voastră şi pentru stat, bătrânul lup a lăsat un lupuşor, care a crescut. Păziţi-vă de lupuşor, înălţime. Are acum colţi foarte ascuţiţi. Marea greşeală a domniei-voastre, vă voi spune-o neocolit: trebuia să-l lăsaţi pe bătrân să-şi trăiască zilele şi să-l fi orbit pe Roland. Bătrânul ar fi murit de durere şi Roland ar fi fost neputincios. Dar nu se poate prevedea totul. Ar fi trebuit să se prevadă că Roland va sparge ziduri groase de zece picioare şi că Puntea Suspinelor ar fi pentru el o simplă plimbare, cum poate fi pentru cutare nobil tânăr, Rialto, unde face fasoane prin faţa frumoasei sale. Să trecem. Veniţi cu mine, alteţă. Să intrăm în aceste cârciumi: veţi auzi că se ridică în slavă memoria lui Candiano. Să trecem portul Lido, cheiurile, pretutindeni legenda puterii, a curajului şi îndrăznelii. Înălţime, dacă voiţi a înăbuşi legenda lui Roland cel Tare, închideţi tot poporul Veneţiei. Este cu neputinţă, ziceţi? Atunci, puneţi mâna pe Roland! Ah! Ah! Aici vă aştept. Drace! Să-l prinzi pe Roland Candiano! O! O! Iată capodopera. Roland este la Veneţia. E singur aici. Înfruntă pe arcaşi şi pe zbiri. E acolo unde vrea. Când crezi că l-ai prins, îl înconjori în insula Olivolo şi se risipeşte ca un fum! Năvăleşte poliţia în casa din port? Zboară ca un nor de praf. Al dracului om. Ei bine, alteţă, acest groaznic Roland s-a făcut rege al munţilor şi duce al

câmpiei, care are în urma lui două mii de fanatici, acest Roland pe care luntraşii îl cântă încetişor, despre care visează femeile şi în care nădăjduiesc bărbaţii, acest Roland care vă va preface în pulbere, iată-l, îl am în palmă, vi-l aduc, 1uaţi-l! Alteţă, pentru un astfel de serviciu, faceţi-mă mare inchizitor.”

Şi Guido Gennaro se închină adânc în faţa oglinzii.

Ridicându-se, privi în jurul lui, ca şi cum într-adevăr ar fi fost mirat că nu aude răspunsul dogelui.

Izbucni în hohote de râs şi-şi frecă mâinile.

Cum cititorul îşi poate da seama, Guido Gennaro judeca cu multă chibzuială pentru un şef de poliţie.

Încă îşi mai frecă mâinile, poate că asta era o manie a lui, apoi convingându-se printr-o ultimă ochire în oglindă că era de nerecunoscut, ieşi şi porni la drum spre insula Olivolo. Nu se duse direct acolo.

După obiceiul lui se opri la două-trei cârciumi şi astfel ajunse la Ancora de Aur.

Jupân Bartolo Chiorul îl recunoscu numaidecât, cu toată deghizarea lui şi veni spre dânsul cu un zâmbet ce-i arăta dinţii ascuţiţi.

Ai fi zis că-i un şacal care întâlneşte pe neaşteptate un tigru pregătindu-se să-i facă un compliment.

— Ai ceva noutăţi? Întrebă şeful poliţiei.

— De pomină, domnule Gennaro.

— Ia să vedem.

— Groaznicul Scalabrino, braţul drept al lui Roland Candiano, acela care a dărâmat Puntea Suspinelor dintr-o lovitură de pumn, zice-se.

— Ei bine, termină.

— Mort!

Şeful poliţiei avu o licărire de bucurie în ochi.

— Dacă spui adevărul, Bartolo, ai câştigat zece ducaţi pentru veste. Dar e lucru sigur?

— Eu l-am ucis, domnule.

— Tu?!

— Eu însumi. A venit aici, l-am îmbătat, a adormit. Pentru ca să nu se mai scoale.

— Bartolo, treci mâine dimineaţă pe la mine; servitori ca tine trebuie răsplătiţi.

— Dar asta nu e totul, domnule; Sandrigo.

— Nu-mi mai vorbi de ăsta; este de prisos. Este prins?

— Ceva mai mult, a intrat în slujbă.

Şi lăsând pe Chiorul încremenit de groază, Guido Gennaro fugi afară; mai mult ca oricând epiderma mâinilor lui avu de suferit aspre manifestări de bucurie.

— Scalabrino ucis! Bodogănea el, asta-i o lovitură măiastră! Roland! Roland! Te am în palmă!

Era aproape ora zece, când şeful poliţiei sosi în apropierea insulei Olivolo.

Atunci îşi domoli alergătura, se furişă, apucă prin părţile umbroase, fără zgomot, invizibil, asemenea unei larve nocturne.

Astfel ajunse la zidul împrejmuitor al grădinii Dandolo.

Câteva clipe mai apoi era în interior.

Căzând din înaltul zidului nu făcuse mai mult zgomot decât ar fi putut face o frunză veştedă căzând dintr-un copac.

Guido Gennaro rămase locului unde căzuse timp de zece minute, nemairăsuflând.

Noaptea era întunecoasă, închise ochii şi-şi concentră auzul din toată puterea sa de inchizitor.

Nu-i ajunse în auz nici un zgomot suspect.

Atunci se ridică încetişor.

— Din două lucruri trebuie să fie unul, se gândi el. Sau că Roland este aici şi alerg să aduc zece oameni; atunci mort sau viu este al nostru. Ori nu e, şi-l găsesc pe bătrânul Filip. De multă vreme vreau să fac cunoştinţă cu acest găgăuţă, poate folosi la ceva. Haidem.

Atunci se strecură, apucă prin desişurile dezbrăcate de frunziş.

Ajuns spre mijlocul grădinii, se opri scurt; casa era vizibilă şi prin crăpăturile jaluzelei de la parter se furişa o slabă dâră de lumină.

Inima şefului poliţiei începu să bată înăbuşit.

— Lumină la ora asta! Bătrânul nu veghează singur. Cine-i acolo? O! Să nu pot pătrunde întunecimea nopţii, să străbat prin aceste ziduri, să-l văd pe omul care este acolo? Totuşi trebuie să-l văd! Haide!

Începu să se târască şi ajunse lângă casă.

Să vadă era cu neputinţă.

Gennaro începu să asculte.

În genunchi lângă oblonul de la parter, cu urechea lipită de crăpătura pe unde ţâşnea dâra de lumină, împietrit, statuie nesimţitoare la tot ce nu era vocea dinăuntru, şeful poliţiei ar fi pricinuit admiraţia observatorului care l-ar fi putut examina în această clipă.

Nu mai era un om, era poliţia la pândă, spionând o urmă.

Numai câinele de vânat, care încremeneşte pe neaşteptate în faţa vânatului, poate da o idee de ceea ce era în acea clipă Gennaro.

Se scurseră cinci minute.

Gennaro începu să dea încetişor înapoi.

În această clipă, acelaşi observator l-ar fi găsit înspăimântător.

O zbârcitură îi schimonosea gura.

Devenise şi mai mlădios încă.

Pe cât cu putinţă, în mişcarea lui de retragere, se înconjura de mai multă tăcere şi noapte.

Iată ultimele cuvinte ce le auzise lămurit şeful poliţiei:

— Stăpânul va sta peste noapte aici?

— Da, Filip, sunt aici, am nevoie de o bună noapte de odihnă, poate că aici voi găsi-o.

Gennaro recunoscuse cele două voci.

Întâia era aceea a bătrânului Filip, a doua a lui Roland.

Un altul s-ar fi dat de gol prin vreo mişcare grăbită.

Gennaro, care făcuse un sfert de oră ca să ajungă la casă, făcu o jumătate oră ca să străbată grădina.

Ajunse la zid şi se ridică.

Şi de astă dată, sigur de dânsul, şopti cu nespus accent de bucurie nebună:

— Îl am în palmă!

În acea clipă o umbră se ridică lângă dânsul, o mână i se puse pe umăr.

Gennaro nu tresări, nu strigă.

Toate puterile gândirii sale se concentrară asupra acestui fapt; a scăpa fără a face zgomot de acest atacator, oricare ar fi el.

Mâna necunoscutului alunecase de pe umăr pe braţul lui stâng, pe care îl strângea ca într-o menghină.

Gennaro îşi căută pumnalul la cingătoare, dar nu mai avu timp să-l scoată din teacă.

Cealaltă mână a necunoscutului se abătuse pe braţul lui drept.

Şeful poliţiei se simţi paralizat.

Orice mişcare îi era cu neputinţă.

Sângele-i rece nu-l părăsi.

Cu o voce înceată care nu tremura, zise:

— O mie de ducaţi, dacă îmi dai drumul!

Drept orice răspuns necunoscutul îl strânse şi mai tare în mâinile lui de fier, ale căror degete se înfipseră în braţul lui Gennaro.

Şeful poliţiei se simţi ridicat în aer.

Groaznicul necunoscut îl înşfăcase pe sus şi începu să meargă în tăcere.

Atunci Gennaro încercă o supremă apărare.

Degetele de fier se înfipseră şi mai tare şi de astă dată şeful poliţiei dădu un strigăt de durere.

Necunoscutul ducând mereu pe poliţistul care acum nu mai încerca nici o împotrivire, străbătu repede grădina, ajunse la casă şi bătu din picior.

Uşa se deschise şi la o rază de lumină Gennaro recunoscu pe misteriosul şi asprul lui potrivnic.

— Scalabrino! Şopti el cu o voce înăbuşită de uimire, dar nu de cine ştie ce groază.

Într-adevăr Guido Gennaro, şeful poliţiei veneţiene era un spirit matematic, adică studia fiecare împrejurare, enumera elementele împrejurării şi apoi căuta să le combine pentru folosul propriu.

E în groază un fel de poezie sălbatică şi îndepărtată, ori Guido Gennaro era tocmai contrariul poeziei.

Era o minte care nu avea timp de pierdut în mişcări sufleteşti.

În clipa morţii încă ar fi spionat, ar fi chibzuit şi ar fi pus la cale ceva.

Se mulţumi deci să ia aminte că Bartolo Chiorul minţise, invocând că-l ucisese pe Scalabrino.

Uriaşul lăsă jos pe şeful poliţiei într-o cameră de la parter, care era fosta sufragerie a lui Dandolo.

Acolo se aflau Roland Candiano şi bătrânul Filip.

Liber în mişcările sale, Gennaro îşi frecă rând pe rând braţele.

— Ei drace, îţi aduc toate laudele cumetre, spuse el cu o voioşie ce nu avea nimic prefăcut în ea, ai nişte cătuşe de oţel ce-ţi slujesc de mâini.

Roland îl întrebă pe Scalabrino cu privirea.

— Lucru foarte simplu, spuse colosul; când am plecat – acum o oră – am avut de gând să fac pe hoinarul de-a lungul zidului, să dau o raită. L-am văzut pe domnul sărind. Am sărit şi eu după el, l-am urmărit pas cu pas şi în clipa când voia să se ducă pe acelaşi drum, l-am prins.

— Adevărat este! Exclamă şeful poliţiei cu admiraţie, aşa s-au petrecut lucrurile, precum spui!

— Deoarece iată-te aici!

— Ei bine; te admir. Nu mă gândeam să fie cineva în stare a mă urmări, fără ca ochii mei, urechile sau nasul meu să nu mă înştiinţeze.

— Cine eşti? Întrebă Roland.

— Un biet luntraş care se încrede în mărinimia dumitale. Puteţi, nobile domn, să mă daţi pe mâna zbirilor şi voi fi osândit. Doi ani, cinci, poate că n-o să mai văd lumina zilei.

— Ce căutai aici? Vorbeşte sincer, eu nu sunt omul care să te dau pe mâna zbirilor.

Oricât de stăpân pe sine era Gennaro, avu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să-şi frece mâinile de bucurie.

Din fericire durerea braţelor îl opri scurt.

— Bun, se gândi el. Lucrul e limpede acum. Mă va izgoni dându-mi câţiva gologani. Într-o jumătate de oră mă voi înapoia. Să-i dau înapoi.

În acelaşi timp, îşi plecă încet capul, parcă ruşinat că trebuie să-şi mărturisească greşeala.

— Ei bine? Stărui încetişor Roland, vorbeşte deci şi mai ales, spune adevărul.

— Vedeţi că acest adevăr e greu de spus stăpâne, şi mi-e cu atât mai ruşine acum, când mi-aţi făgăduit că nu mă daţi pe mâna poliţiei.

— O să-mi ţin făgăduiala, dacă îmi spui adevărul. Dar gândeşte-te bine la asta, înainte de a vorbi. Nu eşti liber decât cu această condiţie, dacă minţi, nu mă cred îndatorat la nici o îngăduinţă.

— Fie deci! Adevărul în întregimea lui vi-l voi spune. De câtva timp îmi merg prost treburile.

— Treburile tale de luntraş?

Gennaro zâmbi.

— Nu mă credeţi, nobile domn. Nu sunt luntraş decât în aparenţă şi aveţi ochiul prea fin, pentru ca domnia-voastră să nu fi observat că sunt deghizat. Mai mult, m-am lăudat adineauri că nu m-am lăsat prins niciodată. În afară de acest vrednic domn, adăugă el arătând pe Scalabrino. Nu, nu, meseria mea nu-i să împing gondolele de-a lungul canalelor, cântând poezii şi să sforăi pe chei, cu picioarele la soare toată după-amiaza. Meserie de leneş, domnule!

— Care-i a ta?

— Aţi ghicit-o, sunt sigur de asta; este să mă strecor noaptea în casele rău păzite, să le vizitez în toată cinstea, fără a trezi pe nimeni, apoi să mă retrag politicos. Aceste vizite nu le fac decât caselor vrednice de a fi văzute şi atât de mare este îndeobşte admiraţia mea pentru lucrurile ce le văd, încât arareori mă duc fără să iau cu mine o amintire, vreo bijuterie de preţ sau niscai argintărie sau chiar un sac plin cu medalii ce se numesc ducaţi şi taleri. Nu vă puteţi închipui până la ce grad îmi plac medaliile.

Roland se aşezase pe un scaun şi cu bărbia în mână, se uită la Gennaro cu un fel de gravitate.

— Bun! Se gândi şeful poliţiei, o să-mi facă un curs de virtute, numai de n-ar dura prea mult timp!

— Într-un cuvânt, zise Roland, îndeplineşti meseria de hoţ?

— Vai! Trebuie să fac ceva în lumea asta. Ori, cum vă spuneam, nobile domn, treburile îmi merg rău de câtva timp. Nici un chilipir, nici un câştig neaşteptat. Mizeria! Şi astă-seară umblam hoinar, trist şi mohorât, când văzui această casă. Intrai în grădină, mă apropiai, auzii voci, văzui o lumină şi mă retrasei dezamăgit. Era să sar iarăşi zidul, făgăduindu-mi să revin mâine. Vedeţi că sunt sincer până la capăt. Când simţii că se abat asupra-mi cleştii acestui aprig voinic. Acum, boierule, ştiţi totul.

După cum am spus, Roland ascultase cu seriozitate această povestire şi nici un semn exterior nu-l putea face pe Gennaro să creadă că-i făcuse ascultătorului o impresie neprielnică.

Şeful poliţiei aşteptă totuşi fără prea multă nelinişte. Cunoştinţa ce-o avea despre caracterul lui Roland, îi da o siguranţă pe care, firește că n-ar fi avut-o în faţa unuia dintre zbirii săi.

În acea clipă se auzi în grădină o fluierătură uşor modulată.

Roland şi Scalabrino tresăriră.

Gennaro ciuli urechile.

Atunci Roland se sculă şi îndreptându-se spre uşă, spuse cu o voce liniştită:

— Scalabrino, supraveghează de aproape în timpul lipsei mele pe domnul Guido Gennaro, şeful poliţiei veneţiene, care a binevoit să ne facă o vizită.

Şi ieşi lăsându-l pe Gennaro trăsnit, năucit de înmărmurire.

În grădină Roland merse până la cedru.

Acolo repetă fluierătura ce-o auzise.

Aproape numaidecât se ridică de lângă dânsul un ins şi îi spuse:

— Măria-ta, e pentru astă-noapte.

— Şi poţi să ne călăuzeşti?

— Da, stăpâne, fără primejdie.

— Bine, aşteaptă-mă aici.

Roland se înapoie în casă.

— Domnule, spuse el cu răceală lui Gennaro, eşti prizonierul meu.

Şeful poliţiei încercase să întrebuinţeze aceste câteva clipe spre a găsi o scăpare din cursa în care intrase. Dar de astă dată era prins din scurt.

Situaţia lui era îngrozitoare.

— Eşti prizonierul meu, reîncepu Roland. Şi-ţi voi aplica acelaşi tratament ce mi l-ai fi aplicat mie, dacă întâmplarea m-ar fi făcut prinsul dumitale.

— N-o să mă prefac multă vreme, spuse atunci Guido Gennaro. Sunt într-adevăr acela care spuneţi că sunt. Mă mărginesc a vă întreba ce tratament voiţi a-mi aplica?

Şeful poliţiei îşi recăpătase tot sângele-i rece.

Se gândea să se apere pas cu pas.

— Sunt pierdut, se gândi el, dar n-o să mor ca un nerod. Să arătăm acestui potrivnic că sunt vrednic de dânsul. O supremă luptă de viclenie şi de îndrăzneală nu-i o banală agonie.

Se va recunoaşte că omului, care în atât de groaznice împrejurări era în stare să cugete şi să alcătuiască cu o

atare limpezime, nu-i lipsea curajul.

— Ce ai fi făcut cu mine, dacă m-ai fi prins? Întrebă Roland.

— V-aş fi dat pe mâna tribunalului. Aici se sfârşea misiunea mea.

— Şi ce ar fi făcut tribunalul cu mine?

— V-ar fi dat pe mâna călăului, răspunse cu îndrăzneală Gennaro.

— Şi ce ar fi făcut călăul cu mine?

— V-ar fi tăiat capul, sau cel puţin nu s-ar fi mulţumit cu altceva decât să vă orbească. Dar cred cu toată sinceritatea că vi s-ar fi tăiat capul. Adaug că de astă dată n-ar mai fi aşteptat. Prins acum, aţi fi fost judecat chiar în noaptea asta şi eşafodul s-ar fi ridicat mâine dimineaţă anume pentru dumneavoastră.

Guido Gennaro vorbise în chipul cel mai nimerit ce-l credea, ca să-l impresioneze foarte tare pe Roland, aşa cum îi cunoştea el caracterul.

Căuta cu lăcomie pe chipul lui Roland urmele acelei emoţii ce nădăjduise că o va pricinui, dar acea faţă rămânea de nepătruns, de o răceală de aşa fel, încât şeful poliţiei întorcându-şi privirea, simţi întâiul fior al chinului morţii urcându-i-se în ceafă, îşi repetă:

— Sunt pierdut.

Dar de astă dată nici o gândire de înfruntare nu veni să-l mai întărească.

Aşteptă în tăcere cuvântul ce trebuia rostit de buzele lui Roland.

Şi această clipă de tăcere fu îngrozitoare.

Roland urmări cu o privire plină de atenţie succesivele înjosiri ce făceau să treacă privirea lui Gennaro de la îndrăzneală la hotărâre, de la hotărârea tare la nehotărâre şi de la nehotărâre la groază.

Când îl văzu în această ultimă stare, rosti:

— Guido Gennaro, ai venit să mă ataci acasă la mine, fără să-ţi fi făcut vreodată cel mai mic rău.

— Voiam să izbăvesc statul, asta îmi era datoria.

— Zi mai bine, că voiai să te prezinţi Consiliului celor Zece cu capul meu în mână şi ca preţ al acestui cap ce i l-ai fi aruncat, să ceri fără îndoială o nouă favoare. Înşelatu-m-am?

— Ei bine, nu! Nu v-aţi înşelat, exclamă Gennaro, într-adevăr ambiţia m-a împins.

O fulgerătoare şi de nedescrisă licărire de bucurie trecu prin ochii lui Roland.

Dar şeful poliţiei nu observă acest lucru.

— Deci, reîncepu Roland, m-ai atacat. Eşti învins. M-ai fi predat tribunalului republicii, eu te voi preda tribunalului muntelui, care va judeca după legi mai drepte decât acelea ce mi le-ai fi aplicat.

— Tribunalul munţilor? Şopti Guido Gennaro. Cunoştea cu vârf şi îndesat această grozavă instituţie ce funcţiona în munţii Piavei.

— Spune-mi numaidecât că vrei să pui să mă omoare! Exclamă el.

— Tribunalul va judeca, răspunse Roland.

În acest moment cineva zgârie la oblon într-un chip aparte.

— Intră! Zise Roland.

Omul pe care l-am văzut sub cedrul din grădină, se arătă în întredeschizătura uşii şi spuse:

— Stăpâne, este timpul.

— Bine, să plecăm, zise Roland, care dintr-o ochire-l arătă lui Scalabrino pe şeful poliţiei.

Roland porni fără a se mai ocupa de prizonierul lui. Scalabrino îl înşfăcase pe Gennaro cu o mână de braţ şi cu cealaltă scoţându-şi pumnalul, zise:

— Un cuvânt, un strigăt, un gest şi n-o să-ţi mai trebuiască să fii judecat.

— Bine, zise Gennaro, voi tăcea.

În clipa când Roland trecu pe lângă biserică, sunară orele unsprezece.

Mica ceată cu Roland în frunte, Gennaro între paznicii săi, ajunse la canal.

Printre gondolele ancorate la chei, una singură mai avea felinarul aprins.

Roland merse până la această gondolă şi făcu să se audă fluierătura modulată ce-i servise de semnal în grădina din Olivolo.

Aproape numaidecât ţâşniră doi inşi de sub cort.

Unul din ei sărind cu cuşma în mână se apropie zicând:

— Unde trebuie să vă duc, Înălţime?

— La San-Marc, zise Roland urcându-se în gondolă.

Guido Gennaro fu poftit să intre sub cort şi să stea liniştit acolo.

Roland rămase lângă vâslaşi.

Gondola începu să se strecoare de-a lungul canalelor şi peste o jumătate de oră după aceea se opri lângă piaţa San-Marc.

Cei patru călători coborâră, adică Roland, şeful poliţiei, Scalabrino şi prietenul său.

Acesta din urmă, merse de aici înainte întâiul.

— Unde mă duceţi? Întrebă şeful poliţiei.

Încetul cu încetul îl cuprinse groaza.

La început bănuise că gondola avea să iasă din Veneţia şi că va fi dus în munţi.

Asta-i mai lăsa o zare de judecată şi apoi se bizuia pe întâmplările cu putinţă în calea lui, ori îl debarcau în faţa San-Marc-ului.

Se strecurau în tăcere în umbra marelui şi posomorâtului monument.

În sfârşit se opriră în faţa unei uşiţe făcute într-o latură a catedralei.

Omul din grădină, care îi servea de călăuză lui Roland, scoase din hainele sale o cheie şi deschise.

Peste câteva clipe mai apoi, erau înăuntrul bisericii abia luminată de câteva candele aşezate în capelele laterale.

— Repede! Zise omul. O să fie prea târziu.

Îşi târî prietenii în spatele altarului cel mare, deschise o altă uşă şi începu a coborî o scară.

La capătul treptei a treizecea, se opri.

Acolo era o întunecime deplină.

Omul aprinse un felinar orb.

Gennaro constată că se află într-o criptă a San-Marc-ului.

Era o sală destul de mare în jurul căreia erau rânduite mormintele.

Omul se îndreptă spre unul din aceste morminte, împinse un arc şi mişcă din loc o lespede.

Roland intră în mormânt.

Scalabrino îl urmă, târând după sine pe şeful poliţiei.

În mijlocul acestei lespezi fusese făcută o gaură, în chip de fereastră zăbrelită.

Prin acestă fereastră se putea zări şi auzi dinăuntrul mormântului, ceea ce se petrecea şi se spunea în criptă.

— Priveşte şi ascultă! Zise Roland cu voce gravă; nici un cuvânt sau eşti mort.

Scalabrino îşi arătă pumnalul.

— Nu te teme de nimic, zise Gennaro izbit de o nedefinită mirare.

În acest moment slaba licărire ce ilumina cripta se stinse; omul ce-l însoţise până acolo pe Roland, se îndepărtase.

Se scurse un sfert de oră în cea mai adâncă tăcere.

Deodată sunetele îndepărtate, grave şi triste ale aramei se auziră de sus, ca foarte de departe.

Roland numără douăsprezece lovituri.

— Miezul-nopţii! Şopti el.

Şi se îndepărtă, ca să-i facă loc lui Gennaro.

Şeful poliţiei îşi lipi faţa de zăbreaua ferestruicii mormântului şi spectacolul ce-l avu atunci sub ochii săi, îl absorbi până într-atât, încât uită situaţia în care se afla.

Se iviseră în criptă vreo doisprezece inşi cu făclii şi roşia lucire a acestor torţe iluminase fără veste cripta.

Oamenii aceştia se rânduiră în jurul sălii şi-şi înfipseră torţele, care pe lespezi, care pe soclul unei statui.

Erau doisprezece.

Erau şi douăsprezece torţe simetric orânduite în jurul sălii.

Fiecare rămase în picioare lângă făclia lui.

Gennaro observă atunci că acesta aşezare forma un fel de potcoavă în jurul unei tribune scunde, pe care erau aşezate mai multe jilţuri.

Se mai scurse un sfert de oră.

Atunci nişte inşi, coborând toţi pe aceeaşi scară, începură a se ivi în criptă.

Soseau singuratici sau în grupuri, dar toţi erau mascaţi, toţi tăcuţi; fiecare din ei sosind în sală, se aşeza lângă una din făclii.

După trecerea a douăzeci de minute fu astfel în jurul fiecărei făclii câte o duzină din aceste năluci.

Gennaro înţelese că cei cu făclii trebuie să fie şefi de grupuri.

Pe estradă se urcaseră patru şi ocupaseră locuri.

— Cine sunt oamenii aceştia? Se gândea şeful poliţiei a cărui încremenire sporea. Ce vor ei? Sunt ei adunaţi aici pentru mine? Ba nu! Roland Candiano ar fi cu ei şi nu m-ar ascunde! Dar atunci! O! Să aflu, o să ştiu!

În acea clipă unul dintre cei de pe tribună se sculă.

Acest om înainta până la marginea estradei.

Atunci îşi desprinse masca şi o lăsă să cadă la picioarele sale.

Şeful poliţiei îşi stăpâni cu mare trudă un strigăt de spaimă.

Omul acesta care şi arătase faţa, acest bărbat care părea să fie şeful acestei misterioase adunări, era căpitanul-general al oştirii veneţiene: era Altieri!

Ce gânduri zguduiră atunci mintea şefului poliţiei, ce bănuieli nu se izbiră de creierul său.

— Seniori, prieteni şi fraţi, zise Altieri cu o voce liniştită, potrivit obiceiului, la fiecare întrunire a noastră binevoiţi a

vă descoperi feţele, pentru ca trădarea să nu se poată strecura printre noi.

Toate măştile căzură dintr-o dată.

Şi timp de câteva clipe se auzi acel murmur înăbuşit al unei adunări de oameni ce se recunosc.

Schimbară o grăbită vorbă, o urare, un bun venit.

Apoi se făcu iar tăcere.

Şeful poliţiei era înmărmurit de uluire.

Examina cu un fel de nelinişte, rând pe rând, feţele oamenilor ce-şi dăduseră masca jos.

După ce-l recunoscu pe căpitanul-general Altieri, recunoştea personalităţi foarte de seamă din anturajul dogelui, ofiţeri superiori ai flotei veneţiene, patricieni de seamă.

Ce făceau acolo oamenii aceştia?

Care era ţinta acestei tainice întruniri?

Şi mai ales, o! Mai ales asta! Pentru ce Roland care putea să-l omoare, Roland care vorbise de tribunalul muntelui, îl însoţise în criptele San-Marc-ului?

Da, pentru ce-l făcuse privitor nevăzut al acestei ciudate scene?

— Boieri, amici şi fraţi, reluă Altieri, care părea să fie preşedintele acestei întruniri, cred că suntem cu toţii aici, în totalitate deplină. Aţi înţeles cu toţii că ora acţiunii este apropiată şi vă mulţumesc că aţi venit să vă strângeţi în jurul meu.

Vorbea cu autoritatea unui viitor stăpân şi fără îndoială că nimeni nu se gândea să-i conteste această autoritate, căci un murmur obştesc de simpatie primi cuvântarea căpitanului-general.

— Unul singur dintre noi lipseşte de la această supremă şi ultimă întrunire, reluă Altieri, şi nu dintre cei mai puţin importanţi şi acesta este Dandolo.

O tăcere îngrijorată îi arătă lui Gennaro, că lipsa lui Dandolo era poate o grea dezamăgire pentru aceşti inşi.

Autoritatea personală a marelui inchizitor nu era dintre cele mai mari, dar prin înaltele dregătorii ce le ocupa şi mai ales prin prestigiul numelui glorios ce-l purta atât de prost, cum ar purta un om prea slab pavăza unui uriaş, pentru gloria acestui nume deci şi pentru forţele poliţieneşti de care dispunea, Dandolo era socotit ca un element neapărat folositor într-o încercare de felul acesta.

Altieri îşi dădu seama că se aşteptau lămuriri categorice.

— Boieri şi prieteni, continuă el numaidecât, braţul ce-l port în eşarfă, v-a spus îndeajuns că am fost rănit. Într-adevăr m-am luptat împotriva lui Dandolo. Da, pentru interesul superior al cauzei noastre, n-am şovăit să trag spada împotriva tatălui femeii care îmi poartă numele. Dar mărturisesc că mi-a tremurat mâna, este o slăbiciune scuzabilă. Dandolo n-a avut atari slăbiciuni, el unul, şi sabia lui a rănit pe bărbatul fiicei sale.

O tăcere înăbuşitoare, toată sala era atârnată parcă de buzele preşedintelui.

Această neaşteptată povestire, amărăciunea tonului şi a cuvintelor pricinuiau o nespusă impresie.

Altieri continuă:

— De ce m-am bătut cu Dandolo? Fiindcă m-a vestit pe neaşteptate că nu mai voia să fie dintre ai noştri. Mi-a spus că şi-a dat seama că binele statului cerea ca Foscari să rămână la putere, că interesul Veneţiei era să nu se schimbe nimic în republică.

Murmurele ameninţară.

— Pe scurt spus, iată înfrângerea unui om, nu hotărât să trădeze, mă grăbesc s-o spun, dar hotărât a se retrage.

— Şi ce dovedeşte că nu va trăda? Exclamară mai multe voci.

Altieri zâmbi:

— I-am smuls lui Dandolo cuvântul de onoare că nu va destăinui nimic din ceea ce ştie. Dar am făcut şi mai mult: Dandolo e păzit bine în palatul meu, şi astă-seară chiar, l-am silit să iscălească demisia din funcţia de mare inchizitor. Nu

avem de ce ne teme din această parte, vă dau asigurarea formală.

Un om se urcă la tribună.

— Amiralul flotelor! Şopti Gennaro, care tremura din toate fibrele şi din instinctul său de poliţist.

— Boieri şi fraţi, zise amiralul, ceea ce a făcut scumpul nostru prieten, viitor doge al republicii, este tot ceea ce putea el face. Pricep, pricepeţi cu toţii durerea ce trebuie să i-o fi pricinuit fuga lui Dandolo din rândurile noastre. Da, gândindu-se numai la asta, vedem că nu putea merge mai departe. Dar noi, noi nu avem aceleaşi motive de familie. Trebuie ca Dandolo să piară.

— Da, da, să moară în astă-noapte!

— Aşa sunt şi eu de părere, reîncepu amiralul. Iată ceea ce propun. Soarta va alege trei dintre noi. Aceştia trei se vor duce la palatul Altieri, unde Dandolo este străjuit de aproape. Îi vor propune un duel cinstit. De nu-l primeşte, o lovitură de pumnal va face dreptate. Dacă primeşte, unul din trei se va bate, apoi al doilea dacă trebuie, pe urmă al treilea, până ce Dandolo va fi ucis.

O aclamare dovedi că adunarea primea această soluţie. Amiralul coborî de la tribună.

Un nor trecu pe fruntea lui Altieri.

Se ştie în ce condiţii se aşezase Dandolo în palatul Altieri; se ştie că, departe de a fi prizonierul căpitanului-general, dimpotrivă acesta era acel care îl ameninţa şi-i dicta legi.

În definitiv nu era nimic adevărat în povestea lui Altieri, decât hotărârea lui Dandolo de a se retrage şi demisia lui, pe care o semnase chiar din seara aceea, spre a se consacra mult mai sigur Leonorei.

Ce va rezulta din vizita acestor trei dintre uneltitori?

La ce măsuri extreme va recurge Leonora, împinsă de deznădejde?

Altieri ceru să se facă tăcere şi vorbi astfel:

— Boieri şi fraţi, mă împotrivesc propunerii ce vi s-a făcut. Dandolo ucis în propriul meu palat, cum aş lămuri acest

eveniment? Afirm că tatăl nevestei mele e păzit din scurt şi nu va ieşi din palatul meu. Dacă-l ucidem acum, trezim bănuieli; dimpotrivă, dacă aşteptăm a doua zi după reuşită, Dandolo mort sau viu rămâne până atunci nevătămător. Cer deci să-mi lăsaţi în seamă tot ce priveşte pe marele inchizitor.

Altieri vorbea cu o vădită tulburare.

Această tulburare fu atribuită de toţi, sentimentelor ce trebuia să le simtă căpitanul-general pus în trista necesitate de a lovi în tatăl nevestei sale.

Afară de asta, aveau în el o neclintită credinţă.

Deoarece el afirma că Dandolo era din scurt păzit, se puteau bizui pe el.

Adunarea îşi semnală voinţa în acest înţeles şi însuşi amiralul declară că propunerea preşedintelui era cea mai cu judecată.

Gennaro văzu faţa lui Altieri luminându-se.

— Nu ştiam, se gândi el, că domnul căpitan-general iubeşte până într-atât pe socrul său, marele inchizitor. Mi se părea că dimpotivă. Dar să ascultăm.

Răpit de interesul pătimaş ce-l căpăta acest spectacol, Gennaro uitase pe deplin în ce ciudate împrejurări îi era dat să asiste aici.

— Să ne comunice şefii de grupuri rapoartele lor, zise Altieri, şi să luăm după aceea supremele hotărâri.

Şeful poliţiei văzu atunci pe cei doisprezece primi conspiratori, care sosiseră cu făcliile, desprinzându-se unul de altul şi predând lui Altieri listele asupra cărora zadarnic îşi pironi o privire de nespusă curiozitate.

— Fără îndoială listele complete ale tuturor conspiratorilor! Şopti Gennaro.

În acest timp Altieri, ajutat de doi sau trei asistenţi, străbătea cu privirea hârtiile ce i se înmânaseră, apoi le clasa. După ce sfârşi, Altieri se îndreptă spre unul din morminte.

Vreo doisprezece conspiratori mişcară lespedea din loc. Hârtiile fură depuse acolo.

Gennaro tresări de bucurie.

Hotărât, uită de Roland şi Scalabrino, care în spatele lui, asistau şi ei la toate peripeţiile adunării.

Un zgomot nelămurit domnea acum în adunare.

Altieri şi cei doisprezece şefi de grupuri discutau pe estradă.

Conferinţa a durat o oră.

După acest timp şefii de grupuri se duseră fiecare la locurile lor, lângă făclia sa.

Se făcu iar o tăcere adâncă şi solemnă.

Aveau să fie rostite cuvinte definitive.

Într-adevăr Altieri se aşează iar la marginea tribunei, şi vorbi astfel cu voce gravă:

— Boieri, amici şi fraţi, avem cu noi tot ce este de seamă în Veneţia; tot ce poartă un nume, tot ce ocupă un rang onorabil în societatea noastră şi toate sunt gata să lucreze în înţelesul ce-l voim noi. În ceea ce priveşte mulţimea de norod, nici nu ne ocupăm de ea. Poporul va vedea cu bucurie căderea lui Foscari, de care se teme şi mă va vedea cu nepăsare luându-i locul. Dregătoriile pe care fiecare dintre voi trebuie să le ocupe în noul stat ce-l vom întemeia, sunt ştiute de multă vreme. Boieri, în prezenţa voastră, în prezenţa morţilor care mă aud poate, în faţa lui Dumnezeu care este în acest altar, jur să respect cu credinţă toate învoielile noastre, jur să respect chezăşiile ce le-am dezbătut şi învoit, jur să dau fiecăruia cinste, bani sau locuri, fiecare cerându-mi în toată libertatea şi cererea fiecăruia fiind discutată şi de toţi adoptată. Într-un cuvânt, jur să continui a fi preşedintele vostru, când veţi fi pus pe capul meu coroana ducală. Fie-mi Dumnezeu şi morţii martori ai jurământului meu de credinţă. De asemenea tot aşa, boieri şi fraţi, amintiţi-vă că mi-aţi jurat aceeaşi credinţă.

Toţi, dintr-o mişcare spontană, întinseră mâna.

Timp de câteva clipe nu se auzi decât zgomotul vocilor repetând aceeaşi formulă sub bolţile criptei mortuare.

— Jur! Jur!

Apoi iar se făcu tăcere, o tăcere solemnă, deasupra mutelor morminte.

Atunci Altieri urmă:

— Totul e gata. Fiecare dintre noi îşi cunoaşte locul şi ceea ce trebuie să facă. Rămâne de fixat numai ziua acţiunii. Acesta-i ultimul punct asupra căruia trebuie să ne oprim.

Altieri se opri o clipă, ca pentru a fi mai sigur de atenţia obştească, dar această măsura era de prisos.

Feţele chinuite ale asistenţilor vădeau împătimita înflăcărare a spiritelor lor.

— N-o să ne mai vedem, spuse atunci căpitanul-general. Această întrunire este ultima. Deci am ales o astfel de zi, ca să nu mai fie nevoie de a ne înştiinţa. Ştiţi, boieri şi fraţi, că dogele Foscari n-a îndeplinit încă străvechea şi tradiţionala ceremonie a căsătoriei dogelui cu Adriatica. A tot amânat din lună în lună şi din an în an această ceremonie care trebuia să-l consacre. Poate că spera o altă ceremonie. Ori, la stăruinţele mele şi în urma nemulţumirii marinarilor, Foscari s-a hotărât să execute anul ăsta ceremonia. Trebuie să aibă loc cât de curând, deşi ziua încă nu-i fixată. Boieri şi fraţi, ziua aceea va fi a noastră. Căsătoria dogelui şi a Adriaticii va fi de asemenea şi căsătoria dogelui cu moartea. Acea oră când vor răsuna săcăluşele, va fi a noastră. Semnalul de serbare va fi semnalul de acţiune pentru fiecare dintre noi. Toate astea vă sunt pe plac?

O îndelungă aclamare trezi încă o dată ecourile din vechea criptă.

— Cu bine deci! Rosti Altieri, până în ziua căsătoriei dogelui cu Adriatica!

Toate mâinile se întinseră spre Altieri, care mişcat în aparenţă de o puternică emoţie, salută pe aliaţi, strânse mâini, rosti din toată inima cuvinte de dragoste şi se îndreptă spre scară.

Peste un sfert de oră toţi conspiratorii erau plecaţi.

Şefii de grupuri îşi luară făcliile şi mascându-se, se îndepărtară şi ei.

Cripta recăzu într-o beznă adâncă.

Se scurse o jumătate ceas, în timpul căreia şeful poliţiei suci şi răsuci de mii de ori în mintea lui această întrebare.

— Pentru ce m-o fi făcut Roland Candiano să asist la acest din urmă act, la această grozavă conspiraţie?

Deodată se arătă o slabă lumină.

Insul care-l călăuzise pe Roland, se ivi în criptă cu un felinar orb în mână.

Aşa cum făcuse la sosire, împinse arcul.

Lespedea se mişcă din loc.

Roland ieşi cel dintâi, apoi şeful poliţiei, pe urmă Scalabrino.

Urcară scara şi se văzură în haosul catedralei.

Guido Gennaro încă zăpăcit de cele ce văzuse, zvâcnea de o adâncă bucurie, bucuria artistului ce se află fără veste în faţa operei desăvârşite.

Niciodată în visele sale de poliţist nu cutezase a concepe o aşa de măreaţă ocazie, un complot desăvârşit, pe cale de a izbuti şi să-i aibă toate firele în mână.

Nu avea decât să spună o vorbă ca să scape pe doge, statul, republica şi a doua zi să devină o personalitate glorioasă.

Se surprinse că-şi freca mâinile de bucurie.

— Măreţ! Rosti el în sine; admirabil! De mult Veneţia, tainicul receptacul al comploturilor, nu a mai fi avut o asemenea conspiraţie! Marii demnitari ai palatului! Toţi fac parte! Toţi. Afară de mine! Eu care voi izbăvi statul!

Cum era acolo, îi zări pe conducătorii lui, ori mai bine zis, pe aceia al căror prins era, că se opriseră şi în chip maşinal se opri şi el.

Ridică ochii şi privi în juru-i.

Văzu că se afla în spatele altarului San-Marc-ului şi că şase inşi aşezaţi în jumătate de cerc, gravi, nemişcaţi, muţi,

păreau că-l aşteaptă.
Lângă el Scalabrino.
La doi paşi era Roland.
Trei făclii fuseseră aprinse şi luminau această scenă ciudată.
Adâncimile marelui monument rămâneau întunecate şi în tăcerea nopţii întrezăreau înaltele coloane ce se pierdeau în înaltul bolţilor invizibile.
O tăcere de pomină care umplu incintele goale şi unde urechea atentă nu surprinse decât propriile-i bâzâieli, îl făcu pe şeful poliţiei să se înfioare.
Încet cercetă pe cei şase inşi aşezaţi în jumătate de cerc. Aveau feţele dogorite de soare, de aerul curat, şi purtau pe jumătate costumul de luptători.
La cingătoare văzu lucind paturile pistoalelor şi lamele pumnalelor goale.
— Cine sunt aceştia? Se întrebă el.
Ochii lui se lăsară în jos, puţin cam buimăciţi.
La picioarele celor şase inşi, aşezaţi în jumătate de cerc, pe lespezi, zări un fel de cutie lunguiaţă.
— Ce-i asta? Întrebă el cu o voce tare, fără a-şi fi dat seama de asta.
— Sicriul tău, răspunse o voce.
Guido Gennaro simţi acel fior de moarte ce se urcă cu grăbire de la călcâie până la ceafă, şi se îngălbeni.
— Şefi ai munţilor, spuse atunci Roland cu vocea lui care, sub bolţile San-Marc-ului avea înăbuşite sonorităţi, întâlnirea ce ne-o dădusem în insula Olivolo, va avea loc aici. Suntem aici în cea mai desăvârşită siguranţă, dar înainte de a ne ocupa de treburile noastre, şi deoarece suntem laolaltă, vă rog mai întâi să vă constituiţi în tribunal, ca să-l judecaţi pe acest om.
— Anton ne-a pus la curent, spuse atunci unul dintre oameni, şi vedeţi stăpâne, că am luat măsuri pentru cazul, când acesta ar fi osândit.
Cu gestul el arăta rând pe rând sicriul şi pe Gennaro.

Anton, trebuie s-o spunem, era omul ce-l introdusese pe Roland în biserică, apoi în cripte şi pe urmă în mormânt.

Cel care vorbise, reîncepu:

— Ce a făptuit învinuitul? Cine îl învinuieşte?

— Eu, zise Roland.

— Vorbiţi, stăpâne, noi vă ascultăm, şi, după legile muntelui, vom judeca cu toată dreptatea, cu toată neatârnarea.

— Învinuirea mea, zise Roland, constă într-un singur cuvânt: acest ins este Guido Gennaro, şeful poliţiei din Veneţia.

Cei şase judecători îl priviră pe falsul luntraş fără o vădită curiozitate.

— E dovedit lucru? Întrebă acela care mai vorbise.

— A venit astă-seară acasă la mine, în insula Olivolo ca să mă aresteze. Este adevărat Guido Gennaro?

— Este adevărat, spuse şeful poliţiei. Dar căutând a te aresta, îmi făceam datoria, îmi îndeplineam slujba.

— Mărturisirea este lămurită, reluă un judecător cu vocea-i potolită şi tăioasă; deci este de prisos să mai stărui şi nu avem decât a-ţi aplica legea muntelui.

El se sculă.

— Guido Gennaro, continuă dânsul, slujba dumitale este de a ne urmări pe noi, acei care visăm neatârnarea şi libertatea pentru un popor apăsat. Noi am declarat război societăţii veneţiene pe care o înfăţişezi aici. Legea voastră vrea moartea pentru oricare dintre noi care i-ar cădea în palmă. Legea noastră te socoteşte ca duşman şi te osândeşte la moarte. Guido Gennaro, pregăteşte-te de moarte.

— Cer pentru învinuit dreptul de a se apăra, zise Roland.

Cei şase judecători îl priviră pe Candiano cu mirare.

— Fie! Să vorbească, zise acela care părea că prezidează. Guido Gennaro, ai auzit? Te socotim ca duşman, pentru că ne consideri ca vrăjmaşi; te osândim la moarte, pentru că ai osândi la moarte pe acela dintre noi, pe care l-ai prinde.

Scumpul şi respectatul nostru stăpân şi domn, acela care ne-a smuls din neştiinţă şi ne-a învăţat înţelesul lucrurilor şi al vieţii, acela vrea să te poţi apăra, dacă poţi. Încearcă să ne convingi că nu trebuie să te ucidem. Dacă izbuteşti, viaţa îţi va fi respectată. Vorbeşte, căci vei fi ascultat cu toată dreptatea.

— Nu sunteţi judecători, zise Gennaro.

— Acei ce ne osândesc pe noi, sunt mai mult?

— Da, căci ei judecă în numele legilor noastre.

— Şi noi judecăm în numele legilor noastre. Voi judecaţi după minciună şi nedreptate, loviţi în cel slab şi sărac, exaltaţi pe bogat şi pe cel puternic; legea noastră este viaţa, dreptul de a trăi pentru orice om, dreptul de a fi fericit pentru tot ce vieţuieşte. Voi puneţi judecători. De la cine acest mandat, dacă nu de la voi înşivă? Nu fi deci surprins că am instituit şi noi judecători aleşi din sânul nostru.

Şeful poliţiei asculta cu încremenire aceste vorbe rostite cu un fel de tărie căreia nu-i lipsea măreţia.

— Fie, zise el, sunteţi judecători. Pe bună dreptate, nu mă puteţi osândi că mi-am împlinit datoria.

— Ai numit datoria dumitale „a-i ucide pe semeni sau a-i înşfăca şi a-i da pe mâna călăului”?

— Nu pe semenii noştri, ci pe acei ce atacă rânduiala socială.

— Adică acei care vă atacă pe voi înşivă. Datoria noastră e să-i ucidem pe cei ce ne atacă.

— În acest caz, zise Gennaro, voi care vă măguliţi că aveţi gânduri mai departe decât noi, sunteţi întru totul asemenea nouă.

— Este adevărat; deşi ţelurile noastre sunt deosebite, mijloacele noastre sunt aceleaşi. Sunt mijloacele războiului.

— În acest caz în zadar aş mai încerca o apărare. Sunt prizonierul vostru după luptă, iată totul. Faceţi cu mine ce vă place. N-o să mai spun nimic.

Gennaro îşi plecă capul.

Atât de aproape de moarte, curajul ce-l susţinuse până aici, începea să-l părăsească.

La ultimele sale cuvinte Roland răspunse:

— Iată, domnule, ce voiam să te fac să-ţi spui dumitale însuţi, lăsându-ţi libertatea de a te apăra. Eşti prizonierul nostru după luptă şi trebuie să te tratăm ca pe un duşman înverşunat.

— Omorâţi-mă deci, deoarece sunteţi stăpâni pe situaţie.

Şeful poliţiei încrucişă braţele şi aşteptă lovitura fatală.

Roland Candiano se apropie de el şi-i puse o mână pe umăr.

— Guido Gennaro, zise el, în clipa când trebuie să mori, ascultă-mă. Tatăl meu trăia la palatul ducal în respectul legilor şi a libertăţii tuturor. Crima lui a fost că se gândise că, cel din urmă marinar era egal în faţa dreptăţii şi a legii cu cel mai măreţ patrician. Prin trădare, vicleşug şi tâlhărie, tata fu înşfăcat şi orbit; mama muri de durere; eu am stat şase ani în puţuri şi viaţa îmi fu zdrobită. Guido Gennaro, acei ce făcură aceste isprăvi se numesc Foscari, Bembo, Altieri. Ei sunt atotputernici. Le ştii fărădelegile lor. Ştii că puterea lor s-a întărit prin lacrimi şi sânge şi totuşi îi serveşti orbeşte!

— O, dreptate! Şopti înăbuşit Gennaro.

— Pentru ce spui că-ţi făceai datoria, venind să mă arestezi astă-seară, în insula Olivolo? Ştiai că eram făcătorul de dreptate îndeplinind o operă trebuincioasă, ca Ioan de Medicis, ca atâţia alţii. Puteai alege între crimă şi dreptate. Ai servit fărădelegea! Dă-ţi masca jos. Dezvăluie-ţi sufletul până la goliciune. Despoaie-ţi gândurile de vorbele răsunătoare şi mincinoase cu care îţi învălui neruşinarea: datorie, lege, dreptate. Înlocuieşte toate aceste crâmpeie fără rost, cu un singur cuvânt, care rezumă tot ce ai ca gândire şi sentiment, dumneata şi semenii dumitale: interes, interes murdar, socoteală josnică, ambiţie smintită! Atunci vei fi spus adevărul.

— O, dreptate! Repeta Gennaro, şi de astă dată, cum sub arzătorul cuvânt al lui Roland se înfăptuia o revoluţie în inima lui, ochii i se umplură de lacrimi.

— Guido Gennaro, reîncepu Roland, o singură lacrimă răscumpără multe greşeli. Gândeşte-te la tot ce ai auzit şi văzut în noaptea asta sub bolţile San-Marc-ului. Du-te, Guido Gennaro, eşti liber.

— Liber!

Fu un răcnet răguşit ce ieşi din gâtlejul înflăcărat al şefului poliţiei.

Arunca priviri rătăcite în jurul lui.

Buzele îi tremurară.

Repetă încă o dată: „Liber!” şi căzu de-a buşilea, leşinat.

Când îşi veni în fire, persoanele ce-l înconjurau se făcuseră nevăzute, era noapte adâncă în juru-i.

Înnebunit, zguduit, se sculă şi văzu că nu mai era în biserică.

Fusese transportat pe ţărmul canalului.

Şeful poliţiei gemu puternic şi înnebunit, începu să alerge.

Înapoiat acasă, se prăbuşi într-un jilţ, îşi cuprinse capul între mâini şi îndelungata-i meditare începu cu acest cuvânt ce ţâşni înăbuşit de pe buzele sale:

— Dreptate!

Hotărârile grabnice ţâşnesc imediat dintr-un creier plin de gânduri, cum ţâşneşte pe neaşteptate fulgerul pe un cer plin de electricitate.

Ducându-se la San-Marc, Roland Candiano ştia ce va găsi acolo.

În marele complot al lui Altieri împotriva lui Foscari jucase poate un rol activ, deşi tainic.

Este sigur în tot cazul că unii dintre complotişti îi erau devotaţi.

Prin ei era la curent cu scopurile căpitanului-general.

Ideea de-a învrăjbi pe cei doi duşmani ai săi era o trăsătură de geniu.

Foscari sau Altieri, unul din ei trebuia să cadă în luptă. Ceea ce-i izbuti lui Roland, era că împărţea pe potrivnici şi prin urmare îi slăbea.

Era dovedit că numai datorită stăruinţelor lui Roland, amiralul se dăduse de partea lui Altieri.

Astfel dogele şi căpitanul-general intrau în luptă, o luptă pe viaţă şi pe moarte, fără a bănui că Roland le înarmase braţul unul împotriva celuilalt.

Deci în seara când Roland fusese vestit printr-unul din credincioşii săi că, ultima întrunire a conspiratorilor se ţinea în subteranele San-Marc-ului, ştia de mai înainte spectacolul ce-l aştepta acolo.

În acel moment întâmplarea îi dădu în palmă pe şeful poliţiei, Guido Gennaro.

Îl târî cu el.

De îndată ce sub deghizarea de luntraş îl recunoscu pe şeful poliţiei veneţiene, din aceea clipă îi trecu prin minte că Guido Gennaro trebuia să fie un element activ în aşezarea puterilor sale şi desăvârşirea operei ce o urmărea cu o groaznică răbdare.

Într-o clipă cele două idei: a conspiraţiei şi a şefului poliţiei, se asociară în mintea lui.

A destăinui lui Guido Gennaro tot ce se urzea, până şi numele conspiratorilor şi a şefului lor, acesta fu planul zămislit imediat şi executat aşa cum s-a văzut.

Urmările acestei hotărâri puteau fi înfricoşătoare.

Putea să fie război civil între nobilii împărţiţi în două tabere, adică nimicirea sau cel puţin istovirea tuturor celor ce aveau interes să robească poporul Veneţiei.

Odată Gennaro informat prin spectacolul ce-l avea sub ochi, Roland, tigrul înarmat cu dinţi solizi, îl ierta şi îl făcea scăpat o singură dată.

Era o înspăimântătoare concepţie.

Guido Gennaro îşi veni în fire după două sau trei ore de uimire de pomină, care întâi îi paralizase gândirea, apoi încet, încet, emoţia se potoli şi începu a chibzui, dar printr-

un fel de ciudată pudoare, ori de câte ori gândurile i se opreau la Roland Candiano, făcea sforţări să cugete la altceva.

Totuşi fără voia lui se gândea mereu la Roland şi din această parte mirarea stăruia; mirare că se mai vedea cu zile; mirare de acea scenă a osândirii, care se sfârşea printr-o straşnică zguduire, Roland zicându-i: „eşti liber.”

Puse capăt tulburării ce-l neliniştea, mormăind:

— Datoria mea este să-l arestez. Îl voi aresta. Dar să vedem mai întâi ceea ce-i mai grabnic.

Şi întregul lui instinct de poliţist deşteptat, începu a râde în tăcere, gândindu-se la marea lovitură de plasă ce-o pregătea.

Se plimbă mult cu paşi înceţi, frecându-şi mâinile, continuându-şi sforţarea.

— De astă dată, încheie el, cred că voi fi mare inchizitor.

Apoi, după o neaşteptată tresărire, adăugă:

— Şi în ceea ce-l priveşte pe el. Da. Trebuie să-l arestez.

Capitolul IV Juana la drum.

Juana sosise la Veneţia a doua zi după scena la care fusese de faţă când le spusese rămas bun lui Roland şi Scalabrino. Nici prin minte nu-i trecu să se adăpostească în vechea casă din port.

Alese o modestă locuinţă aşezată într-una din acele ulicioare ce duceau în piaţa San-Marc. Nu-şi făcuse nici un plan. Biata fată avea o idee fixă şi lămurită, să-l scape pe Sandrigo, să-l scape de loviturile lui Roland, atât şi nimic mai mult!

Problema era înspăimântătoare.

Voia să-l scape pe Sandrigo, dar voia cu aceeaşi tărie să-l împiedice pe Sandrigo să-l lovească pe Scalabrino. Astfel era prinsă într-un vârtej care, o împingea când într-o parte, când într-alta, nefericită frântură de vas înecat, târâtă la vale de valul ce-o ducea tot înainte.

Se petrecea în ea un ciudat fenomen. Această neaşteptată trezire a iubirii, pe care o crezuse aţipită, dacă nu stinsă, o

mira şi o cutremura. Îl iubise pe Sandrigo cu toată credinţa naivă, cu toată nevinovăţia întâii sale tinereţi. Apoi Sandrigo dispărut timp de ani de zile, sfârşise prin a crede că n-o să-l mai vadă niciodată şi că în cele din urmă l-ar uita.

Deodată tâlharul se ivise iar în viaţa ei.

De atunci înţelesese că bărbatul iubit era pururea prezent în inima ei şi că de-a surda era să se mai împotrivească acestei iubiri. Cum şi pentru ce iubea această femeie cu o inimă aşa de curată, cu o gândire atât de înaltă, pe un atare bărbat, nu ne luăm sarcina de a da lămuriri, povestim şi atâta tot.

Sosită la Veneţia, se întrebă mai întâi cum ar face să-l regăsească pe Sandrigo şi fu silită a recunoaşte că numai întâmplarea o putea pune pe calea cea bună.

Timp de patru zile rătăci prin Veneţia, străbătându-i mai ales portul şi cheiurile. În seara zilei a patra, pe când trecea prin piaţa San-Marc îl văzu pe neaşteptate pe Sandrigo la câţiva paşi de dânsa şi se opri încremenită, întrebându-se dintr-o dată de era el.

Sandrigo, ofiţer de arcaşi!

Sandrigo însoţindu-l pe cardinalul-episcop al Veneţiei! Când se dumiri, Sandrigo dispăruse în palatul lui Bembo.

Se duse de se aşeză într-un colţ, lângă Loggia şi aşteptă tremurând cu capul plin de bâzâieli nelămurite, căutând zadarnic să pună puţină rânduială în gândurile sale.

Sandrigo stătu o jumătate oră la Bembo. Juana îl văzu ieşind singur. Îl urmări. Abia ştia ce face. Sandrigo se opri în faţa unei case, mediocră ca înfăţişare. Acolo locuia. Nu observase deloc că era urmărit, şi, de altminteri, sigur cum era de puternica poziţie ce-o cucerise, nici nu s-ar fi tulburat. Ocupa la catul întâi al acestei case o locuinţă compusă din două camere. Se stabilise acolo în aşteptarea unui ceva mai bun. Şi acest ceva „mai bun” nu putea fi în mintea lui decât palatul de pe Canalul Mare, ce l-ar putea locui după ce prinderea lui Roland Candiano l-ar înavuţi.

În clipa când împingea uşa locuinţei sale, o mână i se puse uşor pe braţ şi o voce tremurătoare şopti:

— Sandrigo.

Ofiţerul se întoarse brusc, gata să lovească, dar în semiîntuneric o recunoscu pe Juana şi un dispreţuitor zâmbet de ironie îi zbârci buzele.

— Tu la Veneţia? Zise el.

— Da, am venit ca să-ţi vorbesc, Sandrigo.

— Intră dar, mia cara, intră. Vezi cât de fericit mă simt de vizita ta.

Cu politeţea-i batjocoritoare, el se strecură în casă. Juana intră liniştită şi serioasă. Sandrigo închise uşa după dânsa.

— Stai, mică Juana, zise el.

Biata femeie tresări. Aşa-i spunea el odinioară în lungile lor taifasuri, atunci când asculta cu o admiraţie înduioşată povestirea binefacerilor sale, cum ar fi ascultat cine ştie ce poveste frumoasă.

Totuşi ea refuză invitaţia printr-un semn făcut cu capul.

Inima ei bătea cu tărie şi acum că se afla în faţa omului iubit, toată hotărârea i se risipi.

— Ai renunţat aşadar la meseria ta de paznică de bătrâni şi de fetiţe? Întrebă Sandrigo batjocoritor. Nu pricep cum o fată frumoasă ca tine, în deplină strălucire a frumuseţii, în deplină maturitate a frumuseţii, ca o rodie ce se deschide la soare, să se fi putut învoi a se înmormânta de vie lângă acel nebun. Ţi-ai pierdut capul, mică Juana. Dar iată-te, şi-i bine. Ce cauţi la Veneţia? Dacă vrei, îţi voi găsi o situaţie. Da, îţi ghicesc gândul. Te uiţi la modesta mea locuinţă şi te întrebi ce aş putea face. Să nu te înşele însă aparenţele. Peste puţin timp voi fi în alt chip, o personalitate indispensabilă, având cucerite astfel de drepturi şi de care să mă pot folosi în plin, te asigur. Vorbeşte, mică Juana, ţi-am păstrat toată dragostea mea, deşi m-ai primit cam rece în timpul vizitei mele din urmă, la Mestre. Ba am fost silit chiar, după câte îmi amintesc, să te cam ferec şi să-ţi pun căluş la gură. Dar sper că nu ţi-e necaz pe mine, ia spune? Căci, vezi tu? Era

politica la mijloc şi politica, draga mea, este un tiran tare pretenţios. Ţi-o repet, Juana, pot – dacă vrei tu – să-ţi procur o situaţie plăcută; cu frumuseţea şi deşteptăciunea ta, nu mă îndoiesc că nu vei izbuti a te descurca atunci. Ia să vedem, ce-ai spune tu despre un loc de primă-cameristă într-o casă cinstită şi bogată din Veneţia? Cunosc pe unul dintre prietenii mei intimi, care se va căsători în curând, foarte curând, şi care pentru tot felul de motive ce ţi le voi lămuri mai târziu, n-ar fi supărat să aibă lângă nevastă-sa o tânără, o fată devotată, capabilă să priceapă totul. Te pot recomanda acestui prieten care, sunt sigur de asta, te va primi foarte bine. Ce zici despre asta? Ce te gândeşti? Ce rumegi?

— Sandrigo, zise Juana, am venit să te scap.

— Să mă scapi pe mine? Dar de cine naiba?

— De Roland Candiano.

Sandrigo sări în sus; se scula atât de brusc încât scăunaşul cu trei picioare pe care sta, se răsturnă. Acea nuanţă de ironie ce-o luase faţa sa, făcu loc unei nespuse expresii de ură.

— Iar omul ăsta! Mormăi el. Acest ins care m-a umilit, care mi-a rănit mândria într-un chip de netămăduit! O! Îl urăsc din tot sufletul; Juana, eşti o fată bună şi-ţi cer iertare că n-am fost întotdeauna atât de frate cum ar fi trebuit să fiu. Vii anume la Veneţia ca să mă vesteşti. E frumos ceea ce faci tu! Căci în sfârşit te-am maltratat la Mestre. Deci omul ăsta e mereu pe urmele mele! Afurisenia dracului! Aş da zece ani din viaţa mea să mă văd ochi în ochi cu dânsul! Nu ştii ce mi-a făcut, Juana. Ah! Pot să fiu eu mult şi bine ofiţer de arcaşi ai Veneţiei, pot să am mult şi bine mulţumirea şi favoarea unor anumiţi inşi de seamă, ca episcopul şi dogele, nu pot izbuti să uit beţiile vieţii libere din munţi. Am fost alungat de acolo, Juana! Izgonit ca un lacheu, eu care eram rege temut! Un om s-a ivit în calea mea şi acesta m-a învins, m-a făcut să ţip de durere şi să plâng de furie în faţa bandelor. Am fugit în chip ruşinos. Dar aceste lacrimi ce le-

am sorbit, sunt tot atâtea picături de fiere ce-au căzut în inimă. Astfel deci, Roland Candiano vine asupra mea? O, mulţumesc, mică Juana, că ai venit să-mi dai de veste! Nenorocitul! Îmi vei spune totul, nu-i aşa? I-ai surprins planurile? Fără îndoială că ştii unde se ascunde? Nu te teme de nimic. Juana, spune-mi unde îl pot întâlni şi peste o oră Roland Candiano nu va mai fi în viaţă.

— Sandrigo, zise Juana, n-o să-l omori pe Roland Candiano!

— N-o să-l omor?

— Nu!

— Şi cine o să mă împiedice?

— Eu!

— Eşti nebună?

— Priveşte-mă, spuse ea cu mâhnire, am eu oare aer de nebună?

— Nu te mai înţeleg. Spui că vrei să mă scapi de Roland Candiano, şi în acelaşi timp mă vesteşti că ai să mă împiedici să-l lovesc.

— Ţi-am spus ceea ce ţi-am spus, Sandrigo. Ascultă, dacă Roland te loveşte, voi muri de deznădejde şi de aceea am venit să te izbăvesc, dar înainte ca tu să-l loveşti pe dânsul, va trebui să mă omori pe mine.

Sandrigo izbucni într-un hohot de râs puternic.

— Ce înseamnă mămăliga asta? Vrei şi nu vrei. Explică-te pentru toţi dracii!

— Nu vreau să mori şi nu vreau să moară nici el. Iartă-mă, Sandrigo, că-ţi spun rău ceea ce cuget totuşi din tot sufletul; nu vezi cât sunt de tulburată şi că privirile tale mânioase mă cutremură?

— Nu vrei să moară el şi pretinzi că mă izbăveşti? Ah, aşadar n-ai auzit ceea ce ţi-am spus? Că urăsc pe omul acesta mai mult ca orice în lumea lui Dumnezeu, că-l urăsc până într-atât încât n-o să fie linişte pentru mine atâta timp cât va trăi el? Să-l am numai o dată la îndemâna acestui pumnal!

Cu o lovitură furioasă Sandrigo implântă într-o masă pumnalul ce vibră timp de câteva clipe.

Dar imediat se gândi că, dacă o înfricoşa pe Juana, n-o să ştie nimic.

— Ia să vedem, reîncepu el cu o voce mai potolită, deoarece nu vrei să mă ating de Roland Candiano, explică-mi, cum pretinzi să mă scapi?

— Am să-ţi spun cum, Sandrigo. Veneţia este a măriei sale domnului Roland. Acesta este câmpul lui de luptă. Nu ştii, nu poţi şti ce a suferit el, eu una, o ştiu! Şi ştiu cât de dreaptă este opera ce o urmăreşte el. Ei bine, află dar că el va trece pe aici cum trec meteorii arzători, care adesea prăpădesc câmpiile, dezrădăcinează copacii şi răstoarnă casele. Vai de acela ce se găseşte în calea vijeliilor şi a făcătorilor de dreptate. Pentru ce ai fi tocmai tu în această cale, Sandrigo? Du-te, ştiu că n-o să te urmărească. Ştiu că nu vei fi lovit, dacă n-o să-i stai piedică în cale.

— Ah! Ah! Încep a pricepe, rânji ofiţerul.

— Ce vrei să spui?

— Că Roland Candiano te-a trimis la mine. Aşadar îi este teamă?

— Te înşeli, spuse cu seriozitate Juana. Înălţimea sa Roland nu mi-a vorbit despre tine. Eu i-am vorbit lui. Şi i-am citit în ochi că vei fi cruţat, dacă te retragi de pe câmpul de luptă.

— Adică dacă părăsesc Veneţia?

Juana îşi împreună mâinile.

— Da, zise ea, asta aşa e. Iată adevărul. Să plecăm împreună, Sandrigo. O voieşti? Te voi urma. Voi merge unde vei voi, te voi servi. Voi fi slujnica ta, sora sau amanta ta. Voi fi ce vei vrea tu.

De astă dată izbucni iar râsul îngrozitor al lui Sandrigo.

— Ca să-mi propui asta, ai venit la Veneţia?

— Da!

— Ei bine, spuse el cu răceală, mica ta combinaţie preţuieşte cât o alta. Numai că este o mică piedică.

— Ura ta? O! Dacă l-ai cunoaşte pe Roland Candiano.

— Haide, taci din gură! Mormăi el; dacă aş cunoaşte pe omul acesta, ar fi ca să-l urăsc şi mai mult! Dar nu ura este ceea ce mă opreşte, mica Juana.

— Dar atunci ce este?

— Iubirea.

Ea rămase buimăcită de lovitură, înălbi toată, suferind în acea clipă toate chinurile de care este în stare să sufere o inimă de femeie, fără a se zdrobi.

— Ei da! Continuă Sandrigo cu o voinţă sălbatică de a zdrobi pe biata femeie, iubesc, sunt iubit şi sâmbătă în biserica San-Marc locotenentul Sandrigo se va căsători în ochii întregii Veneţii adunată la această frumoasă ceremonie. Asta parcă te miră. Aşa este totuşi. Acum, dacă ţii numaidecât să ştii cine-i logodnica mea, nu am nimic de ascuns: este Bianca.

Juana care până atunci stătuse în picioare, se lăsă să cadă pe un scăunaş ce împodobea camera:

— Vezi, sfârşi cu răceală Sandrigo, că-mi este cu neputinţă să plec din Veneţia într-un atare moment. Haide, Juana, e târziu, te poţi duce, căci pe înnoptate vei fi expusă la cine ştie ce întâlniri rele. Sper că ai să vii să mă vezi? Şi chiar când mă voi fi stabilit în palatul ce o să-l locuiesc împreună cu Bianca, vei fi totdeauna binevenită.

De câteva clipe şi vorbind mereu singur, tâlharul discutase cu el însuşi, dacă n-ar fi bine s-o înjunghie pe Juana sau s-o ţină prizonieră, ca s-o împiedice să se ducă să-l întâlnească pe Roland. Dar îşi spuse că lăsând-o să plece, ar putea să afle ceea ce voia să ştie, adică adevărata ascunzătoare a lui Roland. Într-adevăr, el nu se îndoia o clipă că Juana fusese trimisă de dânsul.

Juanei, la auzul ultimilor lui cuvinte, i se păru că-i sunt nimicite orice sentimente. Era o întreagă viaţă de visare ce se prăbuşea. Până aici tot sperase în chip nelămurit, fără ca nădejdea ei să fi luat o formă lămurită. Acum se sfârşise totul.

Se sculă şi se îndreptă liniştită spre uşă.

— La revedere, Sandrigo.

Bâlbâi câteva vorbe de neînţeles şi se duse pe aici încolo, atât de abătută, aşa de încovoiată, încât ai fi crezut-o îmbătrânită pe neaşteptate. Abia dispăru pe scară şi Sandrigo se luă după dânsa, urmărind-o de departe. O văzu intrând într-o casă, pe care şi-o notă cu îndârjire, apoi se îndepărtă.

Peste o jumătate oră se ivi însoţit de un zbir.

— Aici este, îi spuse el. Va trebui să afli exact unde stă dânsa, în aşa fel ca să poţi intra în camera ei, fără a te înşela.

— O, asta nu-i greu.

— Bun. Vei face de strajă în faţa casei, până ce vei fi chemat. Dacă ea iese, vei urmări-o; dacă vine cineva s-o vadă, va trebui să fiu înştiinţat imediat.

— Ordinele excelenţei-voastre vor fi îndeplinite imediat.

Sandrigo se înapoie liniştit acasă.

În sărăcăcioasa ei locuinţă Juana plângea.

În timp ce Juana deznădăjduia şi plângea, în timp ce se apleca, cu ameţeala aparte a nebuniei, asupra noii prăpăstii ce se deschidea în inima ei şi se întreba cu groază dacă acum avea să fie geloasă pe Bianca, Sandrigo, înapoiat acasă, îşi făcea o migăloasă toaletă. Îmbrăcându-se cu un costum de mare ţinută, pe care îl punea pentru întâia oară, Sandrigo se privi într-o oglindă şi şopti:

— Cine ar mai recunoaşte în mine pe Sandrigo, tâlharul de drumul mare? Cred că nimeni.

Un nor îi învălui zâmbetul ce-i luminase faţa.

— Nu, nimeni. Nici chiar foştii mei prieteni din munţi.

De fapt costumul îi sta de minune şi Sandrigo avea înfăţişarea unui desăvârşit cavaler.

Îşi răsese barba creaţă şi deasă de odinioară şi părul negru, bine pieptănat, creţ din fire, încadra o faţă care în repaus, putea să insufle indiferenţilor o oarecare simpatie.

În acel moment această faţă n-ar fi insuflat decât groază. Sprâncenele încruntate, dinţii ascuţiţi pe jumătate

descoperiţi de un rictus de ameninţare, cu ochii aspri, Sandrigo se gândea:

— Această bună Juana! Mulţumită ei, o să-l descopăr pe acela care m-a alungat, care mi-a furat regalitatea munţilor. Şi în ziua aceea, vai de el! Haide, mică Juana, du-te de îţi regăseşte pe scumpul tău ocrotitor Roland Candiano, du-te, fata mea, arată-ne şi nouă calea.

Posomorâta expresie dispăru fără veste şi faţa i se lumină.

Sandrigo îşi sfârşise găteala, punându-şi pe cap toca şi gândurile lui luând un alt curs, şopti:

— Haide! Cucerirea ce o s-o fac astă-seară, este mai puţin grea!

Sandrigo se înşela. La fel ca toţi „băieţii frumoşi” avea despre sine o prea bună părere, sau ca alţii o prea rea părere, ori cum veţi voi.

De fapt era poate mai uşor să-l ucidă pe Roland Candiano la o cotitură de drum, decât să ducă la bun sfârşit cucerirea Biancăi. Căci la această cucerire se gândea Sandrigo.

Ieşea de la Bembo, unde Juana îl văzu intrând.

Şi Bembo îl asigurase că ar fi gata să-l cunune poimâine; era joi seara şi căsătoria în San-Marc, cu binecuvântarea episcopală, cântece şi fast, în faţa celei mai bune societăţi veneţiene, trebuia să fie sâmbătă.

În acea seară Imperia da o mare serbare, la care poftise tot ce avea Veneţia ca nobilime sau artişti. Această serbare era un fel de sărbătorire a logodnei. Căsătoria care făcuse mare vâlvă în oraş, trebuia să fie oficial vestită. Trebuia să fie prezentat Sandrigo ca şi Bianca.

Se înţelege dar, cât de mare interes avea în ochii lui Sandrigo serbarea asta.

Dar nu numai el se interesa de această serbare.

În casa din insula Olivolo, Roland şi Scalabrino se pregăteau şi ei să asiste.

Roland îmbrăcă un costum la fel cu acela ce-l purtase în seara de pomină din viaţa lui, când izbăvise pe Imperia pe cheiurile insulei Olivolo.

Ca înfruntare, poate, sau pentru că aşa-i era planul, Roland nu-şi schimbă nimic la faţă şi nu-şi puse pe cap nici o deghizare. Dar îşi puse un lup negru. În Veneţia, cetatea misterului, lupul era nu numai îngăduit, ci şi bine primit, făcând aproape parte din costum. Ziua în amiaza mare frumoasele veneţiene purtau un lup spre a se feri de arşiţele soarelui, aşa cum se pune un paravan în faţa anumitor piersici, spre a le păstra pufuleţul. La multe serbări bărbaţii purtau şi ei un lup, fie ca să nu fie recunoscuţi, fie numai din patima de mister ce-i caracteriza pe veneţieni.

Roland acoperindu-se cu un lup de catifea neagră, ce-i deghiza în întregime chipul, era sigur că nu va mira pe nimeni.

Serbarea trebuia să înceapă la ora zece, spre a se sfârşi la două dimineaţa. Se vorbea în Veneţia de trei zile de serbare, şi cei iniţiaţi îi lăudau de mai înainte graţiile cu care Imperia se bizuia să orbească Veneţia întreagă.

În clipa când Roland sfârşi cu îmbrăcatul, era ora unsprezece jumătate, adică serbarea curtezanei trebuia să fie în toi.

Coborî în acea cameră de la parter, unde în ajun, Scalabrino adusese pe Guido Gennaro, şeful poliţiei.

Acolo erau adunaţi mai mulţi oameni şi dacă Gennaro ar fi fost acolo, ar fi recunoscut pe acei care în dosul altarului cel mare a San-Marc-ului, îl judecaseră şi îl osândiseră.

Fiecare din ei primise negreşit instrucţiuni anterioare, căci Roland se mulţumi a le spune:

— Vi-s gata oamenii?

— Vor fi la locurile lor la ora două, stăpâne.

— Bine; exact la două jumătate voi ieşi din palat. Atunci nu va trebui de făcut nimic; dacă, dimpotrivă, nu voi fi apărut, atacul va începe când va bate jumătatea.

Şefii se sculară, salutară cu gravitate pe acela ce-l numeau „stăpâne” şi ieşiră fără zgomot, aidoma unor umbre ce s-ar fi pierdut în noapte.

— Izbuti-vom, Înălţime? Întrebă atunci Scalabrino cu o voce tremurătoare.

Roland zâmbi.

— Linişteşte-ţi inima părintească, spuse el cu o voce blândă, serioasă şi duioasă, ce producea o atât de adâncă impresie asupra lui Scalabrino; linişteşte-te, viteazule prieten, suntem două sute de inşi ca să înconjurăm un palat şi să facem să se predea o femeie.

— Este adevărat, Înălţime, iertaţi-mă. Ar trebui să am astă-seară încrederea fără de margini ce-o am în domnia-voastră. Ştiu că o să-mi înapoiaţi fata, sunt sigur de asta, numai pentru că mi-aţi făgăduit-o. Şi totuşi mi-e frică. Mă tem de nu ştiu ce nenorocire neaşteptată.

— Astă-seară la ora opt era încă în odăile ei din fundul palatului maică-sii; m-am convins despre asta.

Scalabrino tăcu o clipă.

— Înălţime, reîncepu el deodată, aţi destinat fiecăruia rolul lui, afară de mine. Ce trebuie să fac?

— Tu, nimic. Stai numai pe chei în faţa uşii de la intrare a palatului Imperiei. Şi stai acolo până la ora stabilită, adică până la jumătatea celui de-al doilea ceas.

— Pentru ce n-aş face nimic eu? Exclamă Scalabrino înfiorându-se.

Roland puse mâna pe umărul lui Scalabrino.

— Pentru că, sărmane tată, gândirea ta şovăie, inima ta freamătă; mâna ţi-ar tremura şi gândeşte-te că o şovăire ar putea da de râpă totul. Crede-mă, lasă-ne pe noi să facem lucrurile aşa cum ştim, eu şi cu prietenii mei. Ceea ce a izbutit odată în rele condiţii, trebuie să reuşească astă-seară, când condiţiile cele mai prielnice sunt laolaltă.

Scalabrino se ploconi, viu mişcat.

— Înălţime, zise el, admir cu câtă delicateţe ştiţi să prevedeţi şi să spuneţi totul. Aveţi dreptate. Mă simt nervos până într-atât, încât cu greu m-aş stăpâni să nu mă năpustesc în acest palat. În această peşteră, ar trebui să zic.

— Gândeşte-te, la două şi jumătate!

— Fiţi pe pace, Înălţimea-voastră, voi şti să mă stăpânesc.

Într-adevăr de mânia şi furia lui Scalabrino se temuse Roland, mai mult decât de şovăirea lui.

Ieşi făcând un ultim semn cu mâna, adresat lui Scalabrino şi peste o jumătate de oră mai apoi, adică ceva după miezul nopţii, o gondolă îl lăsă în faţa palatului Imperiei.

Să ne întoarcem acum la Juana.

Ştirea căsătoriei lui Sandrigo şi a Biancăi, aflată chiar din gura omului pe care ea îl iubea, o toropise.

Juana era o fire impulsivă. Gândirea ei momentană se traducea imediat prin faptul ce-i condensa această gândire, ori, după întâia criză de plânsete, gândirea ei fu următoarea:

— Este cu neputinţă ca Bianca să se mărite cu Sandrigo.

Pentru ce cu neputinţă? Aşa susţinea dânsa, dar nu avea de altminteri nici o idee despre cele ce trebuia să facă, pentru ca neputinţa dorită să fie o realitate.

Numai că îndărătul acestei afirmaţii fără temei se ridica o alta, care-o întrecea şi care era cu desăvârşire solidă:

— Sâmbătă trebuie să se facă această căsătorie, şi suntem într-o zi de joi, pe seară!

Izbirea acestor două elemente o înnebuni. O clipă îşi răsuci mâinile, apoi îşi spuse că era zadarnic să se pună contra ursitei şi că nu-i rămânea altceva de făcut decât să dispară.

Se văzu mergând spre un canal oarecare şi alunecând în apa neagră. O mică bolboroseală, şi asta ar fi totul – ar sfârşi să mai sufere.

Gândindu-se astfel, Juana îşi răcori ochii scăldaţi de lacrimi, apoi aproape inconştientă, fără să prea ştie unde se ducea şi ce voia, porni mai departe şi începu să umble.

Zbirul pe care Sandrigo îl lăsase la uşa ei, o urma pas cu pas.

Juana merse timp de o jumătate de oră la voia întâmplării, repetându-şi cu acea posomorâtă îndărătnicie a ideilor fixe:

— Este cu neputinţă ca Sandrigo s-o ia pe Bianca de nevastă.

Deodată se opri şi văzu că era pe ţărmul Canalului cel Mare. Câţiva luntraşi se sfătuiau şi râdeau stând pe marginile cheiului, cu picioarele atârnate deasupra apei.

Juana atinse pe unul din ei pe umăr.

— N-ai vrea, zise ea, să-mi arăţi palatul Imperiei?

Luntraşul întinse braţul, fără a răspunde.

Juana se uită în direcţia arătată.

La o sută de paşi de acolo, într-o licărire de lumini închise în sticle de diferite culori, ea văzu strălucind o faţadă de marmură.

— Acesta să fie palatul Imperiei? Se întrebă ea spre a-şi da răgaz să chibzuiască.

— Acela de acolo, zise luntraşul. Palatul este în sărbătoare. Pare-se că marea curtezană are o fată şi că-şi mărită fata.

Luntraşii hohotiră de râs.

Juana tresări. Foarte palidă se îndreptă spre palatul care în noaptea albăstrie îşi înălţa marmurile scăldate de lumini duble: luminile reale şi acelea ce licăreau în canal.

O mică mulţime sta nu departe de intrare.

Cerşetorii, săracii de tot felul, oameni ce veneau să ia parte la serbare, admirând în trecere pe invitaţii curtezanei; cerşetorii în speranţa că vor strânge ceva pomeni băneşti; târgoveţii în speranţa că vor avea ce povesti consoartelor lor despre minunăţiile întrezărite.

Când Juana se opri în această mulţime, o altă gondolă veni să tragă la mal, drept la capătul de jos al scării de marmură şi un om îmbrăcat cu o rară bogăţie, escortat de toţi lacheii galonaţi, se urcă cu o măreaţă împăunare a gestului şi a pasului. Cum insul acesta era cu faţa descoperită, unii îl recunoscură şi numele lui se zvoni în mulţimea care căsca gura de admiraţie:

— Aretinul! Prea ilustrul poet Aretin!

Aproape în aceeaşi clipă o altă luntre foarte simplă acostă lângă gondola măreaţă a Aretinului, pe care o vâslise un

nubian îmbrăcat cu o tunică albă de mătase.

Omul care coborî din ea şi care intră numaidecât în palat, era mascat, deci nimeni nu recunoscu în el pe cardinalul episcop al Veneţiei, veneratul Bembo.

Capitolul V Mamă sau curtezană.

Această serbare ce-o da Imperia, fusese hotărâtă de dânsa chiar în seara când Bembo stabilise ziua plănuitei căsătorii.

Cu anevoie şi greşit şi-ar închipui cineva viaţa şi aşezarea unei Imperii, după modelele caracteristice ce pot prezenta societatea noastră. Curtezana modernă, marea prostituată chiar aceea care are „palat, cai şi trăsură” după spusa consacrată, nu are existenţă proprie. Ea îşi aparţine foarte puţin. Se învârteşte în jurul amantului ori al amanţilor titulari. E uneori stăpâna casei, primeşte, dă ospeţe şi baluri, dar în definitiv ea rămâne acasă la dânsa în cele din urmă.

O prostituată ca Imperia era un stat în stat, făcea parte din organismul social. Departe de a fi supusă toanelor ibovnicului care plăteşte, era dimpotrivă centrul atracţiei; nu era un satelit împrumutându-şi strălucirea aurită unui prinţ sau unui burghez; era un astru strălucitor, licărindu-şi propria lui lumină şi descriind într-un cerc de vieţi fastuoase o orbită voluntară. Cei mai mari erau tributarii ei. Palatul său avea un renume ca şi palatul Dandolo. Amanţii săi treceau prin viaţa ei ca nişte umbre. În Veneţia erau puternici: dogele, episcopul, marele inchizitor, curtezana, căpitanul-general. Exercita o funcţiune, aproape un sacerdoţiu. Nici o altă epocă n-a preamărit până într-atât curtezana. Antichitatea era cultul frumuseţii sculpturale şi Phryneea fu admirată ca o statuie frumoasă. Vârstele noi socotesc curtezana ca un „mijloc” de iubire lesnicioasă, de dragoste fără iubire, Margaret-ele Gautier fiind excepţii fenomenale, aproape nişte monştri. Renaşterea a admis curtezana în viaţa publică.

Imperia, măreaţă prin frumuseţe, strălucitoare ca inteligenţă şi farmecele minţii, fără îndoială că ar fi jucat un

rol de seamă, dacă firea ei violentă n-ar fi dat-o în întregime pradă patimilor ce se perindau în inima şi carnea ei. Mama unei copile adorabile, care, printr-un fermecător contrast, era numai pudoare, farmec şi modestie, s-ar fi putut ridica chiar din această antiteză dar grozava gelozie pe care patima o dezlănţuise fără veste în ea, fu pentru ea caldarâmul care face să se răstoarne carul măreţ pornit pe o cale foarte dreaptă.

Imperia, căutăm s-o spunem, îşi orândui serbarea în trei zile. Îi fu destul să-şi facă un program şi să dea ordine intendentului ei să-l îndeplinească punct cu punct.

Era o întregă mică populaţie în palatul ce-l avea de la Ioan Davila, numărul femeilor ei – cameriste, cititoare, băieşiţe, slujnice de rând – urcând la vreo cincisprezece. Doi feciori de casă cu fireturi la haine nu aveau altceva de făcut decât să primească şi să facă paradă. Avea trei secretare şi corespondenţa ei era destul de voluminoasă pentru a îndreptăţi acest număr de scribi. Întreţinea cântăreţi din chitară şi poeţi. Nu mai punem la număr pe bucătărese, spălătorese, luntraşii în serviciul gondolelor luxoase, în sfârşit toată slugărimea măruntă. Această lume era cârmuită de un îngrijitor, care la moartea Imperiei se retrăsese, zice-se, cu o avere personală de o sută de mii de ducaţi aur.

Sosind ziua serbării, Imperia urmată de intendentul ei, făcu ocolul palatului pe dinafară şi pe dinăuntru, critică anumite aranjamente, făcu să se mişte una sau două statui, un buchet de flori, modifică rânduiala răcoritoarelor, a şerbeturilor, a prăjiturilor şi a vinurilor, porunci să se aşeze nişte covoare şi în cele din urmă mulţumită, intră iar în apartamentul ei.

Părea nervoasă, râdea de orice lucru, apoi înălbea fără nici o pricină.

Pe la cinci intră în apartamentul Biancăi, care – cum s-a văzut – trăia aproape întemniţată în fundul palatului. Această întemniţare era supusă unei necontenite

supravegheri, de când Sandrigo adusese fata acasă la maică-sa. În rarele ceasuri de plimbare ce le făcea mama cu fata, curtezana cerea să fie escortată de o întreagă oştire de servitori înarmaţi şi nu mai ieşea seara din palat, ca odinioară.

Deci Bianca ducea o viaţă foarte tristă pe lângă maică-sa. Chiar şi viaţa asta tristă era modificată de sentimentul intim ce-l avea fata, că o prăpastie necunoscută avea s-o despartă de Imperia. Odinioară erau între ele amândouă revărsări de duioşie, taifasuri îndelungate, şi Bianca nu avea decât o nelinişte: acea latură misterioasă a vieţii mamei sale, pe care nu izbutea s-o lumineze. Acum nu mai erau îmbrăţişări, taifasuri. Din ce în ce mai mult i se părea Biancăi că mama ei se îndepărta de dânsa.

Pregătirile serbării veniră să zădărască înăbuşitele ei nelinişti. Auzi acel necontenit du-te-vino; femeile îi spuseră că era vorba despre o mare surpriză ce-i era păstrată.

Bianca se înfiora.

În timpul acestor două sau trei zile n-o văzu pe maică-sa.

Când Imperia intră în odaia ei, îi zări o înfăţişare aspră şi rece ce n-o avusese niciodată până atunci.

Gelozia se dezlănţuia cu adevărat în inima curtezanei. Intră urmată de o femeie care aducea o lădiţă.

— Las-o aici, zise Imperia, şi du-te de adu restul.

Femeia se supuse şi se întoarce aducând o minunată rochie de mătase albă, pe care o puse pe o canapea, apoi fu rândul altor lucruri mărunte de gătează: şaluri, cingători, pantofi de mătase.

Bianca se uita la aceste pregătiri aproape cu groază. După ce ieşi femeia, Imperia chemă lângă dânsa pe fiică-sa, o sărută pe frunte, apoi deschise cufăraşul.

Scoase din el o salbă de mărgăritare de o nepreţuită frumuseţe, un pieptene de asemenea împodobit cu mărgăritare albe şi o pafta de cingătoare presărată cu mărgăritare, în sfârşit un fel de coroniţă compusă dintr-un

şirag de diamante, un şir de rubine, totul aşezat pe un mărgăritar enorm.

— Ce spui despre toate aceste bijuterii, fata mea? Întrebă curtezana.

— Sunt admirabile, mamă.

— Vor fi şi mai admirabile când vor fi pe tine.

— Pe mine, mamă?

— Da, vreau să văd, este un capriciu al meu; poţi să-mi faci plăcerea şi să-mi îndeplineşti o toană? Vreau să văd cum îţi vor sta aceste bijuterii şi rochia asta albă.

— Mamă, ce vrei cu mine? Exclamă fata. O, spune îmi place mai mult adevărul oricât de îngrozitor ar fi el.

— Ei! E oare ceva atât de îngrozitor să asişti la cea mai frumoasă serbare ce s-a dat de atâta amar de timp în Veneţia?

— Aşadar, mamă, pentru ca să asist la serbarea ale cărei zvonuri le-am auzit, ai adus aceste bijuterii?

— Da, fata mea, vreau să fii frumoasă, tu care şi aşa eşti atât de frumoasă! Vreau să fie o mirare şi să apari în Veneţia ca un vis de poet sau ca o madonă a unui artist. Vreau să fiu mândră de tine. Ascultă fata mea, nu mai eşti la vârsta de a te închide în casă, aşa cum faci tu; gândurile singurătăţii vor sfârşi prin a te omorî. Ori, vreau să trăieşti, aşa vreau eu! Ştii bine că nu te am decât pe tine în lumea asta, că eşti singura mea dragoste.

Aceste cuvinte de dragoste şi duioşie Imperia le rostea cu o furie ce făcea să contrasteze violent, înţelesul cu tonul. Părea aţâţată de cine ştie ce mânie înăbuşită, pe care nu cuteza să o dea la iveală.

Se opri pe neaşteptate, privi adânc pe fiică-sa şi şopti:

— Da, eşti frumoasă! Cel care te va iubi, acela care va fi al tău, va simţi cu adevărat o dragoste definitivă. pe când eu.

Bianca înspăimântată apucă mâinile curtezanei.

— Ce ai, dragă mamă? Exclamă ea. Ce înseamnă aceste vorbe ciudate ce le rosteşti? O! Mă înspăimânţi, mamă.

Imperia făcu o sforţare asupră-i.

Izbuti să zâmbească şi să-şi dea feţei sale o înfăţişare potolită.

— Este adevărat, zise ea, sunt nebună; iartă-mă, fata mea. Sunt cam nervoasă din cauza gândului că vei apare pentru prima oară într-o serbare.

Se întoarse cu grăbire spre canapeaua unde era pusă rochia.

— Priveşte, Bianca, zise ea continuând a zâmbi, rochia asta o să-ţi stea de minune; i-am supravegheat chiar eu execuţia şi odată îmbrăcată, odată ce te vei împodobi cu giuvaierele, vei fi ca o regină. Ce zic eu? N-ar fi regină care să nu te pizmuiască. Dar o să fie timpul, fata mea. Vreau să te îmbrac eu însămi, pentru ca vreun amănunt să nu nimicească opera armonioasă ce-am visat-o pentru tine.

— Mamă, spuse deodată Bianca, n-o să asist la această serbare.

Imperia tresări şi ceva ca o rază de nădejde îi ilumină faţa zguduită de fiori. Cu toate acestea trebuia s-o hotărască pe Bianca. Gelozia şi dragostea de mamă dădeau o luptă înverşunată în sufletul ei.

Bianca s-ar fi expus unei primejdii, de care – fără îndoială – mama ei ar fi scăpat-o fără nici o şovăire, chiar de ar fi murit. Dar Bianca iubită de Sandrigo devenea pur şi simplu o potrivnică! În toată strălucirea tinerei sale frumuseţi, încă mai frumoasă în acest moment, datorită însufleţirii ce punea o văpaie în ochii ei şi o vie roşeaţă pe obrajii săi totdeauna cam palizi.

— Ştii, reîncepu fata, ce groază îmi fac întotdeauna serbările date în acest palat. Ştii cât am suferit din cauza lor şi sforţările ce le-am făcut ca să te smulg acestei vieţi, a cărei latură tainică mă copleşeşte.

— O! Dacă mi s-ar putea împotrivi, se gândi cu înflăcărare Imperia; dacă s-ar putea furişa să nu vină. Să n-o vadă el!

— Ce să caut printre aceşti inşi, pe care nu-i cunosc şi nu vreau să-i cunosc? Continuă fata.

— Este necesar, fata mea, zise Imperia cu o voce înăbuşită.

— Necesar! Nu înţeleg. Mă omoară, îmi chinuieşte gândurile, îmi înnebuneşte nopţile fără de somn faptul că nu pricep ceea ce se petrece în juru-mi, că nu înţeleg pe mama mea!

— Ce vrei să zici? Bâigui curtezana.

— Ascultă; de multă vreme, şi mai cu seamă după călătoria mea la Mestre, sunt lucruri ce mă înăbuşă şi care trebuie să ţi le spun. Simt că problema este serioasă şi e timpul să vorbesc. Să ne deschidem inimile mamă dragă şi să încercăm a ne înţelege.

Bianca vorbea cu o ciudată tărie.

Mama ei n-o văzuse niciodată aşa. O admira dar în acelaşi timp se temea şi mai mult. Îngrozitorul duel al dragostei şi al geloziei se preciza. Simţea că loviturile definitive aveau să fie date.

— Vorbeşte deci, zise ea, îţi voi răspunde după inima mea, aşa cum mi-o ceri.

— Ei bine, mai întâi de toate vreau să ştiu pentru ce prezenţa mea la această serbare este necesară? Ai spus-o chiar dumneata. Pentru ce azi mai mult ca ieri? Pentru ce vrei să apar în saloanele dumitale, atunci când până acum aveai atâta grijă nici zgomotele să nu le aud?

— Pentru că timpurile s-au schimbat, fata mea, pentru că. Nu pricepi că ajungi la o vârstă, când noi preocupări trebuie să-ţi intre în minte? Ieri încă o copilă, astăzi fată-mare, urmezi legea obştească. Şi mâine vei fi o nevastă.

— Deci, te gândeşti să mă măriţi? Exclamă Bianca înălbind.

— Este adevărat!

— În acest caz mi-ai ales bărbatul ce mi-l destinezi?

— Şi asta-i adevărat, zise Imperia posomorându-se.

— Şi dacă ţi-aş spune că nu vreau, că fericirea mea este să rămân aşa cum sunt, dacă te-aş ruga încă o dată să mă duci departe de Veneţia, să pleci cu mine?

— Îţi voi răspunde că este necesară căsătoria ta.

— Iar acest cuvânt! Necesară cui? Ah! Vorbeşte mamă, deoarece ai început.

— Mie! Spuse înăbuşit Imperia.

Între mamă şi fată domni una din acele tăceri ce prevestesc vijelia. Imperia îşi pleca tot mai mult capul. Părea agitată de fiori şi ochii ei aruncau fulgere. Bianca, dimpotrivă, căuta privirea mamei sale şi cu toate că şi ea era foarte mişcată, părea hotărâtă să meargă până la capătul convorbirii. Neaşteptata veste a căsătoriei sale o zguduise, dar înţelegea că-i rămâneau multe de aflat şi că trebuia să-şi păstreze puterile.

— Iată, spuse ea încetişor, ce mă înspăimântă mamă dragă. E în dumneata ceva întunecos, pe care adesea am vrut să-l luminez în îndelungatele nopţi când mă lăsam răpită de gândurile mele înfrigurate. Adesea m-am întrebat pentru ce s-a scurs copilăria mea departe de dumneata, m-am întrebat, pentru ce aducându-mă lângă dumneata, ai ridicat un zid între vieţile noastre. Totuşi simt că mă iubeşti şi că şi eu te iubesc. E deci ceva care ne desparte! Nu mă scoteai decât pe înserate, pe înnoptate şi aveai foarte multă grijă să-mi voalezi faţa. Chiar şi dumneata s-ar fi zis că voiai să fii de nepătruns. Aici în palatul dumitale, în casa dumitale, în locuinţa familiei unde ar fi trebuit să fiu peste tot acasă la mine, trăiam retrasă ca într-o casă aparte. Am suferit mult, am plâns mult din pricina acestei vieţi, mamă, şi ceea ce era mai îngrozitor în toate astea, este că înţelegeam că şi dumneata erai tot aşa de nenorocită ca şi mine şi că pentru atâta mister trebuia să fie un motiv mai puternic decât dumneata! Dar asta nu-i tot. M-am mai întrebat de asemenea pentru ce nu mi-ai vorbit niciodată despre tatăl meu.

— Tatăl tău! Întrerupse înăbuşit Imperia.

— Nu am deci şi eu un tată? Sunt o fată fără de nume?

Întrebarea ţâşni de pe buzele Biancăi cu furia sentimentului multă vreme stăpânit, care iese, în cele din urmă la lumina zilei.

Imperia se prăbuşise pe un jilţ.

În viaţa sa, curtezana nu prevăzuse o asemenea întrebare, o astfel de nenorocire şi că într-o bună zi fiica sa se va ridica ca s-o întrebe.

Ah! Pentru ce avea o fată?! Pentru ce o iubea pe copila asta?! Pentru ce acest simţământ se strecurase şi se întărise încetul cu încetul în nenorocita ei inimă?! Pentru ce ea fiind curtezană şi având o fiică, trebuia ca această fiică să fie un înger, un spirit drept şi hotărât, o inteligenţă limpede-văzătoare, înzestrată cu cele mai nobile calităţi!

Imperia simţea în această clipă o groaznică nelinişte.

Uita totul! Pe Sandrigo şi pe Bembo şi serbarea şi căsătoria!

O ruşine îngrozitoare o copleşea, ea care nu cunoscuse niciodată decât neruşinarea.

— Taci! Bâigui ea. Taci! O, Bianca, nu ştii ce ruşine răscoleşti.

Abia rostise acest cuvânt şi urâţenia vieţii sale îi apăru ca şi cum i s-ar fi luat pe neaşteptate un văl de pe ochi.

Bianca apucase mâinile mamei sale şi-şi aţintea privirea-i arzătoare în ochii săi, ca şi cum ar fi voit să citească până în adâncul gândurilor sale.

— Ruşine! Şopti ea cu o voce zdrobită, ruşine! Ah! Mamă, spui sau prea mult sau prea puţin. Acum, trebuie să ştiu!

— Te rog, Bianca.

Tânăra fată o strânse pe maică-sa în braţe.

— Vorbeşte, spuse ea cu tărie.

Imperia îşi ascunse fruntea la sânul fecioarei şi fu astfel ca şi cum s-ar fi schimbat rolurile, iar ea ar fi fost fata mărturisind o greşeală mamei sale şi astfel grăi:

— O vrei tu, aşadar?

— Da, o voiesc!

— Viaţa mea, sărmană copilă. O viaţă a întâmplării şi josniciilor. Ştii numele ce-l poartă mama ta! Vorbeşti despre tatăl tău. Un tâlhar care nu te-a văzut niciodată, care nici nu-ţi cunoaşte existenţa.

— Grozăvie! Spaimă!

— Da, Bianca mea, grozăvie şi spaimă, iată taina ce mi-o ceri, deoarece mă sileşti să-ţi spun că atunci când trec şi sunt recunoscută, oamenii îşi spun între ei cu o batjocoritoare admiraţie: „Uite-o pe Imperia, renumita curtezană!”

Bianca înălbi îngrozitor dar, îşi stăpâni lacrimile, îşi muşcă buzele până la sânge, pentru ca strigătul de deznădejde şi de ruşine ce i se urca din inimă să nu treacă, să nu iasă de pe buzele sale şi în timp ce Imperia plângea, ea o legăna în braţele sale.

Câteva clipe de groaznică tăcere se scurseră monoton.

Apoi Bianca spuse cu o voce nespus de duioasă:

— Nici o vorbă mai mult despre toate astea, mamă! Mamă iubită aceste vorbe ce ţi le-am smuls, le voi uita. Niciodată, o! Niciodată, nici gândirea mea, nici cuvintele mele nu vor trezi în dumneata aceste amintiri. Mort să fie trecutul, viaţa se deschide înainte-ne frumoasă încă. Vom pleca împreună, ne vom duce într-o ţară unde nimeni nu ne va cunoaşte, unde vom putea trăi cu faţa descoperită, unde nimeni nu va şti ceva, unde voi fi mândră să spun despre dumneata: „Asta-i mama mea prea iubită”.

Aceste din urmă cuvinte făcură o întreagă revoluţie în mintea Imperiei.

Făcu o sforţare, îmblânzi, zdrobi emoţia sa.

Să plece! Să părăsească Veneţia! Să nu-l mai revadă pe Sandrigo! Asta i se părea ceva monstruos.

Mama stăpânise o clipă; curtezana reapărea cu patimile sale fulgerătoare, pe care o oră fu de ajuns ca să le dezlănţuiască, după cum o oră era destul ca să le doboare cu temperamentul ei de foc, cu cinismul şi neruşinarea sa.

Ceea ce spusese, o uşurase numai. Îşi şterse deci lacrimile.

— Să plecăm?! Zise ea, vai! Asta ar fi o fericire; dar este cu neputinţă!

— Cu neputinţă! Exclamă Bianca uimită s-o vadă pe maică-sa stăruind după îngrozitoarea mărturisire care o făcuse să

palpite, ca şi cum inima ei ar fi fost gata să explodeze.
— Nu mă întreba mai mult, începu iar cu înfrigurare curtezana. Află numai că din trecuta mea viaţă s-au născut împrejurări ce mă împing la deznădejde şi că sunt pierdută, dacă nu te învoieşti a mă izbăvi.
— Vorbeşte, mamă, sunt gata.
— Ei bine, fata mea, această căsătorie. Căsătoria este aceea care mă poate izbăvi. Nu crede, cel puţin, că vreau să-ţi jertfesc fericirea. Omul care mi-a mărturisit dragostea lui pentru tine – ea avu o încruntare a sprâncenelor vorbind astfel – acest bărbat ocupă în Veneţia o situaţie invidiată. Este voinic, tânăr, e frumos. Aşa de frumos, încât multe fete tinere ar vrea să fie în locul tău. Locotenentul Sandrigo este menit, Bianca, celui mai frumos viitor. Alături de dânsul vei fi bogată, importantă, stimată şi mama ta va muri fericită, ştiindu-te pe tine fericită.
Curtezana izbucni în noi plânsete.
Se înduioşa de sine însăşi la evocarea lui Sandrigo şi admira cu adevărat jertfa ce-o făcea fiicei sale, uitând de altfel ceea ce se înţelesese cu Bembo.
— Nici ăsta, nici un altul, exclamă Bianca înfiorându-se, niciodată.
— Trebuie să-l iubeşti, continuă Imperia ca şi cum n-ar fi auzit, fie numai din recunoştinţă, deoarece el te-a izbăvit şi te-a adus lângă mine.
— Niciodată! O! Ăsta mai cu seamă! Îl urăsc!
Imperia privi cu luare aminte pe fiică-sa.
— Îl urăşti?
— Da, mamă!
— Pentru ce? Ce ţi-a făcut?
Bianca roşi şi îngălbeni rând pe rând.
— Mie. Nimic!
— Cui atunci? Ia să vedem, vorbeşte.
Curtezana îşi concentră atenţia.
— La rându-mi, mamă, te rog nu mă întreba mai mult, bâigui Bianca.

— Vrei să-ţi spun eu ce se petrece în tine, Bianca?

Tânăra fată se înfiora.

— Îl urăşti pe Sandrigo, pentru că iubeşti.

— Eu?

— Iubeşti pe acela pe care-l urăşte Sandrigo; iubeşti nenorocito! Îl iubeşti pe Roland Candiano!

— Roland Candiano?! Exclamă Bianca cu o sinceră mirare. Nu-l cunosc pe omul acesta.

— Îl cunoşti! Este acela care te-a răpit de aici, acela care s-a prezentat mai întâi mie şi ţie ca medic, acela care s-a ascuns în casa din Mestre, acela care a jurat nenorocirea şi moartea mea. Acela pe care îl urăsc eu, îl iubeşti tu, nenorocito, îl iubeşti pe Roland Candiano!

Bianca dădu un ţipăt sfâşietor. Această dublă destăinuire care era dovada dragostei sale şi a numelui omului ce-l iubea, îi lumină dintr-o dată inima şi mintea.

Aceste veşti reprezentau mai multă emoţie decât putea să rabde şi căzu pe spate, leşinată.

Imperia aruncă spre fiică-sa întinsă fără viaţă, o privire în care se vedea flacăra gândurilor fioroase, îndepărtate, zăpăcite, poate necunoscute încă de dânsa. Se aşeză gânditoare, cu cotul pe genunchi şi bărbia în mână. Nu se gândi să dea ajutor copilei sale.

Bianca toată albă, cu pleoapele închise, ca nişte văluri aruncate peste aştrii blândeţei şi dragostei, cu sânul nemişcat, părea moartă la picioarele mamei sale.

În cele zece minute ce se scurseră atunci, gândirea curtezanei oscilă de la un pol la altul al lumii patimilor.

Da, era o lume întreagă de pasiuni, ce dânsa le rostogolea printre norii gri ai dorinţelor sale întunecoase.

Unul din aceşti poli se numea Sandrigo.

Celălalt, Roland Candiano.

Şi iată ce se stabili încetul cu încetul în mintea ei, în care căuta să pună rânduială în atâta dezordine şi să claseze atâtea lucruri fără de şir.

Ea îl iubise pe Roland.

Şi acest verb a iubi luă o mare dezvoltare, o largă însemnătate, un înţeles adânc, o figuraţie învecinată cu absolutul.

Deci îl iubise pe Roland. Oricât de departe se urca în ameţitoarea perindare a iubirilor sale, nu regăsi acelaşi sentiment: Prinţii, cardinalii, căpitanii, patricienii şi întâmplător, luntraşii, păstorii de capre, tâlharii de codru, toţi oamenii ăştia se perindaseră în dragostea ei de un an, de o lună, de o zi, de o clipă. Toţi luaseră din ea nesecata senzaţie a dorinţei. Pe toţi îi înnebunise. Mai mult, dulcea sau aspra ei îmbrăţişare, înnebunitoare sau tânjitoare, lăsase acea amintire pe care n-o nimiceşte nimic. Da, într-adevăr, îi iubise pe toţi. Dar niciunul nu-i lăsase ei o urmă în inimă sau minte. Îi luase pe toţi, apoi îi azvârlise, îngrămădind ruini, semănând deznădejdi, străbătând o societate întreagă ca un bolid învolburat ce străbate văzduhurile, admirat, temut, măreţ şi înspăimântător.

Nu! În sufletul ei nimic. Aceste nenumărate figuri a celor pe care carnea ei îi deznădăjduise, pe care sărutările ei, aidoma unor muşcături, îi extaziaseră, aceste figuri se frământau în chip nelămurit. Niciuna nu se oglindi pe pânza închipuirii sale cu acea putere de evocare ce-o dă dragostea şi care face ca după ani încetişor scurşi, făptura iubită să rămână vie în mintea celui ce iubeşte, cu gesturile, cu vocea, cu înfăţişarea ei, cu o şuviţă de păr, ca privirea ce s-a fixat de-a pururi, ca o scurgere de lavă ce s-a cristalizat în diamant.

Singur Roland Candiano rămânea în picioare pe aceste ruini.

Numai figura lui scânteia printre umbre.

Pe acesta îl iubise ea!

Îl iubea.

Ori, un neaşteptat capriciu al simţurilor o aruncase în braţele lui Sandrigo. Ce era acest Sandrigo pentru dânsa? O aparenţă de putere grosolană, o făptură asemenea ei însăşi în ce priveşte gândirea. Frumos, fără îndoială, nu fără

un fel de eleganţă trupească, fără scrupule, violent, batjocoritor, cu râsul zeflemitor, cu privirea sălbatică, un ce bărbătesc al Imperiei, care găsise în el pe bărbatul făcut după calapodul ei. Şi această nouă toană nu se asemăna vechilor sale hachiţe. Se înfiora gândindu-se la el. Da, Sandrigo era mai mult decât alţii! Da, dragostea ei pentru el era adevărată.

Iată ce gândea Imperia în faţa fiicei sale leşinate la picioarele ei şi înţelese că era încă şi altceva, că trebuia să se coboare mai adânc în genune sau cel puţin să arunce o făclie, spre a încerca să vadă lămurit în ea.

Pentru ce gândindu-se că Sandrigo o iubea pe Bianca, era furioasă şi în acelaşi timp pentru ce siguranţa că Bianca iubea pe Roland Candiano, îi pricinuia o nemaipomenită durere?

Pe neaşteptate îi apăru adevărul orbitor: îl iubea pe Sandrigo din tot trupul ei şi-l iubea pe Roland din toată inima.

Dragostea ei reală pentru tâlhar nu slujea decât să-i mascheze dragostea ei nepieritoare pentru Roland!

Era a lui Sandrigo, da; şi toate furiile voluptăţii geloase se trezeau în ea la singura idee că Sandrigo iubea pe Bianca.

Dar ar fi murit pentru un zâmbet al lui Roland, iar gândul că o altă femeie iubea pe Roland îi era nesuferit şi această femeie era fiica ei!

Privirea ei nu se dezlipi o clipă de pe Bianca. Dar puţin câte puţin, pe măsură ce se cobora în gândirea ei şi descoperea acolo ura pentru această fiică atât de adorată până în acea zi, se plecă încetişor spre dânsa şi se văzu în genunchi, cu faţa lângă obrazul Biancăi, în timp ce concluzii înspăimântătoare se ridicară deasupra visării sale de blestemată.

Pleoapele fetei se ridicară.

Văzu.

Auzi.

Văzu o faţă pe care n-o recunoscu imediat, auzi cuvinte ce-o îngheţară de spaimă şi de groază şi această faţă schimonosită de ură, cu ochii înflăcăraţi, cu buzele zgârcite, această faţă galbenă, ameninţătoare, era a mamei sale. Şi vorbele de groază le rostea Imperia, mama ei!

— O! Dacă s-ar putea să nu se mai trezească. Să fie moartă!

Bianca închise din nou ochii, cu fulgerătoarea intuiţie că mama ei era poate gata s-o ucidă.

— Bianca! Strigă curtezana.

Fata aşteptă câteva clipe apoi deschise iar ochii.

— Ai avut o ameţeală, zise Imperia, dar nu va fi nimic.

— Nu, n-o să fie nimic, sunt sigură de asta.

— Poftim, bea, reîncepu Imperia dând fiicei sale un întăritor.

— Nu, nu, exclamă Bianca cu o groază al cărei înţeles scăpă mamei sale.

— Nu vrei să bei?

— E de prisos, mă simt cu totul întremată, ţi-o jur, dar ce spuneam noi aşadar, în clipa când m-a cuprins ameţeala? Ah, că dai o mare petrecere, nu-i aşa?

— Într-adevăr, fata mea, spuneam şi altceva.

— Să nu vorbim, să nu mai vorbim de nimic, rogu-te, de nimic altceva decât de serbarea asta.

— La care refuzi să iei parte.

— Am spus eu asta? Ei bine, m-am înşelat. Vreau să asist şi eu, vreau să văd serbarea.

— Cu adevărat aşa? Exclamă Imperia încremenită.

— Da. Da. Adevărat aşa. Haide. Lasă-mă să mă îmbrac. Vreau să fiu frumoasă, cum ziceai.

Imperia buimăcită, ieşi fără să fi observat că Bianca nu mai rostea numele de mamă, care îndeobşte se repeta în fiece clipă, fiindu-i mereu pe buze, fără să fi observat nici vorbăria nervoasă a cuvintelor fiicei el. De altfel părea îngrijorată de ceea ce se desfăşura în sine însăşi. Cu toată furia geloziilor contradictorii ea şopti:

— Pentru ce şi-o fi schimbat părerea? Pentru ce vrea dânsa să se facă frumoasă şi să participe la această serbare?

Bianca rămasă singură, începu prin a se încuia în odaia ei şi cum femeile ce-o serveau, băteau în uşă spre a veni s-o ajute să se îmbrace, le spuse că se va îmbrăca singură şi să n-o tulbure sub nici un motiv.

Atunci începu să-şi adune într-un pacheţel câteva lucruri mărunte, la care ţinea.

Umbla încoace şi încolo, foarte liniştită, mirată puţin numai de hotărârea ce-i fusese insuflată pe neaşteptate.

Se îmbrăcă cu ceva călduros, se înveli într-o manta şi întredeschise uşa care da spre acel culoar, unde se arătase odată Bembo. Acest culoar despărţea apartamentul Biancăi de restul palatului. La dreapta da spre bucătării, cămări şi diferitele locuinţe ale servitorilor. La stânga da spre o scară îngustă pe care Bianca o cunoştea bine, pe acolo ieşea odinioară seara cu maică-sa, pentru a face acele singuratice plimbări ce-i plăceau atât de mult, de-a lungul cheiului Lido, în faţa peisajelor cu linii fugarnice.

Culoarul era pustiu.

Toată populaţia palatului era într-adevăr ocupată cu ultimele pregătiri.

Tânăra fată o apucă cu un pas uşor şi tremurător prin culoar, ajunse la scară, o coborî şi se văzu în faţa unei uşi joase, care era închisă pe dinăuntru cu nişte zăvoare uriaşe. Bianca nu avu decât să împingă zăvoarele şi uşa se deschise; o clipă după aceea era afară. Se îndepărtă cu grăbire, fără o altă gândire, mai întâi pentru ca să pună cât mai multă depărtare cu putinţă între ea şi maică-sa.

În acel moment era aproape opt seara, adică se înnopta, dar cheiurile canalurilor şi ulicioarelor erau încă neînsufleţite.

Bianca se opri la cinci sute de paşi de palat, într-o străduţă care da spre un canal, pe care ea nu-l cunoştea.

Numai atunci inima ei începu să bată cu furie şi cunoscu grozăvia situaţiei sale.

Unde să se ducă? Ce să facă? Ce va deveni?

Nici prieteni, nici mamă, nici casă.

Singură, aproape fără mijloace, afară de câţiva bani şi câteva bijuterii ce le luase cu dânsa.

O cuprinse neliniştea.

O clipă fu gata să dea înapoi, să se înapoieze în palat, chiar s-o înfrunte pe maică-sa, să i se împotrivească cu tărie.

Dar îşi aduse aminte cu groază de cele întâmplate şi de cuvintele ce le auzise: „O! Dacă s-ar putea să fie moartă!”

Atunci ceea ce-o izbise în vârtejul convorbirii, sfârşi prin a-i spori şi mai mult neliniştea. Ce era maică-sa? O curtezană! O spusese chiar ea. O afirmase dânsa, o mărturisise. O curtezană? Bianca auzise vorbindu-se despre asta, şi nelămurita noţiune a vieţii fastuoase şi necurate nu-i era străină. Mama ei, o curtezană!

Ei bine, asta – fără îndoială – se furişase în minte ei. Cu ce bucurie ar fi mângâiat-o pe maică-sa! Cu ce bucurie s-ar fi prefăcut că nu cunoaşte nimic şi ar fi vrut să uite un astfel de trecut.

Dar maică-sa curtezană, proceda ca o curtezană.

O! Dacă ar putea fi moartă!

Bianca pierdută, fugi înainte şi ajunse repede la canal. Acolo o neaşteptată idee îi lumină nădejdea. Se apropie de cel dintâi luntraş pe care îl zări.

— Vrei să mă treci laguna cea mare?

— Nu eu, signora; gondola mea e prea mică, şi-i pe acolo câteodată vânt, furtună. Trebuie să mergi la Canalul cel Mare, vei găsi acolo ceea ce îţi trebuie.

— Canalul cel Mare? Bâlbâi Bianca. Pe unde trebuie să trec?

— Dacă signora o îngăduie, zise luntraşul cu acea distinsă politeţe a oamenilor din poporul veneţian, voi avea cinstea s-o conduc eu.

Bianca făcu un semn cu capul. Luntraşul porni şi ea îl urmă.

Peste zece minute după aceea, erau pe ţărmul Canalului Mare, şi Bianca tresări de groază zărind la două sute de paşi faţada palatului Imperiei, care începea să se lumineze.

— Ehei! Pietro! Strigă luntraşul.

Un om se sculă dintr-o gondolă mare, cu pânze.

— Ce este?

— O călătoare pentru tine.

— Bun, zise Pietro sărind din gondolă pe uscat. Signora vrea să călătorească?

— Vreau să străbat laguna cea mare.

— Bun; asta-i treaba mea, Sirena o să vă ducă ca o săgeată, ştie calea. Dacă signora binevoieşte să se îmbarce.

Bianca se întoarse spre a răsplăti cu câţiva gologani luntraşul ce-o condusese, dar acesta se făcuse pe tăcute nevăzut.

Fata se sprijini de mâna ce i-o întindea stăpânul Sirenei şi sări în luntre. Meşterul Pietro trezise pe cei doi marinari şi pe musul adormit la proră; vâslele fură înfipte la locul lor şi Bianca se aşează sub cort iar Sirena începu a pluti.

— În ce parte a ţărmului trebuie s-o las pe signora? Întrebă Pietro.

— În ce parte?

— Da, laguna este largă.

— Ei bine! Lângă drumul ce duce la Mestre.

Capitolul VI Omul Negru din păduri.

Era unsprezece jumătate, când Sirena dădu de nisip străbătând laguna mare ce despărţea Veneţia de uscat.

Peste zece minute gondola se îndepărtă şi Bianca rămasă singură pe plajă, o văzu pierind ca o tăcută rândunică a mării ce se scufundă în noapte. Stăpânul gondolei îi oferise serviciul de a o însoţi sau de-ai da un însoţitor, dar tânăra fată preferase să se ducă singurică, poate de teama unei limbuţii sau a unei trădări; şi apoi ideea de a fi în puterea nopţii cu un bărbat necunoscut, îi făcea teamă.

Deci rămase singură. Atât timp cât gondola fu vizibilă ochilor săi, se felicită de hotărârea ei; dar când nu avu în juru-i decât noapte, când nu mai auzi decât gemetele mării ce se tânguiau pe nisipuri, când nu văzu decât marii nori palizi ce alergau pe bolta cerească împinşi de un vânt rece, un fior o străbătu fără de veste şi resimţi primele fâlfâiri ale groazei. Se îndepărtă de ţărm, ca să se ferească de biciuielile vântului ce-i izbeau faţa. Drumul spre Mestre era foarte aproape; Pietro i-l arătase cu un semn. Apucă pe acolo şi începu să meargă cu paşi voiniceşti.

De fiecare parte a drumului, cipri mari se legănau cu tristeţe şi i se păru că din negrele lor rămurele ies voci tânguitoare:

— Unde te duci, mică Bianca? Unde te duci aşa, singură-singurică? Ce? Singură? Ba nu zău? Aşadar nu ai nici tată, nici frate, nici bărbat, nici amant, pe nimeni pe lume? Singură-singurică în această noapte îngrozitoare aşa de neagră şi atât de mâhnită?

Şi Bianca se gândea cu înflăcărare.

— Colo, în căsuţa din Mestre aşa de liniştită şi de blândă, acolo regăsi-voi o soră, o mamă: pe Juana, buna mea Juana. Voi regăsi pe moşneagul liniştit. Regăsi-voi. O! Poate. Va veni şi el. El, a cărui privire singură mă mângâie, a cărui vorbă numai, mă întăreşte.

Cu asemenea nălucire în inimă, Bianca merse cu curaj timp de o oră, după a cărei scurgere se văzu la marginea unei păduri prin care trecea drumul.

Acolo se opri înfiorată.

Pădurea era adâncă.

Mulţimi de umbre cenuşii deasupra cărora pluteau umbre negre, iată cum se prezenta pădurea în ochii Biancăi.

Freamăte peste freamăte, alunecări şi şoapte tainice în fundul acestor adâncimi, o picătură de apă ce cade, o reptilă ce fuge, milioane de gângănii ce se scoală şi privesc cine vine.

Şi fata se afundă tot mai mult.

Puţin câte puţin lucirile confuze ce cad din norii fumurii se şterg şi ele la rândul lor.

Bianca pătrunse sub o boltă de crengi înlănţuite şi aici dădu de o noapte cumplită.

Se opri palpitând.

În bezna deplină a adâncimilor nocturne ale pădurii, bărbatul cel mai viteaz – dacă este singur – nu se poate apăra de această nelămurită emoţie ce brobonează misterul ca o rouă ce răzbeşte încetişor până la suflet.

Bianca era femeie şi deci starea de emotivitate era mai mare şi mai puternică.

O femeie?

O fată tânără cu închipuirea aprinsă, nervoasă din cale afară, necunoscând firea.

Nu înseamnă că-i fu numaidecât frică.

Voinică şi dârză, ea se împotrivi atât cât putu ciudatului sentiment ce produce ameţeala care ţâşneşte din adâncul făpturii aidoma unei fiare necunoscute şi pătrunde în creier, sfâşietoare himeră ale cărei îmbrăţişări se zăresc fără a şti cum să scapi de ele.

Deodată, în stânga ei mugi un cerb. Era o chemare răguşită şi fioroasă, un strigăt de gravă sălbăticie; asta-i pricinui un chin de nespus.

Era un cerb care răgea acolo, lângă dânsa.

Dacă ar fi ştiut, s-ar fi liniştit, dar nu ştia. Şi hăulirea vocii aspre, furioase, fu semnalul dezlănţuirii fricii în sufletul său.

Începu să alerge.

Atunci, în dreapta sa, aceleaşi zgomote de ameninţare hăuliră şi mai tare; apoi mai departe, din toate părţile, noaptea însăşi, începu a mugi prin guri necunoscute ce erau înfricoşătoare.

Bianca împleticindu-se, cu mâinile întinse înaintea ei, alerga la întâmplare, sau i se păru că aleargă.

O idee o ţintuia locului; că Omul Negru al pădurilor venea asupra-i.

Cine? Omul Negru al pădurilor?

O făptură de pomină, un tip de legendă, una din acele fiinţe fără fiinţă ce populează ruinele, pădurile, mările, pustiurile, tot ce este adânc, nemărginit şi tainic.

Fiecare pădure avea legenda ei. Asta de aici şi-o avea pe a ei.

Bianca o cunoştea, Juana i-o povestise cu toată seriozitatea; oameni care credeau la Veneţia, i-o repetaseră.

Da! Omul Negru al pădurii era pe urmele ei.

O urmărea, se apropia, se depărta pentru ca s-o înnebunească mai bine, pentru ca să se bucure de dânsa.

El era cel care urla, mugea când foarte aproape de dânsa, când mai departe. Şi legenda în întregime se ridica în spiritul ei înnebunit.

Povestea adevărată, nediscutată, nediscutabilă, a Omului Negru al pădurii, se înfăţişa în închipuirea sa.

Şi-o repetă sie-şi, aşa cum i-o povestise Juana.

Omul Negru al pădurii!

Cine era?

Poticnindu-se, căzuse peste un buştean şi-şi ascunse capul în mâini, aşteptând lovitura de graţie.

Lucrurile datau din primele vremuri ale întemeierii Veneţiei. Legenda zgomotoasă a veacurilor, şi, dispreţuitoare a unei savante cronologii, fusese totuşi o legendă care aşeza un castel întărit în mijlocul lagunei, în veacurile îndepărtate, când primii veneţieni avură semeaţă gândire de a aşeza o cetate în mijlocul mării, oraş cu totul militar, probabil cuib de hoţi de mare.

Deci în aceste timpuri, marea lagună se întindea la mai multe leghe spre est şi spre nord. Mestre nu exista, nici pădurea.

Acolo unde se înălţau casele din Mestre, erau stânci maritime, şi, valuri nedefinite alunecau pe temelia de stejari, de cipri şi cedri.

Aproape către mijlocul a ceea ce devenise mai apoi pădurea, se înălţa deci un castel întărit cu patru turnuri în

coaste, temeinic construit pe o insulă, sau mai curând pe o stâncă, ca un cuib de piraţi.

Acolo locuia un oarecare Catenaccio, care avea o oarecare apropiată asemănare cu vestitul Barbă-Albastră.

Catenaccio, intitulat baron prin legendă, (pe timpurile acelea îndepărtate, după cum arată legenda, nu existau baroni), Catenaccio vieţuia în castelul său cu o sută de inşi înarmaţi şi cu servitorii săi.

Vapoare încăpătoare transportau trupele sale echipate cu de toate în oraşul care se construise şi care trebuia să devină regina mării.

De fiecare dată când se zăreau, de departe, marile corăbii plecând de la cetăţuie, toţi tremurau, femeile plângeau, bărbaţii se pregăteau la o rezistenţă deznădăjduită.

Într-adevăr, baronul Catenaccio nu ieşea din cuibul său, decât să prade, să fure şi să dea foc. Sub el nu era nici captivitate nici răscumpărare şi toate stricăciunile şi furiile se exercitau mai ales asupra Veneţiei născânde.

În sfârşit, era singurul stăpân până atunci al marii lagune şi nu fără o furie geloasă, văzuse stabilindu-se aceşti vecini îndrăzneţi, care veneau să-i dispute stăpânirea mării şi a pământului de jur împrejur.

Aşa că la fiecare trei sau patru ani apărea cu oamenii săi înarmaţi, debarcau călări, înşeuaţi cu fier, cu lancea în mână, şi începeau mari măceluri. Distrugeau temeliile pe care se înălţau casele, inundau palatele abia ridicate, ucideau tot ce puteau, şi în cele din urmă reluau drumul cuibului lor, ducând în robie cele mai frumoase dintre tinerele veneţiene.

Este adevărat că la fiecare expediţie, Catenaccio se întorcea rănit, lăsând pe câmpul de luptă un mare număr din camarazii săi. Dar abia înapoiat, se ocupa să înlocuiască morţii, întrucât dacă era vorba de răniţi nici nu se sinchisea. Dădea poruncă a-i îngrămădi într-o corabie, pe care o mâna către locul ce mai târziu trebuia să fie canalul Orfano, de fioroasă pomenire şi atunci pur şi simplu îneca

corabia. Catenaccio prin modul ăsta, convinsese pe oamenii săi că era de dorit să învingă sau să moară pe loc. Supravieţuitorii erau răsplătiţi cu măreţie în aur, giuvaieruri şi femei. Timpul de câteva zile după expediţie, era în castel o desfrânare înspăimântătoare. De departe, veneţienii auzeau ţipetele femeilor lor, care încercau încă să se mai apere şi înţelegeau că groaza lor şi mânia mergeau sporind. Catenaccio, abia îşi refăcea trupa sa de hoţomani pe care o urca pe turnul dinspre est ce da spre Veneţia şi timp de câteva zile privea cu ură pe veneţienii care, cu bărbăţie se puneau din nou la lucru, iar el pregătea o nouă năvală.

Avea patru turnuri castelul, spune încă legenda. Fiecare din aceste turnuri era locuit de câte o femeie, una dintre cele aduse în captivitate. Fiecare din aceste femei, la înapoierea sa, trebuia să-i suporte îmbrăţişările, ori, la întoarcerea din fiecare expediţie, iată ce se petrecea.

În împrejurimile castelului, Catenaccio alegea din lotul de prizoniere patru care îi conveneau mai bine şi avea grijă să le caute de frumuseţi diferite, apoi restul de prizoniere îl lăsa pe mâna soldaţilor săi. Atunci lua de mână una din patru ce-şi rezervase şi o conducea, mai mult o împingea, spre turnul de răsărit. Acolo, în faţa nevestei sale, începea prin a silui pe noua venită, apoi o apuca pe cea veche de păr şi dintr-o singură lovitură îi tăia capul. Această operaţie o repeta în celelalte trei turnuri. Astfel proceda Catenaccio la instalarea celor patru noi femei din fiecare expediţie.

Vecinătatea unui asemenea găligan era, zice legenda, o adevărată pacoste.

Omul Negru îngrămădea isprăvi peste isprăvi, fără să fie cu putinţă a se prevedea sfârşitul acestor prăpăduri. Omul Negru era Catenaccio, poreclit astfel din pricina lungii sale bărbi negre.

Veneţienii încercară diferite leacuri eroice, spre a se descotorosi de acest flagel. Întâi voiră să înconjoare cu o

întăritură oraşul lor în construcţie, dar întăritura era nimicită de Omul Negru, pe măsură ce o făceau.

Apoi încercară să atace castelul, dar rău înarmaţi, rău echipaţi, fură respinşi şi suferiră pierderi grozave.

În sfârşit o oştire redusă la un pumn de oameni, deznădăjduită, invocând zadarnic pe sfinţii Petru şi Paul – care de altminteri încă nu existau pe vremea aceea – luară trista hotărâre de a-şi părăsi insulele şi de a se refugia departe de-acolo.

Ori, pe-atunci trăia în Veneţia un tânăr din popor, care se numea Marc. Era logodit cu o fată frumoasă, pe care o iubea din tot sufletul, după cum era iubit şi el.

Tânăra fată fu răpită de Catenaccio şi suferi soarta comună a celorlalte. Pe fată o chema Giovana. Deznădejdea lui Marc fu nemărginită, dar departe de a se pierde în gemete zadarnice, ca ceilalţi compatrioţi, îşi păstră pentru sine zbuciumul, închise deznădejdea în inima lui şi se gândi să se răzbune.

Dar cum? Era cu neputinţă să pătrundă în castel. Niciodată nu lăsa Catenaccio să intre un bărbat, refuzând să primească chiar şi pelerinii care, înapoindu-se din ţara sfântă, veneau să-i ceară găzduire. Să ne grăbim a spune că, legenda nu lămureşte cum de era un pământ sfânt şi pelerini pe vremea aceea, care era înainte de Christos. Refuza deci până şi pe pelerini, iar în ce priveşte prizonierii, se ştie că nu făcea, având expeditiva obişnuinţă de a ucide totul.

Veni un an când Catenaccio, Omul Negru, pregăti o nouă năvală asupra Veneţiei.

Se zice că în noaptea dinainte de plecare, Satana, care-l ocrotea pe Catenaccio, i se arătă şi-l povăţui cu tărie să nu facă această expediţie.

— Pentru ce? Mormăi Omul Negru; pentru ce nu m-aş duce să-mi reînoiesc de astă dată provizia de femei frumoase pentru patul meu, de vin bun pentru pivniţele mele şi aur pentru oamenii mei?

— Nu pot să ţi-o spun, răspunse Satana; într-adevăr Sfântul-Marc m-a oprit cu tot dinadinsul şi ştii că Sfântul-Marc care a luat pe veneţieni sub ocrotirea sa, este sfânt grozav care m-ar nimici, dacă nu m-aş supune lui.

— Bun! Ducă-se dracului Sfântul-Marc şi tu însuţi! O să fac cum mă taie capul.

Satana clătină capul şi se retrase deznădăjduit, cum avea obiceiul de a se retrage, adică scufundându-se sub pământ în fum şi zgomot.

— Văzându-se cândva un astfel de clapon! Se mulţumi să mormăie Catenaccio, care dădu numaidecât ultimele porunci în vederea plănuitei expediţii.

La răsăritul soarelui oştenii călări, cu căşti, înşeuaţi, cu brăţări şi genunchiere de fier legate cu curele, cu lancea şi măciuca la mână, se urcară în largile corăbii turtite, care porniră; cele trei şiruri de vâsle loviră apa în cadenţă, în cântatul vâslaşilor şi al soldaţilor, ceea ce făcea o muzică grozavă.

Catenaccio şi soldaţii săi primiţi de un nor de săgeţi, debarcară totuşi; o groaznică încăierare se iscă şi în curând veneţienii învinşi o rupseră la fugă. Catenaccio, gândindu-se la poveţele prietenului său Satana, începu a râde. Prădăciunea începu şi dură toată ziua şi toată noaptea.

A doua zi dimineaţă oamenii castelului cu Catenaccio în frunte, părăsiră Veneţia arsă, ruinată încă o dată, ducând vreo cincizeci de femei şi fete tinere.

În curtea castelului, Omul Negru trecu pe nenorocite în revistă şi potrivit obiceiului său, alese patru din ele pentru dânsul, care erau, dacă nu cele mai frumoase, cel puţin cele care îi plăceau lui.

Numaidecât după urâcioasele-i obiceiuri, luase de braţ pe una şi o târî în turnul de răsărit, acela ce da spre Veneţia. Intră într-o sală mare, unde sta nenorocita pe care Catenaccio avea s-o gâtuie, după ce-şi va îndestula poftele cu noua venită.

Această nenorocită era într-un colţ, îngenuncheată, cu un pumnal în mână.

De îndată ce o zări pe aceea ce trebuia s-o înlocuiască, ea tresări şi cu cea mai mare trudă îşi stăpâni un strigăt.

— Giovanna, mugi Catenaccio, ascultă-mă bine!

Fu rândul noii prizoniere să tresară. Căci această nouă prizonieră nu era decât Marc, frumosul tânăr, logodnicul Giovannei.

După bătălie el se îmbrăcase femeieşte, zămislind acest îndrăzneţ plan de a pătrunde în castel datorită acestui vicleşug. Cum fu luat realmente drept femeie? Cum de-l alese Catenaccio, întâi pe dânsul, ca să-l târască în turnul de răsărit? Legenda, ca toate legendele, nu spune nici o vorbă şi cum nu facem decât să repetăm, vom face ca dânsa.

— Giovanna! Răcni deci Catenaccio, ascultă-mă! Mi te-ai împotrivit, datorită acestui blestemat de pumnal ce-l ai de la Sfântul-Marc, dar ţi-a sosit ceasul de apoi, dacă nu te-am putut silui, cel puţin te voi putea gâtui!

Astfel Marc află – lesne se poate închipui cu ce bucurie – că scumpa-i logodnică rămăsese fecioară.

Atunci Catenaccio se întoarse spre Marc:

— Şi pe tine, femeie, cum te cheamă?

— Ai s-o ştii! Răspunse Marc cu o voce răsunătoare.

În acelaşi timp, cu o mişcare a mâinii, se descotorosi de rochia femeiască şi se ivi cu o armură scânteietoare, cu o sabie în mână.

— Mă numesc Marc, continuă el, şi sunt trimis de sfântul al cărui nume îl port, ca să te pedepsesc pentru toate crimele tale.

Numaidecât şi înainte de a se fi recules Catenaccio din încremenirea şi groaza ce i-o pricinuia acest nume şi această neaşteptată ivire, Marc se năpusti asupra lui şi-i implântă sabia în gât.

Omul Negru căzu într-o baltă mare de sânge şi Giovanna se aruncă fremătând în braţele logodnicului său, devenit

eliberatorul ei.

În acest moment Satana se arătă şi se aplecă asupra Omului Negru, care în agonie horcăia, strigându-i:

— Ce ţi-am spus eu?

— Aveai dreptate, zise Catenaccio. Ia-mă, deoarece aşa mi-a fost învoiala.

Satana izbucni într-un râs îngrozitor, înşfacă pe Catenaccio de păr şi lovind lespezile, care se deschiseră se scufundă în măruntaiele pământului. Numaidecât zidurile castelului blestemat se clătinară din loc cu un zgomot înfricoşător şi peste o clipă, castelul şi stânca ce-l purta, fură înghiţite de valuri.

Marc şi Giovanna se pomeniră, nu se ştie prin ce minune, într-o barcă ce acostă la Veneţia. Cei doi logodnici fură primiţi în triumf, se căsătoriră şi avură mulţi copii.

Aşa era legenda Omului Negru din păduri, ce se povesteşte prin colibele Italiei de sus, încă şi azi, nu fără groază, şi nu fără a închide mai întâi uşa şi ferestrele.

Iată ce mai adaugă ea:

Sufletul Omului Negru fu osândit să rătăcească în veşnicie prin locurile fărădelegilor sale. Aşa că, atât cât va exista marea lagună în proporţiile sale primitive, pescarii pe care steaua lor rea îi târăşte până prin coclaurile castelului blestemat, zăresc o barcă nălucă din care se aude adesea un ţipăt răsunător. Atunci ei fug vâslind din răsputeri, căci barca-nălucă îi urmăreşte şi Omul Negru căută să pună mâna pe femeile pescarilor.

Veacurile se scurseră. Nisipurile îşi făcură opera, laguna fu în parte acoperită, pământuri înlocuiră marea pe locul unde se înălţase stânca lui Catenaccio.

Ierburi, plante diferite crescură, apoi o întreagă pădure se ridică între ţărm şi Mestre, pădure care azi a dispărut.

Dar să nu se creadă că pentru atât de puţin lucru, Catenaccio renunţă la răutăţile lui. Fusese Omul Negru în barca-nălucă, deveni Omul Negru al pădurilor. În loc să

plutească pe mări în urmărirea pescarilor, alerga pe jos şi atâta tot.

Se agăţa întotdeauna de femeile, de tinerele fete destul de lipsite de bun-simţ, ce se expuneau noaptea prin pădure.

Le urmărea, le gonea din desiş în desiş, din tufă în tufă, şi vai de ele, când le ajungea!

Se citează numeroase fete tinere ce au pierit în pădure şi aceste dispariţii sunt puse în sarcina Omului Negru.

Bianca era o minte puternică şi dreaptă.

Superstiţia avea puţină înrâurire asupra ei şi de altfel, primise o oarecare creştere ce-i servea de scut.

Dar pe vremea aceea chiar şi bărbaţii cei mai liberi la minte, sufereau înrâurirea mediului. Un întreg norod de îngeri, de moroi, de stafii, de năluci de tot felul se amesteca cu foarte multă hărnicie în viaţa poporului în carne şi oase, care credea cu tărie în legende.

Acum, dacă o nălucă prinde o fată în halul de spaimă în care se afla Bianca, înnebunită, cu judecata şovăielnică, în fundul unei păduri unde mugetele vântului dau senzaţia de plânsete misterioase, unde răgetele cerbilor izbesc auzul ca nişte răcnete de fiare sălbatice, unde bezna indescifrabilă pentru ochi se populează pentru spirit cu năluci unduioase, dacă se trezeşte în amintirea acestei copile povestirea de atâtea ori auzită a unei legende ca aceea pe care am povestit-o cu modestie, nu cu greu se va înţelege şi explica spaima nejudecată care, fatalmente, cuprinse întreaga ei fiinţă.

Am spus, căzuse în genunchi, cu faţa ascunsă în mâini, repetându-şi cu o voce îngrozită:

— Omul Negru al pădurilor! Omul Negru mă urmăreşte!

Cât timp trecu aşa?

Erau aproape două sau trei ceasuri dimineaţa, când îngheţată, răzbită de frig, nemaiîncercând să lupte împotriva fricii, porni la drum cu pas şovăielnic, cu urechea la pândă, cu ochii holbaţi, cu trupul agitat de repezi fiori.

Deodată în urma ei, auzi un pas.

Un pas repede, furios, cum i se păru ei şi de astă dată nu mai era o iluzie creată de spaimă, ci alerga cineva în urma ei.

În urmărirea ei?

Poate!

Bianca îşi adună toate puterile.

Începu să alerge drept înainte, fără nici o speranţă să scape de Omul Negru al pădurilor, dar mişcată de un ultim instinct.

Strigătul aţâţător al unui huhurez sfâşie tăcerea. La acest ţipăt, semn de nenorocire, ea răspunse printr-un strigăt de deznădejde, simţind în ceafă răsuflarea Omului Negru ăl pădurilor.

În aceeaşi clipă omul, necunoscutul ce alerga în urma ei, o ajunse. De sub manta scoase un felinar orb şi-i îndreptă lumina asupra Biancăi.

Un zâmbet de nedefinit se ivi pe buzele acestui om şi dacă Bianca şi-ar fi ridicat ochii în acea clipă, ar fi recunoscut cu mai multă groază, decât dacă s-ar fi văzut în faţa umbrei lui Catenaccio, chipul unui monstru aplecat asupra el.

Capitolul VII Urmarea povestirii Omului Negru al pădurilor.

În acest timp, la orele zece, invitaţii Imperiei începuseră să intre în palat. Numaidecât orchestrele de chitare şi oboi începură bucăţi de muzică dulci, lascive, inspiratoare de dragoste, aşa cum se cânta la curtezană, ea însăşi muziciană desăvârşită. Multe din aceste arii erau compuse de Imperia; decorurile fastuoase şi gingaşe ale marilor săli scăldate de lumini, căci ardeau în ele mai bine de trei sute de făclii de ceară, miresmele împrăştiate, muzica, florile din belşug, delicateţea dulciurilor şi răcoritoarelor, totul contribuia să facă din serbările Imperiei petreceri de înalt bun gust, la care era o mare cinste şi bucurie să asişti. La fiece serbare nouă, curtezana se trudea să prezinte invitaţilor ei o nouă privelişte. Când erau dansuri din ţări îndepărtate, când comedii pastorale, motive de goliciuni,

când pantomime în care Erosii, Phoebele, Astarteele, Leandrii, Dafnisii jucau pasional în costume ce înnebuneau pe privitori.

Dar în seara aceea Imperia îşi înştiinţase oaspeţii că nu era vorba decât de o simplă adunare, fără spectacol şi fără dansuri.

Urmărea într-adevăr să anunţe Veneţiei că, ea avea o fiică – ceea ce ştiau numai prietenii intimi – şi că această fiică avea să se mărite, ceea ce toată lumea n-o ştia. În afară de asta, ea voia să-l prezinte pe Sandrigo ca pe logodnicul fetei sale şi de la cea dintâi idee de prezentare ce-i trecu prin minte, se gândi zâmbind:

— Printre atâtea spectacole ce le-am oferit veneţienilor miraţi, acel al Biancăi orbitoare de pietre preţioase, străbătând saloanele mari rezemată de mâna locotenentului Sandrigo, n-ar fi cel mai banal.

După cum s-a văzut, încetul cu încetul această idee se modificase şi declanşase o cumplită gelozie în mintea curtezanei chiar în ceasul când trebuia să înceapă serbarea.

Această serbare era în toi; i-am văzut sosind pe Sandrigo şi Bembo, în timp ce Roland abia se pregătea să vină. Invitaţii Imperiei, în majoritate bărbaţi – cea mai mare parte mascaţi – femei de o mare frumuseţe, potrivnicele celebrei curtezane, circulau prin marile saloane şi totuşi curtezana încă nu se ivise.

Iată într-adevăr ce se întâmplase: părăsind pe fiică-sa, după scena de o atât de puternică emoţie, Imperia se înapoiase în apartamentul ei, în prada tuturor furiilor dublei sale gelozii.

Gelozie, pentru că Sandrigo o iubea pe Bianca.

Gelozie, pentru că Bianca îl iubea pe Roland Candiano.

Convinsă că fiică-sa se îmbracă spre a veni la serbare, curtezana începu să se îmbrace şi ea şi în curând se lăsă în voia speranţei că va întuneca frumuseţea fiicei sale prin multă meşteşugire.

Imperia credea şi-şi spunea pe şleau că, femeia cea mai urâtă poate părea sublimă în ochii bărbaţilor, dacă cunoaşte arta supremă de a se îmbrăca şi a se vopsi.

După dânsa, o femeie era un pretext pentru înveşmântările meşteşugite şi parfumurile delicate. Întrucât e vorba de frumuseţea feţei, asta de-abia se ia în seamă, se poate da ochilor celor mai şterşi strălucirea cea mai plăcută şi preschimba o piele ridată şi fleşcăită într-o mătase catifelată. Arta, marea artă de a se împodobi, de a se înfrumuseţa, de a da firii o strălucită dezminţire, iată ceea ce izbeşte pe bărbaţi mai mult decât o frumuseţe cu totul naturală. Trebuie, bineînţeles, ca femeia să înveţe şi arta de a-şi înfrumuseţa spiritul şi ca ademenirea sa să atingă simţurile prin inteligenţă; vorbirea unei curtezane trebuie să fie vopsită cu tot atâta ştiinţă ca şi faţa ei.

Fata cea mai proastă poate şi trebuie – cu multă voinţă, curaj şi perseverenţă – să recâştige darul de a străluci într-o convorbire, iar dacă nu are duh, să se ducă să-şi cumpere, sau să se omoare!

Şi ce este atunci când aceste mari principii se aplică unei femei de o adevărată frumuseţe plastică şi de o deşteptăciune superioară?!

Atunci e triumful – nu triumful trecător care ademeneşte vreun contemporan oarecare – ci triumful definitiv ce-l înregistrează istoria, care preamăreşte poezia şi de care la rându-i se agaţă romancierul.

Atunci curtezana se numeşte Phryneea, Aspasia, Diana de Poitiers, Ninon de Lenelos, Pompadour. Atunci poate pune pe capul ei o coroană şi se numeşte Maintenon.

Imperia era din aceste femei de mare avânt.

Începu să se îmbrace şi în curând absorbită în întregime de opera sa, de capodopera ce-o pregătea, ajunse să uite până şi pe fiică-sa.

Trei, patru femei o înconjurau.

Le punea în mişcare cu un semn, cu un gest, cu o încruntare a sprâncenelor.

Opera de căpetenie fu pieptănătura. O mulţime de perii delicate, o oştire de sticluţe, de oale conţinând cosmetice de toate felurile, erau înşirate pe marmura unei mese foarte mari şi toate acestea erau mişcate cu zgomot de femeile ce prezentau la un semn al ei arma de care avea nevoie.

Această îndelungată lucrare a durat două ore, după trecerea cărora Imperia, în picioare, în faţa unei oglinzi ce ocupa un perete al camerei, de la tavan până în duşumea, se privi cu luare-aminte în ea.

Se examină, se inspectă – nu cu cochetărie, ci cu seriozitate, cu un aer grav – trecând în revistă, atentă, întreaga ei personalitate.

În sfârşit satisfăcută, încercă zâmbetul ce-l va avea intrând în saloanele sale. Îi trebuia în seara aceea un zâmbet special, nu zâmbetul provocator şi de dragoste, ci zâmbetul plin de duioşie şi de melancolie.

— Admirabil, spuse ea încetişor.

Era adevărat.

Imperia, aşa cum se pregătise, cu pieptănătura ridicată după moda grecească, cu rochia simplă cu forme largi, cu braţele goale, fără o bijuterie, Imperia de o simplicitate în ţinută şi înveşmântare, care o făcea aidoma unei frumoase statui de marmură, Imperia cu zâmbetu-i de perversă nevinovăţie şi de sfioasă duioşie, era într-adevăr o capodoperă.

I s-ar fi dat cel mult douăzeci de ani.

Tot ce era în ea întrucâtva prea sculptural şi maiestuos, se topise într-o primenire a tinereţii, în care – printr-o sforţare sublimă a artei sale – părea că domină neprihănirea şi nevinovăţia.

Sigură de sine, Imperia se îndreptă spre apartamentul fiicei sale. Văzu cu surprindere că uşa culoarului era întredeschisă şi intră. Pe canapea era expusă rochia albă. Pe masă sclipea lădiţa cu bijuterii.

— Neîmbrăcată! Se gândi Imperia, a cărei inimă începu a bate. N-o să vină!

Alergă la uşa din spate, care da spre locuinţa servitoarelor Biancăi. Femeile îi răspunseră din interior. Zări atunci cheia în broască şi deschise.

— Unde-i Bianca?

— Era aici, signora.

— Ei bine, nu mai este aici.

Imperia se sili să dea acestor vorbe un fior de nelinişte, în realitate palpita de bucurie. Nu mai era nici o îndoială în mintea ei: Bianca plecase.

Servitoarele începură să dea chiote de uimire dramatică, prin care orice bun servitor caută a dovedi partea ce-o ia la nenorocirile stăpânilor.

Dar Imperia le impuse tăcere.

— Nici o vorbă despre acest lucru, porunci ea.

Şi pentru mai multă siguranţă, ea făcu tot aşa cum făcuse şi Bianca: închise servitoarele în odaia lor. Apoi se retrase în camera ei şi se uită într-o oglindă. Emoţia nu-i schimbase nicidecum trăsăturile. Numai ochii, i se păru că lucesc în chip straniu.

Atunci se aşeză pe un scaun.

De departe îi ajungeau în auz zvonurile muzicii şi acestea-i legănau simţurile subtile ce se ciocneau în acea clipă în gândirea sa.

Imperia îşi iubea fata, acesta-i un lucru indiscutabil şi scrisorile ei sunt mărturie. Suferea aievea din pricina acestei dispariţii, dar nu în acelaşi fel ca întâia oară.

Când Bianca fusese răpită de Roland Candiano, ea nu fusese decât mamă şi plânsese ca mamă. De astă dată, fireşte, suferi încă şi resimţi în adâncul ei acea tulburare ce-o mai simţise, dar Sandrigo n-ar vedea-o pe Bianca. Şi bucuria înfrânse supărarea. Firea încâlcită a Imperiei primi izbitura acestor sentimente inverse, fără ca faţa ei să poarte urma acestei lupte.

Atunci se hotărî să intre în sălile de serbare.

Se ivi luminoasă, strălucitoare, atât de tânără, într-adevăr aşa de frumoasă, încât o primi un fel de exclamare plină de

beţie. De aici înainte Imperia fu în adevăratu-i element. Admiraţia ce strălucea în toţi ochii îi aduse acea deplinătate a mulţumirii ce-o avusese uneori în viaţa ei de mare îndrăgostită, pururea în căutarea rafinamentului, în bucurie ca şi în durere. Uită totul, se exaltă de toată exaltarea ce-o învăluia şi cu gest de recunoştinţă mişcată trimise o sărutare acestei mulţimi care o saluta şi o aclama, dându-se toată tuturora. Atunci fu un delir de entuziasm, care nu se potoli decât în clipa când Sandrigo îi dădu mâna ca să o ducă până la un jilţ, un fel de tron acoperit cu un baldachin de mătase albă.

Sandrigo se aşează lângă dânsa, iar ea răspunse prin zâmbete, prin cuvinte, prin gesturi, laudelor hiperbolice printre care acelea ale lui Aretin, mai grăbit decât toţi. Un ins se înclina înaintea ei, foarte aproape de dânsa.

Imperia tresări recunoscând pe omul acesta, cu toată masca lui. Se sculă făcând semn lui Sandrigo s-o aştepte.

Omul mascat îi oferi mâna şi curtezana i-o primi.

Prima emoţie potolită, mulţimea de invitaţi căuta acum să petreacă, formându-se în grupuri, unii ascultând muzica, alţii formând cursuri de dragoste.

Imperia însoţită de omul mascat, îşi preumblă triumfătoarea-i frumuseţe, în timp ce începea o convorbire cu voce înceată.

— Unde-i Bianca? Întreabă omul cu o voce înăbuşită, ameninţătoare.

— N-o să vină la serbare.

Omul oftă, ca şi cum s-ar fi uşurat de o grea povară.

— Nu uiţi ceea ce ne-am înţeles? Reîncepu el mai ameninţător. După nuntă Bianca este a mea.

— Căsătoria n-o să se mai facă. Cel puţin poimâine.

De astă dată omul tresări. Sub masca lui se îngălbeni foarte tare.

— Ce vrei să zici? Ea refuză?

— Ascultă, Bembo, o să-ţi anunţ ceva pe care-l ţineam tainic pentru toţi, chiar şi pentru omul ce ne mănâncă din

ochi, colo, întrebându-se ce urzim.

Bembo aruncă o privire spre Sandrigo şi prin găurile măştii, această privire îl sfredeli cu o astfel de flacără, încât Sandrigo cu dinţii strânşi, se sculă şi căută să ajungă perechea.

— Grăbeşte-te atunci, zise Bembo, căci vine el.

— Bianca a dispărut acum două ceasuri, zise Imperia. Dar nu te înfiora aşa. Bănuiesc că s-a dus să-l caute pe Roland Candiano în casa din Mestre. Iată tot. Acum fă cum te-o duce mintea şi capul.

Bembo duse mâna la frunte, ca şi cum ar fi fost ameninţat de o congestie la cap. Dar se reculese numaidecât, se ploconi adânc, cam palid şi se îndepărtă chiar în clipa când Sandrigo o ajunse pe Imperia.

Curtezana zâmbi cu zâmbetul cel mai încântător.

— Cine-i această pasăre prevestitoare de rău? Întrebă Sandrigo.

— Unul dintre prietenii mei, care va fi şi al dumitale, sper; un încântător boier din Veneţia.

Sandrigo se linişti mai mult datorită zâmbetului decât răspunsului.

Nu-şi închipuise ca Imperia să fie aşa de frumoasă. Putea fi de o frumuseţe aşa de deosebită de aceea ce i-o cunoştea. Era beat de plăcere. Aproape cu nepăsare întrebă:

— Încă n-o văd pe Bianca?

— Numaidecât dragule.

Sandrigo se lăsă înlănţuit.

Bembo făcuse ocolul sălilor de serbare, fără a se zori, gândindu-se la ceea ce aflase. Ajunse în încăperile pustii, apoi în culoar; ascultă o clipă la uşa camerei Biancăi, apoi încercă s-o deschidă încetişor, cum o mai făcuse şi altă dată.

Uşa se deschise. Camera era goală. Bembo zări rochia şi giuvaierele.

— A spus adevărul! Şopti el cu un fior de bucurie. Peste câteva clipe mai apoi era afară şi sărea într-o gondolă, zicând patronului:

— Dincolo de laguna mare, pe calea ce ducea la Mestre, repede. Plătesc dublu.

În curând gondola porni.

Spre mijlocul lagunei, Bembo, stând la proră întrezări ceva întunecos care înainta. Îl arătă stăpânului gondolei.

— O barcă ce se înapoiază la Veneţia, spuse acesta din urmă.

Bembo tresări, izbit de o neaşteptată idee.

— Poţi vorbi oamenilor din acea barcă?

— E lesne, când vom fi bord lângă bord.

Şi gondolierul cârmi pentru a se apropia cât mai mult de luntrea care venea. După trecerea câtorva clipe, cele două gondole erau în aceleaşi ape, mergând una lângă alta.

— Ei, voi din barcă! Strigă gondolierul.

— Ce este? Răspunse o voce din bezna nopţii.

În acelaşi timp cele două bărci îşi încetiniră mersul.

— De unde veniţi? Întrebă Bembo poruncitor. Răspunde, sau vei avea de furcă cu poliţia portului.

— Venim dinspre calea Mestrei! Răspunse vocea.

— Aţi dus o tânăra femeie?

— Întocmai aşa, excelenţă!

— Bine, vă puteţi vedea de drum, reluă vocea aspră a lui Bembo; dar dacă aţi minţit, luaţi seama! Numele bărcii voastre?

De astă dată stăpânul Sirenei se feri să răspundă şi convins că avea de furcă cu un poliţist, împinse cu putere vâslele şi dădu drumul pânzelor.

Sirena pierise în faptul nopţii.

Bembo avu de gând o clipă s-o urmărească; dar se gândi că ar pierde un timp preţios şi că în definitiv ştia ce voia.

Când Bembo coborî pe uscat, porunci gondolierului să aştepte şi apucă pe drumul ce ducea la Mestre. Era înarmat numai cu un pumnal, care nu-l părăsea niciodată şi luase împrumut un felinar orb din barcă. Intră în curând în pădure.

— Nebun ce am fost, bombăni el alergând, o să ajung la Mestre, bine; dar în ce punct al oraşului ar trebui să mă îndrept? Grabă neroadă! Ar fi trebuit să mă informez de la Imperia.

Şi alergă şi mai repede, singura speranţă fiind să o ajungă pe Bianca, înainte de a fi ajuns ea în Mestre.

— Şi dacă o ajung, ce voi face? Se gândi el fără veste.

Întrebarea făcu să-i zvâcnească tâmplele. O sevă de dragoste furioasă i se urcă la cap şi se văzu înşfăcând-o pe Bianca, răsturnând-o, luând-o în taina pădurii, în misterul nopţii şi a adâncimilor, sub biciuiala vântului aspru ce făcea să trosnească crengile uscate, după cum vântul nebuniei pasionale făcea să-i şovăiască gândirea.

Şi după aceea?

După aceea? Nu mai ştia nici el.

Se va duce la Mestre? Se va înapoia la Veneţia? Bembo plecase din palatul Imperiei cu totul înfiorat, împins de o singură idee fixă: s-o ajungă pe Bianca, fără să chibzuiască, fără să-şi facă un plan. Acum greutăţile se prezentau. Sfârşi prin a-şi îngădui puţină odihnă, bombănind:

— S-o ajung! Să fie a mea! Şi vom vedea noi după aceea.

Alerga cu dinţii strânşi, cu ochii holbaţi, ascunzându-şi cu grijă felinarul sub manta, nescoţându-l decât uneori ca să lumineze o clipă calea, când auzea un zgomot înaintea lui.

Deodată se opri scurt, foarte palid, cutremurat de un neaşteptat fior, care-l făcu să-i clănţăne dinţii.

Bianca era înaintea lui, la douăzeci de paşi.

Nu putea fi decât Bianca.

Mai mult o ghici decât o văzu.

Emoţia fu atât de puternică, încât rămase împietrit, ca în acele visuri rele, din care zadarnic încerci să te smulgi.

Hotărârea îi reveni îndată ce fata dispăru din nou. Atunci începu să alerge, sări înfrigurat, cu capul pierdut; peste câteva clipe după aceea, fu deasupra ei, şi o văzu îngenuncheată, horcăind de groază.

Exaltarea lui scăzu.

Un zâmbet de triumf îi încreţi buzele.

De astă dată fata era a lui!

Capitolul VIII Gondola dragostei şi a morţii.

Roland Candiano, ceva după miezul nopţii, făcuse ocolul palatului Imperiei, ca să se asigure că fiecare era la locul său.

Noua răpire a Biancăi fusese pregătită de dânsul cu liniştea şi grija migăloasă ce asigură reuşită încercărilor cele mai anevoioase. Ori, asta era relativ uşoară. Deci Roland reveni la faţada palatului, pe canal şi aici îl întâlni pe Scalabrino pe care îl lăsase să-l aştepte. Putu să afirme faţă de prietenul său că peste două ore, odată ce serbarea s-ar fi sfârşit, Bianca va fi în siguranţă.

Scalabrino mulţumi printr-un semn făcut cu capul.

Niciodată uriaşul nu simţise o asemenea emoţie.

Roland pătrunse în palat.

Dintr-o ochire făcu ocolul marii săli unde intrase. Văzu pe Imperia zâmbitoare, admirabil de frumoasă, sub baldachinul său de mătase albă, în strălucirea dulcilor lumini ce le împrăştiau lumânările parfumate; lângă dânsa, îl recunoscu pe Sandrigo; perechea era înconjurată de o mică curte, care adresa laude atât lui Sandrigo cât şi curtezanei.

Sandrigo recunoscut ca amant titular al frumoasei Imperia, căpătase dintr-o dată dreptul de cetăţean în societatea veneţiană.

Seara, încă simplu locotenent necunoscut, devenea dintr-o dată o personalitate prin atotputernicia strălucitei curtezane.

Roland merse din grup în grup căutând-o pe Bianca.

N-o văzu.

O înăbuşită nelinişte începu să-l cuprindă.

Sigur că fata nu era în această serbare dată pentru dânsa, se înapoie în salonul unde trona Imperia.

Ea se sculă de pe scaunul său şi se apropie de Sandrigo, lângă fereastra deschisă ce da spre canal.

Roland după ce o căută câtva timp, sfârşi prin a-i descoperi în pervazul acelei ferestre, pe jumătate ascunşi de perdelele mari de brocart ce cădeau greoaie.

Deci se apropie, se aşează după perdea.

Imperia şi Sandrigo, cu coatele rezemate de catifea priveau în beznă.

Din când în când schimbau vorbe nelămurite.

— Aşa, spuse deodată Sandrigo, reluând fără îndoială o convorbire pe care curtezana o înlăturase, aşa e că dânsa n-a voit să fie de faţă la această serbare?

— În zadar am rugat-o; dar să nu mai vorbim de asta, scumpule; lasă-mi pentru seara asta încă, toată fericirea; mâine, te vei gândi la Bianca; în seara asta, eşti cu totul al meu. Vrei?

— Fie.

— Nebunie, dacă vrei, scumpule, prea scumpule. Dar serbarea asta mă plictiseşte, suspin după clipa când vom fi singuri.

— Noaptea înaintează.

— Da şi ştii ceea ce-aş vrea, îndată ce această lume, care mă plictiseşte, va pleca?

— Spune.

— Făgăduieşte-mi această plăcere.

— Spune mereu.

Imperia, prea puţin îngrijorată că putea fi văzută, înconjurase cu ambele-i braţe un braţ a lui Sandrigo şi lăsă să-i cadă capul pe umărul lui.

— Ei bine, ascultă. Am poruncit să se pregătească o gondolă, gondola mea cea mare de ceremonie; cortul pe dinăuntru este tapetat cu mătase; perne de catifea pe o piele de urs alb; ceea ce face un cuib plăcut pentru îmbrăţişările de dragoste, acolo aş vrea numaidecât, în liniştea nopţii, în dulcile legănări ale valurilor, să fiu toată a dumitale, toată a ta.

Roland nu mai auzi decât o şoaptă neînţeleasă. Se îndepărtă.

— Bianca s-a închis în odaia ei, se gândea el. S-o înştiinţez numaidecât de ceea ce vrem să facem? Da, nici vorbă. Asta ar însemna înlăturarea unei mari emoţii acestei copile. Haide! Mama, mama de tristă amintire, este ocupată aici. Haide!

Peste zece minute după aceea constata lipsa Biancăi.

Roland intră din nou în salon.

De data asta Imperia vorbea râzând cu câţiva boieri tineri.

Într-un grup, Petru Aretin vorbea cu îngâmfare, cu vocea lui răsunătoare ce încerca a dovedi că Tasso nu avea nici urmă de talent.

— Marea dovadă, adăugă el, este că Tasso moare de foame; dacă ar avea talent, ar fi bogat. Plutus este robul lui Apolon, încornoratul dracului!

Roland îl atinse pe umăr şi-i făcu semn să-l urmeze.

Aretin, mirat, dar ghicind – după obiceiul lui – vreun chilipir, urmă pe acest om mascat, pe care nu-l recunoştea.

Dar îndată ce se pierdură în mulţime, printr-o vorbă, Roland se făcu cunoscut. Aretin se înfiora gândindu-se la toată ura ce-l înconjura pe acest om şi că palatul Imperiei era în această clipă focarul acestei uri.

— Du-te şi spune Imperiei că ai să-i comunici o ştire gravă, în taină, spuse Roland.

— Ce ştire?

— Nu te îngriji de asta şi urmeaz-o pe această femeie, unde te va duce ea. Restul mă priveşte.

Aretin se repezi.

Roland îl văzu încercând să se apropie de curtezană şi vorbindu-i încet; iar peste câteva minute mai apoi, văzu pe Imperia însoţită de Aretin, părăsind încetişor sălile serbării.

Îi urmări pas cu pas.

Imperia străbătu două sau trei încăperi goale şi ajunse în cele din urmă într-un salonaş retras, un fel de budoar unde mai intrase Roland.

Acolo intrase curtezana.

Aretinul făcu un pas, spre a o urma, dar în acea clipă Roland îl apucă de braţ, îl opri şi trecând el pragul în locul poetului, închise uşa la loc.

Imperia sta pe scaun zicând:

— Te ascult, dragul meu, suntem singuri.

Vorbind astfel, îşi ridică maşinal capul şi văzu că nu era Aretinul acela ce era înaintea ei, ci un om mascat, pe care nu-l cunoştea.

Sări în sus şi voi să fugă spre uşă.

— Doamnă, spuse cu răceală Roland, fă un pas, dă un strigăt numai şi te omor, după cum pe bună dreptate fărădelegile dumitale au meritat moartea.

La sunetul acestei voci Imperia tresări de groază şi întinse braţele înainte, ca pentru a alunga o stafie.

— Cine eşti? Întrebă ea.

Roland lăsă să-i cadă masca.

Ea se dădu îndărăt, galbenă, buimăcită, gâfâind, recăzu în jilţul de pe care se sculase.

— Potoleşte-te, doamnă, zise Roland aşezându-se şi el: mi-ar fi nespus de neplăcut să arunc călăului ceea ce-i aparţine şi dacă vei consimţi a mă asculta liniştită, nici n-o să te ating.

— Vorbeşte, zise Imperia.

Îşi venea încetul cu încetul în fire.

Prima ei spaimă se prefăcea într-o înflăcărată curiozitate şi pentru ca să spunem totul, se simţea instinctiv ocrotită de mărinimia potrivnicului său.

— Doamnă, zise atunci Roland, ai organizat în palatul dumitale o măreaţă serbare a cărei strălucire şi spontaneitate o admir, dar, sau am fost înşelat, sau această serbare are un scop foarte lămurit.

— Ce vrei să spui?

— Iată: mi s-a afirmat şi sunt sigur de exactitatea informaţiei, că această serbare are ca scop să prezinte pe fiica dumitale societăţii veneţiene. E adevărat?

Imperia tresări.

Simţăminte venite de foarte departe alergau acum spre gândirea ei, ca nişte nori veniţi de la orizont, ce întunecau dintr-o dată cerul senin.

Totuşi cu o voce liniştită femeia răspunse:

— Este adevărat.

— Dacă informaţiile mele continuă a fi exacte, reîncepu Roland, nu e vorba numai de o prezentare, ci de o adevărată logodnă între fiica dumitale Bianca şi locotenentul Sandrigo. Este adevărat?

— Şi asta-i adevărat.

— Ori, am străbătut saloanele dumitale, precum am spus, l-am văzut pe logodnic, dar zadarnic am căutat-o pe logodnică şi mi-a dat prin minte să te întreb, doamnă, pentru ce nu a venit Bianca la serbarea ce-o dai?

Un fior zgudui pe curtezană.

Înţelese sau crezu că înţelege, ceea ce-l împinsese pe Roland Candiano să vină la serbare.

Bianca îşi mărturisise dragostea ei pentru Roland.

Ah! Fără îndoială, această iubire era împărtăşită.

Roland o iubea pe Bianca şi dacă venise cu atâta îndrăzneală la serbarea asta, el proscrisul, dacă-şi primejduia capul în acest demers nebun, era din cauză că era împins de deznădejde şi de dragoste.

Aceste simţăminte îndepărtate despre care am vorbit, se făcură prezente în inima sa.

Înţelese că dacă şi ea se înfiora, se datora faptului că era de o gelozie furioasă.

— Într-adevăr, zise ea cu o voce schimbată, într-adevăr aş putea să te întreb în numele cui şi pentru ce ai venit să-mi pui astfel de întrebări?

— Mi se pare că am mai avut o convorbire de felul acesta şi că te-am convins de dreptul ce-l am să te supraveghez, să-ţi scrutez gândirea, să-ţi analizez faptele şi în sfârşit să te întreb.

Roland rostise aceste cuvinte cu o răceală plină de ameninţări.

— Vă voi răspunde deci, zise Imperia. Fiica mea nu e de faţă la această serbare, pentru că n-a vrut să asiste.

— Minţi, doamnă, spuse Roland cu aceeaşi linişte.

Sub biciuiala insultei Imperia îşi plecă încet capul.

Ar fi biciuit sau sfâşiat cu unghiile-i trandafirii pe oricine i-ar fi vorbit aşa, dar Roland putea s-o insulte, fără ca dânsa să cugete la ripostă.

Pentru ce? Să fi fost oare groaza?

Roland Candiano îi apărea ca groaznicul făcător de dreptate, care cu adevărat are dreptul să spună totul, fără să fie cu putinţă a i se răspunde?

Nu.

Un alt simţământ se isca în ea.

Simţea, fiind batjocorită, aspra bucurie ce-o simt unele femei să fie bătute.

Profunda iubire ce dormea în inima ei – acest adevărat amor – pe care patima ei senzuală pentru Sandrigo doar ce o acoperise cu un lustru uşor care crăpa, această iubire se redeştepta.

Răspunse cu un fel de umilinţă ce-l încremeni pe Roland:

— Cruţă-mă. Dacă fiică-mea n-a voit să asiste la această petrecere, n-am nici o vină şi nu-ţi pot spune altceva.

— Trebuie totuşi să vorbeşti, reluă Roland cu o tărie ameninţătoare. Vreau, mă auzi, să ştiu ce s-a făcut cu Bianca.

— Ah! Strigă curtezana, o iubeşti aşadar!

Toată gelozia ei făcu explozie în acest strigăt de durere şi furie. În acea clipă, dacă Bianca i s-ar fi arătat pe neaşteptate, s-ar fi aruncat poate asupra-i.

În faţa destăinuirii acestui sentiment, Roland rămase câteva clipe înmărmurit.

Imperia înţelese această tăcere ca o mărturisire, ca o proclamare a iubirii lui Roland pentru Bianca.

De aici înainte toate furiile se dezlănţuiră în ea.

Se sculă, galbenă la faţă, cu obrazul plin de pete roşii şi măreaţa frumuseţe a acestei femei, păru că se risipeşte într-un fel de descompunere de nălucă.

— O iubeşti! Bâigui ea cu o voce întretăiată şi şuierătoare, o iubeşti! O să vedem! Pregăteşte-te să suferi cel mai îngrozitor chin, însuşi chinul ce mi l-ai aplicat mie! Ah! M-ai dispreţuit, m-ai dispreţuit în chip batjocoritor, m-ai biciuit cu dispreţul tău! Ah! M-ai osândit la rarul chin de a cuceri dintr-o ochire pe toţi bărbaţii, afară de unul singur, afară de tine, pe care te iubesc! N-ai avut milă nici îndurare în inima ta pentru nenorocita ce se rostogolea la picioarele tale. Şi acum vii să-mi spui că la rândul tău iubeşti! Nu mai e Leonora, nu-i aşa? Este Bianca? Ei bine, află mai întâi un lucru ce nu-l ştii poate, acela că Bianca te adoră! Da, fata te adoră, cum te-a adorat şi mama!

Roland tresări.

Nu se îndoi o clipă de adevărul ce-l întrezărise.

O clipă pumnii lui se strânseră.

Mai-mai să-i scape un gest de o silnicie nespusă, dar se stăpâni, voind să ştie totul.

Imperia cu acea luciditate aparte ce-o păstra până şi în dezlănţuirea patimilor sale, observă aceste nuanţe, îl văzu pe Roland îngălbenind.

— Da! Continuă ea cu mai multă înfrigurare, te mânii că eu cutez a vorbi astfel de noul tău idol, cum te indignai odinioară, când îţi vorbeam despre Leonora. Gura mea de curtezană pângăreşte curăţenia iubirilor tale, nu-i aşa, domnule om cinstit?

Ea se opri o clipă şi cum Roland sta tăcut, serios şi grav, reîncepu picurând aceste cuvinte picătură cu picătură, ca o otravă distrugătoare:

— Află dar mai întâi, că Bianca te iubeşte. N-o ştiai? Cu atât mai bine, căci simt o dublă bucurie să ţi-o vestesc eu. Dar asta nu-i totul, scumpul meu, sfârşi ea! Această Bianca, pe care tu o iubeşti, o mai iubeşte şi un altul. Îl cunoşti, e unul dintre cei mai buni prieteni ai tăi. Este bunul tău amic Bembo. Căruia i-ai smuls-o o dată. Ei bine! Acum când ştii toate astea, suferă ca un afurisit, află sfârşitul. Ştii unde-i Bianca? Ştii unde este nevinovata fată a prostituatei înjosite? În braţele lui Bembo, unde eu însămi am aruncat-o! Caută unde sunt ei şi găseşte-i dacă poţi!

Ea tăcu brusc şi se lăsă într-un jilţ în prada unei crize nervoase, zguduită de un hohot de râs ce ţâşnea de pe buzele-i crispate.

Roland se sculase.

O mânie furioasă izbucni în el.

— Ultimul ceas al acestei femei a venit! Se gândi el.

Şi cu răceală îşi scoase pumnalul.

Dar braţul său nu se abătu nicidecum, încetişor puse pumnalul la loc în teacă şi şopti:

— Nu, nu mie îmi aparţine să fac dreptate pentru o astfel de crimă!

Ieşi din palat şi alergă la unul din căpitanii săi care se afla la post prin împrejurimi.

— Ia douăzeci de inşi, zise el, aleargă la palatul episcopului, intră acolo de voie sau cu sila, scotoceşte palatul în întregime şi dacă Bembo e acolo, adu-mi-l în insula Olivolo, mort sau viu.

Omul porni.

— Dacă Bembo e acolo! Se gândi cu mâhnire. Biata, sărmana Bianca! Pierdută! Ah! Nefericita copilă! Prea târziu! Am sosit prea târziu!

Îl cuprinse o nesfârşită mâhnire.

Ce?! Bianca, această hermină neprihănită în mâinile hidosului Bembo!

Ce?! Era cu putinţă o astfel de pângărire şi mama Biancăi era aceea care o pângărise!

— Să moară deci această mizerabilă, mugi el, deoarece n-o cruţam decât pentru dragostea ei faţă de biata mititică!

Îşi puse iar masca şi se înfăşură cu o manta, care-l făcea de nerecunoscut.

Se înapoie atunci spre faţada palatului.

Scalabrino era mereu la locul lui, aşteptând cu o mortală nelinişte ora hotărâtă.

— Sărmane tată! Şopti Roland; biet vechi prieten al durerilor mele! O! Sunt deci cu adevărat blestemat, pentru ca tot ce mă atinge şi înconjoară să fie lovit cum am fost şi eu!

În acel moment Roland îl zări pe Scalabrino.

Se îngălbeni şi înaintă cu grăbire.

— Ei bine, stăpâne? Întrebă el.

— Urmează-mă, răspunse Roland.

Începu să străbată încetişor marginile canalului examinând cu luare-aminte numeroasele gondole ancorate ce aduseseră pe invitaţii Imperiei.

— Fata mea. Stăpâne? Întrebă înăbuşit Scalabrino.

— Vino, vino.

Părea să caute ceva sau pe cineva.

În cele din urmă se opri în faţa unei frumoase gondole de ceremonie, al cărei acoperiş de o bogăţie nemaiauzită, forma în noapte un baldachin scânteietor şi se sfârşea în sus printr-o coroană de aur.

Grele tapiserii de mătase înlocuiau perdelele de piele ce se pun la aceste corturi.

Interiorul era capitonat peste tot cu perne de catifea pentru odihna bogatei proprietărese a acestei gondole. La partea din urmă a gondolei, un om înfăşurat într-o manta, ca să se ferească de răceală, aştepta stând.

— Vezi gondola asta? Zise Roland.

— Da, stăpâne, răspunse Scalabrino fremătând; dar Bianca.

— Răbdare. Această gondolă aparţine curtezanei Imperia, auzi?

— Aud, stăpâne! O! Simt că e în văzduh o nenorocire.

— Răbdare, îţi spun! Şi ascultă tot ce-ţi voi spune.

— Ascult.

— Imediat ce oaspeţii Imperiei se vor retrage, palatul va deveni tăcut şi mut; dar tu n-o să te duci de aici. Ai să aştepţi.

— Aici, stăpâne?

— Aici. Sau poate aiurea, cum vei vrea, cum te va îndemna inima ta. Ascultă, când toată lumea va fi plecată, vei vedea pe Imperia venind să se urce în această gondolă, însoţită de Sandrigo. Pricepi?

— Da, da, stăpâne! Fiica mea! Fiica mea! Ce i s-a întâmplat fetei mele?

— Încă o dată răbdare. Deci, Imperia şi Sandrigo se vor duce imediat să se plimbe în această gondolă. Nu-ţi mai spun nimic privitor la omul acesta şi la femeia asta. Restul te priveşte.

Scalabrino înţelese că va afla pacostea ce-o simţea plutind în văzduh, după presimţirea lui.

Înţepeni.

— Acum, reîncepu Roland, presupune o nenorocire.

Scalabrino dădu un geamăt.

— Fiica ta, bravul meu prieten, fiica ta, nu ţi-o putem da astă-seară.

— O! Mai bine să aflu adevărul, oricât de îngrozitor ar fi el! Bianca e moartă, nu-i aşa?

— Nu! Nu-i moartă; cel puţin o nădăjduiesc. Dar. Ascultă.

Roland apucă amândouă mâinile prietenului său şi-i vorbi îndelung, cu o voce înceată, îi vorbi turnându-i răul odată cu leacul, copleşindu-l cu mângâieri.

Scalabrino tăcea.

Numai la intervale, un straşnic fior îl scutura în întregime, ca şi cum i-ar fi fost frig tare.

Când Roland sfârşi de vorbit, Scalabrino nu plânse, nu gemu. Şopti:

— Bine, stăpâne.

Roland se îndepărtă încetişor, dar nu se îndepărtă decât vreo câţiva paşi şi se duse de se adăposti într-un colţ întunecos de unde nu-l pierdu din ochi pe Scalabrino.

Uriaşul, după câteva clipe, în timpul cărora durerea îl paraliza, se scutură ca un mistreţ gata să se scufunde.

Un oftat răguşit, poate un hohot de plâns, poate un urlet, îi umflă pieptul mare.

Roland îl văzu apropiindu-se de gondola ce i-o arătase, îl auzi întrebând ceva pe omul care sta la partea din urmă a gondolei şi şopti:

— A înţeles. Imperia este osândită.

Atunci se depărta în direcţia palatului lui Bembo.

Nici Roland, nici Scalabrino, în întregime absorbiţi de furioasa preocupare ce-i obseda, nu observară o femeie ce se apropiase de dânşii.

Această femeie confundată întâi cu mulţimea celor ce admirau faţada acestui palat în care oamenii petreceau, rămăsese încet-încet aproape izolată. Într-adevăr în clipa când Roland ieşea din palatul Imperiei, curioşii obosiseră să tot privească felinarele colorate, care de altfel se stinseră unul câte unul, să se tot uite la bogăţiile gondolelor şi să distingă feţele invitaţilor care începeau a se retrage. Deci, pe chei nu mai rămăseseră decât rarii cerşetori, asemănători cu aceia ce se văd pe la uşile teatrelor.

Femeia pe care am semnalat-o, îl observase pe Scalabrino de cum sosise.

Deşi uriaşul era mascat şi înfăşurat într-o manta, ea îl recunoscu după statură şi ţinută.

De aici înainte nu-l mai slăbi din ochi.

Femeia asta era Juana.

Scalabrino se apropiase de gondola Imperiei.

De obicei această gondolă era vâslită de un nubian îmbrăcat cu mătase albă – bogăţie şi lux pe care meşterul Aretin se grăbise să le imite – dar când curtezana umbla noaptea, cum i se întâmpla destul de des, fie că se ducea la o întâlnire, fie numai dintr-un simplu capriciu poetic, îşi înlocuia luntraşul negru printr-un veneţian înalt de statură, de o putere obişnuită, care în tot cazul ar fi ferit-o de un atac al unor pierde-vară fără căpătâi şi rost, ce foiau pe acolo aproape tot atât de numeroşi ca zbirii. Ba uneori se întâmpla ca zbirii şi aceşti derbedei să se unească şi să jefuiască vreo gondolă bogată, întârziată pe mare.

Omul, după cum am arătat, sta la pupa gondolei, al cărei ascuţiş era întors spre chei, aşteptând toana stăpânei sale, care îl vestise că va face fără îndoială o plimbare pe apă.

— Ei! Luntraş! Strigă Scalabrino cu o voce tare ce nu destăinuia nici o emoţie.

Omul se trezi pe jumătate şi-şi înălţă capul.

Hotărârea lui Scalabrino era neînduplecată şi neaşteptată. Ca şi în împrejurările extreme, când mintea cugetă îndoit, el făcuse cu luciditate planul.

— Mă auzi? Reîncepu Scalabrino, în timp ce doi sau trei cerşetori se apropiau curioşi.

— Cu ce te pot servi? Întrebă luntraşul Imperiei nesculându-se cu totul.

— O vorbă din partea signorei Imperia.

Omul se sculă numaidecât, trecu gondola şi sări pe chei zicând:

— Ce este?

— Nu ştiu; una din femeile signorei vrea să-ţi vorbească la portiţa palatului.

— Eşti de la serbare?

— Da, de la serbare.
— Ce-o fi vrând ea?
— Cel mai bun mijloc ca s-o ştii, este să te duci acolo.
— E drept.
Luntraşul se îndreptă cu lenevie spre partea palatului ce i-o arătase Scalabrino. Acesta îl însoţea.
Uşa arătată era aceea pe unde fugise Bianca. Da într-o ulicioară, la douăzeci de paşi de faţadă.
— E întuneric beznă, ca într-un cuptor în care coace dracul pâine, zise luntraşul. E o noapte numai bună de dat vreo lovitură.
— Da, o bună lovitură, zise Scalabrino.
— Iată uşa. Dar nu văd.
Omul nu avu timpul să termine. Scalabrino îl înşfăcase de guler şi cu o învârtitură de mână îl ferecă. În acelaşi timp dădu un fel de fluierătură.
Vreo zece umbre răsăriră ca din pământ şi împresurară grupul format de Scalabrino şi luntraşul care se zbătea cu furie.
Omul fu redus la neputinţă.
— O să-i daţi drumul mâine dimineaţă, zise Scalabrino.
Vorbind astfel puse mâna pe mantaua şi toca luntraşului. Se înveli numaidecât şi liniştit, fără a se mai sinchisi de ceea ce se petrecea în urma lui, se înapoie la chei.
Atunci intră în gondola Imperiei, se aşeză chiar în locul acela unde mai adineauri sta luntraşul şi lăsându-şi capul pe genunchi, păru că adoarme.
Dacă Scalabrino nu dormea, cel puţin visa.
Şi visarea lui era înspăimântătoare.
Când Imperia îşi veni în fire, după acel fel de criză nervoasă care o aruncase prăpădită pe jilţul ei, văzu că Roland dispăruse.
— Caută pe Bianca, se gândea ea. Da, caut-o, caut-o, şi încearcă să ajungi înaintea lui Bembo! Numai că Bembo ştie calea şi tu n-o ştii!

Timp de câteva minute se îmbătă cu această îngrozitoare bucurie de a se gândi că fiică-sa fără îndoială va cădea jertfă şi că Roland – cu deznădejdea în inimă – alerga prin Veneţia ca un smintit.

Dar ea nu era femeia care să întârzie multă vreme cu nimicurile.

Se sculă, se aşează în faţa oglinzii, apoi apucă cu grăbire calea saloanelor, unde serbarea începea să ajungă la sfârşitul ei.

Atunci se gândi că Roland rămăsese acolo şi că ar trebui să facă ceva să-l aresteze.

Dar izgoni numaidecât această gândire, ca potrivnică oricărei drepte judecăţi şi numaidecât, pe neaşteptate, îi trecu prin minte această întrebare:

— Pentru ce, făcându-i o astfel de rană, nu m-a ucis?

Se înfioră de groază.

— Este cu putinţă să-i fi fost milă de mine? Sau plănuieşte vreo răzbunare? Dar nu, în timp ce eram la cheremul lui, m-ar fi ucis.

Intră în saloane şi văzu că Sandrigo o căuta. Se duse la dânsul, mai frumoasă poate, cu toată înfrigurarea ei, cu toate cele întâmplate, care pricinuiau în ea o aţâţare nervoasă.

Dragostea ei pentru Roland se topea într-o patimă senzuală şi furioasă pentru Sandrigo.

Acesta rămase buimăcit. Fireşte în acest moment o uitase pe deplin pe Bianca şi când Imperia, pentru a-i lămuri lipsa, îi spusese că fusese s-o vadă pe fiică-sa, Sandrigo îi răspunse înfiorându-se:

— Mâine vom vorbi de dânsa, sufleţelule drag. Mai adineauri mi-ai spus că astă-seară vom fi unul al altuia.

Imperia tremura de patimă.

Când ură, când iubire, când furie, când durere, tot ce simţise excepţional din clipa când mărturisise Biancăi că era marea curtezană, până în clipa când aproape leşinase în faţa lui Roland, ruşine, lacrimi, furie, groază, toată

această furtună se îndrepta către un uragan de patimă senzuală.

Îl văzu pe Sandrigo aproape tot aşa de aţâţat ca şi dânsa şi înţelese că omul acesta nu făcea decât să oglindească întinsa şi sălbatica voluptate ce se desprindea din ea.

Se priviră îndelung cu ochii înecaţi, extaziaţi şi această privire le fu un extaz şi mai aprig şi mai dulce decât o sărutare a buzelor lor cu depline muşcături.

Amândoi se înălbiră la faţă şi cum văzură că se uită cineva la dânşii, se îndepărtară unul de altul, cu ciudata teamă, fantastică, de a nu putea să se împotrivească mai mult şi să se arunce în furia lor pătimaşă în faţa acestei mulţimi întregi, în acele lumini, în acele cântări.

O clipă nebunia erotică năpădi creierul Imperiei înnebunită de aceste zguduiri şi ea visă, da, visă cu adevărat, o furioasă înlănţuire în faţa tuturor şi visă că patima ei se comunica acestor bărbaţi şi acestor femei ce-o priveau şi că în acea noapte – unică în fasturile marii prostituate – ar vedea în acelaşi salon perechile aprinse sfâşiind şi aruncând jos vălurile şi veşmintele lor, ivindu-se goliciunile furioase în înlănţuiri diferite pe toate covoarele, dându-se în spectacol propriei sale patimi!

Totuşi izbuti puţin câte puţin să se stăpânească.

Unul câte unul invitaţii îşi luau rămas bun de la dânsa.

Primi aceste salutări cu acel vag zâmbet ce-l au istericele în hipnoză, acel zâmbet lăuntric ce descoperea pe jumătate dinţii săi strălucitori şi umezi şi-i ridica gâtul fără de cusur. După ora două Sandrigo şi Imperia erau singuri, rezemaţi în coate la aceeaşi fereastră, unde Roland le surprinsese convorbirea mai adineauri.

Cheiul era posomorât şi pustiu.

Numai felinarul albăstrui al unei gondole ancorate în faţa palatului vădea o stea palidă în faptul nopţii.

Sus pe bolta cerească alergau nori biciuiţi, fărâmiţaţi de un vânt destul de puternic. Treceau prin văzduh fiori. Era frig şi cald. Cel puţin Imperia simţea această senzaţie

contradictorie. Sandrigo îşi petrecuse braţul în jurul mijlocului curtezanei.

Plăcerea îl înnebunea şi pe dânsul şi ochii lui aprinşi chemau dragostea.

— Da, bâlbâia Imperia, da, sufletule scump. Să ne iubim acolo, în legănarea valurilor. Vino.

— Vino, zise Sandrigo înlănţuind-o.

Aşa se duseră înlănţuiţi şi când sub o palidă rază albăstruie a lunii de iarnă strecurată printr-o spărtură de nori alburii, coborâră încetişor scara de marmură, când se arătară în acest decor ce-l făurise încântătoarea Renaştere, palat, coloane îndrăzneţe, fermecătoare ogive, curbe musulmane ale liniilor fugare, cheiul cu mari lespezi răsunătoare, ape adormite, podoabă emfatică şi minunată, vis de marmură, vedenie împietrită, pădure de arhitecturi în care cele trei arhitecturi: a Evului Mediu, a Renaşterii şi cea Otomană se încâlceau în capricii nemaiauzite, când alunecară de-a lungul treptelor lustruite vieţuinda sinteză a sărutului furios, mlădioşi – ea şerpuitoare, el înţepenit de chinul plăcerii – fură frumoşi, de o frumuseţe unică şi de aşa fel, încât statuarul antic i-ar fi adoptat ca simbol al marilor goane după împreunare, îndumnezeite de artă şi poezie.

Merseră spre gondolă.

Scalabrino îi văzu venind şi în atâtudinea lui, pe jumătate aplecat înainte, cu mâna strânsă pe mânerul pumnalului sub manta, de o înspăimântătoare nemişcare, părea că atrage, magnetizând cu ochii săi aprinşi, cu lumina ochilor aţintită, cu pleoapele mărite, cu faţă înăsprită, împietrit prin ură ca şi cum el însuşi n-ar fi fost decât o statuie potrivită decorului acela trist.

Imperia şi Sandrigo, intrând în gondolă, nu-l văzură.

Zăriră doar o umbră nehotărâtă stând în picioare, la pupă; luntraşul dragostei lor era acolo, privirile lor abia îl atinseră în treacăt, apoi se îmbrăţişară din nou şi mai înlănţuiţi.

Imperia, pătrunzând sub baldachin, spuse:

— Mână unde vei vrea.

— Bun! Mugi în sine statuia plină de ură.

Şi Scalabrino, desfăcând odgoanele, apucă vâsla.

Uşoară şi repede, măreaţa gondolă alunecă pe apele adormite.

În clipa aceea, luna care arunca o rază asupra acestor lucruri, dispăru printre nori, ca şi cum i-ar fi fost teamă să fie de faţă la această privelişte îngrozitoare.

De asemenea, în acea clipă, o luntre îngustă şi sărăcăcioasă se desfăcu de la chei şi începu să alunece în urma măreţei gondole. În luntrea asta era o femeie.

Era singură şi vâslea fără zgomot, cu ochii aţintiţi în noapte, spre gondola care ducea pe Imperia, pe Sandrigo, pe Scalabrino.

Curtezana şi ibovnicul ei luaseră loc sub cort.

Acest cort era aşa cum îl zugrăvise Imperia. Era un colţişor al dragostei, o miniatură a unui budoar, cu o mulţime de perne moi pe pardoseala ce o acoperea o piele de urs alb, totul căptuşit cu stofe mătăsoase şi parfumate.

Scalabrino, în picioare la urmă, împingea cu tărie vâsla şi nu pierdea din vedere cortul măreţ ale cărui perdele de mătase albă erau închise asupra perechii îndrăgostite.

— O, fata mea! Se gândea uriaşul. Şi în timp ce gândirea sa plângea, pe când în inima lui se dezlănţuia o vijelie de iubire şi ură, acolo, la trei paşi de dânsul, se dezlănţuia furtuna patimii, ale cărei horcăieli se înălţau până la dânsul.

În urma gondolei, năzărită, aluneca mica luntre în care se gândea Juana:

— O, Sandrigo! În zadar te-am iubit. În zadar această nenorocită inimă te mai iubeşte. Tâlhar în dragoste, aşa cum ai fost un hoţ al banului, iată-te în braţele curtezanei, aşteptând ca nenorocita Bianca să-ţi fie aruncată pradă. Şi încă te mai iubesc!

Aceste patru gânduri risipite alcătuiau un cuartet de dragoste, de patimă, de ură şi durere.

O oră se scurse astfel, o oră la sfârşitul căreia Sandrigo îşi veni în fire şi cu spiritul lui hotărât, începu să combine şi să

cerceteze cu răceală situaţia. Gondola se afla la capătul Canalului Mare, nu departe de port, adică nu departe de vechea locuinţă unde murise Silvia, soţia dogelui, unde locuise timp îndelungat Juana, în sfârşit unde Roland mai-mai să fie prins de Bembo.

— Să ne întoarcem la palat, spuse atunci Sandrigo.

— Încă o clipă, sufletele, răspunse Imperia.

— Se face târziu.

— Ora asta nu te îmbată ca şi pe mine? Ce contează că se face târziu. Dragostea noastră luminează această noapte şi clipa este atât de armonioasă, de o atât de desăvârşită frumuseţe, încât aş vrea să se prelungească în veşnicie.

— Vezi că.

— Spune gândirea ta întreagă.

— Ei bine, aş vrea s-o văd pe Bianca.

Cuvântul era atât de neprevăzut, de o atât de rară neruşinare într-un atare moment, încât Imperia tresări.

Timp de câteva clipe mama se redeşteptă şi se revoltă în sine. O scânteie din această dragoste de mamă ce şi-o înăbuşise, se înteţi. Ea se înfiora.

Dar aproape imediat se gândi la fuga Biancăi şi că îl năpustise pe Bembo pe urmele tinerei fete. Atâtea întâmplări şi gânduri diferite ce se ciocneau în mintea ei, pricinuiau o ciudată oboseală. Creierul ei aţâţat de scena apariţiei lui Roland, întărâtată de acesta oră de patimă smintită, se clătina, aproape să se prăbuşească în nebunie.

— Bianca! Ţipă ea cu un hohot de râs şuierător.

— Da, Bianca! Spuse Sandrigo încremenit şi neliniştit.

Neaşteptata idee de a-i spune tot amantului ei, să-l înfrunte, să-l convingă, să-l păstreze pentru sine, acest gând se impunea cu putere Imperiei.

— Ţii deci mult s-o vezi? Întrebă ea.

— Oare nu-i dreptul meu?

— Dar s-o vezi la ora asta. Trebuie deci s-o deştept.

— Îmi va ierta această toană de logodnic. Şi apoi, uite, simt parcă o nelinişte că dânsa a refuzat să asiste la această

serbare dată pentru dânsa, aş vrea să ştiu.

— Motivele? Întrerupse Imperia cu acel râset de nebunie ce sfârşea prin a pricinui un fel de spaimă lui Sandrigo. O să ţi le spun chiar eu, dragul meu. Bianca nu te iubeşte. Biancăi îi este groază de dumneata. Pentru ce să te gândeşti la dânsa căreia îi este silă de dumneata, când eşti lângă mine care te ador? Priveşte-mă. O voiesc! Vreau întreaga dumitale gândire, o iubitule drag, toată dragostea ta o vreau eu, întreagă. O! Nu vezi aşa dor? Deci vrei să sufăr? Vrei dar ca noi gelozii să mă înfrigureze iar?

Se exalta, înlănţuia pe Sandrigo cu ambele-i braţe goale, dar de astă dată Sandrigo o respingea.

Patima îl făcuse să uite pe Bianca şi tot această patimă evoluând în orbita ei firească, îl readucea tot la dânsa.

— Vreau s-o văd! Spuse el lămurit.

— Vrei s-o vezi! Exclamă curtezana cu o voce răguşită.

Ochii săi scânteiau, gâtul i se umfla. Nebunia erotică lua forma unei nebunii furioase şi isteria devenea furie. Râsul ei izbucni mai supărător:

— Aleargă deci după dânsa, ca şi celălalt!

Sandrigo îi apucă mâinile, îngălbenind.

— Ce vrei să zici?

— Că nu mai e în Veneţia! Horcăi ea încercând încă să-şi mai înlănţuie amantul. Fiindcă a fugit, auzi tu? Şi pentru că în acest moment episcopul, Bembo cel graţios, trebuie s-o fi ajuns din urmă. Ah! Mă doare!

Sandrigo dădu un răcnet de furie şi de deznădejde. Se năpusti asupra curtezanei, o strânse, o trânti.

— Omoară-mă! Spuse ea într-un zâmbet de nebunie.

— Unde-i? Vorbeşte, mizerabilo, vorbeşte!

Strânse mâinile înţepenite de durere în jurul gâtului ei. Deodată, pe neaşteptate, instinctul de viaţă se trezi în Imperia.

— Nu ştiu, zise ea, ţi-o jur!

— Şi Bembo? Urlă omul.

— Pe drumul Mestrei.

— Calea Mestrei! Înţeleg totul!

Şi se sculă dintr-o săritură.

— La port! Urlă el luntraşului, la port, repede! Repede!

Deschise cu furie perdelele, le sfâşie aiurit, palid de furie. În aceeaşi clipă dădu un urlet de spaimă. Luntraşul era în picioare în faţa cortului şi în acest luntraş recunoscu la razele lunii – ca într-un vis fioros – pe Scalabrino.

Scalabrino în viaţă?

Scalabrino pe care-l aruncase în pivniţa Ancorei de Aur şi ale cărui horcăieli de agonie Sandrigo le auzise.

— Stafie! Bâigui tâlharul. Îngrozitoare stafie!

Scalabrino nu zise nici o vorbă. Braţul lui se ridică şi se abătu cu o mişcare fulgerătoare. Pumnalul intră până la prăsele în sânul tâlharului şi Scalabrino nici nu se gândi să-l scoată.

Sandrigo se răsturnă pe spate, fără o tânguire şi căzu în cort, cu ochii închişi şi mânerul pumnalului în chip de cruce pe piept.

Îngheţată de groază Imperia asistase la această scenă de vis îngrozitor.

Nu leşină, dar văzu aceste lucruri, ca prin vis, fără să poată da un ţipăt, nici să facă un gest.

Îl văzu atunci pe Scalabrino, apropiindu-se de dânsa.

— Tatăl Biancăi! Horcăi ea.

— Da! Zise cu o voce gravă, tatăl Biancăi!

Şi nu mai spuse nimic, înţelegând că acest cuvânt cuprindea în solemna lui scurtime toată durerea lui şi întreaga ei răzbunare.

O înşfăca de păr şi o târî în spatele gondolei.

Imperia nu opuse nici o împotrivire, dar buzele ei umflate de groază şoptiră:

— Addio Parnore, addio la vita!

Scalabrino o înşfacă, o ridică deasupra capului cu puternicele-i braţe şi în picioare pe îngusta punte a gondolei strigă un singur cuvânt:

— Giustizia!

În aceeaşi clipă lăsă pe curtezană să cadă în valuri, unde se scufundă aproape numaidecât şi se făcu nevăzută într-un vârtej.

Mişcarea ce-o dădu Scalabrino gondolei, făcu să se clatine luntrea şi el căzu în canal.

În acea clipă, la vreo douăzeci de paşi răsună în tăcerea nopţii un ţipăt.

Scalabrino nu auzi ţipătul acela.

Începu să înoate cu tărie, ajunse în curând la chei şi dispăru numaidecât.

Capitolul IX Întâia sărutare de dragoste a Juanei.

Ţipătul care sfâşiase spaţiul se auzise din luntrişoara pierdută în tăcerea nopţii, urmărind dârele gondolei.

Juana, stând la partea dinainte, cu braţele întinse într-un gest de deznădejde şi de blestem, asistase neputincioasă la grozava scenă ce se desfăşurase în câteva clipe.

Ce făcea ea acolo? Ce gândire o împinsese? Ce speranţă?

Cugetare nelămurită. Nădejde nesigură. Venise aproape fără să aibă cunoştinţă de ceea ce încerca să facă, înţelegând numai că o dramă se pregătea şi în care era mâna fatalităţii.

Juana plecând din Mestre, părăsindu-l pe Roland Candiano, mergând spre Veneţia, nu avusese decât o singură idee: să-l izbăvească pe Sandrigo, să-l scape, împiedicându-l să se ridice împotriva lui Roland.

Juana aflând de la Sandrigo însuşi dragostea lui pentru Bianca şi apropiata lui căsătorie, Juana venind la palatul Imperiei, plănuise de a intra în taină în palat, s-o vadă pe Bianca, să-i vorbească, fără a se întreba ce ar putea ieşi de aici.

Nu întârzie mult şi-l zări pe Sandrigo.

Pe de altă parte ştia că Sandrigo era în palat.

Planul ei fu deci răsturnat.

Avu imediat siguranţa că Scalabrino era şi el acolo, ca să-l lovească pe Sandrigo. De aici înainte hotărî să se ţină

aproape de Scalabrino, să nu-l piardă din ochi, iar de ar fi fost un duel, s-ar fi aruncat între dânşii.

Astfel această femeie era chinuită şi de groază şi de nebunie. Nu mai era stăpână pe sine şi nu proceda decât sub imperiul imboldurilor în voia cărora se lăsa într-o doară.

Văzu pe Scalabrino urcându-se în gondola Imperiei şi ghici aproape cele ce se petreceau.

Fără îndoială, Imperia şi Bianca trebuiau să umble însoţite de Sandrigo.

Se aruncă într-o luntrişoară, la întâmplare şi aşteptă, după cum aştepta şi Scalabrino la câţiva paşi de dânsa.

Orele se scurseră.

Serbarea se sfârşi, luminile se stinseră.

— E momentul! Se gândi nenorocita încercând să-şi apere cu o mână puternicile bătăi de inimă.

Deodată, ciudata privelişte a lui Sandrigo şi a Imperiei coborând înlănţuiţi treptele de marmură ale palatului, îi izbi privirea.

O plângere înăbuşită horcăi în gâtul ei.

Imperia la braţul lui Sandrigo! Şi asta! Mama mai întâi, fata după aceea! În acel moment Juana dori cu toată sinceritatea ca Sandrigo să fie lovit.

Dar când gondola porneşte, când vede făptura lui Scalabrino înălţându-se la urma gondolei, se înfioară şi dezlegând cu repeziciune barca, prinde a o urmări.

Gondola înainta cu o oarecare încetineală.

Juana putu să se menţină la distanţă.

Gândurile sale în această oră nenorocită, erau parcă înnebunite; ba voia să-l înştiinţeze printr-un strigăt pe Sandrigo, ba chinul geloziei îi zdrobea inima.

I se părea că doar vreo câteva clipe se scurseră, când deodată îl văzu lămurit pe Scalabrino mergând spre cort cu pumnalul în mână.

Îşi recapătă atunci luciditatea şi cu o mişcare deznădăjduită împinse cu furie barca.

Prea târziu!

Drama se îndeplini.

Îngrozită, aiurind, Juana căzu în gondola care se clătina. Imperia fu azvârlită, gondola se clătină.

În clipa următoare, cum Scalabrino ajunsese la chei, Juana ajungea gondola, care răsturnată, cu dosul în aer, se legăna molatic.

— Sandrigo! Sandrigo!

Nici o voce nu răspunse strigătului tinerei femei, care căzu în genunchi la partea din faţă a bărcii, cu ochii aţintiţi asupra acestor ape negre, de o posomorâtă linişte, în tăcerea care domina pleoscăiala de coastele gondolei.

— Mort! Horcăi ea. Mort! Moartă dragostea mea! Moartă viaţa mea!

Da, în acea clipă uitase ce fusese omul pe care-l iubise şi numai iubirea ei se mai ridica deasupra valurilor.

Şi cum lipsită de puteri, ca să mai poată plânge, continua să se uite la canalul fioros, văzu o formă albăstruie care plutea înaintea ei, o rochie, un trup, o femeie.

Imperia!

Ea se aplecă, apucă rochia şi cu o desfăşurare de puteri şi de neobişnuită îndemânare, izbuti să ridice trupul, şi să-l pună în barcă. Atunci cu o nenorocită lăcomie, cu aspra dorinţă de a-şi înfige degetele în acest gât palid, unghiile pe acea faţă ce păstra o fioroasă frumuseţe, se piti lângă Imperia.

Se scurseră câteva clipe.

Barca pluti la întâmplare, se izbi uneori de gondola răsturnată, cu un zgomot înăbuşit, ca două sicrie ce se izbesc între ele.

Juana îşi luă ochii rătăciţi de la Imperia, apoi şi-i aduse iar asupra ei, temându-se poate ca acest trup să nu dispară fără veste.

Rămase pitită, cu coatele pe genunchi şi cu părul în mâini, pe care ea îl tot învârtea în chip maşinal şi aceste cuvinte,

mereu aceleaşi, horcăiau la intervale pe buzele-i tremurătoare:

— Moartă dragostea mea! Moartă viaţa mea!

Îi clănţăneau dinţii.

Viaţa ei! Sărmană existenţă! Defila acum în largi scene repezi şi în fiecare din aceste scene Juana regăsea o amintire a aceluia pe care îl iubise.

O mişcare a trupului din barcă o făcu să tresară.

Mişcare datorită unei zguduirii a bărcii? Nu. Gâtul se umfla sub forţarea unui oftat, o uşoară bătaie a pleoapelor arăta că, curtezana revenea la viaţă.

Aiurită, Juana asista la această deşteptare, fără să facă o mişcare.

În cele din urmă Imperia deschise ochii şi privirea ei se întâlni cu aceea a Juanei.

Trecură aşa minute îndelungate.

Aceste două femei se uitau una la alta, schimbau îndoita lor nebunie. Imperia izbuti cu o sforţare să se ridice, se aşeză şi aruncă în jurul ei o privire nelămurită, pe care apoi o îndreptă spre Juana.

— Cine eşti? Întrebă ea.

— Îl iubeam! Răspunse Juana.

— Iubeai. pe cine?

— Pe Sandrigo.

Acum Juana simţea din nou acea sălbatică dorinţă de a-şi înfige unghiile în obrazul curtezanei.

Gâfâia.

Imperia izbucni într-un râs tăios şi ridică dreapta.

— Sandrigo! Strigă ea, Sandrigo! Na, priveşte.

Automat Juana urmări din ochi direcţia braţului întins şi la rându-i, se ridică, în prada unui paroxism de spaimă şi a unei ameţeli de deznădejde.

Colo, sub ochii ei, la suprafaţă valurilor negre, în lucirea spectrală a unei raze de lună, lângă gondola răsturnată, se legăna leşul lui Sandrigo, cu mânerul pumnalului în formă de cruce înfipt în piept.

— Sandrigo! Urlă Juana înnebunită, dragostea mea, aşteaptă-mă!

În acelaşi timp, se lăsă să cadă în apă; cu un gest convulsiv strânse la piept leşul.

Braţele ei îi înlănţuită gâtul.

Cele două trupuri – cel viu şi cel mort – se scufundară.

În curând numai capetele plutiră.

Juana cu o nespusă duioşie a iubirii sale rămasă statornică până la moarte, îşi lipi buzele îngheţate de ale cadavrului.

Şi amândoi se scufundară în adâncuri.

Capitolul X Imperia.

Scalabrino se azvârlise în apă în clipa când gondola cârmea.

Înotă fără să se gândească la ceea ce se petrecea în urma lui.

Ajungând la chei, se îndreptă spre insula Olivolo, unde ajunse tremurând, nu atât de frigul acestei nopţi şi că-i erau veşmintele pline de apă, ci de înfrigurarea pricinuită de aţâţare.

Roland îl aştepta.

Cel dintâi cuvânt al uriaşului văzându-l, fu:

— Fata mea?

— Nici o veste; în zadar am răscolit palatul lui Bembo.

Scalabrino îşi înălţă capul.

— Curaj! Spuse Roland strângându-i mâna; Bianca este voinică, e un spirit hotărât; s-a împotrivit, aş jura. Vom regăsi-o curată, sănătoasă şi teafără.

Scalabrino se aşează lângă soba unde ardea un foc bun, şi-şi întinse mâinile.

— Sandrigo? Îl întrebă atunci Roland.

— L-am înjunghiat.

— Imperia?

— Am înecat-o.

Roland rămase gânditor, cu ochii aţintiţi asupra asprului prieten, care cu atâta simplitate îi vestea o asemenea tragedie.

Scalabrino se înşela cel puţin asupra unui punct, Imperia nu se înecase.

Am fost de faţă la deşteptarea ei. Am văzut curtezana, poate nebună, venindu-şi în fire, scăpată de Juana.

În timpul când se înfăptuiau cele din urmă episoade ale dramei ce-o povestim, Imperia rămăsese în barcă fără să facă o mişcare.

Ochii ei nu se puteau dezlipi de locul unde văzuse că se scufundă în apă Sandrigo şi Juana.

Nici nu se întreba cine era această necunoscută.

Poate nu se gândea la nimic.

Barca împinsă, rămasă în bătaia uşoarelor unduiri, sfârşi prin a se duce spre chei, unde se opri.

Gondola, măreaţa gondolă a dragostei, fu împinsă spre larg şi pescarii o găsiră peste câteva zile după aceea, în nisipurile limbii de pământ, care închidea portul Lido.

Se lumina de ziuă când Imperia se deşteptă din acest soi de toropeală în care căzuse.

Ridică încet capul şi văzu atunci că mulţi inşi adunaţi pe chei o priveau cu curiozitate.

Atunci întrebuinţă rămăşiţele puterilor sale, pentru a îndepărta amintirea îngrozitoarei nopţi ce-o petrecuse şi pentru a-şi recăpăta puţin sângele rece.

— Signora a căzut în apă? O întrebă o femeie din popor, cu mult interes.

— Da, am căzut răspunse Imperia clănţănind din dinţi. Este pe aici vreun luntraş, care ar vrea să mă ducă până acasă?

Un ins sări în barcă zicând:

— Nu-s luntraş, dar totuşi ştiu să vâslesc. Unde trebuie s-o duc pe signora?

— Palatul Imperia, răspunse curtezana într-o ultimă suflare.

Şi leşină pe jumătate.

Imperia îşi veni grabnic în fire, adică îşi dădu seama de tot ce-o înconjura. Dar zguduirea cerebrală pricinuită de

atâtea întâmplări o ţinu într-o stare de groază ce-i paraliza gândurile. Barca aluneca de-a lungul canalului.

Palatele se perindau sub ochii ei şi nu mai avu puterea decât să şoptească:

— O! N-o să mai ajung niciodată. Mai iute, domnule, mai iute, rogu-te, fie-ţi milă, vei fi răsplătit regeşte.

— Doamnă, spuse omul, plăcerea de a fi văzut de aproape frumuseţea pe care întreaga Italie o proslăveşte, este îndeajuns de răsplătită, nu mai voiesc alta.

Imperia privea cu mirare la omul acesta.

Era prost îmbrăcat. Probabil era un nevoiaş şi atunci ceea ce spusese acest necunoscut, mândria acestei frumuseţi pe care o tămâiau bogaţii şi cei mai smeriţi, aduse din nou flacăra vieţii în ochii ei.

Se întreba ce putea face mai bine, pentru a-i mulţumi omului.

Pe neaşteptate, îşi scoase minunatul pieptene bătut cu pietre scumpe care-i menţinea pletele.

— Pentru că m-ai adus, nu-ţi voi oferi nimic, dar pentru plăcerea celor ce mi-ai spus, ia ca amintire de la mine.

Omul luă giuvaierul şi spuse:

— În amintirea celei mai frumoase printre frumoase.

Imperia făcu o mişcare de osteneală şi începu să examineze palatele ce se perindau sub ochii săi. Era ciudată ca o apariţie fantastică, cu părul despletit, cu o rochie de serbare, în această mică barcă sărăcăcioasă.

Deodată se scufundă iar în barcă, se ghemui în fundul ei, scoţând un geamăt înăbuşit:

— Ea!

Barca trecea prin faţa palatului Altieri.

Una din ferestrele acestui palat era deschisă şi la fereastra aceasta, o femeie palidă lăsa să alunece asupra canalului o privire melancolică.

Acea femeie era Leonora.

Văzu oare pe Imperia?

Aşa i se păru cel puţin curtezanei, că privirea ei se oprise asupra-i.

Îşi împreună mâinile cu putere şi şopti.

— Iertare! O, iertare!

Palatul Altieri rămânea în urmă şi în curând barca se opri. Imperia văzu că sosise. Se ridică şi peste câteva minute mai apoi, căzu leşinată în braţele slugilor sale, care alergaseră spre ea.

Fu pusă în pat, fu frecată, încălzită.

Natura puternică a curtezanei îndepărtă răul.

În după-amiaza acestei zile, învelită călduros, întremată printr-un prânz bun, ea sta singură în acel budoar unde-l primise pe Roland Candiano crezând că-l primeşte pe Petru Aretin.

Din atâtea zguduiri diferite, nu-i rămăsese decât o groază: aceea de a vedea deodată apărându-i Roland sau Scalabrino.

Restul se scufunda în mintea ei.

Fiică-sa! Se gândea foarte vag, ca la o făptură pe care o cunoscuse altădată.

Se mira de un singur lucru; că simţise pentru ea o dragoste pe care n-o înţelegea şi care, ea însăşi, se uscase în inima ei ca o plantă crescută într-un pământ rău.

Bembo? Era, firește, mai mort în memoria ei decât cum nu era în realitate Sandrigo.

Întrucât e vorba de Sandrigo, nu, simţea, gândindu-se la dânsul, decât o uşoară înfrigurare, ultima rămăşiţă a marii furtuni, a patimii de peste noapte.

Sandrigo era mort şi acum înţelegea cât de puţin loc ocupase în eul ei.

Mort omul, risipită plăcere, îl alungă pe Sandrigo din mintea ei, îl goni nu numai din inimă, ci chiar şi din simţirile sale.

Aşadar, Bianca, Bembo, Sandrigo, nu erau decât nişte umbre.

Dar, ceea ce rămânea viu în ea, cu o viaţă mai puternică, parcă s-ar fi concentrat în ea vieţile tuturor celorlalţi, era Roland Candiano.

Curtezana plânse. Lacrimi adevărate, amare şi arzătoare curseră pe obrajii ei, fără a se gândi să se uite în oglindă, pentru a constata efectele lor.

Înţelese atunci că venise în Veneţia pentru Roland, că nu încetase a-l iubi.

Restul, nu era decât o comedie jucată cu mai multă sau mai puţină sinceritate.

Iubeşte, îl va iubi pururi pe omul acesta şi amintindu-şi chipul său, nu era o voluptate sau o înduioşare ceea ce simţea ea.

Toate celelalte sentimente erau doborâte în faţa spaimei.

Şi-ar fi dat viaţa ca să-l vadă pe Roland, să-i spună încă dragostea ei şi în acelaşi timp, tresărea de groază la cel mai mic zgomot.

Vedenia Leonorei la fereastra palatului Altieri sfârşi prin a o îngrozi, ca şi cum această întâlnire ar fi pregătit un semn de fatală şi supremă înştiinţare.

Iată la ce se gândea Imperia retrasă în fundul palatului său, pe când Roland şi Scalabrino o credeau moartă.

Atunci, o concluzie a raţiunii i se impuse.

Venise la Veneţia pentru Roland.

Roland o dispreţuia, o ura. Roland ar ucide-o cu siguranţă. Poate că el era acela care înarmase braţul lui Scalabrino.

Nu-i rămânea decât să fugă.

Să fugă cât mai curând, fără să lase urme după sine!

Fără să mai aştepte, chemă pe administratorul ei şi vorbi cu el două ore, după care acesta se retrase spunând:

— Toate poruncile vor fi îndeplinite, signora şi vă voi aduce în persoană produsul vânzării palatului, a mobilelor şi tablourilor.

— Afară de ceea ce ţi-am arătat.

— Portretul cu pricina; nu-l voi uita, signora. Nu-mi mai rămâne decât să ştiu în ce loc al Italiei va trebui să vă

găsesc.

— La Roma, spuse Imperia.

Administratorul dispărând, curtezana adună tot ce avea ca bijuterii preţioase, luă o sumă în aur, se îmbrăcă pentru o călătorie lungă, şi, fără să ia cu sine niciuna din servitoare, care aveau poruncă să o caute la Roma, plecă pe înnoptate din acest palat, unde timp de aproape opt ani, ameţise Veneţia cu luxul şi frumuseţea ei.

Gondola care o aştepta în faţa palatului, o trecu marea lagună.

Pe uscat găsi pe administratorul ei, care îi adusese o solidă caretă de călătorie.

Imperia se urcă în caretă, în timp ce administratorul relua, cu gondola ce-o adusese pe curtezană, calea Veneţiei.

Imperia străbătu Italia cu toată iuţeala, presărând aur, pentru ca să meargă mai iute.

În sfârşit, într-o dimineaţă se opri în faţa unuia din palatele sale din Roma.

— Acum, spuse ea, sunt scăpată.

Cutreieră cu o bucurie de mântuire şi de viaţă nouă, aceste săli ale palatului pustiu, pe care-l păziseră şi-l îngrijiseră doi servitori în timpul lipsei sale.

Da porunci să se dreagă, să se orânduiască saloanele sale şi se gândea la serbările măreţe, prin care ar fi vestit societăţii romane înapoierea ei, după cum serbarea ce-o dăduse în palatul ei de pe Canalul Mare, era un rămas bun către societatea veneţiană.

Cu nebunească ei activitate, din ziua aceea chiar, înjghebă serviciile; palatul care fuse neglijat opt ani, se reînsufleţea, servitorii, cameristele, se frământau prin întinsele încăperi. Şi seara, când curtezana închidea ochii în palatul ei mare, care era celebru în Roma pentru măreţia lui, şoptea cu oboseala liniştită şi plăcută a odihnei recâştigate:

— Ah! Veneţia şi posomorâtele-i canale! Veneţia şi străzile ei, întortochiatele-i ulicioare, unde te pândesc zbirii! Zbiri ce pândesc Veneţia şi pumnalele sale şi spaima ei şi tot ce-

mi copleşea inima şi-mi învăluia creierul cu un val de groază şi spaimă!

Rămas bun tuturor acestor mâhniri! Trăiască Roma şi soarele Romei, trăiască bunii mei romani, care auzind de întoarcerea mea, au trimis să mă salute.

Acolo departe, nu eram decât măreaţa curtezană, aici sunt regină.

Şi adormi visând o nouă viaţă.

În sufletul acesta, biata Bianca murise.

Mort Bembo! Mort Sandrigo! Mort Roland Candiano. Da, morţi, toţi începând de la Ioan Davila care îşi dăduse sufletul la picioarele marelui portret, până la Sandrigo ucis în braţele sale!

Palatul era unul din cele mai frumoase din Roma.

Era aşezat nu departe de podul „Patru Capete”, în cartierul Romei pe atunci plin de viaţă şi hăulind de o lume de boieri, de preoţi, de cardinali şi cucoane mari.

Întoarcerea Imperiei produse în Roma marea înfrigurare ce-o nădăjduise şi care era mai mult decât curiozitate.

Serbarea curtezanei avu loc la patru zile după sosirea ei.

Fu ceea ce erau toate serbările Imperiei, fermecătoare prin bunul gust, sclipitoare prin lumină şi flori, exorbitantă prin fast.

Către sfârşitul petrecerii, Imperia, mulţumită, întinerită, beată de bucurie şi mândrie că vedea recucerită Roma dintr-o singură lovitură, îşi luă rămas bun de la boierii romani îngrămădiţi în jurul ei.

În sfârşit nu mai era decât unul singur.

Acesta rămânând cel din urmă, se apropie la rândul său şi-şi dădu jos masca ce-i acoperea faţa.

Imperia scoase un ţipăt de groază.

— Bembo.

— Eu însumi, carissima donna, spuse cardinalul înclinându-se, s-ar spune că prezenţa mea te înspăimântă şi ceea ce-i şi mai rău, că te plictiseşte.

Imperia înălbi.

Era cardinalul episcop al Veneţiei, cu ochii lui batjocoritori, cu vorba sa de o fioroasă ironie.

Era Bembo şi cu el, ceea ce-o urmărea la Roma, tot trecutul de spaimă şi de groază, erau nălucile lui Ioan Davila şi a lui Sandrigo, era sufletul fetei sale părăsite, era mai mult decât astea.

Era amintirea lui Roland Candiano.

Bembo fugise la Roma!

Astea îi prevesteau o nenorocire înfricoşătoare.

— Ce cauţi aici? Îl întrebă ea cu voce tremurătoare. Ce mai este comun între noi?

— Fireşte că mai e ceva, spuse Bembo.

— Ce! Îl întrebă cu măreţie curtezana.

— Fiica dumitale, doamnă! Răspunse Bembo cu vocea lui grozav de liniştită.

Capitolul XI Bianca.

Rezervându-ne dreptul a ne întoarce la curtezană în clipa când va fi nevoie, datorită desfăşurării logice a evenimentelor al căror curs ne e cu neputinţă să-l modificăm, ne vedem siliţi să-i aducem pe cititori la Veneţia, sau mai curând în împrejurimile Veneţiei, în acea pădure care se înălţa între ţărmul lagunei şi micul orăşel Mestre.

În clipa când Bembo o ajunse pe Bianca, aceasta se afla în prada unei grozave superstiţii pricinuită de întunericul nopţii, de şuierăturile vântului, trosnetul crengilor uscate, de strigătele ascuţite ale huhurezilor, de răgetul cerbilor, în sfârşit, de toată acea viaţă intensă şi tainică ce mişună în taina nopţilor din păduri. Credea cu tărie că ceea ce-o urmărea, era fantasticul personaj din legenda ce i se povestise de mai multe ori.

Fiinţa ce se apleca asupra ei, era Omul Negru al pădurii!

În acel timp Bembo, gâfâind, o privea în tăcere, gândindu-se:

— Acum este a mea şi nimic pe lume nu poate să mi-o mai smulgă.

Şi simţea parcă o uimire în urma acestei victorii.

Bianca, ridicându-şi fără veste capul, poate sub lovitura acestei nespuse groaze care face în sfârşit să preferi a privi primejdia drept în faţă, recunoscuse chiar în acea clipă, pe Bembo.

Dintr-o mişcare, se ridică.

O clipă, Omul Negru şi Bembo se amestecară în închipuirea ei şi crezu că de mult timp insul din legendă luase trăsăturile episcopului, pentru a o pândi.

Această impresie dăinui puţin în prezenţa omului ce-l simţea aproape.

Groaza ei superstiţioasă se risipi, pentru a face loc unei groaze mai puternice, dar care îi lăsa cel puţin voinţa de a se apăra.

Ridicându-se, se îngrămădise lângă trunchiul unui cipru. Bembo îşi lăsă pe teşitura stâncii felinarul său orb, care lumina această scenă cu o palidă lumină, aproape fantastică, şi se apropie de Bianca.

Nu se grăbea, fireşte, fiind sigur că nu putea să-i scape şi că nici vorbă, nici ea n-o să mai încerce acest lucru.

Se opri aproape de dânsa, scuturat de friguri, mai înălbit la faţă decât tânăra fată, cu adevărat din cale-afară de urâcios în acea clipă.

— Cine eşti dumneata? Întrebă Bianca, cu totul mirată că-şi aude vocea şi că nu-i tremură deloc.

Bembo, cu o voce înceată, rugătoare, o întrebă:

— Nu ştii?

— Da, te-am văzut, cunosc acest zâmbet îngrozitor de urâcios, această faţă zguduită, ochii care revarsă cine ştie ce spaime, dar cine eşti?

El oftă adânc.

— Vrei să-mi ştii numele? Cu siguranţă că l-ai auzit pronunţându-se cu respect, căci sunt cineva! Adăugă el ridicându-se cu un fel de furie. Numele meu! Mă numesc Bembo. Cine sunt? Unul din demnitarii statului. Sunt cardinalul episcop al Veneţiei. Am îngrămădit bogăţii în aur, în pietre preţioase, în opere de artă, în tablouri. Am un

palat ce se înalţă aproape în faţa palatului ducal şi când trece prin piaţa San-Marc, poporul priveşte spre doge cu groază şi spre episcop cu nelinişte. Căci fiecare ştie că, cardinalul-episcop ţine pe doge în mâna lui şi dacă vrea el, capetele cad; şi dacă-i dorinţa lui, porţile temniţei se deschid. Bembo loveşte pe cine îi place să lovească, iartă, împarte graţii. Deci bogăţie şi putere; stăpânesc aceste două lucruri îmbătătoare.

Se opri, răsuflă iar cu putere.

— Ce vrei de la mine? Întrebă Bianca.

— Depun puterea şi bogăţia la picioarele dumitale. Ascultă-mă, fetiţo. Ţi-am spus cine sunt. O să-ţi spun cine eşti. Te numeşti Bianca şi pe mama dumitale o cheamă Imperia. Eşti fiica a cine ştie cărei toane a întâmplării, a unei dragoste întâmplătoare, într-adevăr lucru egal cu nimic. Mama dumitale, ascultă-mă cu tot dinadinsul, pe mama dumitale o cheamă Imperia. Ştii ce înseamnă acest nume? Înseamnă amorul care se vinde, ruşinoasă dragoste; este numele unei femei care aparţine tuturor celor care sunt destul de bogaţi ca s-o plătească. Ea este ruşinea care trece. Ruşinea auzi bine, toată ruşinea desăvârşită şi definitivă, şi dumneata, eşti fiica tuturor acestor ruşini şi când te vede cineva, nimeni nu se gândeşte să spună: „Iată o biată fată, o frumoasă fată”. Nu, nimic, orice ar fi nu, nu spune nimeni decât: „Uite-o pe fata Imperiei”. Şi asta e de ajuns pentru a spune că eşti fiica ruşinii şi că dumneata însăţi eşti ruşinea. Cred că m-ai înţeles. Ce zici?

Bianca nu răspunse.

Dar privirea ei vorbea în locul său.

Fără îndoială, Bembo citi mai mult dispreţ decât groază, care îl înfiora.

— Ce?! Scrâşni el, să fiu insultat de fiica curtezanei, eu, Bembo, cardinal-episcop al Veneţiei! Din fericire te am în palmă!

El continuă:

— Acum, ştii cine sunt eu şi cine eşti dumneata. Acum înţelegi că bogăţia şi puterea mea mă pot face stăpân pe cele mai frumoase femei, dacă le-aş dori, şi, că pe dumneata, nici un bărbat nu te-ar privi niciodată cu ochii plini de dragoste sinceră; nu se iubesc fetele prostituatelor. Se iau ca şi mamele lor. Este adevărat? Taci? Fie! Am venit să-ţi spun: „Puterea şi bogăţia mea, la picioarele dumitale le pun.”

— Ce urât e! Şopti Bianca.

Asta nu însemna că ea căutase şi găsise răspunsul ce trebuia sau ce cugeta să-l dea.

Cuvântul acesta îi veni în chip foarte firesc; nu încerca să fie auzit de Bembo.

Spuse asta cu acel fior involuntar ce-l are cineva în faţa unor bestii urâcioase întâlnite deodată.

Bembo înţelese şi scrâşni din dinţi.

Totuşi făcu încă o sforţare pentru a se stăpâni, cu nădejdea smintită, că ar izbuti să o capete pe Bianca de bună voie, şi, că ea s-ar da lui, lui, căruia nici o femeie nu i s-ar fi dat de bună voie.

— Sunt urât, este adevărat, spuse el aproape hohotind de plâns; dar ce însemnătate are urâciunea feţei, dacă sufletul e frumos şi mintea mare. Dumneata nu mă cunoşti în întregime; nu ştii că eu, cardinalul temut, marele demnitar al statului veneţian, acum câţiva ani eram mai puţin decât ultimul luntraş, eşti inteligentă; câtă răbdare rodnică, câtă închipuire silnică, câtă voinţă smintită, cât curaj, ştiinţă, tot ce înnobilează pe om pentru a cuceri o atare situaţie în atât de puţin timp. Vezi de ce sunt în stare, şi, după calea ce-am făcut-o, măsoară ce pot face. Îţi vorbesc cum n-am vorbit niciodată în lumea asta; îţi vorbesc aşa cum abia o cutez a-mi vorbi mie însumi. Ascultă-mă, copilo. Fiică de curtezană, dacă ai ajunge prietena unui papă? Ce vis pentru o fiinţă inteligentă. Şi pentru ce cardinalul Bembo, socotit ca una din luminile bisericii, chemat de doi ani la Roma printre cei mai mari între mari, n-ar pune mitra papală pe capul său,

atunci când Bembo ţărănoiul, Bembo scribul, mai rău decât toate astea, că Bembo săracul, şi-a pus pe cap pălăria roşie! Susţinut în ambiţia mea prin nevoia de a place unei femei ca dumneata, ce n-aş putea încerca şi izbuti?!

Vorbind astfel, Bembo încerca să se înalţe.

Încercă să pună pe faţa lui o rază de ambiţie, care izbuti să-l înfrumuseţeze.

În acelaşi timp, printr-o ciudată contradicţie cu înţelesul cuvântării sale, vocea îi era smerită, rugătoare, plină de înflăcărată rugăminte.

Astfel fu declaraţia de dragoste a cardinalului Bembo.

Ea fu admirabilă şi absurdă.

Admirabilă, pentru că Bembo, conştient de urâţenia lui trupească şi sufletească, nu uita nimic din ceea ce ar putea amăgi o închipuire de femeie.

Absurdă, pentru că n-o cunoştea pe Bianca şi că argumentele sale treceau alături de dânsa, fără s-o atingă.

Orice ar fi, era o ciudată privelişte.

Tânăra fată, stând pe trunchiul unui cipru bătrân cu braţele încrucişate pe piept, ca şi cum s-ar fi pregătit pentru o supremă apărare, cu capul drept, nemişcată, fără să tremure; bărbatul la doi paşi de ea, puţin îndoit, descompus, cu sudoarea pe frunte, căutând mişcările şi atitudinile şi ţinând ciudatul discurs, aidoma cine ştie cărui cântăreţ nocturn.

Lumina pâlpâitoare a felinarului orb lumina pe amândoi cu o tainică lucire; crengile negre ale ciprului formau deasupra lor bolţi funebre; împrejurul lor, adâncurile de nemăsurat ale nopţii în fondul cărora se schimonoseau nelămurit atitudinile răsucite ale trunchiurilor copacilor şi foiau confuz lucrurile ce se târau.

Era fioros, era ceva nebunesc, era un vis ieşit din închipuirea supraîncălzită a unui pictor în aiurare.

Bembo sfârşind, tăcu.

Aşteptă o vorbă, o mişcare, un semn ca să-i probeze că a atins o fibră, una singură, dacă nu în inimă, cel puţin în

mintea Biancăi.

Nimic nu trezi în el nădejdea.

— M-ai auzit? Mormăi el înăbuşit.

— Nu, răspunse Bianca.

— M-ai auzit. M-ai înţeles? Niciuna din aceste vorbe ce le-am rostit nu zvâcneşte în mintea dumitale. Ascultă-mă încă. Vezi, sunt smerit, mă rog. Vreau să-ţi spun cel puţin, ceea ce sufăr din clipa adorabilă şi blestemată când te-am văzut. Nu este cu putinţă să nu ai milă de mine, şi, dacă atâta iubire sinceră, atâtea lacrimi, atâta durere nu te mişcă, atunci nu eşti femeie. Ascultă. Ce vreau să fac? Niciodată nu ţi-am vorbit, nu mă cunoşteai, nu puteai să mă urăşti, şi totuşi nu văd decât ură în ochii dumitale. Te înspăimânt? Pentru ce? Vreau să te servesc, vreau să fiu unealta gloriei dumitale, a bogăţiei dumitale, a norocului dumitale. Tot ce am ca putere, inteligenţă şi voinţă, vreau să le întrebuinţez, spre a-ţi face fericită această viaţă, care se prezintă atât de tristă tinereţii dumitale. Spune, o! Spune, de milă, oare nu te mişc? Iubirea mea nu trezeşte în dumneata nici cel puţin o compătimire?

— Nu, zise Bianca.

Atunci Bembo izbucni într-un hohot de plâns furios.

Lacrimile ce-i dogoreau ochii se uscau sub focul patimilor sălbatice, un cearcăn roşu îi chenărui ochii.

Nu mai spuse nimic, dar oftări răguşite îi umflară pieptul şi întinse mâinile înainte.

Bianca se înţepeni, îşi pregăti toate puterile ca pentru luptă, dar mâinile îi rămaseră încrucişate pe piept.

Bembo făcu un pas.

Gâfâind spuse:

— Fii a mea.

Şi cum fata nu spunea nimic, pe neaşteptate, cu un fel de urlet, cu ochii în flăcări, aiurind, se năpusti asupra ei.

În aceeaşi clipă sări îndărăt cu un ţipăt de durere.

— Ah! Golanca! Fată de golancă!

Acum batjocurile se dezlănţuiau din gura lui, în timp ce se tot învârtea în jurul Biancăi, agitându-şi mâna din care curgeau picături mari de sânge.

Ceea ce ţinea Bianca în mâinile ei strânse, era un mic stilet, foarte mic, foarte drăguţ, dar tăios, ascuţit, lamă a unui vestit armurier din Milano, capodoperă ucigătoare şi graţioasă.

Încă o dată se aruncă asupra-i Bembo şi se dădu îndărăt, lovit la braţ.

Bianca, nemişcată, atentă, fără o suflare, îngheţată de groază, înspăimântată de propria sa îndrăzneală, nu făcea un gest de prisos; un straniu sânge rece o susţinea, puterea ei de nălucire, înzecită de primejdie, o făcea să vadă sau să prevadă atacul.

Această luptă tăcută dură câteva clipe.

Bianca înţelegea că, dacă Bembo izbutea să pună mâna pe dânsa, era pierdută.

Dar nu izbuti.

A treia rană ce o primi, îl făcu să dea câţiva paşi îndărăt, suflă furios şi-şi şterse faţa plină de sudoare, apoi îşi şterse sângele din zgârieturile ce i le făcuse ascuţişul stiletului.

— Bine, mormăi el, în sfârşit, bine. Fii pe pace, n-o să te ating.

Mormăia ca un mops din aceia care, după luptă, îşi ling rănile supraveghind potrivnicul.

Căuta în sine un ultim mijloc s-o supună pe Bianca.

Deodată o întrebă:

— Ce-o să te faci, singură în această pădure? Unde te duci? Cel puţin învoieşte-te să te întorci cu mine la Veneţia!

De astă dată Bianca nu mai răspunse, ci se mulţumi să facă un semn cu capul.

— Nu vrei să te înapoiezi cu mine? Reîncepu Bembo cu o linişte ce-i pricinui fetei un fel de nelinişte.

Ea făcu acelaşi semn.

— Ei bine! Ascultă-mă pentru ultima dată. După aceea te voi scuti de prezenţa mea. Te voi duce la Veneţia. Vreau. Şi

aşa va fi. Îţi jur că în timpul călătoriei nu-ţi voi mai spune nici o vorbă, nu voi căuta să mă apropii. Înţelege-mă. Nu vrei să fii a mea? Fie! Dar eu vreau să nu fii nici a altuia. Asta te miră?

Şi cum pricepea că-l ascultă cu atenţie, reîncepu.

— Într-o clipă, vei fi liberă să mă însoţeşti la Veneţia, sau să mergi unde vei vrea. Pentru cel dintâi caz, vei fi respectată, fac jurământ. În al doilea caz, mă voi răzbuna într-un chip îngrozitor. Pentru că poţi hotărî în libertate ceea ce trebuie să faci, este drept să-ţi spun care va fi răzbunarea mea.

Se opri pentru a răsufla cu tărie şi Bianca văzu cu spaimă, că acel zâmbet groaznic ce-o înnebunea, reveni pe buzele lui Bembo.

El continuă:

— Ţi-am vorbit adineauri de mama dumitale. Crezi poate că este numai o curtezană dispreţuită, fie, dar asta-i totul. Aşa crezi, nu-i aşa? Vreau să-ţi deschid ochii. Mama dumitale locuieşte la Veneţia într-un palat măreţ care numai el valorează cinci sute de mii de scuzi. Nu ştii şi lumea întreagă nu ştie cum a fost pusă în stăpânirea acestui palat. O! Într-un chip foarte simplu. Stăpânul acestui palat se numea Ioan Davila. Era membru în Sfatul celor Zece. Era un patrician. Ori, Ioan Davila a murit la două zile după ce a făcut un testament prin care lăsa palatul său mamei dumitale, curtezanei Imperia. Încă nu înţelegi? Mama dumitale este aceea care l-a omorât pe Ioan Davila.

— Grozăvie! Gemu tânăra fată prăpădită.

— Ah! Ah! Pare că începe să te intereseze? Acum ştii destul. Am dovezi şi martori ai crimei, martori de neînlăturat prin însuşirea şi înalta lor situaţie. Ce zici? Taci?

Un moment el tăcu înainte de a da ultima lovitură, în timp ce Bianca, gâfâia, făcând sforţări de necrezut ca să nu leşine.

— Ascultă, sfârşi Bembo. Dacă mă însoţeşti la Veneţia nu spun nimic. Dacă mă înapoiez singur, cum ajung, fac

denunţul. Mama dumitale va fi înhăţată în zorii zilei, procesul va fi instituit şi în cincisprezece zile cel mult, capul ei va cădea sub securea călăului.

Dacă Bembo stăruia, Bianca poate ar fi crezut în minciună.

Dar Bembo, în această discuţie, avu inspiraţia neaşteptată, care hotărăşte victoria.

După ce spuse toate acestea, întoarse spatele şi se duse liniştit cu paşi înceţi, de se afundă în întunecime.

Clipa fu groaznică pentru Bianca; avea de ales între propria ei moarte şi moartea mamei sale.

Groaza fu mai tare când se gândi la mama sa, înhăţată, aruncată într-o temniţă; apoi târâtă la moarte.

Fu scuturată de un puternic fior, apoi foarte liniştită, îl ajunse pe Bembo şi merse în urma micii lumini a felinarului care se legăna în mâna cardinalului.

Mergea foarte palidă, cu o ciudată demnitate care o schimba.

Bembo o simţi pe urma paşilor săi şi nu întoarse capul.

O bucurie înăbuşită şi adâncă îi înfierbânta capul.

În acelaşi timp simţea o mândrie sălbatică văzând că a îmblânzit-o pe răzvrătită şi că o duce astfel cu sine în urma micului său felinar, destin ciudat în calea spre o fărădelege.

Numai din când în când, arsura rănilor ce-i zdreliseră mâna, îl făcea să dea un fel de muget furios.

Atunci, se gândea că, fără drăguţul de stilet, Bianca ar fi fost a lui.

Că Bianca era înarmată cu un stilet, asta-i părea de altfel ceva cu totul firesc.

Puţin câte puţin, gândurile lui se concentrară asupra jucăriei ce-o văzuse sclipind în mâinile fetei, de care ea se slujea cu o dibăcie uimitoare.

Se gândea la chipul în care ar putea-o dezarma.

Şi deodată acest gând se formulă în mintea lui!

Mergea liniştit şi în urma lui, tânăra fată cu stiletul!

Negreşit, fata pândea clipa prielnică şi fireşte, era gata să i-l implânte între umeri, fără veste.

Deodată el se întoarse, cu o faţă groaznică, cu o înjurătură răguşită.

Bianca se opri.

O văzu aşa cum era sub cipri, nemişcată, cu mâinile încrucişate pe piept şi pumnalul lucind slab de-a curmezişul, ca o mută ameninţare, dar faţa Biancăi răsfrângea o aşa de mare mâhnire, atâta putere de nimicire şi voinţă, încât cardinalul zâmbi, liniştit, începu să meargă.

În curând ajunse la ţărmul lagunei şi-şi regăsi gondola. I-o arătă cu degetul Biancăi.

Tânăra fată avu o ultimă mişcare de împotrivire, apoi pe neaşteptate vederea mamei sale târâtă la eşafod o făcu să se înfioare şi se urcă în gondolă.

Capitolul XII Fecioara.

Aretinul era ca iepurele din fabulă: un nimic îl făcea să capete friguri; îi era frică şi de umbra lui, nu vedea în juru-i decât piedici, curse şi urmăritori.

Era un fricos, dar un fricos de o seminţie destul de rară, deoarece el singur proclama nemernicia sa, şi de altfel se ştie că de obicei, nimeni nu e mai lăudăros şi fanfaron decât un laş.

Petru Aretin avea virtutea acestei laşităţi, pe care îi făcea plăcere s-o mărturisească sus şi tare.

Părăsise în grabă palatul Imperiei chiar în clipa când serata era în toi şi când prin urmare ar fi putut găsi multe prilejuri să-şi spună poeziile.

Pricina acestei plecări ce se asemăna cu o fugă, era o izbucnire a groazei, pe care Aretinul, care se cunoştea desăvârşit de bine, nici nu încercă să şi-o stăpânească.

Nu am uitat – sau dacă cititorul a uitat, e de datoria noastră să-i reamintim – că în timpul acestei petreceri şi în cel mai frumos moment al ei, Roland Candiano îi sugerase lui Petru Aretin s-o atragă pe Imperia în vreo cameră unde nu era nimeni. Meşterul Petru se supusese. În clipa când să intre cu Imperia în budoarul unde ea îl conducea, Roland îl

oprise de braţ, intrase el în locul lui şi Aretin se văzuse cu uşa închisă sub nasul lui.

Aretinele nu se culcaseră încă.

Într-adevăr zadarnic se rugaseră de domnul şi stăpânul lor să le ducă la serbarea Imperiei şi cum Petru Aretin le dăduse de înţeles că nu erau decât nişte slujnice, în taină ridicate la rangul de ţiitoare, ceruseră ca cel puţin să-şi petreacă noaptea asta într-o serbare intimă, ceea ce Aretinul le acordase cu mărinimie.

Aceste încântătoare fete erau deci în deplină voioşie; imaginaseră un întreg scenariu, un fel de parodie a serbării marii curtezane.

Perrina înfăţişa pe Imperia; Margareta se preschimbase în Aretin; celelalte formau mulţimea de invitaţi. Bând, ronţăind dulciuri, cântând versuri sau cântând din chitară, Aretinele maimuţăriseră cum se putea mai bine splendorile ce nu le fuseseră dat să le întrevadă.

În cel mai frumos moment al acestei scene, căruia nu-i lipsea un farmec naiv, se înapoie grăbit Aretin şi porunci să se închidă uşile cu câte trei zăvoare şi să se lase cu îngrijire contra obloanele.

— Ah! Exclamă Clara, suntem ameninţate de vreun asediu?

— Sau mai bine zis stăpânul nostru e încă ameninţat să fie bătut cu beţele, aşa cum s-a mai întâmplat?

— Tăcere! Pocofilla! Mormăi Aretinul, căruia nu-i plăcea să i se reamintească astfel de întâmplări.

— Totuşi, scumpe stăpâne, pari tulburat, zise Perrina cu o voce dulce.

— Bea un deget de vin din vinul ăsta de Burgonia, zise Margareta umplând până sus un pahar mare, pe care Aretin îl goli dintr-o dată.

Plescăind din limbă, se aşează întremat şi Aretinele îl înconjurară, certându-se care să stea pe genunchii săi.

— Ei! Ei! Mormăi Aretinul ferindu-şi barba, mă înăbuşiţi tâlhăroaicelor!

— Înăbuşit de sărutări, ce moarte, scumpe domn!
— Înăbuşit de dezmierdări!
— Înăbuşit de dragoste!
Aceste diferite exclamaţii fură într-adevăr urmate de sărutări.
— Ciuma să vă înăbuşe pe voi, răcni Petru Aretin. Credeţi că-i plăcut lucru să auzi astfel de urări, îndrăcitelor, atunci când am scăpat din cel mai groaznic pericol!
— Sărman iubit!
— Are atâţia vrăşmaşi.
— Dar e şi prea îndrăzneţ!
— O! Istoriseşte-ne această întâmplare! Reîncepură ele în cor.
— Fie, staţi jos şi fiţi cuminţi, zise Aretinul care fără îndoială, pentru a-şi ascuţi memoria, îşi turnă o nouă porţie de vin de Burgonia.
Ele se aşezară curioase, înfiorate şi neastâmpărate.
— Să-mi curgă, începu Aretin, sângele ca vinul ăsta dacă mint câtuşi de puţin şi n-am scăpat din cel mai groaznic pericol ce-l poate înfrunta un om împotriva a zece.
— Împotriva a zece?
— Poate că am numărat eu rău; poate erau vreo douăzeci.
— O! Tâlharii naibii!
— Nu erau tâlhari! Reîncepu cu simplitate Aretinul, astfel unde ar fi meritul ce l-am avut că i-am pus pe fugă?
— Poate nişte zbiri?
— Nu, micile mele luni, nu drăguţele mele curioase. Dar ascultaţi-mă, o să vă spun totul, ab ovo, după învăţătura unuia dintre confraţii mei, numit Horaţiu.
— Şi acest domn Horaţiu face versuri? Întrebă Margareta.
— Făcea, căci acum e mort. Dar să revenim la problemă. Aşadar aflaţi că în această seară eram îndeosebi luat în seamă de ilustra frumuseţe, căreia i se potriveşte bine numele de Imperia, după cum se potrivesc razele soarelui cerului de mai. Haide, pace vouă, ştrengăriţelor, nu vă prefaceţi a fi geloase; sau nu ştiţi că vă ştiu toate

strâmbăturile? Onorat deci de vădita favoare a doamnei care mă sili să reîncep de două ori recitarea măreţului meu poem despre „marea artă a amorului”, nu dădusem atenţie câtorva nobili domni ce se aflau lăsaţi pe al doilea plan, aş cuteza să spun, eclipsaţi de prezenţa mea. Nu văzusem că unelteau nu ştiu ce prin colţuri. Ce-i asta! N-a trântit cineva uşa cea mare?

— Nu, nu, scumpul meu domn, liniştеşte-te.

— Ei! Pântec al mamei mele! Parcă am nevoia de a mă linişti? Deci, pe la ora unu simţindu-mă ostenit, mă retrăsei; îmi trecu prin minte gândul să mă înapoiez pe jos.

— Ce nesocotinţă!

— Ei aş! Am mai văzut eu multe altele. Luai calea spre palat în chipul cel mai paşnic pe lume! Când deodată. Ah! De astă dată, bate cineva!

— Ba nu, mobila asta a trosnit.

— Tocmai aşa mă gândeam şi eu. Pe neaşteptate, cum am spus, din umbră văd vreo treizeci de spadasini, printre care recunosc pe geloşii mei de mai adineauri. Mă înconjoară numaidecât şi mă văd învăluit de baltage şi spade. Atunci ce fac eu?

Aici Aretinul se sculă, îşi scoase cu un mare gest sabia şi se puse în gardă.

— Repede ca fulgerul flutur sabia în vânt, parez terţa, parez cvarta, lovesc cu spada, dau diferite lovituri, sabia mea se învârteşte aşa. De bine, încât după zece minute cei patruzeci de potrivnici ai mei fugeau în toate părţile.

Vorbind aşa Aretinul făcea scrimă în gol şi mimându-şi povestirea cu mari lovituri de sabie, se zbătea cu o furie pe care Aretinele o admirau, cu gura căscată, cu desăvârşită încredere.

Căci bunul Petru, căruia nu-i era ruşine să-şi mărturisească laşitatea unui bărbat ca Roland sau Ioan de Medicis, ţinea cu orice preţ să treacă drept un groaznic războinic în faţa acelora ce le numea „micile lui luni”. Era o slăbiciune. Care om mare nu-şi are pe ale sale?

Sfârşindu-şi povestirea se opri fără de veste, cu vârful sabiei pe vârful pantofului său şi primi cu modestie uralele Aretinelor entuziasmate.

Una din ele umplu pocalul maestrului şi i-l prezentă. Aretin îl înşfacă şi-l duse la gură, dar nici nu-şi aşezase încă buzele pe marginea paharului, când se auzi o furioasă bătaie în uşa cea mare a palatului.

Convins că Imperia trimisese urmăritori după dânsul, Aretinul se înălbi, pocalul tremură în mâna lui, sabia îi căzu şi se aşează gângăvind:

— V-am spus-o eu, ştrengăroaicelor, că bătea cineva la uşa palatului. Să nu se deschidă cumva! Ah! Ticăloşi perverşi, vreţi să mă ucideţi!

În acea clipă intră feciorul de încredere al Aretinului.

— Nu deschide, nenorocitule! Striga poetul îngrozit.

— Stăpâne. S-a şi deschis.

Aretinele înspăimântate, convinse că faimoşii patruzeci vor năpădi palatul, îşi luaseră zborul spre odăile lor, unde se închiseră cu cheia.

În ce-l priveşte pe Aretin, era mai mult mort decât viu.

— Este preasfinţia sa Bembo, spuse în sfârşit feciorul cu o voce înceată.

— Bembo? Eşti sigur?

— Absolut sigur.

— Şi este singur?

— Însoţit de o femeie.

Aretinul se sculă tunând şi fulgerând.

— Întreit ticălos, ce mai aştepţi ca să deschizi! O să pun să te bată, laşule ticălos! Nu ţi-am poruncit să alergi ca să deschizi?!

— Nu-l dojeni pe omul acesta, maestre Aretin, zise o voce, a fost cât se poate de grabnic.

Bembo se ivi în pragul sufrageriei, unde se desfăşurase scena ce-am povestit-o în puţine cuvinte, dar care, de fapt, îl ţinuse pe Aretin până la ora patru dimineaţă.

— Domnia-voastră, preasfinţite! Exclamă Petru prefăcându-se a fi surprins, la o asemenea oră! Dar ce văd! Rănit la mână. Şi aşa de palid.

La un semn al lui Bembo, feciorul se retrase.

O dată cu Bembo, alb ca un mort, gata să leşine, abia susţinându-se, pătrunsese şi Bianca în acea sufragerie ce mirosea a chef şi orgie. Ea mai mult căzu decât se aşeză pe scaunul ce Aretin se grăbi a i-l trage înainte.

— Meştere Petru, zise Bembo, am a încredinţa onoarei dumitale un important secret. Această copilă pe care o vezi aici, trebuie să rămână ascunsă câteva zile în Veneţia.

M-am gândit că nicăieri nu va fi mai în siguranţă decât în casa dumitale; că nicăieri sfiala ei nu va avea mai puţin de suferit, deoarece va fi încredinţată fetelor dumitale.

Aretinul se închină în faţa nefericitei, nu fără un fel de milă sinceră, pe care Bembo i-o admiră ca pe-o sforţare de comedie.

— Deoarece signorina îmi face cinstea de a căuta un adăpost în casa mea, o pot asigura că va fi tratată aici ca la un tată. Perrina! Strigă el bătând în masă.

Bianca ridicase spre Aretin o privire de mulţumire recunoscătoare.

Perrina, cea mai tânără, cea mai puţin neruşinată dintre Aretine, copil cu chipul dulce şi ochii visători, se ivi la chemarea stăpânului ei şi rămase încremenită.

— Apropie-te, copila mea, zise Aretinul; vezi pe această tânără fată? O pun sub pază; socoate-o ca pe o soră, atâta timp cât ea se va învoi să stea sub acoperişul nostru. Haide, fata mea.

Această scenă ar fi fost monstruoasă, dacă Aretin ar fi jucat teatru, cum bănuia Bembo, dar Aretinul era sincer. Chipul Biancăi îl zguduise, îl înduioşase.

Perrina se apropie de Bianca cu un zâmbet fermecător. Biata micuţă, pe care emoţii atât de diferite şi aşa de silnice o înnebuniseră chiar de la începutul acelei seri, văzu acest

zâmbet. Trăsăturile sale înţepenite se destinseră, pieptul i se umflă şi în cele din urmă lacrimi curseră din ochii ei.

— Sărmană signorina, spuse încetişor Perrina, vino, vino. Atâta timp cât voi fi lângă dumneata, n-o să ai a te teme. De nimic.

Bianca strânse cu tresăriri convulsive mâinile ce i le întindea Perrina, se sculă paşnic şi sprijinită de Aretină, dispăru imediat fără să fi aruncat o privire lui Bembo, care o urmări cu lăcomie în priviri.

S-a văzut în ce condiţii se învoise fata să se înapoieze la Veneţia însoţită de Bembo. Când se văzu în gondola ce o ducea cu repeziciune la lagună, fu cuprinsă de o mare, de o nesfârşită deznădejde.

Ce-o să se facă acum!

Să se înapoieze la palatul mamei sale ar fi însemnat să cadă iar în puterea lui Sandrigo, era căsătoria, era grozăvia. Numai gândul, amintirea acestei căsătorii ce i-o propusese mama ei, îi pricinuia o ciudată spaimă care se prefăcea în groază, când se gândea la acele cuvinte scăpate de curtezană, când sta aplecată asupra fiice salei leşinate:

— O! Dacă s-ar putea să fie moartă!

În mintea Biancăi groaznicele cuvinte se asociau în chip fatal cu ideea căsătoriei. Şi mama ei – ce mai mamă! Curtezana Imperia!

— Mama ei i-ar da să aleagă între moarte şi Sandrigo.

Totuşi o gândire mai fioroasă încă, mai înfricoşătoare, o făcea să palpite; oricât de ticăloasă ar fi fost, Imperia era mama ei. Imperia o iubise, o idolatrizase. Şi această mamă, iat-o că era ameninţată de călău.

Ah! Da, ce să facă? Ce să devină?

Să se înapoieze la palatul Imperiei! Niciodată, o! Niciodată! Atunci?

Când gondola ajunse la chei, când Bianca se văzu singură cu Bembo, văzu că se află în faţa unui palat pe care nu-l cunoştea.

Cardinalul care – credincios făgăduielii sale – nu spusese nici un cuvânt în timpul înapoierii, vorbi atunci. Vorbi cu o voce potolită, înceată şi voluntară:

— Iată-ne sosiţi aici, zise el. Ascultă-mă încă o dată şi apoi se va sfârşi. Nu vrei să fii a mea, fie! Îţi fac groază, fie şi asta! Dar jur că nu vei fi a nimănui. Ceea ce am spus, voi face-o îndată, jur pe Cristos şi mântuirea sufletului meu. Dacă eşti de acord să te refugiezi la un prieten încercat, căruia te voi încredinţa, mama dumitale n-o să aibă nimic de temut. Dacă îţi reiei libertatea, ceea ce n-o să încerc a împiedica, într-o oră curtezana Imperia, ucigaşa lui Ioan Davila va fi arestată. Acum urmează-mă sau retrage-te, eşti singura judecătoare!

Şi aşa cum făcuse în pădure, se îndepărtă fără a-şi întoarce capul.

Bianca îl urmă, cum se zice că anumite păsări urmează pe unii şerpi ce le atrag şi le fascinează.

Pasărea bate din aripi şi dă un ţipăt tânguios. Ar vrea să scape zburând cu aripile întinse. O putere necunoscută o opreşte sub neîmblânzita privire a reptilei.

Da, aşa îl urmă Bianca pe Bembo.

Se duse la palatul în faţa căruia se oprise gondola izbindu-se cu tărie.

Bianca avu atunci o clipă de luciditate.

Va înştiinţa pe mama ei!

O să-i dea de veste prin cine s-o putea şi indiferent prin ce mijloc, de groaznica învinuire ce apăsa asupra-i. Şi când ar fi fugit ea, Bianca, ar fugi şi dânsa la rându-i.

Când Bianca sprijinită de Perrina dispăru, când uşa se închise în urma ei, Bembo şi Aretinul rămaseră singuri privindu-se unul pe altul.

— Asta-i fata despre care ţi-am vorbit, zise Bembo.

— Aceea despre care-i vorba.

— Să fie stricată prin molipsire, da, zise cardinalul cu răceală.

Aretinul rămase gânditor şi-şi plecă ochii.

— Ce înseamnă asta? Întrebă Bembo ameninţător.

— Cine-i această copilă? Răspunse Aretin.

— Nu ţi-am spus? Rânji cardinalul, fiica curtezanei Imperia. Are sânge de prostituată, este şi ea singură o curtezană, dacă nu prin fapt, cel puţin prin aprinderea firii, prin gusturile de lux, prin înfrigurarea ce-i tulbură imaginaţia în aşteptarea ca să-şi nelinişteascâ simţurile. Ce ai de spus?

— O deplâng, zise Aretinul.

Bembo zâmbi.

— Trebuie deci să-ţi înăbuş tânguielile. Împrumută-mi sculele tale de lucru, buna ta călimară din care iese o cerneală atât de nimicitoare şi din care vreau să scot eu o cerneală de aur, buna ta pană care face răni aşa de crude şi cu care eu vreau să fac în folosul tău o nouă sângerare în tezaurul Veneţiei. Dacă ştiu să socotesc, maestre, ţi se mai cuvin cinci mii de taleri din totalul sumei ce ne-am înţeles. Da, poete, dă călimara, pana şi hârtia, dă să iscălesc bonul, dă să-ţi înăbuş dreapta ta tânguire sub o ploaie de scuzi şi să oblojesc mila ta înduioşată cu această hârtie, balsam suveran. Dă, dar dă-o odată, pentru toţi dracii!

— Este de prisos, zise Aretinul.

— De prisos! Mormăi Bembo încremenit.

— Da, păstrează-ţi cele cinci mii de taleri ai tăi.

— Oare tu vorbeşti aşa? Nu visez oare.

— Nu visezi, reîncepu Aretinul cu un oftat.

Bembo notă acest oftat care, i se părea lui, se îndrepta la adresa celor cinci mii de taleri.

Într-adevăr, efectul Aretinului era considerabil.

Să refuze un bon de aproape cincisprezece mii de livre, era un fel de muncă de Hercule.

Aretinul refuza totuşi şi adevărul ne sileşte a declara că în numărul motivelor ce-i făceau o lege a acestui refuz, se aflau unul sau două, care se puteau mărturisi. Mai întâi tinereţea, nevinovăţia Biancăi, aerul ei mâhnit şi neprihănit,

privirile ei pline de deznădejde, totul din fata asta pricinuise în Aretin, un început de milă sinceră.

Şi apoi Petru Aretin, artist în felul lui, îşi spusese că era o adevărată crimă să arunce o frumuseţe atât de desăvârşită în braţele unui om aşa de urât ca Bembo – margaritam ante porcum – îşi spuse el mentaliceşte.

Aici se opreşte înşirarea motivelor onorabile ce a trebuit să le prezentăm cititorilor noştri, pentru ca memoria Aretinului, şi-aşa copleşită de istorie cu defăimările foarte exagerate şi atât de ipocrite, să nu fie cu totul şi definitiv urgisită, mulţumită nouă.

Din nefericire, mai erau şi motive de o altă ordine, în acest refuz uimitor de a vârî în buzunar atâta bănet.

Aretinul era încă sub groaza ce i-o insufla Imperia.

Avea convingerea că, curtezana va căuta să-l omoare. Ce ar fi deci, când Imperia ar afla că fiică-sa era deţinută la Aretin!

Numai gândul acesta îl făcea să înălbească. Căci atât de tare cât ţinea la bani, avea ceva la care ţinea mai mult încă: era viaţa lui.

Deci pe jumătate înfiorându-se de groază, pe jumătate înfiorat de milă, oftând puţin de părere de rău şi admirându-se puţin în sine, reîncepu:

— Nu vezi, Bembo. Eu, eu Aretin, sunt acela care refuză bonul de cinci mii de livre, pe care vrei să-l scrii.

Într-adevăr cardinalul luase singur lucrurile cerute, călimara, tocul şi hârtia, iscălise bonul şi-l împingea înaintea lui Aretin.

— Ia-l numai, cumetre! Zise el.

— Nu! Zise Aretin aruncând o aprinsă privire spre bon, o privire caraghioasă şi tragică.

Bembo se sculă, se apropie de Petru Aretin şi bombăni.

— Deci vrei să mă sileşti a adânci taina călătoriei tale la Ioan de Medicis şi a uciderii acestui ostaş?

Spunea astea la întâmplare, având numai nelămurite bănuieli cu privire la atitudinea Aretinului în această

afacere. Dar Aretin fu convins că episcopul-cardinal ştie destule, pentru ca să-l denunţe dogelui şi să-l trimită să putrezească în puţuri. Fu lovit de o spaimă înfricoşătoare.

Şi cum Bembo îi întindea din nou preţioasa hârtie, Aretinul o luă de astă dată, făcând un gest mare, care însemna:

— La urma-urmelor, de ce mă amestec eu în toate astea?

— Altfel, zise atunci cardinalul, totul rămâne aşa cum ne-am înţeles?

— Ei! Da. Cumetre. Am avut, mărturisesc, o clipă de milă pentru această micuţă.

— Milă! Scrâşni Bembo. Pentru că o iubesc eu, nu-i aşa? Şi pentru că eu sunt osândit să nu iubesc niciodată, să nu fiu nicicând iubit! Milă, într-adevăr! Pentru că vreau s-o înalţ până la mine pe această fiică de prostituată, pentru că vreau să-i fac norocul! Ah! Dacă ultimul dintre pletoşii cu plete bălaie şi creţe, şi cu mustaţa fină, ar târî-o în mizerie cu acompaniament de chitară, nu ţi-ar fi milă de dânsa! Dar eu! Eu! Mie mi-e oprit să fiu un bărbat! Şi apoi ce-mi pasă, în fond! Dacă vreau să fiu aşa, voi fi, restul nu se ia în seamă!

Aretinul contemplă în tăcere pe omul ce vorbea aşa, cu o faţă atât de cutremurată, cu nişte ochi atât de înflăcăraţi, încât da impresia măreţiei.

Bembo se potoli pe neaşteptate.

— Rămâi sănătos, zise el; gândeşte-te că mă bizui pe Aretin şi pe Aretine.

Petru îl însoţi, îl văzu făcându-se nevăzut şi se înapoie îngândurat şi căzu pe jilţ.

Dar imediat şopti printre dinţi:

— Ah! Asta-i, dar o să capăt friguri, dacă mă interesez până într-atât de o atât de banală întâmplare amoroasă. La toţi dracii, am văzut multe altele cu acel vrednic Ioan de Medicis. Ajungă Bianca ce poate. Facă Bembo ce vrea. Dar a venit ora de culcare, pare-mi-se. Iată că se luminează de ziuă.

Ajuns în odaia de culcare, se auziră strigătele lui:

— Paulina! Clara! Perrina! Margareta! Căţea a iadului! Patul nu mi-e făcut! Focul s-a stins! Voi dormiţi, mârţoagelor, în timp ce eu lucrez! Staţi numai! O să vă trezesc cu lovituri de bâtă.

Capitolul XIII Cardinalul-episcop al Veneţiei.

După cum se vede după vorbele lui Petru Aretin, aproape se luminase de ziuă când cardinalul Bembo, părăsi pe cumătrul lui şi se îndreptă spre palatul său. În pragul uşii îl aştepta feciorul de casă, care alergă spre dânsul îndată ce-l zări, zicând:

— Ah! Înalt preasfinte, ce noapte! Ce alarmă!

— Tăcere! Spuse Bembo văzând că doi-trei trecători se opriră spre a-i privi. Orice ar fi să fie, obişnuieşte-te odată să te fereşti de tămbălău. Mai întâi să intrăm. După aceea vei zbiera.

Feciorul îşi plecă cu smerenie capul şi-şi urmă stăpânul.

Odată ajuns în cabinetul său, Bembo începu prin a-şi lega rănile de la mână, care îl dureau cumplit.

— Acum, spuse el stând, vorbeşte; şi mai ales să fii scurt.

— Preasfinte, spuse feciorul, palatul a fost călcat în noaptea asta.

— Călcat? Spuse Bembo încruntând sprâncenele. De hoţi?

— Nu, preasfinte, fiindcă aceşti oameni n-au luat nimic, deoarece m-am convins de asta după plecarea lor printr-o amănunţită constatare.

Bembo îngălbeni.

Jefuirea palatului său de o ceată de haimanale – întâmplare care pe atunci nu era prea rară – nu era decât o slabă şi exagerată mirare. Dar aceşti indivizi care nu luaseră nimic, ce-or fi căutat ei? Feciorul îşi luă sarcina s-o spună, să-l informeze.

— Deci preasfinte, era cam după ora două; servitorii se culcaseră de mult, dar eu vegheam, după cum mi-aţi poruncit. Deodată cineva bătu la uşa mare. Nerecunoscând semnalul vostru, mă ferii să răspund. Bătu din nou şi cum tăceam, aud că cineva distruge canaturile uşii cu drugi de

fier. Încep să strig. Servitorii alergară. Dar în acelaşi timp se deschide uşa şi o ceată de diavoli năvăli în palat. Servitorii sunt îngheţaţi şi ţinuţi la respect de câţiva dintre răufăcători, pe când ceilalţi aprinseră iute lumina. Unul din ei, nici vorbă căpitanul lor, întrebă care este feciorul cardinalului. M-am înfăţişat. Atunci el veni spre mine, mă privi cu atenţie şi-mi puse sub nas un pistol, spunându-mi „Du-mă în odaia stăpânului tău”. Am vrut să mă împotrivesc; el îşi încarcă pistolul. Atunci m-am supus; l-am condus în odaia preasfântului. Văzând că nu sunteţi acolo, strigă:

— Unde este stăpânul tău?

— În călătorie.

— Minţi!

— Nu, jur pe numele Fecioarei.

— Ia să vizitez eu palatul!

— Atunci toate încăperile, una după alta, fură scotocite de acei oameni; se uitau după perdele, deschizând dulapurile, în sfârşit făcând o cercetare amănunţită, care dură două ore. După care, se retraseră fără să facă stricăciuni şi fără să ia nimic, după cum v-am spus, preasfinte.

Şi vrednicul fecior sfârşi de povestit zicând:

— Mă vedeţi încă total încremenit!

— Roland; murmură Bembo palid. Bine, adăugă el cu glas tare, lasă-mă. Am nevoie de linişte. Mă vei deştepta, tocmai peste trei ore.

— Bine, preasfinte.

— Vei închide peste tot, şi te vei duce tu singur la şeful poliţiei, la domnul Guido Gennaro, spunându-i din partea mea ceea ce s-a întâmplat aici în noaptea asta; roagă-l să vină să mă găsească şi până una alta, să trimită o gardă de douăzeci de poteraşi, să-mi păzească palatul, fiindcă în aceste timpuri păcătoase locaşul fiilor bisericii nu-i ferit de hoţi. Du-te!

Feciorul se grăbi să îndeplinească aceste porunci, pe care Bembo le dăduse numai pentru a amăgi cercetările

oamenilor săi.

Nu mai credea nicidecum într-un nou atac în toiul zilei.

— Roland este pe urma mea! Îmi stă în spate! Se gândea el cu descurajare. Da, se tot fereşte. În Veneţia, greu de prins, de pus mâna pe el. Este nevăzut. În zadar toţi zbirii din acest oraş mai pândesc să-l prindă! Scapă din toate piedicile şi eu nu voi scăpa de loviturile lui, dacă rămân aici! Cercul se strânge în jurul meu! Sunt pierdut, dacă rămân. Nu mai am timp să îndeplinesc ceea ce am conceput. Trebuie să-mi grăbesc fuga.

Se ştie ceea ce zămislise Bembo.

Planul lui, în linie generală, era să plece din Veneţia răpind-o pe Bianca.

În clipa când, într-o noapte de groază se hotărâse să fugă, Sandrigo mai trăia; căsătoria era hotărâtă pe sâmbătă. Planul lui Bembo fusese să-şi ţină într-adevăr vorba faţă de Sandrigo; dar după ceremonie ar fi răpit-o pe Bianca apoi ar fi dus-o la Aretin. L-am văzut înţelegându-se cu Imperia, pe urmă cu Aretin, care trebuia să o scoată pe Bianca din Veneţia, după câteva zile, cu ajutorul Aretinelor lui.

O parte a acestui plan era îndeplinit, deoarece după evenimentele din acea noapte, Bianca era în puterea lui Bembo şi era chiar închisă la Aretin.

Bembo de altminteri, nu ştia nimic despre moartea lui Sandrigo.

Nu mai trebuia să-şi mai ţină făgăduiala dată tâlharului cu privire la ceremonia căsătoriei, fiindcă Bianca fugise din palatul Imperiei şi Sandrigo nici nu ştia măcar ce se întâmplase cu tânără fată.

Rămânea deci de îndeplinit a doua parte a planului.

Mai întâi, opera Aretinelor asupra minţii Biancăi, fapt pentru care erau necesare vreo cincisprezece zile. În sfârşit, plecarea lui Aretin însoţit de toate Aretinele sale şi între ele şi Bianca.

Asta era a doua parte, care părea modificată de întâmplarea ce-o istorisise feciorul de casă al lui Bembo.

Numai cincisprezece zile trebuia să mai stea la Veneţia.

În aceste cincisprezece zile, Roland cu siguranţă l-ar fi lovit.

Bembo se hotărî să lucreze mai repede.

— Trebuie ca mâine chiar să fiu afară din Veneţia cu Bianca!

Asta-i fu concluzia.

Înţelegându-se cu sine însuşi în privinţa tuturor chestiunilor, cardinalul se culcă şi adormi. Se chinuia să doarmă.

Îşi poruncea să uite totul pe lume, pentru ca mintea să fie reîmprospătată şi corpul odihnit prin câteva ore de somn.

Şi atât de mare era într-adevăr puterea de stăpânire de sine a acestui om, încât izbuti să adoarmă adânc, dar printr-un fenomen bine cunoscut, se deşteptă la ora indicată de feciorul său. Sfârşi de îmbrăcat un halat de casă, când feciorul bătu la uşă şi vesti pe şeful poliţiei Guido Gennaro.

Cardinalul primi pe şeful poliţiei cu o faţă odihnită şi zâmbitoare.

Îi arătă un scaun şi dădu ordin să intre secretarul său.

— Îmi dai voie, nu-i aşa? Spuse el cu bunăvoinţă.

— Sunt la porunca domniei-voastre preasfinte, răspunse Gennaro.

Cardinalul îi ceru secretarului să-i arate lista persoanelor care au cerut audienţă.

— Le vei spune că numai mâine îi voi primi, spuse dânsul. A da, adăugă cercetând lista, spune-i parohului de la Sfinţii îngeri din Roma că-l rog să prânzească cu mine duminică după liturghie. Pe lângă asta îi vei anunţa pe domnii stareţi şi vicarii Veneţiei că voi face o inspecţie săptămâna viitoare; voi începe marţi pentru a sfârşi vineri, îi înştiinţez în sfârşit că pot pregăti cererile ce vor avea să-mi prezinte. Apropo, nu uita că joia viitoare trebuie să vorbesc în faţa măriei sale dogelui. Vei proceda aşa încât să serveşti dogelui şi suitei sale în asemenea cazuri.

Pe măsură ce cardinalul vorbea, secretarul luase notiţe. Bembo vorbea încet, gândindu-se.

— Vezi, sfârşi el printr-o mormăială în sine, parcă totul e bine? Da, cred că totul este pentru săptămâna viitoare.

Şi dădu drumul secretarului.

— Veţi fi acolo o săptămâna întreagă, spuse atunci Guido Gennaro cu un zâmbet, care-l făcu pe Bembo să tresară.

În acelaşi timp, observă că şeful poliţiei avea ochii aţintiţi asupra mâinii sale legate cu cârpe. Ascunse mâna fără prefăcătorie şi răspunse:

— Într-adevăr, scumpe domn şi cred că săptămâna care va veni va fi şi mai plină încă de evenimente. Dar nu mă voi plânge. Ce fel mi-aş întrebuinţa timpul, dacă nu să îndeplinesc serviciile slujbei mele cât mai bine cu putinţă? Asta nu împiedică pe păstor să nu fie atacat de lupi.

— Vreţi să vorbiţi, preasfinte despre îndrăzneţul atac din noaptea asta împotriva palatului nostru?

— Chiar aşa. Ce crezi despre asta? Te-am chemat ca să-ţi cer părerea.

— Socot că întâmplarea este cu atât mai serioasă, cu cât coincide cu o altă întâmp-lare, pe care preasfinţia voastră, fără îndoială, n-o cunoaşte şi cu o altă întâmplare ce nu va întârzia să vină.

— Ce vrei să spui? Exclamă Bembo cu o înăbuşită nelinişte.

— Mai întâi iată întâmplarea. S-au găsit mai adineauri în canal, două leşuri înlănţuite într-o îmbrăţişare, pe care nici moartea n-o putea desface. Erau, cadavrul unui bărbat şi al unei femei. Pe femeie o chema Juana. Acest nume nu spune nimic preasfinţiei-voastre?

— Nu, spuse Bembo cu sinceritate, mirat de întrebare.

— Această femeie, continuă atunci Gennaro, am supravegheat-o mult timp, apoi a dispărut şi am căpătat convingerea că servea în taină uneltirilor fiului fostului doge.

— Roland Candiano! Exclamă înăbuşit cardinalul.

— El însuşi. Preasfinţia-voastră nu ştie că el n-a renunţat deloc să succeadă tatălui său! În ce priveşte leşul bărbatului, l-am recunoscut de asemenea. Era acela al unui fost bandit, care printr-o favoare cât se poate de ciudată şi de care mulţi se mirau făţiş, fusese de curând făcut locotenent în corpul de arcaşi.

— Sandrigo!

Cardinalul dădu acest strigăt cu o adevărată groază. Nu se gândea deloc să se bucure de pieirea unui astfel de potrivnic de temut. Tremura de spaimă. Căci moartea lui Sandrigo, opera lui Roland, fără îndoială, i-o prevestea pe a lui!

Şeful poliţiei zâmbi:

— Preasfinţitul l-a cunoscut aşadar? Întrebă el.

— Ştiu că a făcut mari servicii, iată totul.

Şi apoi după o clipă de gândire, adăugă:

— Astfel, Sandrigo a fost omorât!

— N-am spus asta preasfinţiei-voastre! Dar aţi ghicit drept.

Cadavrul locotenentului – fiindcă era locotenent – avea un pumnal înfipt adânc în pieptul său. Acela cu care s-a dat lovitura.

Bembo tremura.

— Şi ce presupui? Întrebă dânsul.

— Se bănuieşte, ori cel puţin eu bănuiesc, eu cel a cărui meserie este să văd limpede în toate misterele, bănuiesc că Sandrigo a fost atras de această Juana într-o cursă şi lovit de Roland Candiano.

— Dar ea?

— A fost omorâtă poate pentru că trădase partida. Dar văd că povestirea asta izbeşte închipuirea preasfinţiei-voastre mai mult decât aş voi-o.

— Nu, nu! Urmează. Numai, vei înţelege că astfel de grozăvii sunt bune să tulbure un om atât de paşnic ca mine.

— Înţeleg cu atât mai bine, preasfinte, cu cât eu însumi am fost surprins de acest dublu omor.

— Dar vorbeai de asemenea şi de un alt eveniment.
— Ajung şi acolo. Ambele cadavre au fost găsite în canal, cum spuneam preasfinţiei-voastre. Ori, nu departe de acolo, s-a găsit o gondolă răsturnată; frumoasă gondolă, pe legea mea!
— Nici vorbă, gondola în care s-au urcat aceşti doi nenorociţi?
— Se poate! Eu, am cunoscut-o numaidecât. Este gondola de ceremonie a unei femei de care preasfinţia-voastră poate că a mai auzit vorbindu-se şi al cărui nume roşesc să-l pronunţ aici.
— Această femeie? Întrebă Bembo fără să răspundă la fraza lui Gennaro şi mai ales fără să vrea să pătrundă ironia accentului său.
— O curtezană celebră, spuse încetişor şeful poliţiei, curtezana Imperia.
Bembo se ridică.
— Ce?! Să fi fost ucisă şi ea?!
Faţa cardinalului era descompusă.
Dinţii îi clănţăneau de groază.
Sandrigo lovit! Imperia lovită! Trebuie să-i vină şi rândul lui!
— Nu preasfinte, spuse liniştit şeful poliţiei, dacă aveţi oarecare interes faţă de această femeie, vă puteţi linişti, nu este moartă.
Bembo se aşează, ori mai curând se lăsă să cadă pe un scaun.
Guido Gennaro continuă:
— Curtezana Imperia e în palatul ei, m-am convins de asta, cu atât mai mult că, unul din primele mele gânduri a fost că femeia asta este ucigaşa lui Sandrigo şi a Juanei. Dar repede am căpătat convingerea că nu avea nici un amestec în acest dublu omor. Şi totuşi, trebuie ca dânsa să fi avut un amestec în acest omor, o fi avut de ce se teme căci îşi face pregătirile de plecare. Mâine cel mai târziu, curtezana Imperia va părăsi Veneţia, pentru a se duce la Roma.

Bembo se gândi acum adânc.

Se întreba unde voia să ajungă şeful poliţiei veneţiene.

— Şi ce legătură, întrebă el, vezi în moartea lui Sandrigo şi plecarea curtezanei, de o parte, şi atacul palatului meu de altă parte?

— Nici o legătură, preasfinte. Am văzut numai coincidenţa. Dar coincidenţa îmi pare curioasă şi mă întreb dacă oamenii care au lovit pe Sandrigo, care silesc pe Imperia să fugă, nu sunt aceiaşi care în noaptea asta, au vrut să pună mâna pe preasfinţia-voastră.

— În ce scop, după părerea dumitale?

— Ce ştiu, eu? Răzbunare personală poate.

— Presupui deci, că Roland Candiano are vreun motiv de răzbunare împotriva mea? Strigă Bembo.

Cardinalul nu rosti bine aceste vorbe şi le regretă cu amărăciune.

Zâmbetul ce se arătă pe buzele lui Gennaro îl convinse că şeful poliţiei stăpânea taine.

— Ce mă interesează la urma urmei! Se gândea el cu un fel de furie. Mâine, ca şi Imperia, voi fi în afara acestui cerc de fier, ce simt că se strânge în jurul meu. Mâine voi fi scăpat!

— Orice ar fi, reîncepu Guido Gennaro, în puţine zile voi şti adevărul despre acest atac a cărui victimă aţi fost. Dar, în speranţa că voi fi ascultat, aş avea un bun sfat să dau eminenţei-voastre.

— Dă-l, dă-l.

— Ei bine, în locul vostru, preasfinte, nu m-aş culca aici în seara asta, nici mâine, nici timp de o lună întreagă.

Bembo se sculă.

— Te înşeli, spuse el cu gravitate. Un episcop trebuie să locuiască în palatul său episcopal. Dumnezeu care m-a ocrotit în noaptea asta trimiţându-mă să alerg la căpătâiul unui muribund, la ora când trebuia să fiu atacat, mă va mai ocroti. Astă-seară, mâine şi zilele următoare, nu voi pleca de aici.

— Admir curajul preasfinţiei-voastre, spuse Guido Gennaro ploconindu-se în aşa fel, încât Bembo nu-i putu vedea zâmbetul. Dar, îmi voi face datoria, ocrotindu-vă. Am trimis douăzeci de arcaşi să străjuiască în faţa acestui palat. Vor rămâne aici în permanenţă, atât cât va fi nevoie.

— Asta o primesc şi-ţi mulţumesc, zise Bembo.

Atunci Guido Gennaro îşi luă rămas bun de la cardinal şi se retrase mormăind aparte, frecându-şi mâinile.

— Cei douăzeci de arcaşi ai mei vor face strajă bună, preasfinte, răspund de asta! Înainte de plecarea voastră, trebuie să ştiu dacă aţi rămas sau nu credincios lui Altieri, dacă faceţi parte din marea conspiraţie. Îmi lipsiţi din colecţie preasfinte.

Rămas singur, Bembo începu să-şi adune cu hărnicie pietrele preţioase – ce alcătuiau o mare parte, foarte însemnată a averii sale – într-un volum cât mai mic cu putinţă. Cardinalul era omul tuturor prevederilor şi al tuturor măsurilor, cumpărase demult, pentru cazul unei plecări neaşteptate, diamante brute fără nici o legătură pe metale, de care era sigur oriunde s-ar fi dus, că va căpăta cel puţin un preţ egal cu acel al cheltuielii.

Aşează aceste diamante într-un chimir de piele ce şi-l încinse în jurul mijlocului, pe sub haine.

Apoi arse un număr de hârtii şi strânse altele într-un buzunar al tunicii ce şi-o îmbrăcă şi sfârşi prin a se echipa ca un cavaler care vrea să călătorească. Îşi atârnă la cingătoare o spadă bună şi un junghier, apoi aruncă în sfârşit în juru-i o îndelungă privire, nu ca să spună rămas bun lucrurilor familiare ce-l înconjurau, ci pentru a se gândi de n-a uitat ceva.

Atunci ieşi din palatul său pe o uşă dosnică, scăpând cu uşurinţă de străjuirea arcaşilor lui Gennaro. O dată ce se văzu afară, Bembo răsuflă cu tărie. Merse până la marginea Canalului Mare, unde vorbi mult cu un luntraş căruia sfârşi prin a-i da bani, fără îndoială, preţul trecerii lagunei, ce şi-o asigura de mai înainte.

Această ultimă măsură luată, se îndreptă spre palatul Aretinului, pe când suna amiaza la San-Marc.

Aretinul nu fu surprins să-l vadă pe Bembo înapoindu-se atât de curând la dânsul.

— Dă târcoale în jurul micuţei, se gândi el.

Şi cu glas tare zise:

— Drace, era să mă aşez la masă, ca să mă dreg după urma emoţiilor din noaptea asta. Mulţumesc că ai venit să-mi ţii tovărăşie, o să chem.

— Nu striga pe nimeni. Primesc prânzul tău, dar nu vreau să ştie cineva că sunt aici.

— Totuşi ai fost văzut intrând.

— Feciorul tău, numai el, fiindcă m-a introdus. O să-l închizi undeva până mâine dimineaţă.

— Ah! Aşa! Dar ce este?

— Fă numai ceea ce-ţi spun eu, vom vorbi mai pe urmă, la masă.

Aretinul ieşi din odaia lui unde avusese loc această convorbire şi se înapoie peste zece minute, zicând:

— N-am închis pe ticălosul acela căci poate ar fi ţipat, i-am dat o treabă grabnică la cineva din Trevise. În acest moment pluteşte pe apă şi nu se va înapoia decât peste două zile.

— Perfect, acum vei da ordin să se aducă aici prânzul şi după aceea vei veghea să fim lăsaţi în pace.

În timp ce vorbea astfel, Bembo se ascunse într-o odăiţă, de unde auzi pe cumătrul său dând porunci. Prânzul fu grabnic servit, cu acea grabă ce se punea în casa Aretinului în cele ale mesei, cea mai serioasă din toate treburile. Sufrageria, zicea Aretin, este capitala unui apartament. Petru închise atunci uşile şi-l strigă pe Bembo, care ieşi din ascunzătoare şi se aşează la masă.

Cei doi bărbaţi se apucară să mănânce în tăcere, fiecare din ei ocupat cu gândurile sale. Între aceştia, Bembo părea liniştit, în timp ce Aretinul devenea din ce în ce mai nervos şi neliniştit. În diferite rânduri încercă să-l facă pe cardinal

să vorbească, dar acesta nu-i răspundea decât prin monosilabe.

Masa sfârşită, Bembo se aşează lângă foc într-un jilţ mare şi păru că oftează.

— Ah! Aşa e, bombănea Aretinul, în timp ce măsura odaia cu nelinişte. Ce?! O să se stabilească aici la mine? Iată-l că doarme. Cum o să se sfârşească toate astea?

Bembo nu dormea, se gândea şi sfârşea de alcătuit planul plecării sale. În definitiv era în siguranţă pentru câteva ore. Dacă ar fi încercat să-l atace, desigur că asta s-ar fi întâmplat în palatul său. Nu mai era chip de aşteptat. Cum se va înnopta trebuia s-o şteargă din Veneţia.

Toată chestia era s-o hotărască pe Bianca.

Aretinul sfârşi prin a se aşeza într-o deschizătură a unei ferestre, ca să scrie pe o masă ce-o trăsese până acolo. Din când în când arunca o privire spre Bembo, care părea că doarme în continuare. Totuşi observă că uneori cardinalul era tulburat de o furioasă tresărire.

— Visează! Se gândi el atunci.

Într-adevăr Bembo visa treaz şi în fiorosul lui vis îşi închipuia o scenă de sângeroasă dragoste, în care Bianca moartă, devenea prada lui, neputând fi de vie!

Încetul cu încetul bezna năpădi odaia. Se însera, apoi se înnopta.

Aretinul încetase de mult să mai scrie şi rezemat de masă, îl examina pe Bembo cu o curiozitate în care era un început de spaimă.

Deodată observă că nu-l mai vedea.

Era noapte întunecoasă în cameră.

Focul se stinsese.

Poetul se înfioră şi mormăi o înjurătură, se sculă şi se îndreptă spre cămin, unde voia să aprindă un foc bun, dar o mână se aşează pe braţul lui şi auzi vocea răguşită a lui Bembo.

— Nu aprinde.

— De ce? Întrebă Aretinul tresărind.

— Este de prisos. Stai şi ascultă-mă.

Pentru ce Bembo nu voia lumină? Poate că se temea să se vadă ce gândise şi uneltise; poate se temea numai, ca visul său întunecos să nu se irosească.

Aretinul se aşezase.

Bembo spuse:

— Ţi-am cerut două lucruri: primul, era să păzeşti pe fata asta timp de cincisprezece zile şi mi-ai răspuns că, în contact cu Aretinele tale, ceea ce putea fi de prisos la Bianca. S-ar pierde, s-ar împrăştia.

— Este adevărat, spuse înăbuşit Aretinul; am făgăduit asta. Dar pentru toţi dracii, mai mult mi-ar place să înfrunt furia unui rege, dacă n-ai fi plătit.

— Taci, întrerupse Bembo. Mi-ai făgăduit între altele că o să-mi înlesneşti ieşirea Biancăi din Veneţia.

— Iarăşi este adevărat.

— Ei bine, te voi dezlega de aceste două însărcinări ce ţi le-am plătit de mai înainte.

Aretinul făcu o săritură de îngrozit ce fu, mormăind.

— Atunci trebuie să-ţi înapoiez.

— Nu, linişteşte-te; n-o să-mi înapoiezi nimic, numai cu o singură condiţie.

— Vorbeşte.

— Iată: m-am hotărât să plec din Veneţia astă-seară. Nu striga, este de prisos. Nu te mira, plecarea mea este necesară şi irevocabilă. Vreau s-o iau pe Bianca cu mine. Gondola mă aşteaptă la câţiva paşi de palatul tău, pentru ca să mă treacă laguna. Odată acolo, sunt scăpat.

— Scăpat!

— Vreau să zic că restul călătoriei mă sinchiseşte prea puţin, iată tot.

— Să vedem condiţia.

— Cum o cheamă pe aceea dintre servitoarele tale, căreia i-ai încredinţat-o pe Bianca?

— Perrina.

— Ai s-o chemi, în aşa fel ca Bianca să rămână singură. Apoi ai să-mi arăţi unde se află dânsa. Trebuie să lămuresc pe copila asta să mă urmeze.

— Ce va zice mama ei? Şopti Aretinul înmărmurit.

— Tocmai că ne vom duce după dânsa. Astfel că scrupulele tale nu au motiv de a fi, zise Bembo cu acel ton de înfricoşătoare ironie, care îi era felul său de insultă.

— Banii ce-i dai tu, costă scump! Ripostă Aretinul.

Bembo ridică din umeri şi continuă:

— Astfel deci, o chemi pe Perrina, îmi arăţi camera unde este închisă Bianca; o hotărăsc şi atunci înlesneşte-ne fuga, fără să fim văzuţi.

— Bine. Stai aici o clipă.

Aretinul se îndepărtă.

Bembo se sculase.

Aştepta cu inima zvâcnind, cu faţa zbuciumată, în sfârşit aşa cum îi apăruse Biancăi în adâncimile pădurii. Peste câteva clipe mai apoi, Aretinul se ivi şi zise:

— Vino!

Bembo se înfiora şi avu parcă un fel de şovăire. Apoi cu un gest de fioroasă hotărâre, îl urmă pe Aretin.

Acesta îl conducea prin diferite încăperi cu totul cufundate în întunecime.

Se opri în sfârşit în faţa unei uşi şi zise:

— Aici este!

Capitolul XIV Fiica curtezanei.

S-a văzut, la începutul ultimei scene ce am povestit-o, că Aretin, după rugămintea sau mai degrabă porunca lui Bembo, se descotorosise de feciorul său de casă şi-l trimisese hăt, departe.

Bembo ceruse ca acest fecior – singurul care-l văzuse intrând în palat – să fie închis până a doua zi de dimineaţă, iar îndepărtarea acestuia răspundea ţelului îndepărtat ce-l căuta.

Acest valet, sub ochii Aretinului se îmbarcă într-o gondolă şi poetul se înapoie liniştit în palatul său.

Gondola se îndepărtă, dar la cinci sute de paşi de palat, feciorul se opri şi sări pe uscat. Se îndepărtă cu grăbire spre insula Olivolo, ferindu-se să treacă prin vecinătatea palatului Aretinului.

Nu întârzie să ajungă în insulă şi nu întârzie să intre în casa Dandolo, fără şovăire, ca şi cum ar fi venit de mai multe ori în insulă. Se părea că e cunoscut, căci bătrânul Filip îl salută prieteneşte cu un „bună ziua Gianetto”.

Într-adevăr, acest fecior de casă nu era decât tânărul marinar întâlnit de Scalabrino pe drumul Mestrei. Acesta, adică Scalabrino, îi propusese să intre în serviciul lui Roland Candiano.

Se pare că Gianetto găsise foloase pozitive să se lipsească de serviciul ce-l avea la Bartolo Chiorul şi Sandrigo, pentru acel al lui Roland, deoarece primise oferta lui Scalabrino.

Roland îl vârâse în serviciul Aretinului, fie pentru a supraveghea pe poet, fie pentru a fi la curent cu ceea ce se petrece în palatul lui.

— Stăpânul e aici? Întrebă Gianetto sosind în casa din insula Olivolo.

— Nu a venit astă-noapte.

— Se va înapoia?

— Astă-seară, poate.

— Deci voi aştepta.

Şi Gianetto îl aşteptă într-adevăr şi stătu toată ziua în casa aceea.

După ce am spus toate acestea să ne înapoiem acum la Bembo, care stătea în faţa uşii camerei ocupate de Bianca.

— Aici este! Spusese Aretinul.

Bembo intră şi o văzu pe Bianca stând lângă o masă. Văzându-l, ea se sculă dreaptă şi cu o mişcare instinctivă, se aşează în spatele mesei pe care o puse astfel între dânsa şi cardinal.

Acesta inspectase dintr-o ochire camera. Era foarte sumar mobilată, Aretinul având obişnuinţa să nu facă cheltuieli de prisos în cazuri de acestea. Somptuos în toate părţile

vizibile ale palatului său era de o zgârcenie foarte mare în împodobirea încăperilor intime.

Camera nu conţinea deci ca mobilier, decât un pat destul de îngust, o măsuţă şi două scaune. Trebuie adăugat de altminteri că aceste mobile erau cât se poate de confortabile.

În faţa uşii era o fereastră cu nişte perdele.

Bembo închise uşa, vârî cheia în buzunarul tunicii şi fără a fi văzut de Bianca, se duse la fereastră, o întredeschise, se aplecă.

Fereastra nu dădea spre faţadă, adică spre canal. Dădea spre o ulicioară laterală.

Bembo constată că ulicioara era pustie şi întunecoasă.

Fereastra era la catul întâi, adică cam la vreo douăzeci de picioare deasupra şoselei.

Aceste constatări făcute, Bembo se întoarse spre Bianca şi o văzu înarmată cu micul ei pumnal.

El zâmbi în chip fioros.

Era hotărât de astă dată să nu se mai lase oprit în cale de o rană la mână.

La zâmbetul lui Bembo, tânără fată răspunse printr-o privire atât de dreaptă, atât de hotărâtă, încât părea o aprinsă oglindire a îndrăznelii. Puternică întocmai ca una din războinicele din antichitate, ea-l aştepta pe duşman cu liniştea fioroasă a clipelor de apoi.

Ziua ce se scursese îi adusese fetei destulă linişte.

În clipa când Perrina o târâse după dânsa, Bianca sleită de puteri, abia avu conştiinţa celor ce se întâmplau în jurul ei. Zdrobită de uriaşa sforţare a luptei sale în pădure, se lăsase să fie târâtă fără nici o împotrivire. Bembo ar fi izbutit în acea clipă dacă ar fi încercat un nou asalt.

Ajunsă în odaia Perrinei ea îşi pierdu cunoştinţa.

Pumnalul ce-l ţinea în mână, o adevărată bijuterie, construită de vestitul armurier Ferriera, din Milano, căzu pe parchet.

Perrina văzu arma.

O luă de jos, o contemplă gânditoare; apoi privirea ei se îndreptă spre Bianca şi clătină din cap, murmurând:

— Sărmană micuţă!

Înţelesese.

Când, mulţumită îngrijirilor ei, Bianca îşi reveni în fire, se părea că ea căuta ceva în jurul ei. Avea în ochi o astfel de nelinişte încât Perrina fu mai cutremurată de privire decât de leşinul ei.

— Iată ceea ce cauţi, spuse ea întinzându-i stiletul.

Bianca îl înşfacă cu lăcomie.

Atunci reasigurată, o examină pe noua ei prietenă şi-i spuse zâmbind:

— Eşti o prietenă.

— Da, spuse Perrina mişcată, o prietenă; nu te teme nicidecum de mine.

— Nu mai mă tem de nimic acum.

Ele se priviră şi – aşa de frumoase amândouă – îşi întinseră mâna cu un gest spontan.

— Unde sunt? Întrebă atunci Bianca.

— În palatul Aretinului.

Şi cum Bianca o privea uimită, Perrina spuse:

— Ce? Nu-l cunoşti pe Aretin? Este un poet celebru, cunoscut de lumea întreagă, temut pentru satirele lui, admirat pentru poeziile sale.

Vorbea cu o mândrie naivă.

— Câştigă bani mulţi, continuă ea. E un om care ţipă mult, dar nu este rău. Noi care-l cunoaştem bine, nu înţelegem pentru ce să se teamă cineva până într-atât de el. Este foarte mărinimos şi foarte bun pentru noi.

— Pentru voi?

Perrina roşi numaidecât.

În presupunerile ei, Bianca era o nouă servitoare pe care o aducea Aretinul şi ştia foarte bine ce deveneau servitoarele lui Pietro d'Arezzo.

Şi acum îşi imputa acest fel de laudă ce-i acordase stăpânului ei.

— Pentru voi? Întrebase Bianca.
— Noi. Servitoarele sale.
— Eşti una dintre servitoarele stăpânului acestui palat?
— Da, suntem şapte.
Perrina, vădit lucru, era într-atât de nedumerită, încât Bianca observă şi se întrebă de unde-i provine această nedumerire. Numărul servitoarelor Aretinului nu o mira; în palatul mamei sale erau mult mai multe.
— Astfel, reîncepu ea liniştindu-se din ce în ce mai mult, spui că domnul Aretin este un om cumsecade?
— Da. Adică. E bun pentru noi, dar trebuie să te fereşti de el.
— De dânsul? Pentru ce?
— Scumpă signorina! Nu mă întreba. Văd atâta nevinovăţie în frumoşii dumitale ochi, încât nu ştiu cum să mă exprim. Dacă vrei să-mi răspunzi cu sinceritate la întrebările mele, poate că ţi-aş putea fi de folos. Căci după aerul dumitale de măreţie şi nevinovăţie, văd că nu eşti ursită să ajungi. Ceea ce am ajuns noi.
— Ce aţi ajuns? Exclamă Bianca mirată.
— Auzi cu luare-aminte. Nu-l cunoşti pe Aretin, spui? Este el deci cel care te-a făcut să vii în acest palat? În sfârşit, te-a angajat ca pe o nouă servitoare?
Bianca se cutremură.
— Nu, nu, spuse ea. Omul care m-a adus aici, este. Acela pe care l-ai văzut.
— Bembo?
— Da, astfel se numeşte.
— Ah! Acesta este o fiinţă perversă şi rea. Nenorocire dumitale dacă eşti în puterea lui. Dar ce vrea de la dumneata? Cum ai venit aici cu el?
Bianca spuse simplu şi cu naivitate povestea ei.
Perrina află astfel, că Bianca era fiica curtezanei ilustre la care Aretinul fusese să-şi petreacă seara şi când Bianca isprăvi povestirea cu pădurea, ea înţelese oribilul adevăr.

— Te plâng, spuse ea fără să-şi poată reţine lacrimile; aşa de tânără şi de frumoasă, în puterea unui astfel de monstru! Dar te voi scăpa. Toate, tovarăşele mele şi eu, te vom apăra. Aretinul însuşi te va proteja contra încercărilor acestui om şi dacă ar fi atât de pervers ca să se unească cu Bembo contra dumitale, te vom ajuta să ieşi de aici. Astfel, linişteşte-te şi prinde puteri mâncând puţin, apoi dormind.

— Să ies de aici! Strigă Bianca frângându-şi mâinile, iată într-adevăr ceea ce este imposibil!

— Pentru care motiv? Întrebă Perrina mirată.

— Pentru că acest om m-a ameninţat cu o catastrofă înspăimântătoare! Dacă-l părăsesc, mama mea. Ah! Mama.

— Ei bine?

— Este pierdută! Simt că acest mizerabil nu ameninţă în zadar. Am înţeles că spunea drept şi că el posedă taina înfricoşătoare care o va omorî pe mama.

— Ei bine, rămâi aici, deoarece trebuie! Dar îţi jur că vei fi apărată de noi toate! Să vedem, adăugă ea, văzând că disperarea se făcea din nou stăpână pe Bianca, lasă-ne să facem cum ştim noi. Deoarece nu este Aretinul care te-a adus aici, fiindcă este Bembo acela care te ameninţă, vom găsi uşor mijlocul de a te scăpa. Linişteşte-te.

La stăruinţele Perrinei, care-i jură să n-o părăsească în timpul somnului ei, Bianca consimţi să se întindă cu totul îmbrăcată pe pat. Aproape imediat, căzu într-un somn adânc întretăiat de visuri fioroase dar care, cu toate acestea, o linişti.

Către seară se deşteptă şi o văzu pe Perrina, aşezată lângă pat, zâmbindu-i.

Bianca se lăsă târâtă lângă masa pe care se afla un prânz preparat.

Mâncă cu poftă, fiind la acea vârstă fericită când durerile, cât de violente ar fi, nu te împiedică a mânca şi dormi.

Dejunul terminat, Perrina se pregătea să reînceapă convorbirea de dimineaţă când se auzi glasul Aretinului care o striga.

— Te las o clipă singură, spuse ea, dar mă voi întoarce de îndată ce stăpânul îmi va vorbi; vrea fără îndoială să-mi dea ordine pentru dumneata.

Perrina ieşi la a doua strigare a Aretinului.

Câteva minute mai târziu, uşa se deschise şi Bianca îl văzu intrând pe Bembo. Ea se ridică şi se pregăti pentru o nouă luptă.

Bembo, după ce inspectase strada, închise fereastra, apoi înaintă spre Bianca.

— Văd, spuse el cu un surâs drăcesc, că ai mereu în mână acea frumoasă jucărie, a cărei urme le port.

El arătă mâna înfăşurată în cârpe.

Şi cum Bianca, urmând aceeaşi tactică păstra tăcerea şi se mulţumea să strângă cu nervozitate mânerul de aur al pumnalului ei, el reluă:

— Te ţii de neam. Imperia, mama dumitale, a omorât cu lovituri de pumnal pe ilustrul Ioan Davila, al cărui ucigaş Consiliul celor Zece n-a renunţat încă să-l găsească.

Bianca avu un tremur de nelinişte şi Bembo observă că pe acest teren al conversaţiei, era cu adevărat cel mai tare. El se aşeză la oarecare depărtare de tânăra fată.

— Vezi, spuse el, nu trebuie să te temi că vreau să întrebuinţez forţa, după cum am făcut din prostie în pădure. Aşadar, ascultă-mă tot aşa de liniştită, după cum vorbesc eu.

Această linişte nu exista de altfel decât în termenii întrebuinţaţi de cardinal.

Glasul lui tremura.

Ochii lui aruncau străluciri stranii.

Păru mai înspăimântător Biancăi decât atunci, în fundul pădurii întunecoase, căutând să se năpustească asupră-i.

— Ascultă, reluă cu bruscheţe Bembo, eu trebuie să părăsesc Veneţia chiar noaptea aceasta. Dar mai înainte de a pleca, am hotărât să fii a mea. Vei fi a mea.

Ea scutură din cap cu violenţă şi arătă vârful ascuţit al pumnalului ei:

— Nu înţelegi, continuă încet cardinalul, vei fi a mea de bună voie. Te iubesc, te iubesc ca cel din urmă smintit şi dumneata, dumneata mă urăşti. Ei bine, vom împreuna această ură cu această iubire.

Şi cum o privire de suverană îndrăzneală, o privire inspirată, plină de onoare şi de curaj cădea asupra lui, fu apucat de un acces de furie. Vorba îi deveni greoaie, gesturile necontrolate şi bâigui:

— Vei fi a mea, fată blestemată, auzi? Singură te vei da sărutărilor mele!

Gâfâia.

Ochii lui aruncau fulgere.

Stătea jos şi mâna lui înfăşurată în cârpe se îndrepta către Bianca, ce sta nemişcată, ca pentru a o cuprinde. El spuse batjocoritor:

— Ascultă! Destulă făţărnicie, destulă silnicie de prisos şi stupidă. Te iubesc şi mă vei iubi. Îţi dau să alegi. În braţele mele, imediat, sau mama ta închisă într-o oră.

Bianca scoase un ţipăt sfâşietor.

Se retrase până în colţul cel mai întunecos al camerei.

Bembo rămase unde era.

El strigă:

— Vino!

Ea se înfundă în ungherul ei.

— Bună fată! Strigă Bembo, care lasă pe mama ei călăului!

Un nou strigăt, mai slab, mai deznădăjduit, scăpă de pe buzele Biancăi.

Bembo înţelese că izbânda era a lui.

Înaintă doi paşi.

— O mama mea! Strigă Bianca ridicând asupra lui Bembo ochii strălucind de o seninătate ciudată, o mama mea, să murim deci amândouă, deoarece moartea singură este scăparea noastră cea din urmă.

În acelaşi timp, ridică braţul şi lovi cu putere în pieptul ei. Sângele curgea şiroaie.

Căzu în genunchi imediat, apoi pe spate.

Bembo scoase un urlet sălbatic.

Se năpusti asupra tinerei, se aruncă în genunchi şi cu amândouă mâinile, ridică capul palid.

Bianca deschise o clipă ochii şi acea privire era de o nespusă seninătate nevinovată şi sfioasă, dar plină de o asigurare depărtată, ca şi cum prin intrarea ei în tainele morţii, ar fi găsit în sfârşit adăpostul de necălcat.

— Nu vei muri, horcăi Bembo, nu vreau să mori.

Buzele tinerei se mişcară încet.

Bembo, sălbatic, pe jumătate nebun, se aplecă spre a culege ultimile cuvinte ale muribundei şi auzi:

— Adio, mamă. Adio, Roland.

Bembo, cu un geamăt înăbuşit, se dădu înapoi şi lăsă să recadă capul pe duşumea cu un zgomot înăbuşit.

Rămase astfel, aplecat asupra lui însuşi, cu mâna la ochi şi când se uită, văzu că Bianca era moartă.

Un surâs trist şi dulce rătăcea încă pe buzele decolorate.

Fiica curtezanei, fecioara curată, moartă, sacrificându-se singură pudoarei, părea că doarme într-o ţinută graţioasă.

Cardinalul privea cu ochii măriţi de groază acest spectacol.

— Moartă! Mormăi el, este cu neputinţă să fie moartă şi să-mi scape! Este adevărat? Nu, asta nu-i cu putinţă. Asta nu-i adevărat. Doarme.

O halucinaţie se desprinse din creierul lui.

Ajunse la convingerea că Bianca dormea.

În această stare sufletească, nebunia iubirii nu întârzie a-l năpădi.

Mormăi cuvinte fără şir, al căror înţeles arăta totodată grozavul gând ce-l chinuia.

— A mea! Da, e cu totul a mea! Tăcere! Principalul este să n-o deşteptăm. Băgare de seamă.

În acelaşi timp, el se târî către cadavru; răsuflarea aspră arunca fierbinţeala lui asupra obrazului îngheţat al moartei.

Mâna lui se întinse uşor, înlănţui mijlocul care începuse a înţepeni.

O clipă mai târziu cardinalul era lungit lângă cadavru.

Voia deci să-l cuprindă?

Fecioara trebuia să sufere, aşadar moartă, ruşinea sărutului de pângărirea căruia scăpase.

Tremurând, aiurând, scuturat de friguri, Bembo îşi apropie buzele de gura care se înţepenea într-un surâs de dincolo de mormânt.

În această clipă, un zgomot nedesluşit, răsună în palat.

Bembo auzi acel zgomot.

Pe neaşteptate readus în simţiri de situaţie, se sculă în genunchi, cu capul în mâini.

— Ce este? Bâlbâi. Blestem! Cine vine! Ah! Sunt pierdut!

— Bianca! Bianca! Striga o voce gâfâitoare.

— Aici! Răspunse un glas femeiesc.

Cardinalul sări.

Lovituri furioase zguduiră uşa.

Bembo izbucni într-un râs prostesc şi îndreptându-se către fereastră, o deschise larg şi sări în gol, în timpul când uşa se deschidea, sau mai curând cădea, smulsă din ţâţâni.

Bembo scăpase.

Cum n-a murit?

Cum nu s-a rănit?

În împrejurări anormale, corpul capătă o uşurinţă şi o dibăcie anormală. Bembo sărise de la o înălţime de patruzeci de picioare şi căzuse în picioare. Fără să piardă o clipă începu să fugă şi sări în gondola care-l aştepta.

Gondola începu să lunece pe apă. Bembo nu ieşi din starea de prostaţie decât în clipa când gondola atinse nisipul celuilalt mal al lagunei.

Sări pe uscat fără să spună o vorbă şi plăti cu dărnicie.

Cardinalul se înfundă în lanuri şi dispăru imediat.

Capitolul XV Marş forţat.

Bembo cunoştea destul de bine vecinătăţile Veneţiei; o luă drept înainte, străbătând pământuri joase şi nisipoase, poate cu speranţa de a dezorienta pe oamenii cu barca, dacă aceştia, din întâmplare, ar fi căutat să vadă în ce

direcţie plecase, sau poate fără să se gândească, fugind numai ca să fugă.

Era în prada unei groaze nebune, pe care căutase în zadar s-o potolească, în timpul trecerii lagunei.

Trebuie să spunem că abia se mai gândea la Bianca moartă. Bembo avea întrucâtva temperamentul Imperiei. Curtezana se despărţise pe neaşteptate de patima ei senzuală pentru Sandrigo, de îndată ce acesta fusese înjunghiat. Pasiunea lui Bembo era la fel. Bianca moartă, el se despărţi de dânsa. Atât cât avusese o umbră de nădejde ca să o aibă prin înşelăciune, ameninţări sau silnicie, iubise cu înflăcărare. Acum când moartea punea între ei o barieră de netrecut socotea nefolositoare visele imposibile. Bembo era omul pozitiv. Visul chiar, lua forma unei realităţi pur şi simplu îndepărtată. Dar dacă obiectul visului dispărea, visul se risipea.

Faptul totuşi era remarcabil şi arăta o putere de caracter excepţională. Pe măsură ce cardinalul se depărta de Veneţia, chipul palid şi dulce al Biancăi părea că se risipeşte ca o nălucă. Singură, groaza îl urmărea şi ceea ce-i răsuna în ureche, nu era cuvântul de agonie al fecioarei, ci era strigătul lui Roland chemând pe Bianca.

Roland era pe urmele lui, lucrul i se părea de netăgăduit.

Numai Roland îi va regăsi urma.

Aici Bembo începu a se asigura:

— Italia este mare. Cum va bănui el că m-am refugiat la Roma mai curând decât aiurea? Şi apoi, chiar dacă află că sunt la Roma, va avea cu adevărat interesul să mă regăsească? Ce vrea? Să scape de mine pentru că îl supăr în Veneţia? Ei bine, încetez de a-l mai supăra, de aceea plec! Şi apoi chiar dacă mă urmăreşte cu răzbunarea lui, Roma nu este Veneţia.

Acolo, voi fi atât de puternic. Acolo, papa însuşi mă va ocroti. Judecând astfel, spera să se scuture de acest sentiment de frică care-l punea pe fugă.

Dar nu putea să se liniştească şi simţea că Roland va fi de neîmpăcat.

— Să fug mereu!

Mergea în noapte ca un nebun, cu urechile aţintite, cu ochii din cale afară deschişi, ca să pătrundă întunericul, tresărind la vederea unui tufiş, aruncându-se la pământ când trosnea vreo creangă în spatele lui.

Strângea cu putere patul unui pistol ce şi-l pusese dimineaţa în gondolă şi pe care-l trecuse în centiron.

Înfăşurat în mantaua lui, ghetele lovind înăbuşit pământul, fugea prin sărituri, câteodată năpustindu-se înainte, câteodată oprit, înspăimântat, cu urechea întinsă.

— Să fug mereu!

După două ore de astfel de mers, făcu o bruscă întoarcere la stânga şi ajunse pe drumul Padovei, drum rău de altfel, crestat de urme pe care ploile le umpluseră cu apă şi pe care ciprii de pe margine arătau totuşi bine.

Se făcea ziuă când cardinalul intră în oraş. Prima lui grijă fu să cumpere un cal bun şi un echipament complet de călăreţ; cât despre hainele ce le purta, le făcu un pachet, pe care-l aruncă mai târziu într-un loc îndepărtat.

— Aretinul, bombăni el, poate foarte bine să dea o descriere exactă a hainelor ce le purtam.

Astfel transformat, din belşug înviorat într-un han bun, unde dormi două ore, Bembo se urcă pe cal pe la orele zece dimineaţa, ieşi din oraş şi luă în galop drumul Ferrarei.

Soarele strălucea, drumul era singuratic, cardinalul se simţea din ce în ce mai asigurat. Străbătu cu repeziciune Italia de sus, trecând prin Ferrare şi Bolonia şi după câteva zile se văzu la poalele Apeninilor pe care trebuia să-i treacă spre a-şi continuă drumul spre Roma. Ajunse astfel până în oraşul Firenzuola, al cărui nume înseamnă Florenţa mică. În sfârşit, acest oraş se află pe coasta de nord a Apeninilor şi Florenţa îi stă faţă în faţă, pe povârnişul meridional.

La Firenzuola nu era decât un han.

Bembo, judecând suficientă distanţa pe care o pusese între el şi Roland, se hotărî să-şi petreacă noaptea aici. În sfârşit, noaptea se lăsa în clipa când descăleca înaintea hanului, în timp ce hangiţa grăbită alerga pentru a-i ţine frâul.

Bembo mâncă cu foarte mare poftă în sala comună; apoi chemând hangiul:

— Hanul dumitale, spuse el, nu are aerul de a fi des vizitat.

— Vai! Excelenţă, cui spuneţi asta! Dacă nu mi-ar veni din când în când un cavaler de neam bun ca măria-voastră, de mult timp aş fi cerşetor.

— Aşadar, nu este nimeni în han, în clipa asta?

— Nimeni altul decât dumneavoastră, înălţime!

— Bine; doresc să petrec noaptea aici.

— Avem paturi excelente. Măria-voastră nu va dormi niciodată aşa de bine.

— Este tocmai ceea ce-mi trebuie. Arată-mi deci unul din aceste faimoase paturi.

— Imediat, numaidecât! Strigă hangiţa aducând o lumânare. Dacă excelenţa-voastră doreşte să se odihnească, să mă urmeze.

Hangiul deschise o uşă care dădea în sala comună, la parterul hanului şi urmat de Bembo, intră într-o cameră mizerabilă, unde era un pat foarte strâmt şi foarte tare în aparenţă.

— Perfect! Superb! Strigă Bembo.

— Aşadar, excelenţa-voastră va rămâne noaptea aici? Zise cu timiditate gazda.

— Da, scumpul meu, patul îmi place, şi camera de asemenea.

Hangiul se retrase radios. Imediat, cardinalul se aruncă pe patul urât şi se înveli cu mantaua. Auzi pe hangiu închizând poarta hanului; suflă în lumânare şi zdrobit de oboseală, închise ochii. Somnul îl cuprinse aproape imediat.

Dar, cum era în acea stare de jumătate somnolenţă ce precede somnul deplin, i se păru că aude un zgomot de

glasuri în sala comună.

Se ridică într-un cot şi ascultă.

Vocile erau a doi călători care, fără îndoială sosiseră la han în timpul primului somn al cardinalului.

Bembo ascultă, cu interesul nespus de mare al condamnatului la moarte, care aude paşi apropiindu-se pe neaşteptate de camera lui; poate moartea care vine.

Imediat se scutură îngheţat de fiorii groazei.

Dinţii lui clănţăneau. Aceste glasuri. Aceste glasuri.

Se dădu jos din pat, se puse în genunchi şi astfel, pentru ca să înlăture chiar un scârţâit al ghetei, se târî până la uşă.

Drumul dură câteva secunde şi i se păru lui Bembo că durase o oră. La uşă, îşi lipi urechea. Atunci o sudoare îmbelşugată îi inundă fruntea şi părul i se zbârli întocmai cum se întâmplă când nervii sunt duşi de groază la maximul lor de încordare, fenomen rar, dar aievea.

Ascultă stând tot în genunchi.

În faţa uşii comunicând cu sala comună era o uşă-fereastră deschizând drum spre spatele casei.

Când sosise, Bembo inspectase totul.

La dreapta era o curte cu grajduri în fund; la stânga era o mizerabilă grădină, unde hangiul cultiva legume. Totul era înconjurat în parte de un gard, în parte de un zid pe jumătate dărâmat din cauză că nu fusese îngrijit şi reparat.

Bembo, ajunse la uşa-fereastră, întreprinse acea operă primejdioasă şi supărătoare, care consta în a deschide ceva noaptea, fără a face să scârţâie încheieturile, fără a provoca un zgomot, atunci când făptaşul ştie că la primul scârţâit, o mână, a duşmanului, va trebui să se abată pe umărul lui.

Îşi ajunse scopul şi se văzu afară.

Atunci se îndreptă spre grajd ca să-şi ia calul, dar la jumătatea drumului se opri năucit. Pentru a face să iasă animalul din han, nu exista alt mijloc decât să-l treacă, pe sub o boltă, care ducea la drum şi care era închisă de o poartă mare pentru căruţe.

Pe lângă asta, i se părea imposibil să-şi înşeueze calul, să-l înfrâneze, să-l facă să iasă din grajd fără a-i trezi. Imposibilitatea unei astfel de operaţiuni îi păru ciudată.

Pumnii i se strânseră, un suspin de frică îi sfâşie gâtlejul.

Ascultă. În han auzi zgomotele hangiului şi femeii sale, grăbiţi fără îndoială să pregătească o masă noilor sosiţi.

Bembo ajunse la zid şi-l sări cu uşurinţă, într-un loc unde o dărâmătură formase o spărtură cât jumătate din înălţimea sa.

— Voi pleca pe jos, mormăi în el.

Se îndreptă spre câmpii, într-o goană pierdută, apoi mereu alergând, regăsi drumul care suia coastele Apeninilor.

Dar imediat se gândi că acei care îl urmăreau ar lua cu siguranţă acest drum şi senzaţia că ei erau acolo, îl făcu să se întoarcă pe neaşteptate, cu pistolul în mână, cu faţa încordată căutând să pătrundă noaptea cu privirea lui arzătoare. Nu văzu nimic.

Cu un mormăit de ameninţare, de furie şi teroare, el reîncepu să fugă, de astă dată traversând câmpuri cu mărăcinişuri, boschete de castani şi de stejari care formau mase confuze. Cât timp a durat această fugă nebună?

Ce munţi escalada cardinalul episcop al Veneţiei în fuga lui nebună în noapte, după ce suflul de spaimă l-a atins în ceafă? Prin ce râpe abrupte, prin ce văi profunde a mers el? Ce torente, ce abisuri au barat fuga sa în neştire şi cum a reuşit el să le învingă? Singur, n-ar putea să spună.

Ceea ce este cert, este că o dată cu răsăritul soarelui, un păstor sosi pentru a-şi conduce caprele pe pantele muntelui cu stânci enorme, ascuţite ca osatura globului terestru, acest păstor, am zis, observă un om căzut în fundul unei văi strâmte şi coborî la el.

Omul era leşinat, dar nu rănit. El se refugiase acolo, nu căzuse. Văgăuna era plină de zăpadă şi omul fără îndoială adormise pe ea. Păstorul luă plosca sa şi vărsă pe buzele acestui necunoscut câteva picături din lichidul fermentat pe

care îl conţinea. Omul deschise ochii, se ridică precipitat şi aruncă o aşa privire, că păstorul a recunoscut mai târziu că n-a văzut niciodată ochi mai buimăciţi, mai înspăimântaţi.

— Cine eşti, ce vrei cu mine? Mormăi Bembo.

— Un sărman păstor, excelenţă, zise păstorul tremurând.

— Eşti singur?

— Singur, cum senioria-voastră poate vedea.

Bembo privi împrejurul lui, oftă apoi aruncând păstorului o privire mai puţin teribilă.

— Eu am observat pe senioria-voastră, spuse păstorul, şi crezând că ea este rănită, am profitat şi am vărsat pe buzele sale puţin din plosca mea.

Bembo căută în centura sa de piele şi dădu păstorului înmărmurit o piesă, de aur.

— Prinde.

— Monsenior. Aceasta este mai mult decât câştig eu în şase luni, poate într-un an.

— Prinde, dar cu o condiţie. Dacă trec oameni pe aici şi dacă te întreabă de a traversat un om muntele, tu să zici că n-ai văzut pe nimeni.

— Da, monsenior, zise păstorul luând dublul ducat de aur.

— M-ai înţeles?

— Da excelenţă, dar era inutil de a mă plăti pentru aceasta, noi locuitorii de la munte, n-avem obiceiul de a-i trăda pe fugari.

Bembo aruncă o profundă privire la păstor şi aplecă capul, gânditor.

Apoi el întrebă:

— Acum, unde sunt? Departe de Firenzuola?

— Departe? Cred şi eu. Firenzuola este de cealaltă parte a Apeninilor. Aici sunteţi pe versantul Borgo.

— Borgo?

— Da, Borgo aproape de Florenţa.

Bembo tresări de bucurie. El traversase Apeninii şi era acum pe drumul Florenţei, adică pe ruta directă a Romei, pe ruta refugiului asigurat.

— Şi pentru a ajunge la Borgo? Întrebă el.

— Dacă senioria-voastră urcă pe coasta acestei văi până la acea stâncă aurită de soare, apoi apucă poteca ce şerpuieşte spre vale, această potecă îl va duce spre Borgo. Dacă senioria-voastă doreşte să-l conduc?

— Nu, nu. Adio păstorule şi aminteşte-ţi ce ţi-am zis.

Păstorul întinse cu mândrie braţul, fie într-un gest de jurământ, fie ca să arate lui Bembo direcţia ce trebuia s-o ia. Bembo începu să urce ponorul, găsi poteca arătată, ajunse la drum şi ajunse în Borgo după-amiază.

Acolo îşi cumpără un cal şi porni pe drumul Florenţei, unde ajunse pe înnoptate.

De la Florenţa, Bembo începu să se liniştească. Deci călători puţin şi numai în timpul zilei; drumurile erau din ce în ce mai bătătorite şi căruţe poştale treceau într-una. Acest lucru producea o mişcare şi o însufleţire ce-l smulgeau din posomorâtele-i gânduri. Când străbătu Siena şi ajunse pe ţărmul lacului Bracciano, avu deplina convingere că era scăpat. A doua zi, intra în câmpia Romei, întinsă câmpie stearpă, arsă de soare vara, mocirloasă iarna. Cât putea zări Bembo cu ochii, nu vedea decât bărăganuri sterpe, unde-şi încovoiau capetele gingaşe niscai copăcei bătuţi de vânturile dinspre miază-noapte.

În aceeaşi zi ajunse la un han, care nu era decât la vreo câţiva paşi de Roma şi care se numea Hanul Furcii, pentru că drumul într-adevăr se bifurca în acest loc.

Bembo se hotărî să se oprească aici câteva ore, aşa ca să nu intre în Roma decât pe înnoptate.

Stăpânul ospătăriei Osteria della Forca asigură pe excelenţa-sa că va fi cu desăvârşire liniştit în marele-i han şi că i se va servi o cină, de care o să-şi aducă multă vreme aminte. Deci cardinalul se aşează lângă foc în sufragerie.

Bogata cină vestită de ospătar se ivi sub forma unei omlete, a unei hălci de răcitură şi a unui pui slăbănog, totul stropit cu un vinişor prost, pe care hangiul îl tot lăuda că este adevărat Chianti superior.

Bembo după cum s-a văzut era un mâncău.

Totuşi nu se strâmbă nicidecum şi plăti fără să mai socotească nota, ceea ce făcu să fie trecut de la rangul de excelenţă la acela de ilustrissima excellenza.

— Ei asta-i! Se gândea cardinalul, să mă fi cuprins o nebunie, acolo în acel han din Firenzuola? Acum că mi-am recăpătat tot sângele rece, aş putea jura că era vocea lui Roland Candiano? Fireşte, mi s-a părut că o recunosc pe dată.

Bembo se înfioră la această aducere aminte.

— Dar ia să vedem, reîncepu el, ce dovadă am că Roland Candiano m-ar fi urmărit până la Firenzuola şi că mi-a pierdut urma? În opt zile de mers ce s-au scurs, aş fi întrezărit ceva câtuşi de puţin neliniştitor! Nimic însă. Nu, nebuna mea spaimă m-a înşelat! Nu, nu era Candiano! Nebun ce am fost să risc de o sută de ori, să-mi zdrobesc oasele în fundul unei prăpăstii în noaptea aceea de spaimă.

Rămase visător, se duse la fereastră şi şopti:

— S-a sfârşit! Să nu ne mai gândim la acest vis rău.

Roma este la doi paşi! Limanul! Izbăvirea!

Nici o părere de rău pentru Bianca, micuţa fecioară moartă în palatul Aretinului, nici o amintire cel puţin. Nimic altceva în sinea lui decât bucuria că scăpase.

La Roma o va găsi pe Imperia!

Şi Imperia era o minunată unealtă a norocului, pe care se deprinsese s-o aprecieze şi de care socotea să se bucure, să se folosească cu dibăcie.

Cum se însera, îşi ceru calul.

Hangiul i-l aduse, i-l ţinu respectuos de hăţuri, în timp ce fiică-sa îi prezenta pocalul de bun rămas.

Bembo îl bău dintr-o duşcă, zâmbi fetei, făcu un semn cu mâna hangiului şi dând pinteni calului, se îndepărtă în trapul cel mare în direcţia Romei.

Era abia un sfert de oră de când Bembo se făcuse nevăzut, când descălecară în faţa Osteriei della Forca doi călăreţi, dintre care unul era un fel de uriaş cu chipul îndurerat.

Capitolul XVI Gennaro îşi plăteşte datoria.

Să ne întoarcem acum la acea noapte de serbare, de dragoste şi moarte, când curtezana Imperia, într-o clipă de nebunie şi de furie geloasă, a dat-o pe fiica sa în mâinile cardinalului, arătându-i printr-o vorbă calea ce-o putuse ea lua. Vom ruga pe cititor să reconstituie scena din gondolă, moartea lui Sandrigo şi a Juanei şi să se refere la clipa când Imperia, în acea luntrişoară în voia valurilor, trăgea la mal. O îngrămădeală se formase.

Un om se oferi s-o ducă pe curtezană acasă.

Între timp, s-a văzut că Scalabrino îl anunţase pe Roland că-l înjunghiase pe Sandrigo şi că o înecase pe Imperia.

După ce dăduse diferite porunci, Roland plecase în zori de zi din casa de pe insula Olivolo. Scalabrino, plecase într-o altă direcţie în căutarea lui Bembo. Nu rămăsese în casă decât bătrânul Filip şi s-a văzut că Gianetto, feciorul de casă al Aretinului, sosise prea târziu ca să-l informeze pe Roland despre sosirea lui în casa stăpânului său.

Deci Roland pornise singur la drum.

Era pe două urme: a Biancăi şi a Juanei.

După plecarea acesteia din urmă din casa din Mestre, n-o pierduse din ochi. Pusese pe unul dintre camarazii săi să o urmărească pe tânăra femeie, cu sarcina de a veghea în taină asupra-i, s-o ocrotească.

— Biata fată! Se gândea el. Dragostea ei pentru Sandrigo o împinge la vreo catastrofă. Pentru această iubire, mizerabilul ar fi ucis-o, dacă Scalabrino în acea noapte n-ar. Dar iată-l mort! Ce va face ea? Trebuie să fie în braţele frăţeşti, pentru ca aici să poată plânge; trebuie să găsească o inimă, ca s-o mângâie. Putea-voi găsi eu oare cuvintele ce vor reda puţină pace surorii mele? O, mamă, de ce nu eşti aici, tu, pentru care această sublimă inimă s-a învoit la cel mai sublim devotament, pe care tu nu-l cunoşti, tu care-i spuneai „fiica” ta!

Cu mintea astfel preocupată, când de ceea ce va spune Juanei, când de dispariţia Biancăi, mergea de-a lungul

cheiurilor, îndreptându-se către locuinţa Juanei a cărei adresă exactă o ştiu din prima zi. Aproape că se izbi de o adunare de bărbaţi şi de femei din popor, care priveau ceva ce trebuia să fie extraordinar, căci Roland ridicându-şi ochii, o recunoscu pe Imperia în barcă, pe Imperia cu veşmântul ei de serbare, pe Imperia rebegită de frig, albă ca varul de spaimă.

O înăbuşită înjurătură izbucni de pe buzele lui Roland.

Aşadar, Imperia trăia!

Aşadar, aruncată în canal de Scalabrino, reapărea! Crima, mai puternică decât dreptatea, triumfa încă o dată.

Roland rămase visător în faţa acestei năluciri şi timp de câteva clipe, se întrebă dacă nu trebuia să se arunce asupra acestei femei.

— Pentru ce n-am omorât-o în noaptea asta? Mormăi el.

Ca într-o viziune a unui vis rău, văzu un om desprinzându-se din grup, şi intrând în barca care se depărta cu toată puterea vâslelor. De câteva clipe, adunarea se risipise şi Roland rămase în acelaşi loc, izbit de mirare şi întrucâtva de oroare. Un fel de furie clocotea într-însul.

În sfârşit un adânc suspin ridică pieptul lui şi se pregătea să se retragă, când i se atinse braţul.

Se întoarse cu repeziciune şi văzu un om care se înclina înaintea lui, un om îmbrăcat ca un luntraş înstărit.

— Cine eşti? Întrebă Roland.

— Dacă vrei să mă urmezi o clipă, îţi voi spune-o după aceea, răspunse omul.

— E de prisos. Te recunosc acum. Eşti Guido Gennaro, şeful poliţiei.

Şi Roland, aruncând repede o privire împrejurul lui se convinse că erau singuri şi se puse în gardă contra unui eventual atac.

— Liniştiţi-vă, înălţime, spuse Guido Gennaro. Vă amintiţi vocea, deoarece iată a doua oară când mă recunoaşteţi numai după sunetul glasului meu. Dar eu, înălţime, am amintirea faptelor.

— Ce vrei să zici?
— Că nu aveţi de ce vă teme din parte-mi, atât cât voi fi datornicul domniei-voastre.
— Lămureşte-mă.
— Am avut avantajul de a vă propune să mă urmaţi. Aici vom fi spionaţi.
— Haide, unde vrei să mă duci?
— Nu interesează unde, deoarece vom putea vorbi în linişte zece minute.
Roland, aruncă o privire scormonitoare spre biserică.
— Alteţă, spuse şeful poliţiei închinându-se, vă jur pe sufletul meu că în această biserică nu este ascuns nici un zbir spre a vă aresta. De altfel, dacă vă este pe plac să mergem în alt loc, sunt gata să vă urmez.
— Să intrăm, spuse Roland.
Biserica era într-adevăr singuratică şi Roland de cum intră se putu convinge că Guido Gennaro nu-l amăgise.
Ei se îndreptară spre o nişă laterală. Roland se aşează în umbra unui stâlp şi cu un semn pofti pe şeful poliţiei să se aşeze lângă dânsul.
— Te ascult, zise el.
— Înălţime, reîncepu Guido Gennaro după o clipă de tăcere, mai întâi caut să vă înştiinţez despre un lucru: că aş fi putut să vă arestez astă-noapte, la serbarea curtezanei Imperia şi că n-am vrut s-o fac.
— Trebuia să încerci, zise Roland, aceasta este meseria dumitale.
— Da, şi cred că aş fi izbutit, cu toate forţele ce le-aţi adus într-un scop pe care nu-l cunosc.
— Văd că eşti bine informat.
— Asta-i meseria mea, zise şeful poliţiei luând şi el cuvântul de care se servise Roland.
— Atunci, de ce ai şovăit?
— O să v-o spun, înălţime. Mi-aţi dăruit viaţa şi socotesc că sunteţi pentru mine sfinţit.
Roland privi pe şeful poliţiei cu mirare.

— Îmi sunteţi sfinţit până în ziua când vă voi fi făcut un serviciu egal cu cel ce mi l-aţi făcut.

— Adică până în ziua când îmi vei fi scăpat viaţa.

— Sau ceva cam la fel, de pildă viaţa unei fiinţe care v-ar fi tot aşa de scumpă ca şi a dumneavoastră, dacă nu şi mai mult. Roland tresări. O posomorâtă şi dureroasă văpaie ţâşni din privirea lui.

— Despre care persoană vrei să spui? Întrebă el cu o voce răguşită.

— Puţină răbdare, înălţime. Lăsaţi-mă mai întâi să termin ceea ce voiam să vă spun. Aşadar, am onoarea să vă informez că-mi sunteţi inviolabil, atât cât nu-mi voi plăti datoria. Dar de îndată ce îmi voi crede plătită datoria faţă de voi, vă înştiinţez că voi depune toate eforturile pentru arestarea domniei-voastre, pentru că nu-i numai datoria mea, dar şi interesul meu.

Ajuns aici Guido Gennaro dintr-o veche obişnuinţă îşi frecă mâinile.

— Faptele domniei-voastre! Am ştiut foarte puţine lucruri. Dumneavoastră sunteţi un straşnic potrivnic! Iată luni şi luni de zile de când vă urmăresc pas cu pas prin poliţia cea mai puternică din întreaga Italie şi poate a lumii. Ah! Înălţime, lăsaţi-mă să vă plătesc tributul sincerei mele admiraţii, lăsaţi-mă de asemenea să vă spun că, cu moartea în suflet îmi voi îndeplini datoria, când vă voi aresta. Dacă v-aş fi cunoscut toate faptele, aş fi ghicit pretutindeni în evenimentele din aceste ultime luni, groaznica şi greaua dumneavoastră mână. Am adulmecat urma voastră în palatul Imperiei, în palatul căpitanului-general Altieri (oricât de stăpân pe sine, fu Roland, se cutremură la auzul acestui nume şi Guido Gennaro îşi însemnă acest fior) în palatul episcopului Bembo şi până şi în palatul mai marelui meu director, marele inchizitor Dandolo, cutez încă să adaug: până în palatul ducal. L-am văzut pe Foscari, groaznicul, nemilostivul Foscari, privind în juru-i cu nelinişte când se rostea numele domniei-voastre; l-am văzut

pe Altieri albind la faţă, l-am văzut pe Dandolo tremurând, l-am văzut pe episcop înfiorându-se de teamă. Am adunat aceste impresii fugitive, am notat faptele misterioase ce par că formează în jurul acestor puternice personalităţi un cerc de fier, care merge strângându-se din ce în ce mai mult, şi am înţeles mişcătoarea, împătimitoarea luptă ce aţi început-o singur-singurel împotriva atâtor elemente diferite. Şi dacă rămâneţi insensibil, dacă nu puteţi fi prins, dacă mişcările domniei-voastre se învăluiesc cu o taină de nepătruns, nu mi-e mai puţin cu putinţă să studiez efectele gândirii voastre şi să vă urmăresc drumul ce este ca un meteor ce trece fără să fie văzut, dar a cărui trecere se constată prin nenorocirile ce le lasă în urma lui. Cataclismele astea eu le văd, le însemnez. Bembo şi Altieri odinioară prieteni, sunt astăzi duşmani. Pentru ce? Foscari şi Altieri erau doi fraţi. Acum unul organizează împotriva celuilalt o uneltire atât de dibace, formată cu atâta artă, chibzuire îndepărtată şi voinţă înspăimântătoare, şi numai o concepţie de geniu a putut zămisli o atare operă. Cunoaşteţi poate pe inspiratorul invizibil, alteţă? Ştiţi care-i mâna ce ţine firul conducător al acestui labirint în care se afundă şi se rătăcesc Foscari, Altieri, Bembo, Dandolo? Eu, eu cred că îl cunosc pe acest inspirator, cred că i-am recunoscut mâna. În orice caz, ştiu că aceeaşi nenorocire ameninţă pe oamenii aceştia şi-i atârnată asupra întregii Veneţii. Ştiu că fulgerul este încet, cu dibăcie îngrămădit şi că tunetul va izbucni, fărâmiţând pe unii, înmărmurind pe alţii până la nebunie. Afară doar dacă.

— Sfârşeşte-ţi vorba, zise cu răceală Roland.

— Afară doar de nu izbutesc să-l arestez pe Roland Candiano, zise şeful poliţiei ploconindu-se.

Un palid zâmbet apăru pe buzele lui Roland şi Guido Gennaro traduse acest zâmbet cu voce tare:

— Poate că este prea târziu?

Întrebă de-a dreptul şi poate că de astă dată Roland i-ar fi răspuns, dar nu avu timpul.

Un om ce intrase în biserică, se opri la câţiva paşi de Guido Gennaro şi tuşi uşor, ca pentru a-i atrage atenţia.

Şeful poliţiei se întoarse, văzu omul şi sculându-se se duse cu grabă spre el. Pentru orice eventualitate Roland îşi scoase pumnalul din teacă, îi ascunse tăişul sub manta şi aşteptă cu acea suverană nepăsare, care era una din puterile sale. În timpul acesta omul care intrase, vorbea cu grăbire lui Gennaro şi părea că-i face un raport.

Când raportul se sfârşi, şeful poliţiei expedie cu un gest pe zbirul care-i adusese cine ştie ce veste.

— Locotenentul Sandrigo înjunghiat! Şopti Guido Gennaro.

Şi dus pe gânduri aruncă o privire spre Roland.

— O să aflu! Adăugă el.

Veni şi se aşează lângă Roland.

— Înălţime, spuse el, doriţi sa întrerupem pentru câteva clipe această convorbire, pe care o vom reîncepe mai târziu, poate cu şi mai mult interes?

Roland aruncă o privire întrebătoare spre Gennaro.

— Aş vrea să vă arăt ceva, un spectacol ce-o să vi se pară curios, sunt convins.

Şi deodată luând o hotărâre, spuse:

— Mai mult încă, pot să vă spun despre ce-i vorba. S-a găsit în Lido cadavrul unui om, pe care trebuie să-l cunoaşteţi. A fost înjunghiat de o mână de maestru şi poartă încă pe piept pumnalul adânc înfipt în el.

— De prisos să te mai osteneşti pentru atâta lucru, dragul meu domn, zise Roland cu acea politeţe care îi îngheaţă pe oameni până la măduva oaselor. Acest leş este acel al banditului Sandrigo, de curând făcut locotenent de arcaşi, ca răsplată a nu ştiu cărei trădări.

Guido Gennaro rămase o clipă încremenit, dar reculegându-se numaidecât, zise:

— În cazul acesta, înălţime, poate îmi veţi putea spune şi numele femeii.

— Care femeie? Exclamă Roland sculându-se grabnic.

— O femeie. al cărei cadavru înlănţuit de acela al lui Sandrigo.

Un blestem înăbuşit izbucni de pe învineţitele buze ale lui Roland, fugind afară şi ajungând cât ai clipi din ochi pe cheiul cu pricina, în aceeaşi clipă în care dintr-o barcă ce acostase, era ridicat leşul unei femei, care era aşezat pe lespezi lângă cadavrul lui Sandrigo. Cu un gest furios Roland îndepărtă lumea ce înconjura fiorosul grup, îngenunche, pipăi, ascultă la pieptul tinerei femei, ca şi cum ar mai fi existat vreo speranţă. Zadarnică speranţă! Femeia asta tânără şi frumoasă, acel păr negru revărsat peste umerii ei, mădularele sale înţepenite arătau că acea femeie era moartă, de-a binelea moartă.

Roland scapă un geamăt şi lacrimi arzătoare curseră din ochii lui dezobişnuiţi să mai plângă.

— O! Juana, şopti el cu o voce înăbuşită, Juana, floare a devotamentului, inimă de înger, întrupare a bunătăţii, iată-te deci la capătul calvarului tău! Sărmană victimă a cărei viaţă nu fu decât suferinţă şi devotament. ai încetat aşadar să mai suferi! O, Juana, sora mea venerată, n-ai vrut pacea, dacă nu fericirea ce ţi-o pregăteam! Ţi-ai împlinit până la capăt ursita ta tristă, sărmană curtezană, atât de nevinovată şi aşa de curată, visul tău te-a omorât! Adio deci, Juana. Dormi în pacea veşnică a acestui vis îngeresc, în timp ce eu, îmi urmăresc îndeplinirea acestui vis de răzbunare.

Se aplecă, ridică palidul cap şi depuse pe frunte o lungă şi cucernică sărutare frăţească. Apoi se sculă. Lacrimile i se uscaseră, ca la atingerea focului sfâşietor ce ardea în el.

Aruncă o ultimă privire spre trupul neînsufleţit al Juanei, apoi se întoarse brusc şi mulţimea mirată, se dădu în lături la trecerea lui. Roland căută din ochi pe şeful poliţiei. Îl văzu la câţiva paşi de dânsul.

— Domnule, îi spuse el, voiai – aşa-mi spuneai – să-mi faci un mare serviciu!

— Într-adevăr, înălţime, aşa este.

— Ei bine, îţi voi da prilejul s-o faci, după care voi socoti că eşti dezlegat de orice recunoştinţă, deoarece ai sentimentul recunoştinţei.

— Vorbiţi, înălţime.

— Prevăd că n-o să-mi aparţin toată ziulica. Trebuie să mă ocup de cei vii. Morţii, domnule, nu mai au nevoie de mine. Totuşi, doresc ca înmormântarea acestei nenorocite să se facă. Aşa cum trebuie.

Roland îşi duse repede mâna la ochi.

Apoi reculegându-se scoase de la chimir un pumn de aur. Guido Gennaro refuză cu un gest.

— Ia, zise Roland cu autoritate; eu doresc aceste funeralii, sunt eu, singurul, care trebuie să le plătească.

Şeful poliţiei luă banii, se înclină şi zise:

— Poruncile domniei-voastre vor fi îndeplinite, înălţime. Această femeie va fi înmormântată ca şi cum ar fi o fiică de nobili.

— Îţi mulţumesc. Acum lasă-mă.

— Înălţime.

— Ce mai este?

— Vă jur că ceea ce aveam a vă spune, este de cea mai înaltă însemnătate.

Roland tresări.

— Iată una care a murit, şopti el. Poate să fie alţii de scăpat.

— Vino! Spuse pe neaşteptate Roland.

În acest moment zbirul care intrase în biserică, îl atinse pe Guido Gennaro de braţ. Şeful poliţiei se opri, în timp ce Roland, adâncit într-o posomorâtă visare, continua să păşească spre biserică. Zbirul cu un gest arată pe Roland, care se făcea nevăzut după uşă.

— Nu-l recunoaşteţi? Întrebă el.

— Nu, răspunse cu răceală Guido Gennaro.

— Ei bine, eu, exclamă zbirul nemaiputând de bucurie, eu îl recunosc: este Roland Candiano!

Şeful poliţiei se întoarse spre o ceată de zbiri ce-l urmau necontenit.

Denunţătorul se gândi: „Iată că mi-am făcut norocul”.

Guido Gennaro îl apucă de gât şi aruncându-l în braţele zbirilor ce veniseră în fuga mare, zise:

— Duceţi pe omul acesta la mine acasă, puneţi-l la secret şi vegheaţi asupra-i: este un conspirator.

În aceeaşi clipă zbirul denunţător fu târât, palid de groază.

— Nătărăul! Şopti Gennaro, nătărăul, era să-mi dea peste cap toată munca mea!

Frecându-şi mâinile, intră în biserică, unde-l regăsi pe Roland, care rezemat cu spatele de un stâlp, cu privirea pierdută, evoca în gând grozava privelişte ce-o avusese sub ochi. Şi străbătând scurgerea de vremi, îşi evoca de asemeni scena când Juana îi povestise cum îşi procurase banii necesari pentru a o scăpa pe mama lui muribundă. Ivirea lui Guido Gennaro îl smulse din muta şi fioroasa-i contemplare. Scutură cu tărie capul, ca pentru a zice:

— Nu am dreptul să mă opresc. Dureri, bucurii, totul trebuie să se strecoare în juru-mi. Nu mai am dreptul să mă opresc în cale, pentru ca să văd sau să plâng.

Făcu un semn ca pentru a-l invita pe şeful poliţiei să vorbească.

— Înălţime, reîncepu atunci Guido Gennaro, cred că v-am spus destul adineauri, ca să vă fac să înţelegeţi că am putut reconstitui gândirea domniei-voastre şi să urmăresc, dacă nu toate demersurile voastre, cel puţin voinţa dumneavoastră, în sfârşit, dacă n-am avut cunoştinţă de faptele Voastre, v-am cunoscut intenţiile. Ultimul incident ce s-a produs, face parte din serie şi-mi lămuresc moartea lui Sandrigo, deşi sunt puţin dezorientat de moartea acestei tinere femei.

— Mai departe! Bombăni Roland a cărui faţă se strâmbă sub sforţarea ce-o făcea ca să-şi domolească durerea.

— Trec mai departe înălţime şi ajung la concluzia ce-am avut cinstea să v-o expun. Concluzia mea logică, este că

orice gând al vostru, toate faptele domniei-voastre, toată voinţă dumneavoastră, se învârtesc în jurul unei persoane. A unei femei, al cărui nume n-o să-l spun. Dar pe care l-aţi şi ghicit!

— Leonora! Şopti Roland, care nu-şi putu stăpâni acest strigăt al gândirii sale, dar care vorbi atât de încet, încât Gennaro nu-l auzi.

— În jurul acestei femei se învârtesc ori s-au învârtit personalităţile cărora le-aţi declarat războiul înfricoşător despre care vă vorbeam adineauri. Din asta am dedus, înălţime, că ilustra signora vă stă la inimă prin puternice legături şi că dacă vă pun în măsură să-i salvaţi viaţa, e de fapt ca şi cum aş scăpa-o pe a dumneavoastră.

Şeful poliţiei tăcu o clipă, apoi spuse încetişor:

— Înălţime, v-am vorbit cu toată sinceritatea de care mă simt capabil. Aştept să-mi arătaţi printr-o vorbă, printr-un semn, că am expus o situaţie dreaptă, că în sfârşit nu v-am înşelat. Fără de care, ceea ce am să vă spun, nu ar avea nici un înţeles.

Roland era în prada unei groaznice emoţii şi acest fenomen de dezorganizare morală se întâmpla în clipa când neaşteptata vedere a Juanei moarte dăduse o lovitură acestui suflet atât de impresionant şi răsunător. Guido Gennaro precis cunoştea vreun pericol serios, ce-o ameninţa pe Leonora. Şi atunci? Trebuie s-o scape? El! S-o scape pe Leonora. Pentru ce? Oare merita să se ocupe de dânsa? Trădat de această femeie, cu iubirea biciuită, aruncată din vârful idealului său, unde o aşezase dânsul, ce-i datora el ei? O ierta. Bine! Dar să o apere?

S-o ierte! Să-i acorde mila unei iertări, da!

Să nu se ocupe de dânsa, da! Să uite chiar că exista, da!

— Ea este în primejdie! Ţipă el în sinea sa, în timp ce fioroase oftări îi sfâşiau gâtlejul şi-şi adânci unghiile în palmele mâinilor, ea e în pericol! Ce-mi pasă mie! S-a ocupat ea de mama mea în agonia mizeriei şi durerii? S-a îndeletnicit ea să-l scape pe tatăl meu în viaţă de mila

publică, cum zicea groaznicul magistrat din Nervesa? S-a îngrijit ea să mă scape pe mine, pe când eu aproape că-mi dădeam sufletul în fundul mormântului meu? A împiedicat ea arestarea mea în casa lui Dandolo? Noua mea arestare ar fi tulburat-o, ar fi neliniştit-o? Nu a cutezat să spună atunci o vorbă. O! Odinioară când alergam în insula Olivolo, acel care mi-ar fi spus că Leonora nu era puritatea dragostei însăşi, abnegaţia şi devotamentul realizat într-un suflet măreţ, pe acela l-aş fi ucis! Şi în timp ce săpam mina, ca să mă apropii de dânsa, pe când unghiile mele sângerau pe piatră, în timp ce urlam de deznădejde, ea se gândea să înlocuiască amorul răposat printr-un alt amor! Ah! Biata logodnică credincioasă şi nevinovată! Este în primejdie? Ei bine, nu-i oare pedeapsa care vine? De ce m-aş duce să mă pun între ea şi pedeapsa ce i-o pregăteşte fatalitatea, fără să mă amestec câtuşi de puţin. Suferea îngrozitor. Hohote de plâns se zbuciumau în el, pe când faţa împietrită nu lăsa să se vadă decât o visare. Drept e că visarea acestui chip era înfricoşătoare de văzut. Şi deodată se produse orbitoarea lucire a tuturor acestor licăriri combinate. La zenitul gândirii sale izbucni lovitura de trăsnet.

— Nenorocit! Încă o mai iubesc! O iubesc ca un nebun. N-am încetat să o ador! Şi eu care n-am tremurat niciodată, tremur numai la gândul că o ameninţă o primejdie!

Treptat, el se potoli, se îmblânzi.

Şi întrebării ce i-o pusese Gennaro, răspunse încet aproape umilit cu o voce de învins:

— Vorbeşte, domnule. Ce primejdie o ameninţă pe fiica lui Dandolo?

— Înălţime, spuse cu vioiciune Gennaro, singur aţi spus-o. Ei bine, da, despre dânsa este vorba. Aflaţi deci că am avut ideea să mă folosesc de criptele San-Marc-ului. Aşadar adunarea la care v-a făcut plăcere să mă lăsaţi să asist într-un chip aşa de straniu, fu ultima. Mă gândeam la anumite indicii, că unii dintre conspiratori ar fi avut ideea să se adune în taină acolo, adică fără ştirea conjuraţilor şi mai

ales a căpitanului. Într-adevăr n-aţi uitat discuţia ce a avut loc în privinţa lui Dandolo, când au aflat conspiratorii că acesta se retrage. Aici ating un punct delicat al raportului meu. A convorbirii noastre, vreau să spun!

Şi Guido Gennaro, se opri o clipă, spre a judeca efectul acestei scăpări voite sau nu. Dar nu citi pe faţa închisă a lui Roland decât o adâncă emoţie.

Deci continuă, silindu-se a da povestirii întorsătura unui adevărat raport poliţienesc.

— Deci, ascunzându-mă de dimineaţă în mormântul cu pricina, am văzut pe la unsprezece seara vreo cincisprezece dintre conjuraţi. Aceşti domni reîncepură discuţia ce avusese loc în ajun în faţa lui Altieri, şeful conspiraţiei. S-a hotărât deci, că este momentul de a se descotorosi cât mai degrabă de Dandolo, din pricina nespusului pericol de a lăsa cu zile pe un ins, care cunoscând toată uneltirea, se retrăgea din ea fără un motiv apreciabil. Acest punct stabilit, unul dintre domnii aceştia se sculă şi făcu observaţia că domnul Dandolo trăia de câtva timp închis cu fiica sa, signora Altieri. Adăugă, că ştia din sursă sigură, că signora ştia despre conspiraţie şi că ameninţase pe bărbatul ei că o să-l dea de gol.

Această povestire produse asupra minţii conspiratorilor prezenţi o puternică impresie. După o discuţie scurtă, moartea signorei Altieri fu hotărâtă şi se trase la sorţi cine-l va lovi pe Dandolo şi cine pe fiică-sa.

Guido Gennaro se opri iar şi-l examină pe Roland. De astă dată era sigur că a produs efectul dorit.

O paloare ca de mort se răspândi pe faţa lui Candiano care, poate pentru a înăbuşi un strigăt, îşi muşca buzele până într-atât, încât sângerau. Şi această pată roşie pe faţa asta ca de mort, era îngrozitoare.

— Înălţime, continuă Gennaro, doriţi să ştiţi numele omului ce trebuie să-l lovească pe Dandolo?

— Nu, răspunse înăbuşit Roland.

— Dar numele omului ce trebuie să o lovească pe signora Altieri?

Ochii lui Roland vărsară scântei.

— Este Grimani, spuse liniştit Gennaro; Grimani cel tânăr. Iată cum va face acest lucru: signora face de două ori pe săptămâna, la date fixe, câte o plimbare cu gondola.

— Ştiu, spuse Roland cu o voce răguşită.

— Totdeauna aceeaşi, continuă Gennaro, se duce până sub Puntea Suspinelor, acolo se opreşte o clipă, apoi se înapoiază în palatul ei.

— Ştiu, repetă Roland şi vocea lui avu accentul unei disperate horcăieli.

— Ei bine, domnul Grimani, se foloseşte de una din aceste ocazii. Am terminat, înălţime. Îmi îngădui numai să vă întreb de mi-am ţinut bine promisiunea şi dacă mi-am plătit datoria ce o aveam faţă de domnia-voas'tră?

— Da! Zise Roland.

Guido Gennaro se plecă adânc.

— În acest caz, înălţime, în timp de trei zile, luaţi seama să vă feriţi de şeful poliţiei, a cărui datorie este să se asigure de arestarea voastră.

Şi ridicându-se adăugă:

— Un ultim cuvânt, alteţă, cred că nu trebuie să uitaţi că azi e una din acele zile.

— Ştiu. Retrage-te, domnule. Într-adevăr mi-ai făcut un mare serviciu, egal cu acela făcut de mine. Eşti liber.

Guido Gennaro se ploconi adânc şi se retrase.

S-a observat că în decursul acestei întregi convorbiri şeful poliţiei îl numise pe Roland „înălţime”. S-a mai observat de asemenea că în două sau trei rânduri deosebite, făţiş dăduse de înţeles că Roland va fi doge într-o zi şi că-i cerea locul de mare inchizitor.

Roland rămăsese de nepătruns.

Odată afară, Guido Gennaro, după vechiul lui obicei îşi frecă mâinile mormăind:

— I-am plătit datoria, da fireşte. Dar acum el îmi este datornic mie. Ori, aşa cred că am lucrat bine. Ce se întâmplă? Conspiratorii sunt în deplină siguranţă. Dogele a fixat ziua marii serbări a căsătoriei cu Adriatica. În acea zi trebuie să izbucnească conjuraţia. Ori, eu de acum şi până atunci, am tot timpul să iau poziţie. Dacă lucrurile se întorc împotriva lui Candiano, denunţ conspiraţia şi în acelaşi timp îl arestez pe Roland; dacă dimpotrivă se întorc în folosul lui, las pe conspiratori să facă ce vor, căci habar nu au ce-i aşteaptă şi atunci Roland Candiano devenit doge, mă face mare inchizitor. Scurt spus, că o fi Foscari, că va fi Candiano, eu, eu ştiu că mi-am asigurat victoria. Nu e rău, domnule Gennaro, viitor mare inchizitor al Veneţiei!

La uşa bisericii şeful poliţiei făcuse semn unui om să se apropie. Era unul dintre agenţii săi secreţi.

— E cineva acolo, zise Gennaro.

— Am văzut, excelenţă.

— L-ai recunoscut?

— Nu!

— Şi te opresc să-l recunoşti.

— Atunci ce trebuie să fac?

— Numai să-l urmăreşti pe acest cineva, să nu-l pierzi din ochi nici o clipă şi să vii să-mi spui ce va face.

— Prea bine, excelenţă.

— Dacă acest cineva are vreo încăierare cu cineva din oraş.

— De pildă cu cine?

— Cu vreun tânăr nobil ca fiul lui Grimani, de pildă. Ei bine, dacă se produce această încăierare şi dacă unul ori altul dintre luptători moare, va fi de prisos să continui supravegherea şi vei veni să mă înştiinţezi pe loc.

— Înţeles, excelenţă!

Guido Gennaro se îndepărtă atunci.

Şi agentul secret luând poziţie în faţa portalului bisericii, aşteptă ieşirea acestui „cineva”, cu acea enormă răbdare ce distingea pe zbirii din toate vremurile şi din toate ţările.

Cât priveşte pe Guido Gennaro, abia înapoiat acasă, primi vizita trimisului lui Bembo, care-l rugă să treacă pe la palatul său, adăugând că locuinţa cardinalului-episcop fusese călcată în timpul nopţii de o puternică ceată de răufăcători.

— Bun! Se gândi şeful poliţiei, cercul, faimosul cerc de fier, despre care vorbeam viitorului doge al Veneţiei se restrânge al naibii!

Şi descotorosindu-se de deghizarea sa, se duse într-o goană la palatul lui Bembo.

Cititorul a fost de faţă la convorbirea ce a avut loc între aceşti doi inşi, Bembo căutând să dovedească prin atitudinea sa că nu avea nicidecum poftă să plece din Veneţia şi Guido Gennaro încercând a lovi în spiritul episcopului căutând să încerce a surprinde o părticică de adevăr în vreo exclamare.

S-a văzut că fiecare din ei izbutise.

Bembo putuse ieşi din Veneţia, fără să fi trezit cea mai mică bănuială şi şeful poliţiei căpătase siguranţa definitivă că Bembo era osândit de Roland Candiano.

Un singur punct rămânea întunecos.

Pentru ce nu-l înglobase Roland şi pe episcop în această întinsă conspiraţie, care era ca un cuptor aprins în care-şi făurea înspăimântătoarea-i operă de răzbunare?

Capitolul XVII Sub Puntea Suspinelor.

Roland ieşi din biserică fără să-l observe pe agentul pe care i-l pusese în spate Guido Gennaro.

Este probabil că, chiar de l-ar fi observat, nu ar fi fost neliniştit.

Era într-una din acele dispoziţii sufleteşti când evenimentele grave devin întâmplări mediocre şi când toată gândirea unui om se axează asupra unui fapt unic.

Faptul, marele fapt, singurul eveniment în sufletul lui Roland era strania şi puternica-i emoţie în faţa pericolului către care alerga Leonora.

Faptul acesta merită să fie scos în lumină.

Spuneam că primejdia însăşi trecea pe planul al doilea în preocuparea lui Roland.

Ceea ce-l mira, ceea ce i se părea de o excepţională gravitate, era faptul că simţea atâta emoţie.

De fapt asta era dovada de netăgăduit că iubirea lui pentru Leonora rămăsese aceeaşi ca şi odinioară, când era logodnica sa, când li se spunea „Logodnicii Veneţiei”, când alerga spre grădina Olivolo şi mai târziu când în adâncul temniţei sale numele Leonorei se înălţa ca o rugă deznădăjduită. Nu o iubea mai mult, nu o iubea mai puţin.

O iubea şi atât. Pentru prima oară în viaţa sa poate, Roland pricepuse atunci că această iubire fusese absolută, definitivă, neclintită, din primul moment.

Avu senzaţia că purta în el un sentiment ce scăpa de orice călăuzire, de orice voinţă.

Simţi că purta în sine ceva mai puternic decât dânsul.

Înţelese, că după atâtea nenorociri şi suferinţă nu mai trăia decât pentru că mai trăia Leonora.

Ea moartă, ar muri şi el. Ea vie, trăia şi el.

Putea să o copleşească cu dispreţul şi ura lui, sau cu sentimente ce le credea că sunt dispreţ şi ură, faptul cel mai important, care aproape îl înspăimânta, era că-şi confundase viaţa lui cu aceea a Leonorei.

De aici înainte, din această zi, tot restul deveni secundar.

Nu mai putea fi, nu mai era, decât o singură problemă, să o salveze pe Leonora. Şi timp de o oră Roland se zbătu împotriva acestei senzaţii ce o cunosc minţile şi sufletele – din nenorocire – cu puterea de a-şi închipui o nenorocire.

Văzu pe Grimani apropiindu-se de Leonora, îl văzu lovind cu adevărat; o văzu pe ea, întinsă, palidă şi ţeapănă, suferind amarnic surâzându-i totuşi. Şi această scenă închipuită îi produse o astfel de senzaţie de durere încât, reală, fără îndoială că nu ar fi suferit-o mai departe.

Această zi fu una din cele mai dureroase din câte cunoscuse până atunci, cu excepţia acelora când află

trădarea Leonorei, sau cel puţin a ceea ce numea el trădarea ei.

Cum îşi petrecu ziua? Fără îndoială, rătăci prin Veneţia, condus numai de gândul care trăia în el.

E sigur că într-un moment al zilei, fu zărit pe lângă palatul Altieri şi agentul pe care Guido Gennaro îl pusese să-l supravegheze, îl văzu oprindu-se mult timp, pe la cinci seara, lângă palatul Grimani.

Îl regăsim pe înserate nu departe de Puntea Suspinelor. Cu spiritul lui analitic şi facultatea-i de orientare, Roland isprăvi prin a-şi spune că aici trebuia să fie centrul luptei sale, că, cu siguranţă aici trebuia să se pregătească şi să se înfăptuiască drama.

Îşi pusese un lup negru pe faţă şi aştepta, la partea dinainte a unei mici gondole. Avea astfel la dreapta lui cheiurile Marelui Canal, cu piaţa San-Marc în stânga, la cotitura palatului ducal, vedea Puntea Suspinelor.

Deodată văzu venind spre dânsul, în fundul canalului, o barcă delicată pe care o conducea un om singur.

Şi vederea acestui om îl făcu să tresară. Îl recunoscuse pe dată. Era Grimani.

Barca alunecă prin faţa lui şi se ascunse ceva mai încolo de punte. Era acolo morman de umbre îngrămădite de zidurile închisorii palatului şi de Puntea Suspinelor.

Barca lui Grimani se îndreptă spre aripile închisorii. Astfel aşezată, devenea invizibilă din toate părţile.

Dar Roland o vedea! Ochii lui fulgerători se lipiseră de om şi nu-l mai pierdeau din vedere.

Se scurseră câteva clipe.

În acest moment Roland auzi un pleoscăit de vâsle.

Se întoarse cu vioiciune în direcţia pieţei San-Marc şi zări o gondolă, care venea cu un fel de neştiinţă spre Puntea Suspinelor. De astă dată, Roland nici nu tresări.

Numai puţin sânge i se ridică în ochi în faţa lui, care era palidă cu o clipă mai înainte şi pe care coborî o uşoară

roşeaţă. Apoi, mâinile îi fură zguduite de o uşoară tremurare şi se îngălbeni iar foarte tare.

Gondola înainta încet, cu barcagiul ei înainte, tăcut şi nepăsător.

Nu sub cort, ci în partea din urmă, sta Leonora.

Era singură. Cu capul înfăşurat într-un şal negru, cu umerii înveliţi cu o haină, se lăsa dusă în legănările bărcii sale.

Ce căuta acolo?

Pentru ce unicele ei plimbări regulate o călăuzeau de două ori pe săptămână sub Puntea Suspinelor?

Ce gânduri, ce remuşcări, sau ce speranţe le căuta ea acolo? Cine ştie? Poate gemetele arestaţilor care uneori, tulburau tăcerea acestui fioros colţişor.

Poate dorea să ştie cum a suferit el!

Roland la vederea Leonorei simţise acea emoţie excepţională, care zdrobeşte braţele, care lasă creierul pustiu.

Printr-o puternică sforţare, îşi veni în fire.

Şi cum gondola nu era decât la o depărtare de câteva braţe maritime de dânsul, o luă înaintea micii bărci, acolo unde aşteptă şi dădu o lovitură de vâslă.

Gondola veni de se aşeză chiar alături de gondola Leonorei.

Ea îl văzu. Îl recunoscu.

Şi fără glas, fără putere, aşteptă. Şi pentru amândoi fu o clipă plină de plăcere şi de groază.

Şi de astă dată, iarăşi cu toată puterea dragostei care-i atrăgea unul spre altul, cu toată strălucita răsfrângere de lumină a ochilor lor ce se chemau, a privirilor lor ce se topeau în inconştiente îmbrăţişări, de această dată, ei nu-şi spuseră nimic din lucrurile esenţiale ce clocoteau în sufletele lor.

Roland îşi adună toate puterile voinţei sale, ca să înăbuşe strigătul iubirii reînviate şi dureroase.

Şi minunea, într-o astfel de clipă, fu că putu vorbi. Vorbi cu răceală, cu o voce ce răsuna calm şi-i pricinuia mirare.

— Fugi. Înapoiază-te în palatul dumitale. Pentru nimic în lume nu te arăta mai mult în Veneţia, până peste o lună.

Leonora îl auzise oare?

Da, îi auzise vocea.

Dar înţelese oare rostul cuvintelor lui?

Asta-i prea puţin probabil.

Ceea ce este sigur, e că gondola Leonorei cârmi cu repeziciune într-o parte şi se îndepărtă în toată graba spre palatul Altieri.

Barcagiul, el unul auzise!

Şi de asemeni îl recunoscuse pe Roland Candiano.

Şi această neaşteptată veste îl făcu să tremure din cap până în picioare. Acest barcagiu aruncă asupra lui Roland o privire de ciudată groază, de recunoştinţă şi milă.

Şi fugi spre palatul Altieri. Şi dacă Roland nu ar fi avut ochii mereu aţintiţi spre Leonora, dacă l-ar fi examinat o clipă pe acest barcagiu, ar fi recunoscut în el pe Dandolo, tatăl Leonorei.

Gondola dispăru.

Pieptul lui Roland se umflă şi avu un muget în gâtlej şi braţele ce se întindeau în noapte către aceea pe care o adora, recăzură într-un gest de deznădejde.

Dar aproape imediat, tresări, privirea lui se întoarse automat spre Puntea Suspinelor şi spre aripile tăcutei închisori unde zărise barca lui Grimani.

Se îndreptă de îndată spre ea şi o ajunse din câteva lovituri de lopeţi.

Grimani văzu cu mirare că soseşte spre el acea gondolă, mânată de un ins care nu era barcagiu. Îşi închipui că era un plimbăreţ singuratic, care venea uneori să dea târcoale pe sub zidurile închisorii.

Grozăvia are şi ea atracţiile ei.

Îşi aşează deci barca lângă peretele plin tot de silitră şi se agăţă de un cârlig de fier, hotărât să lase să treacă pe cel ce

se plimba.

Nu înţelesese de altfel fulgerătoarea scenă ce se petrecuse. Văzuse venind gondola Leonorei, apoi o văzuse întorcându-se imediat.

— Ei, n-o să fie astă-seară, mormăi el cu simplitate.

Dar când văzu gondola lui Roland că se alătură de a lui, începu să simtă o uşoară apropiere a unui pericol necunoscut.

— Ei! Strigă el, treci în larg, rogu-te!

Roland, drept orice răspuns, spuse:

— Veneţia şi San-Marc.

Acesta era ultimul cuvânt de trecere al conjuraţilor.

Grimani se linişti numaidecât.

Roland, încălecând marginile celor două bărci, se văzu imediat în aceea a lui Grimani şi respinse cu piciorul propria-i gondolă, care se duse în cursul valurilor.

Atunci se îndreptă înainte şi agăţă barca de cuiul de fier, de care se agăţase Grimani. Apoi se aşeză şi spuse liniştit.

— Vrei să stai, domnule Grimani, avem de vorbit.

Grimani asistase, fără a fi prea mirat, la toate aceste pregătiri, convins că avea de-a face cu un conjurat.

La ultimile cuvinte ale lui Roland, se aşeză în faţa lui pe o banchetă şi întrebă:

— Cine sunteţi, domnule?

Roland îşi scoase masca şi Grimani tresări de teamă, căci pe acest ins care îi spusese cuvântul de trecere, nu-l văzuse niciodată printre conjuraţi. Totuşi conspiraţia îşi avea astfel de ramificaţii în Veneţia, încât era cu putinţă, ca acest om să-i fi fost trimis de unul dintre şefi.

— Domnule, spuse el cu un glas liniştit, îţi observ faţa şi văd că-mi eşti necunoscut; totuşi ai rostit un cuvânt.

— Care ţi-a dovedit că fac parte din marea conjuraţie?

Grimani se înclină, dar păstră o prudentă tăcere.

— Ei bine, spuse atunci Roland, te înşeli, eu nu conspir, nu sunt dintre ai voştri şi dacă am întrebuinţat cuvântul de

trecere al criptelor din San-Marc este fiindcă voiam să te opresc în linişte ca să-ţi vorbesc.

Grimani păli. O înjurătură scăpă de pe buzele lui şi se ridică numaidecât cu pumnalul în mână.

Dar nu putu să facă nici un gest, căci Roland cu acea mlădiere şi putere de pomină ce i-o dăduseră exerciţiile violente în munţi şi poate mai mult încă, munca lui în puţuri, apucă pumnul potrivnicului său, care sub acea strânsoare, dădu un urlet de furie şi scăpă arma.

Roland ridică pumnalul şi-l întinse lui Grimani.

Acesta înmărmurit de uimire îl luă şi bâlbâi:

— Ce doriţi?

— Ai s-o afli, dacă vrei să-ţi dai osteneala să mă asculţi câteva minute în linişte. Dar stai, rogu-te, mişcările ce le faci, vor sfârşi prin a ne răsturna.

Grimani, domesticit, se supuse.

— Te ascult, zise el.

— Domnule, reîncepu Roland, văd că nu mă cunoşti. Trebuie să ştii deci cine sunt. Îţi aduci aminte de o oarecare serată la curtezana Imperia, unde după ce ai insultat pe scriitorul Aretin, ai fost înşfăcat de un lacheu şi aruncat afară?

La această amintire Grimani scrâşni din dinţi.

— Văd că-ţi aduci aminte, zise Roland. După aceea, de trei ori ai încercat să te răzbuni pe acest biet Aretin, crezând că el era acela care te azvârlise afară pe uşă. De fiecare dată, printr-o nemaipomenită fatalitate, răzbunarea dumitale a dat greş, în chip nenorocit şi tocmai la timp.

Încremenit şi îngrozit Grimani aţintea asupra acestui necunoscut ce-i vorbea astfel, o privire de furie şi de împătimită curiozitate.

— Domnule, continuă Roland, eu sunt acela care a făcut să dea greş încercările dumitale de răzbunare. Eu sunt acela ce s-a ridicat între dumneata şi Petru Aretin. Nu voiam ca poetul să fie lovit pe nedrept, zic pe nedrept, căci din

porunca mea şi nu a lui, ai fost apucat de guler şi dat pe uşă afară, sub ochii prietenilor dumitale.

— Blestem! Mugi Grimani. Cine eşti tu aşadar?

— Ai s-o afli. Oare tatăl dumitale n-a făcut parte din Sfatul celor Zece al anului 1509?

Grimani tresări cu tărie şi un fior premergător al spaimei, îi străbătu carnea.

— Oare, continuă Roland, tatăl dumitale nu fu unul dintre aceia ce osândiră pe bătrânul Candiano să i se scoată ochii? O să-ţi spun un lucru pe care nu-l ştii. Bătrânul doge orbit, fu părăsit pe o şosea şi trăi şase ani din mila publică, adică în cea mai ticăloasă mizerie ce-o poate cunoaşte o făptură omenească. Şi acum, dumneata, care eşti fiul unuia dintre judecători, află că eu sunt fiul osânditului.

— Roland Candiano! Bombăni Grimani.

— Da, zise Roland a cărui voce răguşise şi se făcuse aspră, părând că vrea să zguduie pe potrivnicul său cum zguduie vântul vijeliei un copac oarecare; da, Roland Candiano. Tatăl dumitale a săvârşit o laşitate, domnule; ştia că tatăl meu nu era vinovat de nici un atentat împotriva legii; bătrânul Grimani l-a osândit pe bătrânul Candiano, ca bun tată ce era; căci dacă a săvârşit această înspăimântătoare laşitate a fost, ca să-ţi asigure viitorul dumitale. Acest viitor fu cu adevărat asigurat: căci în timp ce liber, fără grijă, te plimbai de la Rialto la Lido, printre zâmbete de femei, eu, în adâncul acelor puţuri plângeam, întrebându-mă care îmi era fărădelegea, plângeam. Uite, cum plâng vocile ce se aud în acest moment.

Într-adevăr, în acel moment gemete înăbuşite se înălţau din măruntaiele posomorâtului monument şi treceau sub Puntea Suspinelor, ca o răbufnire de durere omenească.

— Răbdare! Zise Roland întinzând mâna spre zidurile pline de silistră, răbdare, ora izbăvirii este apropiată. Răbdare, osândiţilor, fraţi ai mei!

Grimani înfricoşat, pe jumătate prăbuşit pe băncuţa gondolei, credea că aude înfricoşătoarea voce a geniului

libertăţii.

Roland se potoli treptat.

— Domnule, reîncepu el cu o voce mai liniştită, fiii nu sunt vinovaţi de fărădelegile taţilor lor. Al dumitale a murit şi nu ştiu dacă în clipa de apoi n-a ispăşit crima sa prin cine ştie ce gândire de groază şi căinţă. Dacă am reamintit acest trecut, ce va apăsa pururi asupra vieţii mele, e pentru că voiam să te fac să înţelegi dreptul ce-l am, de a mă amesteca în viaţa dumitale, şi să mă ridic între dumneata şi acei pe care vrei să-i loveşti.

Acum Grimani îşi revenea în fire.

Din tot ce-i spusese Roland, nu reţinea decât două puncte esenţiale pentru dânsul; mai întâi că Roland Candiano, cu toate cele ce le spusese, avea împotriva lui serioase motive de ură; apoi – fapt mult mai esenţial încă – Roland pesemne cunoştea conspiraţia.

Din aceste două puncte de vedere era deopotrivă de temut.

Grimani era un bărbat curajos şi cu sânge rece.

Prima lui emoţie trecută, îşi concentră toată gândirea şi toate puterile în ideea de a-l ucide pe Roland.

Să-l ucidă prin dibăcie, dintr-o singură lovitură, fără să-i lase timpul unei apărări, care – făcuse experienţa – s-ar sfârşi cu victoria lui Candiano.

— Domnule, spuse el cu răceală, ai vrut să-mi vorbeşti şi vezi că te ascult cu răbdare, aşteptând să-ţi vină cheful să-mi lămureşti ce aştepţi din parte-mi.

Roland se făcu că nu observă ironia voită a accentului.

— Am venit, răspunse el cu răceală, să-ţi propun să alegi între viaţă şi moarte.

Grimani tresări. Înţelesese că de fapt din acest moment era între viaţă şi moarte şi că-i era de-ajuns lui Roland să-l împingă cu vârful degetului, ca să-l facă să cadă fie în braţele morţii, fie în ale vieţii.

— Iată ceea ce-ţi propun, reîncepu Roland, neavând împotriva ta nici un motiv de ură. Vei părăsi Veneţia pe dată

chiar şi nu te vei mai înapoia aici până peste o lună. Primeşti?

— Aş putea spune că primesc, chit ca să rămân apoi!

Roland zâmbi.

— Fii pe pace; dacă primeşti să pleci, îţi voi dovedi că este necesar chiar pentru dumneata însuţi să-ţi ţii cuvântul.

— Cel puţin, reîncepu Grimani, îmi vei îngădui să te întreb pentru ce este nevoie să plec din Veneţia într-o clipă când ţin cu tărie să rămân aici?

— Pentru că, răspunse Roland, este nevoie să nu săvârşeşti, ca şi tatăl dumitale, cine ştie ce laşitate după urma căreia aş putea suferi. Te rog să iei seama, domnule, că nu mă interesez nicidecum de starea dumitale morală. Fii un laş, fii un păcătos şi un nenorocit, un bravo. Fii aşa oricât vei vrea, numai să nu te găsesc în calea mea. Te mai rog, în afară de asta, să observi că, cu o deplină răbdare îţi dau toate lămuririle ce-ţi par de folos să le ceri.

Grimani făcu un semn cu capul, în chip de ironică mulţumire. Vădit lucru, i se păru că Roland Candiano îl cruţa, sau cel puţin că nu avea gânduri imediate împotriva sa.

Această siguranţă îi lăsă o îndestulătoare libertate a minţii ca să-şi studieze lovitura.

Poziţia era întocmai aceasta: gondola priponită de cârligul din zidul închisorii, aproape dedesubtul podului, era în curentul apei, aşezată chiar lângă perete. Înainte era Grimani, având bulonul la stânga şi Roland în faţa lui pe bancă. În clipa când Roland îi întinsese pumnalul, Grimani şi-l vârâse iar în teacă.

Toată problema era acum pentru dânsul, să-l scoată din teacă, fără să-l zărească Roland. Atunci cu stânga ar smuci cu furie de crampon, ca să dea o zguduire bărcii şi în acelaşi timp, folosindu-se de instinctiva mişcare ce ar face-o Roland, ca să se ţină locului, l-ar lovi în piept. Aşa-i fu planul lui Grimani, om cu sânge rece, cum am mai spus.

Dar pentru a izbuti, trebuia să scoată pumnalul, fără să atragă luarea-aminte a lui Roland.

— Cine ţi-a spus, reîncepu el, că vreau să mă transform în bravo?

— Ce faci aici? Zise Roland. Nu ai venit la pândă? Nu aştepţi pe aceea ce trebuie s-o loveşti? Tatăl dumitale, pentru reuşita unei conspiraţii, osândi un om să fie orbit şi pe un altul să moară cu încetul în puţuri. Dumneata, mai expeditiv, vrei să întrebuinţezi pumnalul. Pentru reuşita unei conspiraţii şi dumneata, adică pentru a-ţi asigura partea din rămăşiţele lui Foscari învins, ai primit să aştepţi într-un colţ întunecos pe fiica lui Dandolo şi s-o omori.

Grimani cu o nesimţită mişcare, izbutise să-şi tragă pe deplin mantaua pe genunchi, adică îi erau mâinile ascunse şi libere, deci putea să lucreze!

Roland care nu observase nimic, continuă:

— Cum, domnule Grimani, tânăr, frumos, inteligent, înaintea căruia viaţa se deschide frumoasă, când te crede oricine ocupat de o nobilă gândire, te gândeşti, dumneata, la un omor de săvârşit asupra unei femei, ca să saturi nu ştiu ce săracă ambiţie! Haide, Grimani, voi uita seara asta, voi uita crima dumitale, voi uita că ai vrut să fii de partea împilătorilor; voi uita toate acestea, pentru că eşti tânăr, pentru că te cred rătăcit şi că, poate, o puternică lecţie ca asta de aici, te va face bărbat şi om cumsecade. Haide, jură-mi că vei părăsi Veneţia chiar astă-seară şi că nu te vei înapoia aici decât peste o lună, ca să te întâlneşti cu mine.

Drept orice răspuns Grimani izbucni într-un hohot de râs nenorocit, se sculă, dădu bărcii un puternic brânci şi aruncându-şi mantaua îndărăt, se aruncă cu toată greutatea asupra lui Roland.

O clipă după aceea Grimani fu în canal, orbit, înăbuşit, îngrozit, cu pumnalul dispărut şi cu ceva în jurul gâtului, ca un laţ de fier. Ce se întâmplase?

Roland nu pierduse din vedere o singură mişcare de-a lui, îi urmărise gândirea pas cu pas, se sculase în acelaşi timp

cu Grimani şi departe de a căuta să-şi păstreze echilibrul, sfârşise prin a răsturna barca. De aici ieşi că Grimani, în loc să cadă asupra lui Roland, se prăbuşise în canal; instinctul îl făcuse să deschidă mâinile, ca să se menţină în apă şi scăpă pumnalul.

Roland sărise în acelaşi timp.

Dintr-o singură aruncătură de braţe, îl ajunse pe Grimani şi ambele-i mâini formară în jurul gâtului său acel laţ de fier, a cărui impresie o avusese Grimani.

Lupta fu scurtă. Câteva zvârcoliri doar; apa fu straşnic agitată, apoi cei doi inşi pieriră în valuri. Se scurseră câteva clipe. Apoi se făcu un vârtej în unde.

Un cap palid se ivi. Era acel al lui Roland. Stătea la suprafaţă aşteptând.

Trecură câteva minute într-o tăcere fioroasă, pe care o tulbura numai un geamăt înăbuşit, venit din adâncul închisorii. Deodată la douăzeci de braţe de el, Roland zări o formă neagră ce se legăna la suprafaţa apei, se scufunda molatic, apoi se arăta iar.

Prinse a înota cu tărie şi ajunse forma cea neagră.

Era hoitul lui Grimani, cu faţa vânătă, cu ochii ieşiţi din orbite, cu gura strâmbată de un rictus, ca şi cum acel hohot de râs nenorocit ce-l auzise Roland s-ar fi întipărit pe buzele mortului.

SFÂRŞIT